

**PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE
“TELEKOM SRBIJA” a.d., BEOGRAD**

**Konsolidovani finansijski izveštaji
za godinu koja se završava 31. decembra 2014.
u skladu sa
Računovodstvenim propisima
Republike Srbije
i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 2
KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Konsolidovani bilans stanja	3 - 9
Konsolidovani bilans uspeha	10 - 13
Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu	14 - 15
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine	16 - 17
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu	18 - 22
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	23 - 87

KPMG d.o.o. Beograd
Kraljice Natalije 11
11000 Belgrade
Serbia

Telephone: +381 11 20 50 500
Fax: +381 11 20 50 550
E-mail: info@kpmg.rs
Internet: www.kpmg.rs

Izveštaj nezavisnog revizora

AKCIONARIMA

PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE „TELEKOM SRBIJA“ A.D. BEOGRAD

Izveštaj o finansijskim izveštajima

Izvršili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja Preduzeća za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. Beograd i njegovih zavisnih društava („Grupa“), koji se sastoje od konsolidovanog bilansa stanja na dan 31. decembra 2014. godine, konsolidovanog bilansa uspeha, izveštaja o ostalom rezultatu, izveštaja o promenama na kapitalu i izveštaja o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomena, koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i ostala obelodanjivanja.

Odgovornost rukovodstva za konsolidovane finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinit i pošten pregled ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije, kao i za uspostavljanje takvih internih kontrola za koje se smatra da su relevantne za pripremu konsolidovanih finansijskih izveštaja, koji ne sadrže materijalno značajne greške, nastale bilo zbog pronevere ili zbog grešaka u radu.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji Republike Srbije i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i obavimo na način koji nam omogućuje da steknemo razumni nivo uveravanja da konsolidovani finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne greške.

Revizija obuhvata obavljanje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Izbor procedura zavisi od naše procene, uključujući i procenu rizika od materijalno značajnih grešaka u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastalih bilo zbog pronevere ili zbog grešaka u radu. U proceni rizika uzimamo u obzir interne kontrole, koje su relevantne za sastavljanje i istinit i pošten pregled konsolidovanih finansijskih izveštaja, sa ciljem kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura, ali ne i za svrhe izražavanja mišljenja o efektivnosti primenjenih internih kontrola. Takođe, revizija obuhvata i ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanosti značajnih procenjivanja, koje je rukovodstvo izvršilo, kao i ocenu opšte prezentacije konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i pružaju osnov za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, konsolidovani finansijski izveštaji pružaju istinit i pošten pregled konsolidovanog finansijskog položaja Grupe na dan 31. decembra 2014. godine, kao i konsolidovane rezultate njenog poslovanja i konsolidovane tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan i sastavljeni su u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije.

Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtevima

Izvršili smo pregled konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju Grupe. Rukovodstvo Grupe je odgovorno za sastavljanje i prezentiranje konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju, u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu i Zakona o tržištu kapitala (Službeni glasnik RS broj 62/2013 i 31/2011). Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o usklađenosti konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju sa konsolidovanim finansijskim izveštajima za poslovnu 2014. godinu. U vezi sa tim, naši postupci ispitivanja su ograničeni na procenjivanje usaglašenosti računovodstvenih informacija sadržanih u konsolidovanom godišnjem izveštaju o poslovanju sa konsolidovanim godišnjim finansijskim izveštajima koji su bili predmet revizije. Shodno tome, naši postupci nisu uključivali pregled ostalih informacija sadržanih u konsolidovanom godišnjem izveštaju o poslovanju koje proističu iz informacija i evidencija koje nisu bile predmet revizije. Po našem mišljenju, računovodstvene informacije prikazane u konsolidovanom godišnjem izveštaju o poslovanju su, po svim materijalno značajnim pitanjima, usklađene sa konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe za godinu koja se završila na dan 31. decembra 2014. godine.

Beograd, 22. maj 2015. godine

KPMG d.o.o. Beograd

Ivana Manigodić
Ovlašćeni revizor

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број **1 7 1 6 2 5 4 3** Шифра делатности **6 1 1 0** ПИБ **1 0 0 0 0 2 8 8 7**

Назив: **Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д.**

Седиште: **Београд, Таковска 2**

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА

на дан **31.12.2014.** године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2013.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
	АКТИВА					
00	А. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0001				
	Б. СТАЛНА ИМОВИНА (0003 + 0010 + 0019 + 0024 + 0034)	0002		199.620.127	197.128.364	
01	I. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008 + 0009)	0003		63.103.997	61.851.194	
010 и део 019	1. Улагања у развој	0004				
011, 012 и део 019	2. Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала права	0005	18	21.356.982	21.362.671	
013 и део 019	3. Гудвил	0006	18	39.694.283	37.011.516	
014 и део 019	4. Остала нематеријална имовина	0007	18,21	932.436	883.611	
015 и део 019	5. Нематеријална имовина у припреми	0008	18,21	1.079.254	2.572.448	
016 и део 019	6. Аванси за нематеријалну имовину	0009	20	41.042	20.948	
02	II. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016 + 0017 + 0018)	0010		131.529.990	131.898.344	
020, 021 и део 029	1. Земљиште	0011	19	155.663	148.810	
022 и део 029	2. Грађевински објекти	0012	19	62.108.652	63.988.203	
023 и део 029	3. Постројења и опрема	0013	19	38.747.753	43.316.548	
024 и део 029	4. Инвестиционе некретнине	0014	19	122.706		
025 и део 029	5. Остале некретнине, постројења и опрема	0015	19	3.420.911	3.391.578	
026 и део 029	6. Некретнине, постројења и опрема у припреми	0016	19	25.471.742	19.598.890	
027 и део 029	7. Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	0017	19	1.139.960	1.186.821	
028 и део 029	8. Аванси за некретнине, постројења и опрему	0018	20	362.603	267.494	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2013.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
03	III. БИОЛОШКА СРЕДСТВА (0020 + 0021 + 0022 + 0023)	0019				
030, 031 и део 039	1. Шуме и вишегодишњи засади	0020				
032 и део 039	2. Основно стадо	0021				
037 и део 039	3. Биолошка средства у припреми	0022				
038 и део 039	4. Аванси за биолошка средства	0023				
04. осим 047	IV. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0025 + 0026 + 0027 + 0028 + 0029 + 0030 + 0031 + 0032 + 0033)	0024		4.986.140	3.378.826	
040 и део 049	1. Учешћа у капиталу зависних правних лица	0025				
041 и део 049	2. Учешћа у капиталу придружених правних лица и заједничким подухватима	0026		4.728		
042 и део 049	3. Учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположиве за продају	0027	21	180.069	2.005	
део 043, део 044 и део 049	4. Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима	0028				
део 043, део 044 и део 049	5. Дугорочни пласмани осталим повезаним правним лицима	0029				
део 045 и део 049	6. Дугорочни пласмани у земљи	0030	21	849.270		
део 045 и део 049	7. Дугорочни пласмани у иностранству	0031				
046 и део 049	8. Хартије од вредности које се држе до доспећа	0032	21	6.029	6.349	
048 и део 049	9. Остали дугорочни финансијски пласмани	0033	21	3.941.578	3.370.472	
05	V. ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0035 + 0036 + 0037 + 0038 + 0039 + 0040 + 0041)	0034	21	4.466		
050 и део 059	1. Потраживања од матичног и зависних правних лица	0035				
051 и део 059	2. Потраживања од осталих повезаних лица	0036				
052 и део 059	3. Потраживања по основу продаје на робни кредит	0037		4.466		
053 и део 059	4. Потраживање за продају по уговорима о финансијском лизингу	0038				
054 и део 059	5. Потраживања по основу јемства	0039				
055 и део 059	6. Спорна и сумњива потраживања	0040				
056 и део 059	7. Остала дугорочна потраживања	0041				
288	V. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0042	17 (ц)	4.986.691	2.574.611	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2013.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
	Г. ОБРТНА ИМОВИНА (0044 + 0051 + 0059 + 0060 + 0061 + 0062 + 0068 + 0069 + 0070)	0043		57.361.081	39.729.024	
Класа 1	I. ЗАЛИХЕ (0045 + 0046 + 0047 + 0048 + 0049 + 0050)	0044		7.901.882	8.462.961	
10	1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар	0045	22	7.217.678	8.017.133	
11	2. Недовршена производња и недовршене услуге	0046				
12	3. Готови производи	0047				
13	4. Роба	0048	22	57.047	29.054	
14	5. Стална средства намењена продаји	0049		35.921		
15	6. Плаћени аванси за залихе и услуге	0050	23	591.236	416.774	
20	II. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ (0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056 + 0057 + 0058)	0051	23	16.037.198	14.983.979	
200 и део 209	1. Купци у земљи - матична и зависна правна лица	0052				
201 и део 209	2. Купци у иностранству - матична и зависна правна лица	0053				
202 и део 209	3. Купци у земљи - остала повезана правна лица	0054				
203 и део 209	4. Купци у иностранству - остала повезана правна лица	0055				
204 и део 209	5. Купци у земљи	0056		10.192.786	10.072.573	
205 и део 209	6. Купци у иностранству	0057		5.664.985	4.875.213	
206 и део 209	7. Остала потраживања по основу продаје	0058		179.427	36.193	
21	III. ПОТРАЖИВАЊА ИЗ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВА	0059	23	7.756	8.926	
22	IV. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	0060	23	1.127.798	371.976	
236	V. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	0061				
23 осим 236 и 237	VI. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0063 + 0064 + 0065 + 0066 + 0067)	0062	23	3.961.826	1.847.368	
230 и део 239	1. Краткорочни кредити и пласмани - матична и зависна правна лица	0063				
231 и део 239	2. Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана правна лица	0064				
232 и део 239	3. Краткорочни кредити и зајмови у земљи	0065		2.512.420		
233 и део 239	4. Краткорочни кредити и зајмови у иностранству	0066				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2013.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
234, 235, 238 и део 239	5. Остали краткорочни финансијски пласмани	0067		1.449.406	1.847.368	
24	VII. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	0068	26	21.502.818	8.333.961	
27	VIII. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	0069	24	94.019	206.992	
28 осим 288	IX. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0070	24,25	6.727.784	5.512.861	
	Д. УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА (0001 + 0002 + 0042 + 0043)	0071		261.967.899	239.431.999	
88	Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0072		20.434.285	13.983.016	
	ПАСИВА					
	А. КАПИТАЛ (0402 + 0411 - 0412 + 0413 + 0414 + 0415 - 0416 + 0417 + 0420 - 0421) ≥ 0 = (0071 - 0424 - 0441 - 0442)	0401		154.172.477	143.093.095	
30	I. ОСНОВНИ КАПИТАЛ (0403 + 0404 + 0405 + 0406 + 0407 + 0408 + 0409 + 0410)	0402	27	100.008.588	100.008.588	
300	1. Акцијски капитал	0403		100.000.000	100.000.000	
301	2. Удели друштва с ограниченом одговорношћу	0404				
302	3. Улози	0405				
303	4. Државни капитал	0406				
304	5. Друштвени капитал	0407				
305	6. Задружни удели	0408				
306	7. Емисиона премија	0409				
309	8. Остали основни капитал	0410		8.588	8.588	
31	II. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0411				
047 и 237	III. ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ	0412	27	16.502.510	16.502.510	
32	IV. РЕЗЕРВЕ	0413		1.872.775	1.872.775	
330	V. РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ ПО ОСНОВУ РЕВАЛОРИЗАЦИЈЕ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ИМОВИНЕ, НЕКРЕТНИНА, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМЕ	0414				
33 осим 330	VI. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА (потражна салда рачуна групе 33 осим 330)	0415	27	23.878.180	19.827.108	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2013.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
33 осим 330	VII. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА (дуговна салда рачуна групе 33 осим 330)	0416				
34	VIII. НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК (0418 + 0419)	0417	27	24.192.397	18.450.634	
340	1. Нераспоређени добитак ранијих година	0418		18.450.634	11.739.558	
341	2. Нераспоређени добитак текуће године	0419		5.741.763	6.711.076	
	IX. УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	0420	39	20.723.047	19.436.500	
35	X. ГУБИТАК (0422 + 0423)	0421				
350	1. Губитак ранијих година	0422				
351	2. Губитак текуће године	0423				
	Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ (0425 + 0432)	0424		35.617.710	30.551.292	
40	I. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА (0426 + 0427 + 0428 + 0429 + 0430 + 0431)	0425	30	2.444.098	2.373.949	
400	1. Резервисања за трошкове у гарантном року	0426				
401	2. Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава	0427				
403	3. Резервисања за трошкове реструктурирања	0428				
404	4. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	0429		2.272.363	2.121.966	
405	5. Резервисања за трошкове судских спорова	0430		168.235	251.983	
402 и 409	6. Остала дугорочна резервисања	0431		3.500		
41	II. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0433 + 0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	0432		33.173.612	28.177.343	
410	1. Обавезе које се могу конвертовати у капитал	0433				
411	2. Обавезе према матичним и зависним правним лицима	0434				
412	3. Обавезе према осталим повезаним правним лицима	0435				
413	4. Обавезе по емитованим хартијама од вредности у периоду дужем од годину дана	0436				
414	5. Дугорочни кредити и зајмови у земљи	0437	28	16.965.860	9.576.877	
415	6. Дугорочни кредити и зајмови у иностранству	0438	28	15.354.882	17.785.312	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2013.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
416	7. Обавезе по основу финансијског лизинга	0439				
419	8. Остале дугорочне обавезе	0440		852.870	815.154	
498	В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	0441	17 (ц)	1.784.750	1.786.404	
42 до 49 (осим 498)	Г. КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0443 + 0450 + 0451 + 0459 + 0460 + 0461 + 0462)	0442		70.392.962	64.001.208	
42	I. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448 + 0449)	0443		29.038.173	32.584.886	
420	1. Краткорочни кредити од матичних и зависних правних лица	0444				
421	2. Краткорочни кредити од осталих повезаних правних лица	0445				
422	3. Краткорочни кредити и зајмови у земљи	0446				
423	4. Краткорочни кредити и зајмови у иностранству	0447	28	141.522		
427	5. Обавезе по основу сталних средстава и средстава обустављеног пословања намењених продаји	0448				
424, 425, 426 и 429	6. Остале краткорочне финансијске обавезе	0449	28,31	28.896.651	32.584.886	
430	II. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	0450	31	211.925	136.620	
43 осим 430	III. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА (0452 + 0453 + 0454 + 0455 + 0456 + 0457 + 0458)	0451	31	11.090.041	11.548.731	
431	1. Добављачи - матична и зависна правна лица у земљи	0452				
432	2. Добављачи - матична и зависна правна лица у иностранству	0453				
433	3. Добављачи - остала повезана правна лица у земљи	0454				
434	4. Добављачи - остала повезана правна лица у иностранству	0455				
435	5. Добављачи у земљи	0456		5.698.254	6.629.393	
436	6. Добављачи у иностранству	0457		5.366.829	4.897.892	
439	7. Остале обавезе из пословања	0458		24.958	21.446	
44, 45 и 46	IV. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	0459	31,32	12.309.188	3.627.499	
47	V. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	0460	32	562.897	377.243	
48	VI. ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ	0461	32	679.724	1.013.160	
49 осим 498	VII. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0462	29,32	16.501.014	14.713.069	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2013.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
	Д. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА (0412 + 0416 + 0421 - 0420 - 0417 - 0415 - 0414 - 0413 - 0411 - 0402) ≥ 0 = (0441 + 0424 + 0442 - 0071) ≥ 0	0463				
	Ђ. УКУПНА ПАСИВА (0424 + 0442 + 0441 + 0401 - 0463) ≥ 0	0464		261.967.899	239.431.999	
89	Е. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0465		20.434.285	13.983.016	

У Београду

Дана 20.05.2015. године

Законски заступник

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 95/2014 и 144/2014)

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број **1 7 1 6 2 5 4 3** Шифра делатности **6 1 1 0** ПИБ **1 0 0 0 0 2 8 8 7**

Назив: **Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д.**

Седиште: **Београд, Таковска 2**

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА

за период од 01.01. до 31.12.2014. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	И з н о с	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА				
60 до 65, осим 62 и 63	А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1002 + 1009 + 1016 + 1017)	1001		118.226.541	116.590.797
60	I. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ (1003 + 1004 + 1005 + 1006 + 1007+ 1008)	1002	7	173.457	14.904
600	1. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту	1003			
601	2. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту	1004			
602	3. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту	1005			
603	4. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту	1006			
604	5. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1007		46.081	14.904
605	6. Приходи од продаје робе на иностраном тржишту	1008		127.376	
61	II. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА (1010 + 1011 + 1012 + 1013 + 1014 + 1015)	1009	7	117.378.772	115.812.250
610	1. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту	1010			
611	2. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту	1011			
612	3. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту	1012			
613	4. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту	1013			
614	5. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	1014		76.917.684	77.449.258
615	6. Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту	1015		40.461.088	38.362.992
64	III. ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА, СУБВЕНЦИЈА, ДОТАЦИЈА, ДОНАЦИЈА И СЛ.	1016	8	439.966	558.666
65	IV. ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1017	8	234.346	204.977
	РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА				
50 до 55, 62 и 63	Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (1019 - 1020 - 1021 + 1022 + 1023 + 1024 + 1025 + 1026 + 1027 + 1028 + 1029) ≥ 0	1018		96.723.512	94.865.071

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	И з н о с	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
50	I. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	1019	11	185.861	28.636
62	II. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ	1020	8	102.598	91.200
630	III. ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА	1021			
631	IV. СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА	1022			
51 осим 513	V. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА	1023	11	9.121.588	8.416.139
513	VI. ТРОШКОВИ ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	1024	11	1.792.689	1.709.297
52	VII. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ	1025	9	20.649.655	19.947.722
53	VIII. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	1026	10,11,13,14	35.802.585	35.896.962
540	IX. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	1027	12	25.434.546	25.095.797
541 до 549	X. ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА	1028	14	347.011	282.612
55	XI. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	1029	14	3.492.175	3.579.106
	В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (1001 - 1018) ≥ 0	1030		21.503.029	21.725.726
	Г. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (1018 - 1001) ≥ 0	1031			
66	Д. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1033 + 1038 + 1039)	1032	15	2.186.363	2.438.442
66, осим 662, 663 и 664	I. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ОД ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1034 + 1035 + 1036 + 1037)	1033		387.502	452.631
660	1. Финансијски приходи од матичних и зависних правних лица	1034			
661	2. Финансијски приходи од осталих повезаних правних лица	1035			
665	3. Приходи од учешћа у добитку придружених правних лица и заједничких подухвата	1036			
669	4. Остали финансијски приходи	1037		387.502	452.631
662	II. ПРИХОДИ ОД КАМАТА (ОД ТРЕЋИХ ЛИЦА)	1038		1.089.206	1.296.909
663 и 664	III. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)	1039		709.655	688.902
56	Ђ. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1041 + 1046 + 1047)	1040	16	5.745.066	4.467.081
56, осим 562, 563 и 564	I. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1042 + 1043 + 1044 + 1045)	1041		58.544	154.683
560	1. Финансијски расходи из односа са матичним и зависним правним лицима	1042			
561	2. Финансијски расходи из односа са осталим повезаним правним лицима	1043			
565	3. Расходи од учешћа у губитку придружених правних лица и заједничких подухвата	1044			

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	И з н о с	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
566 и 569	4. Остали финансијски расходи	1045		58.544	154.683
562	II. РАСХОДИ КАМАТА (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)	1046		2.228.645	3.272.505
563 и 564	III. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)	1047		3.457.877	1.039.893
	Е. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1032 - 1040)	1048			
	Ж. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1040 - 1032)	1049		3.558.703	2.028.639
683 и 685	З. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1050	8	2.491.525	1.499.991
583 и 585	И. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1051	14	2.672.591	3.184.350
67 и 68, осим 683 и 685	Ј. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	1052	8	1.584.523	1.295.708
57 и 58, осим 583 и 585	К. ОСТАЛИ РАСХОДИ	1053	14	1.810.183	1.196.203
	Л. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1030 - 1031 + 1048 - 1049 + 1050 - 1051 + 1052 - 1053)	1054		17.537.600	18.112.233
	Љ. ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1031 - 1030 + 1049 - 1048 + 1051 - 1050 + 1053 - 1052)	1055			
69-59	М. НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1056		7.342	
59-69	Н. НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, РАСХОДИ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1057			4.664
	Њ. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1054 - 1055 + 1056 - 1057)	1058		17.544.942	18.107.569
	О. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1055 - 1054 + 1057 - 1056)	1059			
	П. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК		17		
721	I. ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	1060		2.312.870	2.460.385
део 722	II. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	1061			
део 722	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	1062		2.572.327	52.488
723	Р. ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА	1063			
	С. НЕТО ДОБИТАК (1058 - 1059 - 1060 - 1061 + 1062 - 1063)	1064		17.804.399	15.699.672
	Т. НЕТО ГУБИТАК (1059 - 1058 + 1060 + 1061 - 1062 + 1063)	1065			
	I. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА	1066		1.598.636	1.424.156
	II. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ	1067		16.205.763	14.275.516
	III. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА	1068			
	IV. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ	1069			

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	И з н о с	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	V. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ				
	1. Основна зарада по акцији	1070			
	2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	1071			

У Београду

Дана 20.05.2015. године

Законски заступник

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 95/2014 и 144/2014)

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број **1 7 1 6 2 5 4 3** Шифра делатности **6 1 1 0** ПИБ **1 0 0 0 0 2 8 8 7**

Назив: **Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д.**

Седиште: **Београд, Таковска 2**

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

за период од 01.01. до 31.12.2014. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	А. НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА				
	I. НЕТО ДОБИТАК (АОП 1064)	2001		17.804.399	15.699.672
	II. НЕТО ГУБИТАК (АОП 1065)	2002			
	Б. ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК				
	а) Ставке које неће бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима				
	1. Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме				
330	а) повећање ревалоризационих резерви	2003			
	б) смањење ревалоризационих резерви	2004			
	2. Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања				
331	а) добици	2005			
	б) губици	2006			
	3. Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала				
332	а) добици	2007			
	б) губици	2008			
	4. Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштава				
333	а) добици	2009			
	б) губици	2010			
	б) Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима				
	1. Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања				
334	а) добици	2011		5.062.023	493.651
	б) губици	2012			

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
335	2. Добити или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање				
	а) добити	2013			
	б) губици	2014			
336	3. Добити или губици по основу инструмената заштите ризика (хеџинга) новчаног тока				
	а) добити	2015			
	б) губици	2016			
337	4. Добити или губици по основу хартија од вредности расположивих за продају				
	а) добити	2017			
	б) губици	2018		46	45
	I. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) - (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) ≥ 0	2019		5.061.977	493.606
	II. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) - (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) ≥ 0	2020			
	III. ПОРЕЗ НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2021			
	IV. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2019 - 2020 - 2021) ≥ 0	2022		5.061.977	493.606
	V. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2020 - 2019 + 2021) ≥ 0	2023			
	В. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА				
	I. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2001 - 2002 + 2022 - 2023) ≥ 0	2024		22.866.376	16.193.278
	II. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2002 - 2001 + 2023 - 2022) ≥ 0	2025			
	Г. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК (2027 + 2028) = АОП 2024 ≥ 0 или АОП 2025 > 0	2026		22.866.376	16.193.278
	1. Приписан већинским власницима капитала	2027		20.256.835	14.633.660
	2. Приписан власницима који немају контролу	2028		2.609.541	1.559.618

У Београду

Законски заступник

М.П.

Дана 20.05.2015. године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 95/2014 и 144/2014)

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број **1 7 1 6 2 5 4 3** Шифра делатности **6 1 1 0** ПИБ **1 0 0 0 0 2 8 8 7**

Назив: **Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д.**

Седиште: **Београд, Таковска 2**

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
за период од 01.01. до 31.12.2014. године

- у хиљадама динара -

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (1 до 3)	3001	135.715.864	134.978.253
1. Продаја и примљени аванси	3002	134.275.596	133.696.483
2. Примљене камате из пословних активности	3003		
3. Остали приливи из редовног пословања	3004	1.440.268	1.281.770
II. Одливи готовине из пословних активности (1 до 5)	3005	92.703.665	89.180.577
1. Исплате добављачима и дати аванси	3006	56.176.490	51.764.573
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	3007	21.795.386	20.925.699
3. Плаћене камате	3008	2.340.582	3.735.071
4. Порез на добитак	3009	2.975.904	2.328.885
5. Одливи по основу осталих јавних прихода	3010	9.415.303	10.426.349
III. Нето прилив готовине из пословних активности (I-II)	3011	43.012.199	45.797.676
IV. Нето одлив готовине из пословних активности (II-I)	3012		
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	3013	731.884	1.606.992
1. Продаја акција и удела (нето приливи)	3014		
2. Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3015	51.894	53.532
3. Остали финансијски пласмани (нето приливи)	3016	170.093	774.271
4. Примљене камате из активности инвестирања	3017	509.897	779.189
5. Примљене дивиденде	3018		
II. Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	3019	19.929.878	19.332.351
1. Куповина акција и удела (нето одливи)	3020	4.728	
2. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3021	19.925.150	19.332.351
3. Остали финансијски пласмани (нето одливи)	3022		
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (I-II)	3023		
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (II-I)	3024	19.197.994	17.725.359
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (1 до 5)	3025		
1. Увећање основног капитала	3026		
2. Дугорочни кредити (нето приливи)	3027		

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
3. Краткорочни кредити (нето приливи)	3028		
4. Остале дугорочне обавезе	3029		
5. Остале краткорочне обавезе	3030		
II. Одливи готовине из активности финансирања (1 до 6)	3031	10.679.069	35.541.717
1. Откуп сопствених акција и удела	3032		
2. Дугорочни кредити (одливи)	3033	7.215.584	27.749.439
3. Краткорочни кредити (одливи)	3034		
4. Остале обавезе (одливи)	3035		
5. Финансијски лизинг	3036		
6. Исплаћене дивиденде	3037	3.463.485	7.792.278
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (I-II)	3038		
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (II-I)	3039	10.679.069	35.541.717
Г. СВЕГА ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3001 + 3013 + 3025)	3040	136.447.748	136.585.245
Д. СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3005 + 3019 + 3031)	3041	123.312.612	144.054.645
Ђ. НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3040 - 3041)	3042	13.135.136	
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3041 - 3040)	3043		7.469.400
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	3044	8.333.961	15.878.596
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3045	33.721	
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3046		75.235
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (3042 - 3043 + 3044 + 3045 - 3046)	3047	21.502.818	8.333.961

У Београду

Законски заступник

Дана 20.05.2015. године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 95/2014 и 144/2014)

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број	1	7	1	6	2	5	4	3	Шифра делатности	6	1	1	0	ПИБ	1	0	0	0	0	2	8	8	7
--------------	---	---	---	---	---	---	---	---	------------------	---	---	---	---	-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Назив: **Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д.**

Седиште: **Београд, Таковска 2**

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

за период од 01.01. до 31.12.2014. године

- у хиљадама динара -

Редни број	ОПИС	Компоненте капитала					
		АОП	30	АОП	31	АОП	32
			Основни капитал		Уписани а неуплаћени капитал		Резерве
1	2		3		4		5
	Почетно стање претходне године на дан 01.01.2013.						
1.	а) дуговни салдо рачуна	4001		4019		4037	
	б) потражни салдо рачуна	4002	119.967.236	4020		4038	1.621.550
	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
2.	а) исправке на дуговној страни рачуна	4003		4021		4039	
	б) Исправке на потражној страни рачуна	4004		4022		4040	
	Кориговано почетно стање претходне године на дан 01.01. 2013.						
3.	а) кориговани дуговни салдо рачуна (1а + 2а - 2б) ≥ 0	4005		4023		4041	
	б) кориговани потражни салдо рачуна (1б - 2а + 2б) ≥ 0	4006	119.967.236	4024		4042	1.621.550
	Промене у претходној 2013. години						
4.	а) промет на дуговној страни рачуна	4007	2.081.782	4025		4043	
	б) промет на потражној страни рачуна	4008	1.559.634	4026		4044	251.225
	Стање на крају претходне године 31.12.2013.						
5.	а) дуговни салдо рачуна (3а + 4а - 4б) ≥ 0	4009		4027		4045	
	б) потражни салдо рачуна (3б - 4а + 4б) ≥ 0	4010	119.445.088	4028		4046	1.872.775
	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
6.	а) исправке на дуговној страни рачуна	4011		4029		4047	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4012		4030		4048	
	Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01. 2014.						
7.	а) кориговани дуговни салдо рачуна (5а + 6а - 6б) ≥ 0	4013		4031		4049	
	б) кориговани потражни салдо рачуна (5б - 6а + 6б) ≥ 0	4014	119.445.088	4032		4050	1.872.775
	Промене у текућој 2014. години						
8.	а) промет на дуговној страни рачуна	4015	2.132.005	4033		4051	
	б) промет на потражној страни рачуна	4016	3.418.552	4034		4052	
	Стање на крају текуће године 31.12. 2014.						
9.	а) дуговни салдо рачуна (7а + 8а - 8б) ≥ 0	4017		4035		4053	
	б) потражни салдо рачуна (7б - 8а + 8б) ≥ 0	4018	120.731.635	4036		4054	1.872.775

Редни Број	ОПИС	Компоненте капитала					
		АОП	35	АОП	047 и 237	АОП	34
			Губитак		Откупљене сопствене акције		Нераспоређени добитак
	2		6		7		8
1.	Почетно стање претходне године на дан 01.01.2013.						
	а) дуговни салдо рачуна	4055		4073	16.502.510	4091	
	б) потражни салдо рачуна	4056		4074		4092	11.998.189
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4057		4075		4093	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4058		4076		4094	
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 01.01. 2013.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($1а + 2а - 2б) \geq 0$	4059		4077	16.502.510	4095	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($1б - 2а + 2б) \geq 0$	4060		4078		4096	11.998.189
4.	Промене у претходној 2013. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4061		4079		4097	7.823.071
	б) промет на потражној страни рачуна	4062		4080		4098	14.275.516
5.	Стање на крају претходне године 31.12.2013.						
	а) дуговни салдо рачуна ($3а + 4а - 4б) \geq 0$	4063		4081	16.502.510	4099	
	б) потражни салдо рачуна ($3б - 4а + 4б) \geq 0$	4064		4082		4100	18.450.634
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4065		4083		4101	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4066		4084		4102	
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01. 2014.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($5а + 6а - 6б) \geq 0$	4067		4085	16.502.510	4103	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($5б - 6а + 6б) \geq 0$	4068		4086		4104	18.450.634
8.	Промене у текућој 2014. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4069		4087		4105	10.464.000
	б) промет на потражној страни рачуна	4070		4088		4106	16.205.763
9.	Стање на крају текуће године 31.12. 2014.						
	а) дуговни салдо рачуна ($7а + 8а - 8б) \geq 0$	4071		4089	16.502.510	4107	
	б) потражни салдо рачуна ($7б - 8а + 8б) \geq 0$	4072		4090		4108	24.192.397

Редни број	ОПИС	Компоненте осталог резултата					
		АОП	330	АОП	331	332	
			Ревалоризационе резерве		Актуарски добици или губици		Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала
1	2		9		10		11
1.	Почетно стање претходне године на дан 01.01.2013.						
	а) дуговни салдо рачуна	4109		4127		4145	
	б) потражни салдо рачуна	4110		4128		4146	
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4111		4129		4147	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4112		4130		4148	
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 01.01. 2013.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($1a + 2a - 2б) \geq 0$	4113		4131		4149	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($1б - 2a + 2б) \geq 0$	4114		4132		4150	
4.	Промене у претходној 2013. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4115		4133		4151	
	б) промет на потражној страни рачуна	4116		4134		4152	
5.	Стање на крају претходне године 31.12.2013.						
	а) дуговни салдо рачуна ($3a + 4a - 4б) \geq 0$	4117		4135		4153	
	б) потражни салдо рачуна ($3б - 4a + 4б) \geq 0$	4118		4136		4154	
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4119		4137		4155	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4120		4138		4156	
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01. 2014.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($5a + 6a - 6б) \geq 0$	4121		4139		4157	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($5б - 6a + 6б) \geq 0$	4122		4140		4158	
8.	Промене у текућој 2014. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4123		4141		4159	
	б) промет на потражној страни рачуна	4124		4142		4160	
9.	Стање на крају текуће године 31.12. 2014.						
	а) дуговни салдо рачуна ($7a + 8a - 8б) \geq 0$	4125		4143		4161	
	б) потражни салдо рачуна ($7б - 8a + 8б) \geq 0$	4126		4144		4162	

Редни број	ОПИС	Компоненте осталог резултата					
		АОП	333	АОП	334 и 335	АОП	336
			Добици или губици по основу удела у осталом добитку или губитку придружених друштава		Добици или губици по основу иностраног пословања и прерачуна финансијских извештаја		Добици или губици по основу хеџинга новчаног тока
1	2		12		13		14
	Почетно стање претходне године на дан 01.01.2013.						
1.	а) дуговни салдо рачуна	4163		4181		4199	
	б) потражни салдо рачуна	4164		4182	19.468.775	4200	
	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
2.	а) исправке на дуговој страни рачуна	4165		4183		4201	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4166		4184		4202	
	Кориговано почетно стање претходне године на дан 01.01. 2013.						
3.	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($1a + 2a - 2б) \geq 0$	4167		4185		4203	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($1б - 2a + 2б) \geq 0$	4168		4186	19.468.775	4204	
	Промене у претходној 2013. години						
4.	а) промет на дуговој страни рачуна	4169		4187		4205	
	б) промет на потражној страни рачуна	4170		4188	358.173	4206	
	Стање на крају претходне године 31.12.2013.						
5.	а) дуговни салдо рачуна ($3a + 4a - 4б) \geq 0$	4171		4189		4207	
	б) потражни салдо рачуна ($3б - 4a + 4б) \geq 0$	4172		4190	19.826.948	4208	
	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
6.	а) исправке на дуговој страни рачуна	4173		4191		4209	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4174		4192		4210	
	Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01. 2014.						
7.	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($5a + 6a - 6б) \geq 0$	4175		4193		4211	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($5б - 6a + 6б) \geq 0$	4176		4194	19.826.948	4212	
	Промене у текућој 2014. години						
8.	а) промет на дуговој страни рачуна	4177		4195		4213	
	б) промет на потражној страни рачуна	4178		4196	4.051.102	4214	
	Стање на крају текуће године 31.12. 2014.						
9.	а) дуговни салдо рачуна ($7a + 8a - 8б) \geq 0$	4179		4197		4215	
	б) потражни салдо рачуна ($7б - 8a + 8б) \geq 0$	4180		4198	23.878.050	4216	

Редни број	ОПИС	Компоненте осталог резултата		АОП	Укупан капитал [\sum (ред 16 кол 3 до кол 15) - \sum (ред 1а кол 3 до кол 15)] ≥ 0	АОП	Губитак изнад капитала [\sum (ред 1а кол 3 до кол 15) - \sum (ред 1б кол 3 до кол 15)] ≥ 0
		АОП	337				
			Добици или губици по основу ХОВ расположивих за продају				
1	2		15		16		17
1.	Почетно стање претходне године на дан 01.01.2013.						
	а) дуговни салдо рачуна	4217		4235	136.553.429	4244	
	б) потражни салдо рачуна	4218	189				
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4219		4236		4245	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4220					
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 01.01. 2013.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($1а + 2а - 2б) \geq 0$	4221		4237	136.553.429	4246	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($1б - 2а + 2б) \geq 0$	4222	189				
4.	Промене у претходној 2013. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4223	29	4238	6.539.666	4247	
	б) промет на потражној страни рачуна	4224					
5.	Стање на крају претходне године 31.12.2013.						
	а) дуговни салдо рачуна ($3а + 4а - 4б) \geq 0$	4225		4239	143.093.095	4248	
	б) потражни салдо рачуна ($3б - 4а + 4б) \geq 0$	4226	160				
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4227		4240		4249	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4228					
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01. 2014.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($5а + 6а - 6б) \geq 0$	4229		4241	143.093.095	4250	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($5б - 6а + 6б) \geq 0$	4230	160				
8.	Промене у текућој 2014. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4231	30	4242	11.079.382	4251	
	б) промет на потражној страни рачуна	4232					
9.	Стање на крају текуће године 31.12. 2014.						
	а) дуговни салдо рачуна ($7а + 8а - 8б) \geq 0$	4233		4243	154.172.477	4252	
	б) потражни салдо рачуна ($7б - 8а + 8б) \geq 0$	4234	130				

У Београду

Дана 20.05.2015. године

Законски заступник

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 95/2014 и 144/2014)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.****Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno**

1. OSNIVANJE I DELATNOST

Javno preduzeće PTT saobraćaja "Srbija", Beograd ("JP PTT" ili JP PTT saobraćaja "Srbija") je dana 23. maja 1997. godine osnovalo Preduzeće za telekomunikacije "Telekom Srbija" a.d., Beograd (u daljem tekstu "Matično preduzeće" ili "Telekom Srbija") i tom prilikom predalo Matičnom preduzeću sva sredstva telekomunikacija, isključujući nekretnine i određena druga sredstva i obaveze. Matično preduzeće je registrovano dana 29. maja 1997. godine. Ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima je obuhvaćeno Matično preduzeće i njegova zavisna preduzeća (skupa „Grupa“ ili pojedinačno „Zavisna preduzeća“).

Matično preduzeće je akcionarsko društvo osnovano na neodređeno vreme.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. Glasnik RS“ br. 36 od 27. maja 2011. i br. 99 od 27. decembra 2011. godine), Skupština akcionara Matičnog preduzeća je 2012. godine usvojila Statut kojim se utvrđuje da su organi upravljanja Matičnog preduzeća: Skupština, Nadzorni odbor i Izvršni odbor.

Osnovna delatnost Grupe je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja, fiksne telefonske usluge, tranzitiranje saobraćaja, prenos podataka, zakup linija, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne i fiksne telefonije, internet usluge, multimedijalne usluge, distribucija i emitovanje medijskih sadržaja.

Grupa takođe pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture, pruža usluge poziva preko operatera i usluge korišćenja elektronskog imenika u oblasti fiksnih telefonskih usluga.

Matično preduzeće poseduje licencu za mobilnu telefoniju (GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000) od 2006. godine. U 2007. godini Matično preduzeće je obnovilo licencu za fiksnu telekomunikacionu mrežu. Od 2009. godine Matično preduzeće poseduje licencu za fiksni bežični pristup (CDMA).

U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Sl. Glasnik RS“ br. 44 od 30. juna 2010. godine), Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge („RATEL“ ili „Agencija“) je definisala devet tržišta koja podležu prethodnoj regulaciji na teritoriji Republike Srbije.

Različite obaveze su nametnute operatoru u zavisnosti od tržišta za koje je proglašen za operatora sa značajnom tržišnom snagom. Između ostalih propisane su sledeće obaveze: objavljivanje određenih podataka u formi standardne ponude, nediskriminatorско postupanje, omogućavanje pristupa i korišćenje elemenata mreže i pripadajućih sredstava, kontrola cena, primena troškovnog računovodstva, zabrana obračunavanja prekomernih cena, tarifna kontrola, itd.

Matično preduzeće je 2011. godine proglašeno za operatora sa značajnom tržišnom snagom na svim tržištima, osim na maloprodajnom tržištu distribucije medijskih sadržaja.

Sedište Matičnog preduzeća je u Beogradu, Takovska 2, Republika Srbija.

Grupa je na dan 31. decembra 2014. godine imala 13,289 zaposlenih (31. decembar 2013. godine: 13,235 zaposlenih). Od navedenog broja, u Matičnom preduzeću je bilo 9,015 zaposlenih (31. decembar 2013. godine: 9,088 zaposlenih), a u zavisnim preduzećima 4,274 zaposlenih (31. decembar 2013. godine: 4,147 zaposlenih).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.****Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Grupa sastavlja konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu Republike Srbije („Sl. Glasnik RS“ br. 62/2013) i ostalom primenljivom zakonskom i podzakonskom regulativom u Republici Srbiji. Za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupa je u obavezi da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja („MSFI“) koji u smislu Zakona o računovodstvu podrazumevaju sledeće: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, Međunarodne računovodstvene standarde („MRS“), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja („MSFI“), i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda („IFRIC“), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobreni od Odbora za međunarodne računovodstven standarde („Odbor“), čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija („Ministarstvo“).

Prevod MSFI koji utvrđuje i objavljuje Ministarstvo čine osnovni tekstovi MRS, odnosno MSFI, izdati od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda u obliku u kojem su izdati i koji ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere i drugi dopunski objašnjavajući materijal koji može da se usvoji u vezi sa standardima, odnosno tumačenjima, osim ako se izričito ne navodi da je sastavni deo standarda, odnosno tumačenja. Prevod MSFI utvrđen je Rešenjem Ministra finansija o utvrđivanju prevoda Konceptualnog okvira za finansijsko izveštavanje i osnovnih tekstova Međunarodnih računovodstvenih standarda, odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja broj 401-00-896/2014-16 od 13. marta 2014. godine, koje je objavljeno u „Službenom glasniku RS“ br. 35 od 27. marta 2014. godine. Navedeni prevod MSFI primenjuje se od konsolidovanih finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2014. godine. Izmenjeni ili izdati MSFI i tumačenja standarda, nakon ovog datuma, nisu prevedeni i objavljeni, pa stoga nisu ni primenjeni prilikom sastavljanja priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Konsolidovani finansijski izveštaji su odobreni od strane Nadzornog odbora Matičnog preduzeća dana 20. maja 2015. godine.

U sastavljanju konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupa je primenjivala računovodstvene politike, od kojih su značajne obelodanjene u Napomeni 5.5. Godišnji izveštaj o poslovanju Matičnog preduzeća i konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju su prikazani kao jedan izveštaj koji sadrži informacije od značaja za ekonomsku celinu u okviru priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

3. FUNKCIONALNA I IZVEŠTAJNA VALUTA

Funkcionalna i izveštajna valuta Grupe je dinar (RSD). Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su izraženi u hiljadama dinara, osim ako drugačije nije naznačeno.

4. KORIŠĆENJE PROCENA I PROSUĐIVANJA

Priprema konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije zahteva od rukovodstva Grupe da pravi procene i pretpostavke koje utiču na iskazivanje vrednosti imovine i obaveza i obelodanjivanja potencijalnih sredstava i obaveza na datum izveštavanja, kao i prihoda i rashoda u izveštajnom periodu. Te procene i sa njima povezane pretpostavke su zasnovane na informacijama dostupnim na datum izveštavanja. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od takvih procena. Te procene i povezane pretpostavke se kontinuirano preispituju, gde se izmene u procenama priznaju prospektivno.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

4. KORIŠĆENJE PROCENA I PROSUĐIVANJA (Nastavak)

Procene i pretpostavke za koje postoji značajan rizik da mogu rezultirati u materijalno značajnim korekcijama knjigovodstvenih vrednosti imovine i obaveza u narednom izveštajnom periodu razmotrene su u nastavku.

<u>Opis procene</u>	<u>Napomena</u>	<u>Vrsta obelodanjene informacije</u>
Obevređenje stalne imovine i goodwill-a	5.5.15 (a), 18	Ključne pretpostavke korišćene u određivanju nadoknadive vrednosti
Korisni vek nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava	5.5.11	Korisni vek i metod amortizacije, rezidualna vrednost
Ispravka vrednosti zajmova i potraživanja	5.5.13.1, 21, 23	Metodologija korišćena za utvrđivanje nadoknadive vrednosti
Tekući i odloženi porez na dobit	5.5.19, 17	Priznavanje odloženih poreza, transferne cene
Primanja zaposlenih	5.5.18, 30	Diskontne stope, rast zarada, očekivani prosečni životni vek
Rezervisanja	5.5.17, 30	Pretpostavke koje predstavljaju osnov za rezervisanja za sudske sporove
Prihodi	5.5.1, 7	Raspodela prihoda na svaku odvojivu komponentu ponuđenog paketa na osnovu njegove relativne fer vrednosti
Ispravke vrednosti zaliha sa sporijim obrtom	5.5.12, 22	Metodologija korišćena u određivanju neto prodajne vrednosti zaliha

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE**5.1. OSNOVE ODMERAVANJA I NAČELO STALNOSTI**

Konsolidovani finansijski izveštaji sastavljeni su u skladu sa konceptom istorijskog troška, osim finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju koja su iskazana po fer vrednosti.

Konsolidovani finansijski izveštaji sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja ("going concern" konceptom) koji podrazumeva da će Grupa nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

Kratkoročne obaveze Grupe su veće od obrtne imovine u iznosu od RSD 13,031,881 hiljadu na dan 31. decembra 2014. godine. Grupa ulaže napore da poboljša tržišnu poziciju putem ponude raznovrsnih konvergentnih usluga i modernizacije mreže. Kao što je obelodanjeno u Napomeni 6.2. i 37(b), Grupa je povukla EUR 77.25 miliona finansijskih kredita, dok preostali nepovučeni finansijski krediti iznose EUR 2.75 miliona (Napomena 34(b)). Rukovodstvo smatra da će navedena sredstva zajedno sa očekivanim neto prilivima iz poslovnih aktivnosti biti dovoljna da Grupa ispuni svoje ugovorne obaveze u 2015. godini.

5.2. OSNOVA ZA KONSOLIDOVANJE

Zavisna preduzeća su pravna lica kontrolisana od strane Grupe. Grupa ima kontrolu nad pravnim licem u kome ima učešće u kapitalu kada ima izloženosti ili pravo na varijabilne prinose po osnovu svog učešća u kapitalu i kada ima mogućnost da utiče na te prinose kroz svoju moć nad pravnim licem u koje je uloženo. Zavisna preduzeća se u celosti konsoliduju od dana kada se kontrola prenese na Grupu, a isključuju iz konsolidacije od dana kada navedena kontrola prestane.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.2. OSNOVA ZA KONSOLIDOVANJE (Nastavak)

Grupa ima učešće u vlasništvu sledećih zavisnih i pridruženih preduzeća na dan 31. decembra 2014. godine:

<u>Naziv zavisnog/pridruženog pravnog lica</u>	<u>% učešća</u>
“Telus” a.d., Beograd, Srbija	100%
“Mtel” d.o.o., Podgorica, Crna Gora	83%
“Telekom Srpske” a.d., Banja Luka, Republika Srpska	65%
“FiberNet” d.o.o., Podgorica, Crna Gora	100%
“TS:NET” B.V., Amsterdam, Holandija	100%
“HD-WIN” d.o.o., Beograd, Srbija	51%
“Dunav banka” a.d., Beograd, Srbija (stečeno u 2014. godini)	56%
“DIMEDIA GROUP” S.A., Ženeva, Švajcarska (zajedničko ulaganje u 2014. godini)	50%
“Logosoft” d.o.o., Sarajevo, Bosna i Hercegovina (stečeno u 2014. godini)	65%

S obzirom da su Matično preduzeće i zavisno preduzeće “Telekom Srpske” vlasnici 51%, odnosno 49% kapitala zavisnog preduzeća “Mtel”, efektivna stopa za konsolidaciju zavisnog preduzeća “Mtel” iznosi 83%.

Finansijski izveštaji Matičnog preduzeća i zavisnih preduzeća korišćeni u sastavljanju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja sačinjeni su na isti izveštajni datum. Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su sastavljeni korišćenjem uniformnih računovodstvenih politika za slične transakcije i događaje.

Sve transakcije između kompanija, salda i svi nerealizovani prihodi i rashodi po osnovu međusobnih transakcija su eliminisani prilikom sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Metod sticanja je primenjen za računovodstveno obuhvatanje sticanja zavisnih preduzeća kada je Grupa stekla kontrolu.

Trošak sticanja zavisnog preduzeća odmerava se kao fer vrednost datih sredstava, emitovanih hartija od vrednosti i obaveza nastalih ili preuzetih na dan preuzimanja uvećan za troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju.

Sredstva koja su stečena kupovinom zavisnog preduzeća i koja se pojedinačno mogu identifikovati, kao i stvarne i potencijalne preuzete obaveze u poslovnoj kombinaciji, inicijalno su odmereni po fer vrednosti na dan sticanja, bez obzira na obim učešća bez prava kontrole. Iznos viška troška sticanja iznad fer vrednosti udela Grupe u stečenoj neto imovini navedenih zavisnih preduzeća koja se mogla identifikovati, evidentiran je kao goodwill. Dobit prilikom sticanja se priznaje u konsolidovanom bilansu uspeha. Transakcioni troškovi se priznaju u momentu nastanka. Trošak sticanja ne uključuje iznose koji su rezultat prethodnih međusobnih transakcija. Takvi iznosi se priznaju u konsolidovanom bilansu uspeha.

Dana 1. oktobra 2014. godine, zavisno preduzeće „Telekom Srpske“ je izvršilo akviziciju 100% akcija i prava glasa preduzeća “Logosoft”. Plaćanje je izvršeno za 65% akcija u iznosu od KM 18.4 miliona (RSD 1,120,458 hiljada), a preostalih 35% akcija „Telekom Srpske“ ima obavezu da otkupi u iznosu od KM 9.9 miliona (sadašnja vrednost iznosi KM 8.9 miliona, odnosno RSD 542,057 hiljada) do 31. decembra 2016. godine ili ranije (Napomena 36).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.2. OSNOVA ZA KONSOLIDOVANJE (Nastavak)**

Sticanjem vlasništva će se povećati tržišno učešće i omogućiti razvoj novih usluga na tržištu informacionih tehnologija, distribucije medijskih sadržaja i multimedije. Stečeno preduzeće je prvi internet provajder u Bosni i Hercegovini i glavne aktivnosti su ICT usluge, multimedija, telekomunikacione usluge i emitovanje medijskih sadržaja.

Dana 26. decembra 2014. godine Grupa je stekla 56% kapitala "Dunav banka", uključujući i kontrolna upravljačka prava u iznosu od RSD 1,170,686 hiljada (Napomena 36). Pored toga, povezano preduzeće "DIMEDIA GROUP" je steklo vlasništvo nad 0.6% kapitala Banke. Sticanjem vlasništva Grupi se pruža mogućnost ulaska na bankarsko tržište. Diversifikacija portfolija će doprineti daljem jačanju tržišne pozicije i širenju baze korisnika Grupe. Poslovanje banke će biti usmereno na mobilno i elektronsko, a manje na korporativno bankarstvo.

Učešće bez prava kontrole

Učešće bez prava kontrole se odmerava proporcionalno učešću u identifikovanoj neto imovini zavisnog preduzeća na datum njegovog sticanja. Promene učešća Grupe u zavisnom preduzeću koje ne dovode do gubitka kontrole se evidentiraju u okviru kapitala.

Gubitak kontrole

Kada Grupa izgubi kontrolu nad zavisnim preduzećem, prestaje da priznaje njegova sredstva i obaveze, kao i učešće bez prava kontrole i ostale komponente kapitala. Dobit ili gubitak nastao tom prilikom se priznaje u konsolidovanom bilansu uspeha. Preostalo učešće u bivšem zavisnom preduzeću se odmerava po fer vrednosti kada dođe do gubitka kontrole.

Zajedničko ulaganje

Grupa ima zajednička ulaganja u pridruženo preduzeće. Zajedničko ulaganje predstavlja aranžman u kome Grupa ima zajedničku kontrolu nad preduzećem i ima pravo na neto stečenu imovinu više nego prava nad imovinom i obavezama pridruženog preduzeća. Pridruženo preduzeće se računovodstveno obuhvata metodom udela. Ulaganje se inicijalno priznaje po nabavnoj vrednosti, koja uključuje transakcione troškove. Nakon početnog priznavanja, u konsolidovanim finansijskim izveštajima priznaje se učešće Grupe u rezultatu i ostalom ukupnom rezultatu pridruženog preduzeća, sve do momenta gubitka značajnog uticaja ili zajedničke kontrole.

Na osnovu Ugovora o kupoprodaji akcija sa postojećim akcionarima, dana 31. marta 2014. godine Grupa je stekla 50% akcija i prava glasa preduzeća "DIMEDIA GROUP" i isplatila kupoprodajnu cenu od CHF 50 hiljada (RSD 4,728 hiljada). Sedište stečenog preduzeća je u Švajcarskoj i osnovna delatnost je ugovaranje multimedijalnih i telekomunikacionih usluga krajnjim korisnicima. Do datuma izveštavanja "DIMEDIA GROUP" nije počela sa poslovanjem.

5.3. PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I NOVI STANDARDI I TUMAČENJA KOJI JOŠ UVEK NISU USVOJENI**(a) *Novi standardi, izmene i tumačenja postojećih standarda koji se obavezno primenjuju prvi put za finansijsku godinu koja počinje 1. januara 2014.***

Primena sledećih standarda, tumačenja standarda (IFRIC) i izmena i dopuna postojećih standarda, koji se obavezno primenjuju prvi put za finansijsku godinu koja počinje 1.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.3. PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I NOVI STANDARDI I TUMAČENJA KOJI JOŠ UVEK NISU USVOJENI (Nastavak)

(a) *Novi standardi, izmene i tumačenja postojećih standarda koji se obavezno primenjuju prvi put za finansijsku godinu koja počinje 1. januara 2014. (Nastavak)*

januara 2014. nije imala za rezultat promene računovodstvenih politika, niti materijalni efekat na konsolidovane finansijske izveštaje:

- Ulaganja u pravna lica (Izmene MSFI 10, MSFI 12 i MRS 27)
- Prebijanje finansijskih sredstava i obaveza (Izmene MRS 32)
- IFRIC 21 Dažbine
- Zamena derivata i nastavak hedž transakcija (Izmene MRS 39)

Primena izmena MRS 36 zahteva promene obelodanjivanja u vezi nadoknadive vrednosti nefinansijske imovine. Grupa obelodanjuje nadoknadivu vrednost samo za ona pojedinačna sredstva ili jedinice koje generišu gotovinu za koje je gubitak usled obezvređenja priznat ili ukinut tokom perioda.

Ova izmena nema uticaj na priznata sredstva, obaveze i ukupan rezultat Grupe.

Kao što je pomenuto u Napomeni 2., navedeni Standardi, tumačenja i izmene postojećih standarda nisu prevedeni i objavljeni, pa stoga nisu ni primenjeni prilikom sastavljanja priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

(b) *Objavljeni standardi koji još uvek nisu usvojeni*

Izvestan broj novih standarda, izmena standarda i tumačenja je objavljen ali još uvek nije važeći za godišnje periode koji počinju posle 1. januara 2014. i nisu primenjeni na priložene konsolidovane finansijske izveštaje. Oni koji mogu biti relevantni za Grupu su navedeni u nastavku. Grupa se nije opredelila za raniju primenu ovih standarda.

MSFI 9 Finansijski instrumenti

MSFI 9, objavljen u julu 2014. godine, zamenjuje postojeće smernice MRS 39 Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmeravanje. MSFI 9 uključuje revidirane smernice u vezi klasifikacije i merenja finansijskih instrumenata, kao i novi model očekivanog kreditnog gubitka u cilju odmeravanja obezvređenja finansijskog sredstva i nove opšte zahteve računovodstva hedžinga. U njemu se takođe nastavljaju smernice u vezi priznavanja i prestanka priznavanja iz MRS 39.

MSFI 9 je važeći za godišnje izveštajne periode koji počinju 1. januara 2018. ili kasnije, pri čemu je dozvoljena ranija primena.

Grupa razmatra potencijalne efekte primene MSFI 9 na konsolidovane finansijske izveštaje.

MSFI 15 Prihod po osnovu ugovora sa korisnicima

MSFI 15 utvrđuje sveobuhvatni okvir za određivanje da li, u kom iznosu i kada se priznaje prihod. Njime se zamenjuju postojeće smernice u vezi priznavanja prihoda, uključujući MRS 18 Prihodi, MRS 11 Ugovori o izgradnji i IFRIC 13 Programi lojalnosti kupaca.

MSFI 15 je važeći za godišnje periode koji počinju 1. januara 2017. ili kasnije, pri čemu je dozvoljena ranija primena.

Grupa razmatra potencijalne efekte primene MSFI 15 na konsolidovane finansijske izveštaje.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.4. UPOREDNI PODACI**

Uporedne podatke čine revidirani konsolidovani finansijski izveštaji za godinu koja se završila 31. decembra 2013. pripremljeni u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

Određeni uporedni podaci u konsolidovanom bilansu uspeha (Napomene 7 i 9) i konsolidovanom izveštaju o tokovima gotovine su reklasifikovani u cilju usaglašavanja sa njihovom prezentacijom u tekućem periodu.

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osim izmena obelodanjenih u Napomeni 5.3(a), računovodstvene politike i procene korišćene u pripremi ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu su sa politikama i procenama primenjenim u pripremi konsolidovanih finansijskih izveštaja za godinu koja se završila 31. decembra 2013.

5.5.1. Prihodi od prodaje

Prihodi od prodaje se iskazuju po fer vrednosti sredstava koja su primljena ili će biti primljena, umanjenoj za popuste i porez na dodatu vrednost. Prihodi od pruženih usluga se priznaju i evidentiraju u trenutku kada su ugovorene usluge realizovane.

5.5.1.1. Prihodi od fiksne telefonije**(a) Prihodi od telefonskog saobraćaja**

Prihodi od telefonskog saobraćaja se priznaju u trenutku kada su usluge izvršene.

Prihodi od prodaje telefonskih kartica se priznaju prilikom njihovog korišćenja ili nakon isteka. Na dan izveštavanja neutrošeni saobraćaj po osnovu prodatih kartica evidentira se kao unapred naplaćeni prihod.

(b) Telekomunikaciona naknada

Telekomunikaciona naknada predstavlja nadoknadu za korišćenje telefonskih linija. Naknada se priznaje u okviru prihoda na proporcionalnoj osnovi tokom trajanja ugovora o pružanju usluga.

(c) Prihodi od priključaka i instalacionih usluga

Prihodi od uključivanja novih pretplatnika fiksne telefonije predstavljaju prihode po osnovu fakturisane nadoknade za uključenje novih pretplatnika i troškova instalacije. S obzirom da se navedene kategorije mogu identifikovati kao odvojene komponente, prihodi po ovom osnovu se priznaju u periodu u kome je korisnik priključen na mrežu.

(d) Prihodi od ostalih telekomunikacionih usluga

Ovi prihodi uglavnom se odnose na multimedijalne usluge, iznajmljivanje telefonskih kapaciteta - vodova, prenos podataka, listing poziva, usluge govorne pošte i drugo. Navedeni prihodi se priznaju i evidentiraju u periodu u kome je usluga izvršena. Prihod od iznajmljivanja telefonskih kapaciteta se priznaje proporcionalno tokom trajanja ugovora o zakupu. Prihod od prodaje opreme se priznaje kada se svi značajni rizici i koristi od vlasništva nad opremom prenesu na kupca.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.1. Prihodi od prodaje (Nastavak)****5.5.1.2. Prihodi od mobilne telefonije**

Prihodi od mobilne telefonije se najvećim delom odnose na prihode po osnovu prepaid i postpaid usluga: utrošeni minuti razgovora, tekstualne i multimedijalne poruke, mesečne naknade, prenos podataka, kao i prihode od prodaje mobilnih telefona i drugih usluga.

Prihod od pruženih prepaid usluga (elektronske dopune) se priznaje kada je usluga pružena, i to u meri u kojoj je usluga iskorišćena. Unapred naplaćeni iznosi se razgraničavaju do momenta korišćenja ili isteka važenja usluge.

5.5.1.3. Ugovori sa više elemenata (MEA)

Za pojedine usluge u oblasti mobilne telefonije, ugovori sa više elemenata tipično uključuju prodaju aparata, naknadu za aktiviranje i ugovor o telefonskoj usluzi. Generalno, Grupa je utvrdila da se takvi ugovori dele na zasebne „računovodstvene jedinice“ na osnovu utvrđenih odvojenih vrednosti za kupca za svaki pojedinačni element. Ukupan fiksni ili utvrdiv iznos ugovora se raspodeljuje za pojedinačnu računovodstvenu jedinicu na osnovu relativne fer vrednosti.

5.5.1.4. Kombinovani paketi usluga

Grupa pruža i kombinovane pakete usluga koji korisnicima uz ugovornu obavezu obezbeđuju, pored usluga fiksne telefonije, ADSL usluga i postpaid paketa mobilne telefonije i mogućnost korišćenja IPTV usluga.

5.5.1.5 Troškovi sticanja korisnika, troškovi reklama i povezani troškovi

Troškovi sticanja korisnika, osim troškova programa lojalnosti (Napomena 5.5.4.) se priznaju kao rashod perioda u kome su nastali. Troškovi reklame, promocije, sponzorstva, komunikacije i marketinga brenda takođe se priznaju u periodu u kom su nastali.

5.5.2. Prihodi i rashodi po osnovu obračuna međunarodnog saobraćaja**5.5.2.1. Prihodi i rashodi po osnovu međunarodnog obračuna fiksne telefonije**

Prihodi i rashodi po osnovu međunarodnog obračuna odnose se na prihode i rashode od međunarodnog dolaznog, odnosno odlaznog saobraćaja ostvarenog sa zemljama sa kojima je uspostavljen direktan obračun međunarodnog telefonskog saobraćaja. Deo ostvarenih prihoda, odnosno rashoda po navedenom osnovu, evidentiran je na osnovu procene izvršene prema usaglašenim obračunima ostvarenog saobraćaja.

Pored toga, članice Grupe pružaju usluge tranzitiranja dolaznog telefonskog saobraćaja međunarodnih operatora koji terminira u mreže drugih nacionalnih operatora.

5.5.2.2. Prihodi i rashodi po osnovu roaming usluga

Prihodi i rashodi po osnovu dolaznog i odlaznog roaming saobraćaja sa inostranim operatorima mobilne telefonije, sa kojima je zaključen Međunarodni roaming sporazum, evidentiraju se kada je usluga nastala u visini iznosa koji su fakturisani inostranim operatorima odnosno u iznosima koji su fakturisani od strane inostranih operatora.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.****Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno**

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.2. Prihodi i rashodi po osnovu obračuna međunarodnog saobraćaja (Nastavak)****5.5.2.2. Prihodi i rashodi po osnovu roaming usluga (Nastavak)**

Deo ostvarenih prihoda, odnosno rashoda po navedenom osnovu, evidentiran je na osnovu procene izvršene prema usaglašenim obračunima ostvarenog saobraćaja.

Za vrednost ostvarenog popusta (a na osnovu realizovane, prethodno ugovorene količine roaming saobraćaja), vrši se umanjenje rashoda po osnovu roaming usluga, po odobrenju istog, i obrnuto.

5.5.3. Prihodi i rashodi po osnovu interkonekcije

Prihodi i rashodi po osnovu interkonekcije se priznaju u bruto iznosu u trenutku njihovog nastanka i iskazani su u okviru prihoda od prodaje, odnosno troškova operatora.

Prihodi od interkonekcije uključuju, pored prihoda od terminiranja dolaznog saobraćaja u fiksnu/mobilnu mrežu članica Grupe, i prihode od zakupa vodova za interkonekciju, prihode od signalizacionih linkova, prihode od pristupnih tačaka u fiksnoj mreži, prihode od dolaznog međunarodnog saobraćaja iz mreža inostranih operatora, koji preko mreža drugih nacionalnih operatora terminira u mrežu članica Grupe, kao i prihode po osnovu tranzitiranja međunarodnog polaznog saobraćaja iz mreža drugih nacionalnih operatora koji preko mreže članica Grupe terminira u mreže inostranih operatora.

Rashodi od interkonekcije, pored rashoda po osnovu terminiranja saobraćaja iz fiksne/mobilne mreže članica Grupe ka drugim operatorima, uključuju i rashode zakupa vodova za interkonekciju, kao i rashode po osnovu dolaznog međunarodnog saobraćaja iz mreža inostranih operatora koji preko mreže članica Grupe terminira u mreže drugih nacionalnih operatora.

5.5.4. Programi lojalnosti

Programi lojalnosti se sastoje u odobravanju budućih pogodnosti za kupce (kao što su minuti razgovora ili popusti na aparate) na osnovu korišćenja usluga ili kupovine aparata u dosadašnjem periodu.

5.5.5. Troškovi tekućeg održavanja i opravki

Troškovi tekućeg održavanja i opravki nekretnina, postrojenja i opreme priznaju se kao troškovi po njihovom nastanku (Napomena 11).

Troškovi tekućeg održavanja najvećim delom se odnose na održavanje telekomunikacione opreme, mesnih mreža, računarske opreme i softvera.

5.5.6. Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja tretiraju se kao rashod perioda u momentu njihovog nastanka. Troškovi pozajmljivanja obuhvataju kamatu i ostale troškove nastale u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Troškovi pozajmljivanja koji se direktno odnose na nabavku, izgradnju ili izradu kvalifikovanog sredstva, za koje je potreban duži vremenski period da bi bilo spremno za nameravanu upotrebu ili prodaju, kapitalizuju se kao deo nabavne vrednosti tog sredstva.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.7. Finansijski prihodi/rashodi**

Finansijski prihodi obuhvataju prihode od kamata, pozitivnih kursnih razlika i ostale finansijske prihode.

Finansijski rashodi obuhvataju rashode po osnovu kamata, negativnih kursnih razlika i ostale finansijske rashode.

Prihodi i rashodi kamata se priznaju po metodi efektivne kamatne stope.

5.5.8. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Monetarna sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja se na dan izveštavanja preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost, primenom zvaničnih deviznih kurseva Narodne banke Srbije važećih na taj dan (Napomena 38).

Nemonetarne stavke iskazane u stranoj valuti koje se vrednuju po istorijskom trošku ne preračunavaju se na kurs važeći na dan izveštavanja.

Pozitivne i negativne kursne razlike se priznaju u konsolidovanom bilansu uspeha kao prihod (Napomena 15) ili rashod (Napomena 16).

Poslovanje u inostranstvu

Sredstva i obaveze zavisnih pravnih lica u inostranstvu, uključujući goodwill i korekcije fer vrednosti po osnovu akvizicije, se preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost po kursu važećem na datum izveštavanja osim poslovne kombinacije realizovane u izveštajnom periodu. Sredstva i obaveze po osnovu poslovne kombinacije, se preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost po kursu važećem na dan transakcije. Prihodi i rashodi zavisnih pravnih lica u inostranstvu se preračunavaju po prosečnoj vrednosti mesečnih deviznih kurseva u toku izveštajnog perioda.

Kursne razlike po osnovu preračuna valuta se priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata i uključuju se u rezerve po osnovu preračuna valuta, osim dela koji se odnosi na učešće bez prava kontrole.

Kada se zavisna pravna lica u inostranstvu u potpunosti ili delimično otuđe zbog gubitka kontrole, značajnog učešća ili zajedničkog ulaganja, ukupan iznos kursnih razlika po osnovu preračuna valuta se reklasifikuje u konsolidovanom bilansu uspeha kao dobit/gubitak po osnovu otuđenja. Ukoliko Grupa otuđi deo učešća u zavisnom preduzeću a pritom zadrži kontrolu nad njim, onda se odgovarajući procenat ukupnog iznosa kursnih razlika alokira na učešće bez prava kontrole.

5.5.9. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Nabavnu vrednost čini vrednost po fakturi dobavljača uključujući carine, poreze koji se ne mogu refundirati i sve druge troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Nabavna vrednost umanjena je za sve primljene popuste i/ili rabate. Nabavna vrednost nekretnina i opreme izgrađenih u sopstvenoj režiji je njihova nabavna vrednost na datum kada su izgradnja ili razvoj završeni.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.9. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine (Nastavak)**

Pod nekretninom, postrojenjem ili opremom smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vek upotrebe duži od jedne godine.

Izdaci za nekretnine, postrojenja i opremu se priznaju kao sredstvo ako i samo ako je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom priticati u Grupu i ako se izdaci za to sredstvo mogu pouzdano meriti. Dodatno, naknadno ulaganje se kapitalizuje samo ako doprinosi povećanju kapaciteta i unapređenju kvaliteta pružanja usluga i ako je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa ulaganjem priticati u Grupu. Troškovi redovnog održavanja nekretnina, postrojenja i opreme terete troškove tekućeg izveštajnog perioda (Napomena 5.5.5.).

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom prodaje ili rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme, priznaju se u okviru ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

Na dan 31. decembra 2014. godine investicione nekretnine potiču iz poslovne kombinacije sticanja „Dunav banka“. Investicione nekretnine predstavljaju imovinu koja se poseduje u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina ili uvećanja kapitala, ili oboje, a ne za prodaju u okviru redovnog poslovanja, proizvodnju ili nabavku robe i usluga ili administrativne svrhe. Početno priznavanje investicionih nekretnina se vrši po nabavnoj vrednosti uvećanoj za transakcione troškove, ako postoje. Za naknadno vrednovanje investicionih nekretnina nakon početnog priznavanja, primenjuje se metod nabavne vrednosti.

Otpisivanje investicionih nekretnina se vrši primenom proporcionalne metode kojom se vrednost nekretnina u potpunosti otpisuje tokom procenjenog veka upotrebe, a trošak se priznaje se u bilansu uspeha.

5.5.10. Nematerijalna ulaganja i goodwill

Nematerijalna ulaganja i goodwill Grupe se sastoje od goodwill-a, odnosa sa kupcima, poslovnog imena (“brand”), softvera, telekomunikacionih licenci i ostalih licenci. Nematerijalna ulaganja iskazana su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti (izuzev goodwill-a i poslovnog imena) i eventualne akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti.

Goodwill predstavlja višak troška sticanja iznad udela Grupe u neto fer vrednosti prepoznatljivih sredstava stečenih zavisnih preduzeća “Telekom Srpske”, “HD-WIN”, “Logosoft” i “Dunav banka” na dan sticanja. Priznati goodwill se testira godišnje kako bi se utvrdilo da li mu je vrednost umanjena i iskazuje se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrednosti. Gubici po osnovu obezvređenja goodwill-a se ne ukidaju.

Ugovorni odnosi sa kupcima pribavljeni u poslovnoj kombinaciji sticanja zavisnog preduzeća “Telekom Srpske” i “Logosoft” priznaju se po fer vrednosti na datum pribavljanja. Ugovorni odnosi sa kupcima imaju ograničen vek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti. Amortizacija se obračunava primenom proporcionalne metode u očekivanom veku trajanja odnosa sa kupcima.

Poslovno ime (“brand”) predstavlja priznatu identifikovanu vrednost prilikom sticanja 51% udela u zavisnom preduzeću “HD-WIN”. Poslovno ime “Arena Sport” predstavlja poznat znak u pružanju sportskog programa klijentima kroz TV distributere od strane trenutnih i potencijalnih pretplatnika.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.10. Nematerijalna ulaganja i goodwill (Nastavak)**

Poslovno ime stvara uštede u troškovima koji su jednaki naknadama koje se plaćaju za korišćenje sličnih poslovnih imena. Pomenuta ušteda za naknade za korišćenje poslovnog imena izračunata je na osnovu projektovanih prihoda od distribucije TV prava i srednje stope naknade za korišćenje poslovnog imena uporedivih licenciranih proizvoda. Pretpostavljeno je da poslovno ime ima neograničen vek trajanja.

Izdaci vezani za održavanje softvera priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

Izdaci po osnovu istraživanja priznaju se kao trošak u periodu u kome nastanu. Izdaci za razvoj se kapitalizuju isključivo ako se izdatak može pouzdano izmeriti, ako je proizvod ili proces tehnički i komercijalno izvodljiv, buduće ekonomske koristi su verovatne i Grupa ima nameru i raspoláže adekvatnim resursima da završi razvoj i da koristi odnosno da proda sredstvo. U suprotnom, oni se priznaju u periodu nastanka. Nakon početnog priznavanja, izdaci za razvoj se odmeravaju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i akumulirane gubitke usled obezvređenja.

5.5.11. Amortizacija

Otpisivanje nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja se vrši primenom proporcionalne metode kojom se vrednost sredstava u potpunosti otpisuje tokom procenjenog veka upotrebe.

Određivanje korisnog veka upotrebe nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama na koje utiče veliki broj ekonomskih i/ili industrijskih faktora.

Otpisivanje se vrši po stopama koje su zasnovane na preostalom korisnom veku upotrebe sredstava predloženih od strane nadležnih službi Grupe. Korisni vek upotrebe i rezidualna vrednost se preispituju najmanje na kraju svake poslovne godine, i kada je potrebno, stope amortizacije se usklađuju.

U toku 2014. godine, Grupa je preispitala koristan vek upotrebe, stope amortizacije i rezidualnu vrednost nekretnina, postrojenja i opreme. Troškovi amortizacije za 2014. godinu su po ovom osnovu uvećani za RSD 503,638 hiljada. Izmenjene stope amortizacije se primenjuju od 1. januara 2014. godine.

Stope amortizacije za glavne kategorije nekretnina, postrojenja i opreme za 2014. i 2013. godinu date su u sledećem pregledu:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Pristupna mreža, spojni kablovi, kablovska kanalizacija, stubovi	1.50% - 10%	1.50% - 10%
Investicione nekretnine	1.3%	-
Centrale i prenosni uređaji	2.50% - 50%	2.50% - 50%
Ostala oprema	5% - 50%	6.67% - 50%
Ulaganja u tuđe nekretnine i opremu	5.55% - 50%	5.55% - 50%

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.11. Amortizacija (Nastavak)**

Primenjene stope za amortizaciju nematerijalnih ulaganja za 2014. i 2013. godinu su sledeće:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Odnosi sa kupcima	4.35% - 6.67%	4.35% - 6.67%
Licenca za UMTS/GSM mrežu	6.67% - 10%	6.67% - 10%
Licenca za fiksni bežični pristup (CDMA/WiMAX)	10% - 20%	10% - 20%
Licence za softvere	20% - 50%	20% - 50%
Licence za softvere mobilne telefonije	10%	10%
Softver	20% - 33.33%	20% - 33.33%
Ostala nematerijalna ulaganja	5%	5%

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja počinje kada se ova sredstva stave u upotrebu. Zemljište i sredstva koja imaju neograničeni korisni vek upotrebe (goodwill i poslovno ime) ne podležu amortizaciji.

5.5.12. Zalihe

Zalihe se vrednuju po nabavnoj vrednosti, odnosno neto prodajnoj vrednosti ako je ona niža. Nabavnu vrednost zaliha predstavlja vrednost po fakturi dobavljača uvećana za transportne i ostale zavisne troškove nabavke nastale u dopremanju zaliha na njihovu trenutnu lokaciju i trenutno stanje. Nabavna vrednost utvrđuje se metodom prosečne ponderisane nabavne cene. Neto prodajna vrednost je cena po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja po odbitku troškova prodaje.

Grupa vrši ispravku vrednosti za sporoobrtne ili zastarele zalihe, i to na osnovu koeficijentata obrta i najbolje procene rukovodstva vezano za buduće planove korišćenja zaliha.

5.5.13. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija, koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze (izuzev finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha).

Finansijska sredstva i obaveze se prikazuju u konsolidovanom bilansu stanja od momenta kada je Grupa ugovornim odredbama vezana za instrument.

5.5.13.1. Nederivatna finansijska sredstva

Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih sredstava u momentu inicijalnog priznavanja. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena.

Nederivatna finansijska sredstva Grupe čine gotovina i gotovinski ekvivalenti, krediti i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada je došlo do isteka ugovornog prava ili prenosa prava na prilive gotovine po osnovu tog sredstva, i kada je Grupa izvršila prenos svih rizika i koristi koji proističu iz vlasništva nad sredstvom.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

5.5.13. Finansijski instrumenti (Nastavak)

5.5.13.1. *Nederivatna finansijska sredstva (Nastavak)*

Kredit i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Uključuju se u obrtnu imovinu, osim ukoliko su im rokovi dospeća duži od 12 meseci nakon datuma izveštavanja. U tom slučaju se klasifikuju kao stalna imovina.

Grupa prilikom inicijalnog priznavanja nije klasifikovala nijedno od svojih finansijskih sredstava kao ona koja se vrednuju po fer vrednosti kroz konsolidovani bilans uspeha.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

(a) *Ostala dugoročna finansijska sredstva*

Ostala dugoročna finansijska sredstva obuhvataju dugoročna beskamatna potraživanja od zaposlenih po osnovu odobrenih stambenih zajmova, dugoročna kamatonosna potraživanja od zaposlenih po osnovu odobrenih zajmova, ostala dugoročna potraživanja i dugoročni krediti i depoziti.

Stambeni zajmovi zaposlenima se vrednuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem tržišne kamatne stope koja odgovara efektivnoj kamatnoj stopi, umanjenoj za nastalu ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja.

U slučaju kada se proceni da postoji objektivan dokaz da su stambeni krediti obezvređeni, Grupa vrši procenu nadoknadivog iznosa kredita, a iznos gubitka nastalog po osnovu umanjenja vrednosti plasmana evidentira se u okviru ostalih finansijskih rashoda. Ostala dugoročna finansijska sredstva obuhvataju i unapred plaćeni zakup, koji se vrednuje po amortizovanoj vrednosti, kao i dugoročne plasmane, odnosno potraživanja.

Ispravka vrednosti potraživanja od zaposlenih se utvrđuje kada postoji objektivan dokaz da Grupa neće biti u stanju da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Iznos ispravke vrednosti utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti finansijskog sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine, diskontovanih koristeći prvobitnu efektivnu kamatnu stopu finansijskog sredstva.

(b) *Kredit i potraživanja*

Potraživanja od kupaca se evidentiraju po fer vrednosti umanjenoj za odobrene popuste i za ispravku vrednosti obezvređenih potraživanja, i naknadno se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Ispravka vrednosti potraživanja se utvrđuje kada postoji objektivan dokaz da Grupa neće biti u stanju da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja.

Značajne finansijske poteškoće kupca, verovatnoća da će kupac biti likvidiran ili finansijski reorganizovan, propust ili kašnjenje u izvršenju plaćanja (više od 60 dana od datuma dospeća) se smatraju indikatorima da je vrednost potraživanja umanjena.

Procena ispravke vrednosti potraživanja vrši se na osnovu starosne analize i istorijskog iskustva, i kada naplata dela ili celog potraživanja više nije verovatna.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.13. Finansijski instrumenti (Nastavak)****5.5.13.1. Nederivatna finansijska sredstva (Nastavak)***(b) Krediti i potraživanja (Nastavak)*

Knjigovodstvena vrednost potraživanja umanjuje se preko ispravke vrednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspeha u okviru ostalih poslovnih rashoda (Napomena 14). Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se na teret ispravke vrednosti potraživanja od kupaca. Prihodi od ukidanja ispravke vrednosti po osnovu naknadno naplaćenih iznosa i procenjene naplativosti potraživanja priznaju se u okviru ostalih poslovnih prihoda (Napomena 8).

(c) Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti uključuju sredstva na računima kod banaka, depozite kod Narodne banke Srbije, gotovinu u blagajni, kao i visokolikvidna sredstva sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće, a koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

(d) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana kao krediti i potraživanja. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su plasmani u vlasničke/dužničke hartije od vrednosti za koje postoji namera držanja u neodređenom vremenskom periodu, koji mogu biti prodati zbog potrebe za likvidnošću ili usled promene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cena. Ukoliko za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju ne postoji aktivno tržište, a ako su sa fiksnim rokom dospeća, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se vrednuju po amortizovanoj vrednosti primenom metoda efektivne kamatne stope.

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica (akcije) i dužničke hartije od vrednosti koje Grupa poseduje, a kojima se trguje na aktivnom tržištu, klasifikovana su kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se naknadno vrednuju po fer vrednosti. Fer vrednost hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. U slučaju hartija od vrednosti koje se ne kotiraju na berzi, fer vrednost se određuje koristeći tekuću tržišnu vrednost drugog finansijskog instrumenta koji je suštinski isti ili se bazira na očekivanim tokovima gotovine imovine koja predstavlja osnov ulaganja.

Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se vrednuju po fer vrednosti, a sve promene vrednosti, osim gubitka po osnovu obezvređenja, se priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata i kumuliraju kao rezerve po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju. Kada se hartije od vrednosti raspoložive za prodaju otuđe, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u konsolidovanom bilansu uspeha.

Vrednovanje po amortizovanim vrednostima

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva je iznos po kome se sredstva inicijalno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.13. Finansijski instrumenti (Nastavak)****5.5.13.1. *Nederivatna finansijska sredstva (Nastavak)****Vrednovanje po fer vrednosti*

Fer vrednost finansijskih instrumenata je cena koja bi se naplatila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveza u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja.

Fer vrednost se određuje primenom dostupnih tržišnih informacija na dan izveštavanja i ostalih modela vrednovanja koje Grupa koristi.

Fer vrednost pojedinih finansijskih instrumenata odgovara njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti. Ovi instrumenti obuhvataju gotovinu, kao i potraživanja i obaveze koje nemaju ugovoreno dospeće ili ugovorenu fiksnu kamatnu stopu.

5.5.13.2. *Nederivatne finansijske obaveze*

Nederivatne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti. Nakon inicijalnog priznavanja, finansijske obaveze se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih obaveza u momentu inicijalnog priznavanja. Finansijske obaveze Grupe čine primljeni finansijski i robni krediti, depoziti i obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze (obaveze iz poslovanja).

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Grupa ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima, ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva izmena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

(a) *Kreditni/depoziti od banaka i dobavljača*

Kreditni/depoziti od banaka i dobavljača se prvobitno priznaju u iznosima primljenih sredstava (fer vrednosti), a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrednosti uz primenu efektivne kamatne stope. Kreditni od dobavljača su robni krediti koji su odobreni Grupi uglavnom za nabavku opreme.

Obaveza je kratkoročna ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Grupe, odnosno u periodu do 12 meseci nakon datuma izveštavanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.13. Finansijski instrumenti (Nastavak)****5.5.13.2. *Nederivatne finansijske obaveze (Nastavak)****(b) Obaveze iz poslovanja*

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja naknadno se vrednuju se po amortizovanoj vrednosti, što zbog kratkoročne prirode ovih obaveza odgovara njihovoj nominalnoj vrednosti.

5.5.13.3. *Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza*

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u konsolidovanom bilansu stanja samo ako postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

5.5.14. Instrumenti kapitala

Kapital se sastoji iz akcijskog kapitala, ostalog kapitala, rezervi, rezervi po osnovu preračuna valuta, otkupljenih sopstvenih akcija i neraspoređene dobiti.

5.5.15. Umanjenje vrednosti

Nefinansijska i finansijska imovina se procenjuje svakog datuma izveštavanja da bi se utvrdilo postojanje objektivnih dokaza o umanjenju vrednosti.

(a) Nefinansijska imovina

U skladu sa računovodstvenom politikom, svakog datuma izveštavanja rukovodstvo preispituje knjigovodstvene vrednosti nefinansijske imovine Grupe u cilju utvrđivanja postojanja indikacija o umanjenju vrednosti. U slučaju postojanja takvih indikacija, nadoknativa vrednost imovine se procenjuje.

Ako se proceni da je nadoknativa vrednost imovine niža od njene knjigovodstvene vrednosti, knjigovodstvena vrednost imovine se umanjuje do nivoa njene nadoknativne vrednosti, koja predstavlja vrednost veću od fer vrednosti umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi.

Gubici po osnovu umanjenja vrednosti, koji predstavljaju razliku između knjigovodstvene vrednosti i nadoknativne vrednosti materijalne i nematerijalne imovine, se priznaju u bilansu uspeha u skladu sa zahtevima MRS 36 „Umanjenje vrednosti imovine“.

Sredstva koja imaju neograničeni korisni vek upotrebe (goodwill i poslovno ime) ne podležu amortizaciji i proverava da li je došlo do umanjenja njihove vrednosti vrši se na godišnjem nivou.

S obzirom na prirodu svoje imovine i poslovanja, većina pojedinačne imovine Grupe ne generiše novčane tokove nezavisno od druge imovine Grupe. Ako nije moguće proceniti nadoknadivu vrednost pojedinačnog sredstva, Grupa identifikuje jedinicu koja generiše gotovinu („JGG“) kojoj dato sredstvo pripada. Nadoknadivi iznos sredstva se utvrđuje kao vrednost u upotrebi uzimajući u obzir buduće očekivane ekonomske koristi od upotrebe sredstva i eventualnog naknadnog otuđenja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.15. Umanjenje vrednosti (Nastavak)***(a) Nefinansijska imovina (Nastavak)*

Nadoknadivi iznos je određen metodom diskontovanog novčanog toka na osnovu najbolje procene rukovodstva o očekivanim ekonomskim prilikama tokom preostalog korisnog veka upotrebe sredstva i očekivanim načinom korišćenja tog sredstva.

Gubitak po osnovu umanjenja vrednosti goodwill-a se ne ukida. Vezano za ostalu imovinu, gubici po osnovu umanjenja vrednosti priznati u prethodnim periodima se procenjuju svakog datuma izveštavanja na sve indikacije da je iznos gubitka smanjen ili da više ne postoji. Gubitak po osnovu umanjenja vrednosti se ukida ako je došlo do promene u proceni koja je korišćena pri utvrđivanju nadoknadive vrednosti. Gubitak po osnovu umanjenja vrednosti se ukida samo do nivoa do koga knjigovodstvena vrednost imovine ne prevazilazi knjigovodstvenu vrednost umanjenu za ispravku vrednosti, koja bi bila utvrđena da nikakvo umanjenje vrednosti prvobitno nije bilo priznato.

(b) Nederivatna finansijska sredstva

Grupa razmatra dokaze o umanjenju vrednosti finansijskih sredstava vrednovanih po amortizovanoj vrednosti kako na nivou pojedinačnog sredstva, tako i na kolektivnom nivou. Kolektivna procena se vrši grupisanjem sredstava sa sličnim karakteristikama u pogledu rizika. Gubitak po osnovu umanjenja vrednosti se utvrđuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi sredstva. Gubici se priznaju u konsolidovanom bilansu uspeha kao ispravka vrednosti usled obezvređenja. Kada Grupa smatra da ne postoje realni izgledi za nadoknadu vrednosti sredstva, relevantni iznosi se otpisuju.

Ako se iznos gubitka po osnovu umanjenja vrednosti naknadno smanji i takvo smanjenje može objektivno povezati sa događajem koji je nastupio posle prvobitnog priznavanja umanjenja vrednosti, onda se prethodno priznato umanjenje vrednosti ukida u korist konsolidovanog bilansa uspeha.

Gubici po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju se priznaju u konsolidovanom bilansu uspeha prenosom gubitaka

akumuliranih u okviru rezervi po osnovu sredstava raspoloživih za prodaju. Iznos koji se reklasifikuje predstavlja razliku između troška sticanja (umanjenog za otplatu glavnice i troškove amortizacije) i trenutne fer vrednosti, umanjen za svaki gubitak usled obezvređenja koji je prethodno priznat u konsolidovanom bilansu uspeha.

5.5.16. Donacije

Donacije (npr. telekomunikaciona oprema, mesne mreže i prateća oprema) se početno priznaju kao odloženi prihod po fer vrednosti. Alternativno, i sredstvo i donacija se računovodstveno obuhvataju po nominalnoj vrednosti. Donacije se priznaju u bilansu uspeha kao ostali poslovni prihodi proporcionalno tokom korisnog veka trajanja sredstva na koje se odnose.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.17. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva**

Rezervisanja se priznaju i odmeravaju kada Grupa ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Rezervisanja za sudske sporove formiraju se na osnovu najbolje stručne procene ishoda sporova u visini izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire (Napomena 30).

Potencijalne obaveze se ne priznaju u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala (Napomena 35).

Potencijalna sredstva se ne priznaju u konsolidovanim finansijskim izveštajima, već se obelodanjuju ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

5.5.18. Primanja zaposlenih*(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje*

U skladu sa propisima koji su važeći na različitim lokalnim tržištima, Grupa je obavezna da uplaćuje porez, kao i doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa.

Grupa takođe ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova.

Grupa nije u obavezi da zaposlenima nakon odlaska u penziju isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu penzionih fondova.

Porez i doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova u periodu njihovog nastanka.

(b) Obaveze po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju i jubilarnih nagrada

U skladu sa kolektivnim ugovorima i lokalnim zakonima, preduzeća Grupe su u obavezi da isplate otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 3 mesečne zarade koji je zaposleni ostvario ili u visini neoporezivog iznosa.

Na različitim lokalnim tržištima Grupa je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade u iznosu od jedne polovine do tri prosečne mesečne zarade ili fiksne iznose.

Iznos jubilarnih nagrada zavisi od ukupnog broja godina staža zaposlenih u preduzeću i isplaćuju se za 10, 20, 30, 35 i 40 godina rada.

Grupa iskazuje dugoročne obaveze po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada korišćenjem metoda sadašnje vrednosti budućih očekivanih isplata, na osnovu obračuna aktuarski. Budući da se radi o ostalim dugoročnim naknadama zaposlenima, a ne o naknadama nakon prestanka radnog odnosa, aktuarski dobici i gubici, kao i troškovi prethodne službe priznaju se u ukupnom rezultatu perioda.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.18. Primanja zaposlenih (Nastavak)***(c) Otpremnine za dobrovoljni odlazak zaposlenih*

U skladu sa Poslovnom politikom stimulisanja dobrovoljnog odlaska zaposlenih iz 2011. godine, priznavanje naknada za prevremeni raskid radnog odnosa vrši se na teret rezultata perioda u kome su se zaposleni prijavili na konkurs i ispunili uslove po konkursu, odnosno za zaposlene koji su do dana izveštavanja napustili preduzeće i po tom osnovu im prestaju sva novčana potraživanja od preduzeća.

U skladu sa novim Kolektivnim ugovorom Matičnog preduzeća, zaposlenom, koji može koristiti Program dobrovoljnog odlaska, uz pravo na jednokratnu naknadu pripada i pravo na dve mesečne zarade (koja ne može biti niža od dve prosečne mesečne zarade u preduzeću).

(d) Kratkoročna plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu priznaju se u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan izveštavanja. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

(e) Doprinos zaposlenih poslovnom rezultatu

U skladu sa odlukom nadležnih statutarnih organa ili drugom odlukom rukovodstva priznaju se obaveze i trošak za doprinos zaposlenih poslovnom rezultatu. Očekivani rashodi za doprinos zaposlenih poslovnom rezultatu se priznaju samo kada Grupa ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu da izvrši plaćanje kao rezultat prethodnih događaja i kada je moguće pouzdano proceniti iznos obaveze.

Doprinos zaposlenih poslovnom rezultatu može sadržati kako fiksnu tako i varijabilnu komponentu.

5.5.19. Porezi i doprinosi**(a) Porez na dobit***Tekući porez*

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa odredbama važećih zakona o porezu na dobit pravnih lica i podzakonskih akata u zemljama u kojima Grupa posluje.

Porez na dobit obračunava se u Republici Srbiji po stopi 15%, 10% u Republici Srpskoj, 9% u Crnoj Gori, odnosno 20% na iznos od EUR 200 hiljada i 25% na razliku preko EUR 200 hiljada u Holandiji, na poresku osnovicu iskazanu u poreskom bilansu, nakon čega se može umanjiti za utvrđene poreske kredite. Osnovicu za oporezivanje čini oporeziva dobit, koja se utvrđuje usklađivanjem rezultata iz bilansa uspeha za razlike u skladu sa navedenim zakonima.

U skladu sa poreskim propisima Republike Srbije, za obveznike koji su razvrstani u veliko ili srednje pravno lice, priznavalo se pravo na poreski kredit u visini od 20% izvršenog ulaganja u osnovna sredstva, u sopstvenom vlasništvu za obavljanje pretežne delatnosti i delatnosti upisanih u osnivački ili drugi akt obveznika, s tim što poreski

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.19. Porezi i doprinosi (Nastavak)****(a) Porez na dobit (Nastavak)***Tekući porez (Nastavak)*

kredit nije mogao biti veći od 33% obračunatog poreza u godini u kojoj je izvršeno ulaganje. Poreski kredit je mogao da se prenese u naredne periode do deset godina.

Od 1. januara 2014. godine, u Republici Srbiji ukida se poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva. Poreski kredit se mogao evidentirati do kraja 2013. godine, ali ne i u narednim godinama. Takođe, obveznik koji je do 31. decembra 2013. godine ostvario pravo na poreski podsticaj i iskazao podatke u poreskom bilansu i poreskoj prijavi za 2013. godinu, može to pravo da koristi do isteka roka i na način propisan Zakonom.

Lokalni poreski zakoni koji su primenljivi na Grupu, ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste za povraćaj poreza plaćenog u prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se preneti na račun dobiti utvrđene u godišnjem poreskom bilansu iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

U skladu sa zakonskom regulativom Republike Srbije, sva pravna lica Republike Srbije koja su imala transakcije sa povezanim licima, su dužna da podnesu dokumentaciju o transfernim cenama u formi izveštaja, odnosno izveštaja u skraćenom obliku sa svojim poreskim izveštajem, u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Odloženi porez

Odloženi porez se obračunava za privremene razlike između poreske osnovice imovine i obaveza i njihove knjigovodstvene vrednosti. Odloženi porez se obračunava po poreskom stopama za koje se očekuje da će biti primenjene na privremene razlike kada budu ukinute, korišćenjem poreskih stopa koje su propisane ili suštinski propisane na datum izveštavanja.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivane buduće oporezive dobiti dovoljan da se one mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere u kojoj je postalo verovatno da će buduća oporeziva dobit dozvoliti povraćaj odloženog poreskog sredstva.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao rashodi i prihodi i uključeni su u konsolidovani bilans uspeha za izveštajni period.

(b) Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi, koji ne zavise od rezultata poslovanja, uključuju porez na imovinu i druge poreze, razne naknade i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru ostalih poslovnih rashoda (Napomena 14).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.20. Operativni lizing***Operativni lizing kod zakupca*

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod Grupe, odnosno nisu preneti na zakupca, evidentiran je kao operativni lizing.

Prihodi po osnovu operativnog lizinga priznaju se proporcionalno u konsolidovanom bilansu uspeha tokom trajanja ugovora o lizingu.

Troškovi operativnog lizinga se odnose na zakup poslovnih prostorija, prostora za radio bazne stanice, skladišta i ostale troškove zakupa. Navedeni troškovi priznaju se na teret konsolidovanog bilansa uspeha u momentu njihovog nastanka.

Operativni lizing kod zakupodavca

Iznosi koje Grupa potražuje od zakupaca po osnovu finansijskog lizinga predstavljaju potraživanja u visini neto uloženi sredstava Grupe u okviru lizing aranžmana. Prihodi po osnovu finansijskog lizinga alociraju se proporcionalno tokom obračunskih perioda kako bi prikazali konstantne periodične stope povraćaja uloženi sredstava Grupe u okviru lizing aranžmana.

Prihodi po osnovu operativnog lizinga priznaju se proporcionalno tokom trajanja ugovora o lizingu. Inicijalni direktni troškovi nastali tokom ugovaranja i zaključivanja operativnog lizinga uvećavaju vrednost iznajmljenog sredstva i priznaju se proporcionalno tokom trajanja ugovora o lizingu.

5.5.21. Zarada po akciji

Grupa izračunava i obelodanjuje osnovnu i umanjenju zaradu po akciji. Osnovna zarada po akciji obračunava se deljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, imaoćima običnih akcija, ponderisanim prosečnim brojem izdatih običnih akcija u toku perioda (Napomena 27).

5.5.22. Dividende na obične akcije

Dividende akcionarima evidentiraju se kao obaveza i umanjuju kapital u periodu u kojem je doneta odluka o njihovoj isplati. Dividende odobrene za period nakon datuma izveštavanja se obelodanjuju u napomeni o događajima nakon datuma izveštajnog perioda.

5.5.23. Obelodanjivanje odnosa sa povezanim licima

Za svrhe konsolidovanih finansijskih izveštaja, povezana pravna lica su ona lica kod kojih Grupa ima mogućnost kontrole, ima učešće koje mu daje značajan uticaj na ta lica, ili ima zajedničku kontrolu nad pravnim licima, kao što je definisano u MRS 24 "Obelodanjivanje povezanih strana".

Odnosi između Grupe i njenih povezanih lica regulisani su na ugovornoj osnovi. Transakcije sa povezanim licima posebno se obelodanjuju (Napomena 33).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Grupa je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izložena određenim finansijskim rizicima i to: tržišnom riziku (koji obuhvata rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i rizik od promene cena), riziku likvidnosti i kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Grupi je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsku poziciju i poslovanje Grupe u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta.

Upravljanje rizicima definisano je računovodstvenim i finansijskim politikama usvojenim od strane nadležnih organa upravljanja. Tokom 2014. godine nije bilo promena u politikama upravljanja rizicima koje se redovno revidiraju da bi odražavale promene u uslovima na tržištu i delatnosti Grupe.

Politike upravljanja rizicima su utvrđene u cilju identifikovanja i analiziranja rizika kojima je Grupa izložena, sa određivanjem limita i kontrola za rizike, uz praćenje rizika i pridržavanje utvrđenih limita. Statutarni organi su osnovani u cilju nadziranja načina na koji rukovodstvo upravlja rizicima sa kojima se Grupa suočava.

6.1. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik od promena u tržišnim cenama - kao što su devizni kursevi, kamatne stope i cene instrumenata kapitala - koje mogu imati negativan efekat na prihode Grupe ili vrednost njenih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih parametara, uz ostvarenje optimalnog prinosa.

(a) Rizik od promene kursa stranih valuta

Grupa je izložena riziku od promene kursa stranih valuta, prvenstveno EUR.

Rukovodstvo je ustanovilo politiku za upravljanje rizikom od promena kursa stranih valuta u odnosu na funkcionalnu valutu putem hedžing transakcija, gde god je to moguće. To ne obuhvata derivate, zbog čega se u ovim okolnostima ne primenjuje računovodstvo hedžinga.

Devizni kursevi za značajne strane valute su obelodanjeni u Napomeni 38.

Izloženost deviznom riziku na dan 31. decembra 2014. godine je prikazana u nastavku:

	EUR	USD	SDR	BAM	RSD	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	9,265,622	77,158	-	4,306,431	7,853,607	21,502,818
Ostala dugoročna finansijska sredstva	2,096,494	-	-	2,084,823	742,114	4,923,431
Potraživanja od kupaca	2,687,564	15	467,680	2,586,936	10,295,745	16,037,940
Ostala obrtna imovina	1,553,179	407	2,237	391,646	2,629,910	4,577,379
Ukupno	15,602,859	77,580	469,917	9,369,836	21,521,376	47,041,568
Kredit i zajmovi	(58,487,227)	(725,338)	-	-	(1,285,727)	(60,498,292)
Obaveze iz poslovanja	(2,486,193)	(98,309)	(247,087)	(4,107,058)	(5,869,414)	(12,808,061)
Ostale obaveze	(30,425)	(4,229)	(1,336)	(1,383,352)	(10,885,319)	(12,304,661)
Ukupno	(61,003,845)	(827,876)	(248,423)	(5,490,410)	(18,040,460)	(85,611,014)
Neto izloženost	(45,400,986)	(750,296)	221,494	3,879,426	3,480,916	(38,569,446)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Tržišni rizik (Nastavak)

(a) Rizik od promene kursa stranih valuta (Nastavak)

Izloženost deviznom riziku na dan 31. decembra 2013. godine je prikazana u nastavku:

	EUR	USD	SDR	BAM	RSD	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1,689,653	112,860	-	5,369,680	1,161,768	8,333,961
Ostala dugoročna finansijska sredstva	1,076,209	-	-	1,509,309	791,733	3,377,251
Potraživanja od kupaca	2,422,694	12	189,959	2,196,747	10,175,258	14,984,670
Ostala potraživanja	175,944	503	698	942,040	1,040,169	2,159,354
Ukupno	5,364,500	113,375	190,657	10,017,776	13,168,928	28,855,236
Kredit i zajmovi	(58,113,781)	(561,412)	-	-	-	(58,675,193)
Obaveze iz poslovanja	(3,529,518)	(33,126)	(164,881)	(2,973,772)	(7,068,899)	(13,770,196)
Ostale obaveze	(30,189)	(3,429)	(1,193)	(799,289)	(2,658,970)	(3,493,070)
Ukupno	(61,673,488)	(597,967)	(166,074)	(3,773,061)	(9,727,869)	(75,938,459)
Neto izloženost	(56,308,988)	(484,592)	24,583	6,244,715	3,441,059	(47,083,223)

Analiza osetljivosti

Razumno moguće smanjenje vrednosti dinara od 5% u odnosu na EUR, USD, SDR i BAM bi imalo sledeći efekat na konsolidovani rezultat poslovanja, pod pretpostavkom da sve ostale varijable ostanu nepromenjene, posebno kamatne stope.

	2014.	2013.
EUR	(2,270,049)	(2,815,449)
USD	(37,515)	(24,230)
SDR	11,075	1,229
BAM	193,971	312,236
Ukupno	(2,102,518)	(2,526,214)

Jačanje vrednosti dinara od 5% u odnosu na gore navedene valute na dan izveštavanja bi imalo jednak ali suprotan efekat u prikazanim iznosima po valutama. Nakon oporezivanja, uticaj na kapital bi bio isti.

(b) Rizik od promene kamatnih stopa

Grupa je izložena riziku koji kroz efekte promena visine tržišnih kamatnih stopa deluje na njenu finansijsku poziciju, rezultat poslovanja i tokove gotovine.

Rizik od promene kamatnih stopa uglavnom proističe iz dugoročnih kredita od banaka i dobavljača i depozita klijenata banke sa varijabilnom kamatnom stopom. Krediti/depoziti ugovoreni po varijabilnoj kamatnoj stopi izlažu Grupu kamatnom riziku novčanih tokova.

Na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine obaveze po kreditima su uglavnom izražene u EUR sa varijabilnom kamatnom stopom, koja je vezana za Euribor.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Tržišni rizik (Nastavak)

(b) Rizik od promene kamatnih stopa (Nastavak)

Bruto kamatna stopa na kredite i zajmove u EUR jednaka je nivou od Euribor stope uvećane za maržu od 0.8% do 4.3% godišnje, dok se za ugovore u RSD usklađivanje vrši na bazi rasta potrošačkih cena iznad 5% samo tokom grejs perioda. Kamatna stopa na primljene depozite se kreće u rasponu od 0.5% do 12.75% godišnje.

Grupa vrši analizu izloženosti riziku od promene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i refinansiranja, pre svega za dugoročne obaveze budući da one predstavljaju najznačajniju kamatonosnu poziciju.

Grupa još uvek ne vrši svop promenljive za fiksnu kamatnu stopu ili obrnuto, s obzirom na postojeću regulativu i nedovoljno razvijeno finansijsko tržište, ali preduzima odgovarajuće mere radi obezbeđenja kredita od banaka pod povoljnijim uslovima.

Kamatni profil kamatonosnih finansijskih instrumenata je kao što sledi:

	<u>31.12.2014.</u>	<u>31.12.2013.</u>
Finansijska sredstva		
Instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom	8,144,619	2,980,737
Ukupno	<u>8,144,619</u>	<u>2,980,737</u>
Finansijske obaveze		
Instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom	(5,146,805)	(373,742)
Instrumenti sa varijabilnom kamatnom stopom	(55,351,487)	(58,301,451)
Ukupno	<u>(60,498,292)</u>	<u>(58,675,193)</u>

U slučaju da je kamatna stopa na kredite i zajmove/depozite na dan 31. decembra 2014. godine bila veća/manja za 1 procentni poen na godišnjem nivou, uz ostale nepromenjene varijable, konsolidovana dobit za 2014. godinu nakon oporezivanja i kapital na dan 31. decembra 2014. godine bili bi manji/veći za RSD 604,866 hiljada (2013. godina: RSD 586,752 hiljade), kao rezultat većih/manjih rashoda kamata.

(c) Rizik od promene cena

Grupa nije izložena riziku od promene cena vlasničkih hartija od vrednosti s obzirom da u konsolidovanom bilansu stanja nema značajnih ulaganja klasifikovanih kao raspoloživih za prodaju ili kao finansijska sredstva po fer vrednosti kroz konsolidovani bilans uspeha.

S druge strane, Grupa je izložena riziku od promene cena usluga, jer se suočava sa intenzivnom konkurencijom u oblasti mobilne telefonije, interneta i multimedije, kao i pojavom operatora u oblasti fiksne telefonije. Grupa nastoji da ublaži ovaj rizik uvođenjem raznovrsnih usluga svojim klijentima i ulaskom na bankarsko tržište.

Pored toga, lokalna regulatorna tela su nametnula Grupi, između ostalih, obavezu kontrole cena za pojedina tržišta na kojima je preduzeće proglašeno za operatora sa značajnom tržišnom snagom (Napomena 1).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)

6.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Grupa neće biti u stanju da izmiri svoje finansijske obaveze po njihovom dospeću u novcu ili drugim finansijskim sredstvom. Pristup Grupe upravljanju rizikom likvidnosti ima za cilj da se uvek obezbedi, u meri u kojoj je to moguće, adekvatna likvidnost za izmirenje obaveza po njihovom dospeću, kako pod uobičajenim tako i pod vanrednim okolnostima, bez nastanka neprihvatljivih gubitaka ili rizika od narušavanja reputacije Grupe.

Na dan 31. decembra 2014. godine kratkoročne obaveze Grupe su veće od obrtne imovine za RSD 13,031,881 hiljadu. Kao što je obelodanjeno u Napomeni 5.1. i 37(b), Grupa je povukla EUR 77.25 miliona finansijskih kredita, dok preostali nepovučeni finansijski krediti iznose EUR 2.75 miliona (Napomena 34(b)). Rukovodstvo smatra da će navedena sredstva zajedno sa očekivanim neto prilivima iz poslovnih aktivnosti biti dovoljna da Grupa ispuní svoje ugovorne obaveze u 2015. godini.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, usvojene finansijske politike definišu maksimalni iznos avansnog plaćanja isporučiocima radova, opreme i usluga, grejs period i dužinu otplate i to u zavisnosti od vrednosti i vrste ugovorene nabavke. Nivo očekivanih novčanih priliva od potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja, zajedno sa očekivanim novčanim odlivima po osnovu obaveza prema dobavljačima i ostalim obavezama, takođe se prati.

Sledeća tabela prikazuje ugovorena dospeća nederivatnih finansijskih obaveza na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine:

	Knjigovodstvena vrednost	Do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 2 godine	Od 2 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2014. godine							
Kredit i zajmovi	60,498,292	11,316,654	18,640,032	26,158,947	6,669,624	645,632	63,430,889
Obaveze iz poslovanja	12,808,061	10,428,411	1,526,780	699,314	151,862	1,694	12,808,061
Ostale obaveze	12,304,661	12,304,661	-	-	-	-	12,304,661
Ukupno	85,611,014	34,049,726	20,166,812	26,858,261	6,821,486	647,326	88,543,611
31. decembar 2013. godine							
Kredit i zajmovi	58,675,193	10,642,651	22,911,873	19,766,189	8,116,677	316,191	61,753,581
Obaveze iz poslovanja	13,770,196	11,818,644	1,136,398	752,419	60,956	1,779	13,770,196
Ostale obaveze	3,493,070	3,486,438	6,632	-	-	-	3,493,070
Ukupno	75,938,459	25,947,733	24,054,903	20,518,608	8,177,633	317,970	79,016,847

Obezbeđene finansijske obaveze na dan 31. decembra 2014. godine su obelodanjene u Napomeni 28(c).

6.3. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik od finansijskog gubitka za Grupu u slučaju da kupac ili druga strana kod finansijskog instrumenta ne ispuní svoje ugovorne obaveze, i odnosi na potraživanja od kupaca, gotovinu i gotovinske ekvivalente, depozite u bankama i finansijskim institucijama i kredite date zaposlenima i klijentima.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)**6.3. Kreditni rizik (Nastavak)**

Knjigovodstvena vrednost finansijskih sredstava predstavlja maksimalnu izloženost kreditnom riziku.

Potraživanja od kupaca

Izloženost Grupe kreditnom riziku je primarno uzrokovana pojedinačnim osobinama svakog kupca. Kreditnim rizikom se upravlja preduzimanjem odgovarajućih aktivnosti i mera na pojedinačnom nivou, kao što je procena rizika klijenta, praćenje poslovanja klijenta i njegovog finansijskog stanja, kao i upravljanje potraživanjima i nenaplativim potraživanjima. U slučaju neispunjenja obaveza, Grupa obustavlja dalje pružanje usluga klijentu.

Nadalje, Grupa nema značajnu koncentraciju rizika budući da ima široku bazu međusobno nepovezanih kupaca, sa pojedinačno malim obavezama. Pored obustave daljeg pružanja usluga, u cilju obezbeđenja naplate, Grupa takođe preduzima i sledeće mere: reprogramiranje dugovanja, pokretanje sudskog postupka, vansudska poravnanja, itd.

Potraživanja po osnovu roaming-a i međunarodnog obračuna nisu pod direktnim uticajem uslova na lokalnom tržištu. Navedena potraživanja baziraju se na čvrstim bilateralnim ugovorima, uz istovremeno i međusobno pružanje usluga. Informacije o izloženosti kreditnom riziku po ovim osnovama i starosna struktura potraživanja obelodanjeni su u Napomeni 23.

Ostala dugoročna finansijska sredstva

Maksimalna izloženost Grupe kreditnom riziku na datum izveštavanja najbolje je prikazana u knjigovodstvenim vrednostima ostalih dugoročnih finansijskih sredstava.

Naplata kredita datih zaposlenima se obezbeđuje kroz administrativne zabrane, odnosno umanjnjem zarada za adekvatan iznos rata.

Deo ostalih dugoročnih plasmana je obezbeđen zalogom nad 100% vrednosti kapitala dužnika (Napomena 21).

Uslovi odobravanja finansijskih plasmana (kredita) sektoru privrede se definišu pojedinačno u zavisnosti od vrste i namene kredita, kreditne sposobnosti i trenutnih tržišnih uslova. Finansijski plasmani (krediti) se odobravaju stanovništvu pod definisanim standardnim uslovima za različite vrste kredita. Procena kreditnog rizika se vrši na individualnom i grupnom nivou (zavisno od kategorije u koju je dužnik klasifikovan). Rezerve za potencijalne gubitke se obračunavaju mesečno na osnovicu i to kao zbir 2% plasmana klasifikovanih u kategoriji B, 15% u kategoriji V, 30% u kategoriji G i 100% za plasmane klasifikovane u kategoriji D.

Vrednovanje i klasifikacija finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju obelodanjeni su u Napomeni 6.5.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Na dan 31. decembra 2014. godine gotovina i gotovinski ekvivalenti Grupe iznose RSD 21,502,818 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 8,333,961 hiljada). Maksimalna izloženost Grupe kreditnom riziku na datum izveštavanja najbolje je prikazana u knjigovodstvenim vrednostima gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)

6.4. Upravljanje rizikom kapitala

Politika Grupe je da obezbedi dovoljan nivo kapitala kako bi se očuvalo poverenje investitora, kreditora i tržišta, kao i održi budući razvoj poslovanja.

Cilj upravljanja kapitalom je da Grupa zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvala optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala, a akcionarima obezbedila dividende. Da bi očuvala, odnosno, korigovala strukturu kapitala, Grupa može da razmotri sledeće opcije: korekcija isplata dividendi akcionarima, vraćanje kapitala akcionarima, izdavanje novih akcija ili prodaja sredstava kako bi se smanjila dugovanja. Strategija upravljanja kapitalom je nepromenjena u odnosu na prethodnu godinu.

Grupa prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti. Taj koeficijent se izračunava kao odnos neto dugovanja i ukupnog kapitala.

Na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine, koeficijent zaduženosti bio je kao što sledi:

	<u>31.12.2014.</u>	<u>31.12.2013.</u>
Kredit i zajmovi (Napomena 28)	60,498,292	58,675,193
Minus: Gotovina i gotovinski ekvivalenti (Napomena 26)	<u>(21,502,818)</u>	<u>(8,333,961)</u>
Neto dugovanje*	<u>38,995,474</u>	<u>50,341,232</u>
Sopstveni kapital	<u>154,172,477</u>	<u>143,093,095</u>
Kapital ukupno**	<u>193,167,951</u>	<u>193,434,327</u>
Koeficijent zaduženosti	<u>20.2%</u>	<u>26.0%</u>

* *Neto dugovanje se dobija kada se ukupne obaveze po kreditima (uključujući kratkoročne i dugoročne, kao što je prikazano u konsolidovanom bilansu stanja) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente.*

** *Ukupan kapital se dobija kao zbir kapitala iskazanog u konsolidovanom bilansu stanja i neto dugovanja.*

6.5. Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Grupa nema značajnih finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koji se naknadno vrednuju po fer vrednosti u bilansu stanja. Fer vrednosti gotovine i gotovinskih ekvivalenata, kratkoročnih depozita, potraživanja od kupaca, ostalih potraživanja, obaveza prema dobavljačima i ostalih kratkoročnih obaveza uglavnom odgovaraju njihovim knjigovodstvenim vrednostima zbog kratkih perioda dospeća ovih instrumenata.

Fer vrednost finansijskih sredstava vrednovanih po amortizovanoj vrednosti (zajmovi zaposlenima, depoziti i dugoročna sredstva) se procenjuje diskontovanjem novčanih tokova korišćenjem tržišne kamatne stope.

Jedini finansijski instrumenti koji se odmeravaju po fer vrednosti su finansijska sredstva raspoloživa za prodaju koja nisu materijalna za ove konsolidovane finansijske izveštaje.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)**6.5. Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)**

Prilikom odmeravanja tih finansijskih sredstva, Grupa koristi uočljive tržišne podatke u meri u kojoj je to moguće.

Fer vrednosti se klasifikuju u različite nivoe hijerarhije fer vrednosti na osnovu korišćenih inputa u tehnikama procene, kao što sledi:

- Nivo 1: kotirane cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za identičnu imovinu ili obaveze,
- Nivo 2: inputi koji nisu kotirane cene uključene u nivo 1 koje su uočljive za imovinu ili obavezu, bilo direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cena),
- Nivo 3: inputi za imovinu ili obavezu koji nisu zasnovani na uočljivim tržišnim podacima (neuočljivi inputi).

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju klasifikovana po različitim nivoima, prikazana su kao što sledi:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju:		
Nivo 1	382	407
Nivo 2	553,837	-
Nivo 3	25	23
Ukupno	<u>554,244</u>	<u>430</u>

Na dan 31. decembra 2014. godine finansijska sredstva raspoloživa za prodaju klasifikovana u nivou 2 u iznosu od RSD 553,837 hiljada (stečena u poslovnoj kombinaciji) odnose se na državne obveznice sa kamatnom stopom u rasponu od 3.19% do 4.95%.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

7. PRIHODI OD PRODAJE

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Javna fiksna telekomunikaciona mreža:		
Fiksna telefonija, Internet i Multimedija	50,482,881	50,823,709
Interkonekcija	8,294,208	8,308,289
Distribucija medijskih sadržaja	1,195,064	983,661
	<u>59,972,153</u>	<u>60,115,659</u>
Mobilna telefonija:		
Prepaid usluge	17,974,025	19,270,477
Postpaid i ostale usluge	27,693,759	23,969,478
Interkonekcija	9,742,248	10,190,077
Roaming	1,516,305	1,591,792
	<u>56,926,337</u>	<u>55,021,824</u>
Ostalo	<u>653,739</u>	<u>689,671</u>
Ukupno	<u>117,552,229</u>	<u>115,827,154</u>

Prihodi od javne fiksne telekomunikacione mreže uključuju prihode od usluga fiksne telefonije, internet usluga (maloprodaja i veleprodaja), multimedijalnih usluga i kombinovanih paketa usluga.

Uporedni podaci za 2013. godinu su reklasifikovani sa ostalih poslovnih prihoda na prihode od prodaje za iznos RSD 983,661 hiljadu po osnovu distribucije medijskih sadržaja.

8. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Poklonjena sredstva:		
- Nematerijalna ulaganja i oprema	426,097	501,066
- Ostalo	13,868	57,599
	<u>439,965</u>	<u>558,665</u>
Prihod od ukidanja ispravke vrednosti (Napomena 14 (c))	2,491,525	1,499,991
Prihodi od prevremeno raskinutih korisničkih ugovora	511,305	527,132
Prihodi od ukidanja rezervisanja za sudske sporove (Napomena 30)	104,880	17,696
Prihodi od naplaćenih troškova sudskog spora	122,765	179,019
Zakup	128,068	115,539
Dobici od prodaje materijala i otpadaka	38,966	35,657
Naknada šteta	44,809	48,471
Prihodi od ukidanja ostalih rezervisanja	-	66,516
Ostali prihodi	978,017	601,856
	<u>978,017</u>	<u>601,856</u>
Ukupno	<u>4,860,300</u>	<u>3,650,542</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

9. TROŠKOVI ZARADA, UKLJUČUJUĆI POREZE I DOPRINOSE

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Bruto zarade	16,104,868	15,388,413
Doprinosi na teret poslodavca	2,109,074	2,028,464
	<u>18,213,942</u>	<u>17,416,877</u>
Doprinos zaposlenih poslovnom rezultatu	396,198	382,904
Ostali lični rashodi	2,039,515	2,147,941
	<u>20,649,655</u>	<u>19,947,722</u>

Uporedni podaci za 2013. godinu su reklasifikovani sa ostalih poslovnih rashoda na ostale lične rashode za iznos RSD 76,214 hiljada po osnovu poreza i doprinosa za zaposlene na privremeno povremenim poslovima.

10. TROŠKOVI OPERATORA

		<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Interkonekcija fiksne telefonije	AOP 1026	4,714,482	5,062,208
Interkonekcija mobilne telefonije	AOP 1026	7,100,913	6,953,595
Zakup vodova i prenos podataka	AOP 1026	484,012	755,739
Roaming	AOP 1026	869,451	1,039,977
		<u>13,168,858</u>	<u>13,811,519</u>

11. TROŠKOVI MATERIJALA I ODRŽAVANJA

		<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Materijal za pružanje usluga	AOP 1023	7,665,163	7,009,004
Troškovi goriva i energije	AOP 1024	1,792,689	1,709,297
Troškovi SIM kartica	AOP 1023	153,991	128,173
Troškovi rezervnih delova	AOP 1023	157,445	178,055
Zalihe za pristup mobilnom internetu	AOP 1023	71,853	122,618
Troškovi alata i inventara	AOP 1023	31,865	23,794
Ostali troškovi	AOP 1023	1,041,271	954,495
		<u>10,914,277</u>	<u>10,125,436</u>
Nabavna vrednost prodane robe	AOP 1019	185,861	28,636
Troškovi održavanja postrojenja i opreme	AOP 1026	4,594,252	5,345,028
Transportni troškovi	AOP 1026	1,342,362	1,336,822
		<u>17,036,752</u>	<u>16,835,922</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

		2014.	2013.
12. TROŠKOVI AMORTIZACIJE			
		<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Troškovi amortizacije:			
- Nematerijalnih ulaganja (Napomena 18)		4,075,444	3,881,847
- Nekretnina, postrojenja i oprema (Napomena 19)		<u>21,359,102</u>	<u>21,213,950</u>
Ukupno		<u>25,434,546</u>	<u>25,095,797</u>
13. TROŠKOVI ZAKUPA			
		<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Poslovni prostor	AOP 1026	3,623,305	3,510,038
Radio bazne stanice i ostala oprema	AOP 1026	2,002,342	1,854,929
Skladišta i ostalo	AOP 1026	<u>520,241</u>	<u>511,790</u>
Ukupno		<u>6,145,888</u>	<u>5,876,757</u>
14. OSTALI POSLOVNI RASHODI			
		<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Naknada za telekomunikacione licence, odobrenja i frekvencije:			
Licence za mobilnu telefoniju (a)	AOP 1026	348,381	353,988
Licence za fiksnu telefoniju (b)	AOP 1026	47,029	77,006
Radio frekvencije i ostale naknade	AOP 1026	<u>657,518</u>	<u>597,098</u>
		<u>1,052,928</u>	<u>1,028,092</u>
Ispravka vrednosti datih avansa i potraživanja (c)	AOP 1051	2,672,591	3,184,350
Naknade za emitovanje sadržaja	AOP 1026	3,455,942	3,035,720
Troškovi reklame, propagande i sponzorstva	AOP 1026	2,488,648	2,204,473
Indirektni porezi	AOP 1029	914,608	1,350,770
Troškovi čišćenja i fizičko tehničkog obezbeđenja	AOP 1029	66,800	54,298
Gubici po osnovu rashodovanja i otpisa stalne imovine (d)	AOP 1053	900,213	875,522
Rashodovanje zaliha (Napomena 22)	AOP 1053	457,884	41,142
Premije osiguranja	AOP 1029	653,565	687,397
Beneficije zaposlenih (Napomena 30)	AOP 1028	316,780	252,593
Provizije posrednika	AOP 1026	1,977,095	1,477,199
Takse	AOP 1029	311,130	393,378
Troškovi komunalnih usluga	AOP 1026	322,541	344,580
Troškovi platnog prometa	AOP 1029	438,633	391,732
Donacije	AOP 1053	205,945	183,978
Troškovi elektronske obrade podataka	AOP 1026	98,521	97,470
Troškovi revizije i ostalih intelektualnih usluga	AOP 1029	290,363	185,441
Troškovi obrazovanja i stručnog usavršavanja	AOP 1029	108,567	92,744
Troškovi reprezentacije	AOP 1029	62,696	67,281
Troškovi istraživanja i razvoja	AOP 1026	6,028	2,194
Troškovi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 30)	AOP 1028	30,231	30,019
	AOP 1026		
	AOP 1029		
Ostalo	AOP 1053	<u>2,041,476</u>	<u>1,793,398</u>
Ukupno		<u>18,873,185</u>	<u>17,773,771</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

14. OSTALI POSLOVNI RASHODI (Nastavak)

- (a) Naknada za licence za mobilnu telefoniju u iznosu od RSD 348,381 hiljadu (2013. godina: RSD 353,988 hiljada) odnosi se na licencu za usluge javne mobilne telekomunikacione mreže u skladu sa GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000 standardima, odobrenih od strane lokalnih regulatornih tela na tržištima na kojima Grupa posluje.

Naknada za GSM/UMTS licence obračunava se u iznosu od 0.5% do 1.5% prihoda od prodaje ostvarenog na lokalnom tržištu od usluga na koje se odnosi licenca.

- (b) Naknada za licence za fiksnu telefoniju u iznosu od RSD 47,029 hiljada (2013. godina: RSD 77,006 hiljada) se odnosi na licencu za izgradnju, posedovanje i eksploataciju javne fiksne telekomunikacione mreže i pružanja povezanih usluga, odobrenih od strane lokalnih regulatornih tela na tržištima na kojima Grupa posluje.

Naknada za licence za fiksnu telefoniju se utvrđuje u visini od 0.08% do 1.5% prihoda od prodaje ostvarenog na lokalnom tržištu od usluga na koje se odnosi licenca.

- (c) Promene na računima ispravke vrednosti datih avansa i potraživanja u toku 2014. i 2013. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	Avansi za osnovna sredstva (Napomena 20)	Potraživanja od kupaca (Napomena 23)	Dati avansi (Napomena 23)	Ostala obrtna imovina (Napomena 23)	Kratkoročni krediti i potraživanja banke (Napomena 23)	Ukupno
Stanje na dan						
1. januara 2013. godine	18,720	15,010,927	54,716	586,756	-	15,671,119
Ispravka vrednosti u toku godine	1,737	2,977,668	31,715	173,230	-	3,184,350
Ukidanje ispravke vrednosti (Napomena 8)	(9,707)	(1,408,272)	(48,429)	(33,583)	-	(1,499,991)
Otpis	-	(730,376)	-	(12,444)	-	(742,820)
Prenos (sa)/na	-	4,283	-	(4,283)	-	-
Ostale promene	-	(2,197)	(43)	1,130	-	(1,110)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	13	31,103	-	776	-	31,892
Stanje na dan						
31. decembra 2013. godine	10,763	15,883,136	37,959	711,582	-	16,643,440
Ispravka vrednosti u toku godine	1,430	2,557,820	53,199	60,142	-	2,672,591
Ukidanje ispravke vrednosti (Napomena 8)	(3,307)	(2,358,275)	(51,160)	(78,783)	-	(2,491,525)
Otpis	(149)	(773,431)	(600)	(249,268)	-	(1,023,448)
Poslovne kombinacije	-	10,632	-	59,894	1,186,876	1,257,402
Prenos (sa)/na	-	5,765	-	(5,765)	-	-
Ostale promene	-	18,666	133	2,046	-	20,845
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	86	217,028	5	4,082	-	221,201
Stanje na dan						
31. decembra 2014. godine	8,823	15,561,341	39,536	503,930	1,186,876	17,300,506

- (d) U 2014. godini Grupa je evidentirala gubitke za oštećenu telekomunikacionu opremu u poplavama u maju 2014. godine u Republici Srbiji (RSD 127,979 hiljada) i Republici Srpskoj (RSD 367,144 hiljade).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

15. FINANSIJSKI PRIHODI

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Prihodi od kamata:		
- Gotovina i gotovinski ekvivalenti	332,868	535,632
- Oročeni depoziti	138,631	158,413
- Potraživanja	617,707	602,864
Pozitivne kursne razlike	709,655	688,902
Ostali finansijski prihodi	387,502	452,631
Ukupno	<u>2,186,363</u>	<u>2,438,442</u>

16. FINANSIJSKI RASHODI

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Rashodi kamata:		
- Krediti i zajmovi	2,160,310	3,207,488
- Zatezna kamata	68,335	65,017
Negativne kursne razlike	3,457,877	1,039,893
Ostali finansijski rashodi	58,544	154,683
Ukupno	<u>5,745,066</u>	<u>4,467,081</u>

17. POREZ NA DOBIT

(a) Komponente poreza na dobit

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Tekući porez	2,312,870	2,460,385
Odloženi poreski prihod, neto	(2,572,327)	(52,488)
Ukupno poreski (prihod)/rashod	<u>(259,457)</u>	<u>2,407,897</u>

(b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda dobiti pre oporezivanja i propisane poreske stope

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Dobit pre oporezivanja	17,544,942	18,107,569
Porez na dobit po statutarnoj stopi važećoj za Grupu (u Srbiji)	2,631,741	2,716,135
Efekti poreske stope u inostranim jurisdikcijama	(99,678)	(115,200)
Rashodi koji se ne priznaju za poreske svrhe	1,151,161	938,994
Efekat priznavanja neiskorišćenih poreskih kredita i gubitaka	(2,500,886)	24,996
Efekat privremenih razlika	(71,441)	(77,484)
Nepriznati prihodi	69,642	22,214
Umanjenje po osnovu poreza na dobit i poreza po odbitku plaćenih od strane nerezidentne filijale	(443,925)	-
Iskorišćeni poreski kredit u tekućem periodu	(996,071)	(1,101,758)
Ukupno poreski (prihod)/rashod	<u>(259,457)</u>	<u>2,407,897</u>
<i>Efektivna poreska stopa</i>	-	13.30%

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

17. POREZ NA DOBIT (Nastavak)

(c) Odložena poreska sredstva/obaveze

Odložena poreska sredstva se odnose na privremene razlike između knjigovodstvene vrednosti nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja i njihove poreske osnovice, zatim na obaveze za dugoročna primanja zaposlenih i na razgraničene obaveze. U 2014. godini Grupa je priznala neiskorišćene poreske kredite iz prethodnih godina u iznosu od RSD 2,514,634 hiljade na osnovu projektovane buduće profitabilnosti na osnovu koje odložena poreska sredstva mogu biti iskorišćena u budućem periodu.

Promene na **odloženim poreskim sredstvima** u toku izveštajnih godina prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Stanje na dan 1. januara	2,574,611	2,699,796
Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja	(115,515)	(94,361)
Dugoročna primanja zaposlenih	18,113	3,148
Razgraničene obaveze	(9,619)	(9,395)
Priznati neiskorišćeni poreski krediti i gubici	2,500,886	(24,996)
Poslovne kombinacije	14,004	-
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	4,211	419
Stanje na dan 31. decembra	4,986,691	2,574,611

Odložena poreska sredstva iskazana u konsolidovanom bilansu stanja se odnose na:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja	2,284,214	2,398,381
Dugoročna primanja zaposlenih	123,799	105,686
Razgraničene obaveze	1,316	10,935
Poslovne kombinacije	14,004	-
Priznati neiskorišćeni poreski kredit i gubici	2,563,358	59,609
Stanje na dan 31. decembra	4,986,691	2,574,611

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Promene na **odloženim poreskim obavezama** prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Stanje na dan 1. januara	1,786,404	1,951,439
Efekat privremenih razlika	(178,462)	(178,092)
Poslovne kombinacije	84,660	-
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	92,148	13,057
Stanje na dan 31. decembra	1,784,750	1,786,404

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

17. POREZ NA DOBIT (Nastavak)

(c) Odložena poreska sredstva/obaveze (Nastavak)

Odložene poreske obaveze iskazane u konsolidovanom bilansu stanja se odnose na:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja	1,784,750	1,786,404
Stanje na dan 31. decembra	<u>1,784,750</u>	<u>1,786,404</u>

Nepriznata odložena poreska sredstva

Grupa nije priznala odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih poreskih kredita nastalih u prethodnim poreskim periodima, a koji se mogu preneti na račun budućih rezultata koji na dan 31. decembra 2014. godine iznose RSD 9,068,901 hiljadu.

Priznavanje nije izvršeno usled neizvesnosti u pogledu iskorišćenja prenetih kredita. Na osnovu dosadašnjeg iskustva, iznos poreskih kredita koji potiče iz tekućeg perioda, po osnovu ulaganja u opremu znatno je premašivao iznos iskorišćenih poreskih kredita. Na taj način, Grupa nije bila u mogućnosti da koristi prenete poreske kredite.

Neiskorišćeni poreski krediti po osnovu ulaganja u opremu prikazani su u sledećoj tabeli:

<u>Godina nastanka poreskog kredita</u>	<u>Godina isteka</u>	<u>31.12.2014.</u>
2005.	2015.	1,496,644
2006.	2016.	931,080
2007.	2017.	1,456,140
2008.	2018.	1,464,074
2009.	2019.	928,727
2010.	2020.	2,208,724
2011.	2021.	820,175
2012.	2022.	1,200,464
2013.	2023.	<u>1,077,507</u>
Ukupno		<u>11,583,535</u>

Rukovodstvo smatra da će Grupa poslovati sa dobitkom i da će biti u mogućnosti da iskoristi odložena sredstva.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

18. NEMATERIJALNA ULAGANJA I GOODWILL

	Goodwill	Odnosi sa kupcima	Licence	Softveri	Ostala nematerija- na ulaganja	Nemateri- jalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost							
1. januara 2013. godine	36,717,363	18,867,467	20,645,990	13,877,719	880,683	2,296,489	93,285,711
Povećanja	-	-	-	-	-	2,558,597	2,558,597
Prenos sa/(na)	-	-	348,537	146,074	-	(494,611)	-
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(233,979)	(350,744)	-	-	(584,723)
Prenos sa osnovnih sredstava	-	-	56,345	309,149	-	-	365,494
Prenos na AVR	-	-	-	-	-	(1,559,824)	(1,559,824)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	294,153	153,294	92,276	19,911	3,822	(42)	563,414
Stanje na dan							
31. decembra 2013. godine	37,011,516	19,020,761	20,909,169	14,002,109	884,505	2,800,609	94,628,669
Povećanja	-	-	-	-	-	1,454,126	1,454,126
Povećanja po osnovu poslovne kombinacije	661,131	23,758	28,817	454,460	-	-	1,168,166
Prenos sa/(na)	-	-	239,453	1,781,019	-	(2,020,472)	-
Prenos na osnovna sredstva i dugoročne plasmane	-	-	(674,599)	556,140	-	(848,035)	(966,494)
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(37,504)	(127,686)	-	-	(165,190)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	2,021,636	1,048,348	633,168	160,934	26,128	(109)	3,890,105
Stanje na dan							
31. decembra 2014. godine	39,694,283	20,092,867	21,098,504	16,826,976	910,633	1,386,119	100,009,382
Akumulirana ispravka vrednosti i obezvređenje							
1. januara 2013. godine	-	5,846,554	10,905,300	12,389,409	23,522	240,506	29,405,291
Prenos sa/(na)	-	-	141,315	5,719	-	(147,034)	-
Amortizacija (Napomena 12)	-	1,057,021	1,830,981	804,392	23,389	166,064	3,881,847
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(188,078)	(350,744)	-	-	(538,822)
Ostale promene	-	-	-	-	-	(31,375)	(31,375)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	-	62,128	51,016	14,355	515	-	128,014
Stanje na dan							
31. decembra 2013. godine	-	6,965,703	12,740,534	12,863,131	47,426	228,161	32,844,955
Prenos sa/(na)	-	-	32,275	65,051	-	(97,326)	-
Amortizacija (Napomena 12)	-	1,097,478	1,716,409	994,494	24,276	242,787	4,075,444
Prenos na osnovna sredstva i dugoročne plasmane	-	-	(490,986)	(18,035)	-	(66,686)	(575,707)
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(37,504)	(127,686)	-	-	(165,190)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	-	417,364	342,439	100,698	3,356	-	863,857
Stanje na dan							
31. decembra 2014. godine	-	8,480,545	14,303,167	13,877,653	75,058	306,936	37,043,359
Neotpisana vrednost na dan:							
- 31. decembra 2014. godine	39,694,283	11,612,322	6,795,337	2,949,323	835,575	1,079,183	62,966,023
- 31. decembra 2013. godine	37,011,516	12,055,058	8,168,635	1,138,978	837,079	2,572,448	61,783,714

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

18. NEMATERIJALNA ULAGANJA I GOODWILL (Nastavak)*Goodwill*

Goodwill u iznosu od RSD 39,694,283 hiljade na dan 31. decembra 2014. godine (31. decembar 2013. godine: RSD 37,011,516 hiljada) predstavlja višak troška sticanja iznad udela Grupe u neto fer vrednosti prepoznatljivih sredstava, priznatih obaveza i potencijalnih obaveza stečenog zavisnog preduzeća "Telekom Srpske" u iznosu od RSD 38,509,459 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 36,498,586 hiljada), "HD-WIN" u iznosu od RSD 512,930 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 512,930 hiljada), "Logosoft" u iznosu od RSD 639,468 hiljada i "Dunav banka" u iznosu od RSD 32,426 hiljada.

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 5.2. uz konsolidovane finansijske izveštaje, zavisno preduzeće "Telekom Srpske" je steklo 100% vlasništva preduzeća "Logosoft" od čega 65% vlasništva pripada Grupi. Plaćanje za 65% vlasništva izvršeno je u gotovini, dok preostali iznos od 35% predstavlja obavezu koju će "Telekom Srpske" izmiriti do 31. decembra 2016. godine ili ranije. Grupa je preuzela kontrolu nad preduzećem dana 1. oktobra 2014. godine. Goodwill je pripisiv značajnim efektima sinergije kroz povećanje tržišnog učešća i razvoj novih usluga.

Pored toga, 26. decembra 2014. godine, Grupa je stekla 56% kapitala "Dunav banka" uključujući i kontrolna upravljačka prava. Grupi se sticanjem vlasništva pruža mogućnost ulaska na bankarsko tržište. Diversifikacija portfolija će doprineti daljem jačanju tržišne pozicije i širenju baze korisnika Grupe. Poslovanje banke će biti usmereno na mobilno i elektronsko, a manje na korporativno bankarstvo.

Testiranje obezvređenja goodwill-a

Za potrebe testiranja obezvređenja goodwill-a, "Telekom Srpske" i "HD-WIN" su pojedinačno identifikovani kao jedinica koja generiše gotovinu (JGG) u postupku alokacije kupoprodajne cene.

Nadoknadivi iznos JGG za pomenuta zavisna preduzeća je utvrđen kao vrednost u upotrebi primenom metoda diskontovanog novčanog toka koji će biti ostvaren od svake JGG, kao i prinostnog i tržišnog pristupa.

Utvrđivanje vrednosti u upotrebi svake JGG izvršeno je na osnovu ključnih pretpostavki iz analize nezavisne procene. Nezavisni procenitelj je koristio relevantne interne i eksterne izvore za relevantne industrije. Diskontna stopa pre oporezivanja je utvrđena kao prosečna ponderisana cena kapitala. Projektovani novčani tokovi se zasnivaju na procenama za naredni petogodišnji period, i nakon toga stopi rasta u rezidualnom periodu. Stopa rasta u rezidualnom periodu je određena na osnovu procene nepromenjenih novčanih tokova uz pretpostavku stabilne dugoročne inflacije.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

18. NEMATERIJALNA ULAGANJA I GOODWILL (Nastavak)

Testiranje obezvređenja goodwill-a (Nastavak)

Slobodan gotovinski tok je projektovan na dosadašnjem iskustvu i prvenstveno uslovljen rastom prihoda.

Rast prihoda je planiran uzimajući u obzir dosadašnju prosečnu stopu rasta i procenu prihoda za narednih pet godina. Pretpostavka je da će rast prihoda zavisnog preduzeća "Telekom Srpske" biti uslovljen uglavnom prihodima po osnovu kombinovanih usluga i mobilnog interneta. Pretpostavka je da će rast prihoda zavisnog preduzeća "HD-WIN" biti zasnovan pre svega na širenju distribucije Arena Sport kanala.

"Telekom Srpske"

Ključne pretpostavke korišćene za procenu nadoknadivog iznosa, prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Diskontna stopa	9.40%	12.10%
Stopa rasta u rezidualnom periodu	1.70%	2.20%
Projektovana stopa rasta EBITDA (prosek za narednih pet godina)	0.88%	4.73%

Procenjeni nadoknadivi iznos jedinice koja generiše gotovinu prevazilazi njenu knjigovodstvenu vrednost za RSD 14,756,229 hiljada. Rukovodstvo je utvrdilo da razumno moguća izmena dve ključne pretpostavke može dovesti do toga da knjigovodstvena vrednost prevazilazi nadoknadivi iznos. U sledećoj tabeli su prikazani iznosi za koliko bi se trebale promeniti navedene pretpostavke, pojedinačno, kako bi nadoknadivi iznos bio jednak knjigovodstvenoj vrednosti.

U procentima	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Diskontna stopa	1.06	0.64
Projektovana stopa rasta EBITDA	(8.06)	(4.80)

"HD-WIN"

Ključne pretpostavke korišćene za procenu nadoknadivog iznosa, prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Diskontna stopa	13.80%	15.10%
Stopa rasta u rezidualnom periodu	1.80%	2.20%
Projektovana stopa rasta prihoda (prosek za narednih pet godina)	9.94%	10.43%

Procenjeni nadoknadivi iznos jedinice koja generiše gotovinu prevazilazi njenu knjigovodstvenu vrednost za RSD 619,243 hiljade. Rukovodstvo je utvrdilo da razumno moguća izmena dve ključne pretpostavke može dovesti do toga da knjigovodstvena vrednost prevazilazi nadoknadivi iznos. U sledećoj tabeli su prikazani iznosi za koliko bi se trebale promeniti navedene pretpostavke, pojedinačno, kako bi nadoknadivi iznos bio jednak knjigovodstvenoj vrednosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

18. NEMATERIJALNA ULAGANJA I GOODWILL (Nastavak)

*Testiranje obezvređenja goodwill-a (Nastavak)**“HD-WIN” (Nastavak)*

U procentima	2014.	2013.
Diskontna stopa	17.70	15.40
Projektovana stopa rasta prihoda	(4.50)	(4.45)

Na osnovu sprovedenih testova obezvređenja, nisu postojale indikacije umanjena vrednosti goodwill-a nastalog prilikom sticanja zavisnih preduzeća “Telekom Srpske” i “HD-WIN” na dan 31. decembra 2014. godine, pošto nadoknadivi iznos svake JGG prevazilazi njenu knjigovodstvenu vrednost.

Nematerijalna ulaganja

Odnosi sa kupcima predstavljaju ugovorne odnose sa korisnicima zavisnih preduzeća “Telekom Srpske” i “Logosoft”. Ugovorni odnosi se sastoje od dva sredstva: bilo kojeg važećeg ugovora na dan poslovne kombinacije i ugovornog odnosa koji može biti produžen nakon isteka roka važenja aktuelnog ugovora.

Licence obuhvataju GSM/UMTS licence, ostale licence za mobilnu telefoniju, licence za fiksni bežični pristup (CDMA) i ostale licence.

GSM i UMTS licence su odobrene od strane lokalnih regulatornih tela i važeće su do 2022. odnosno 2024. godine. CDMA licenca je dodeljena od strane regulatornog tela Republike Srbije i važeća je do 2019. godine.

Na dan 31. decembra 2014. godine ostala nematerijalna ulaganja uključuju i poslovno ime „Arena Sport“ u iznosu od RSD 410,247 hiljada, koji predstavlja poznat znak u pružanju sportskog programa klijentima kroz TV distributere nastalo prilikom sticanja zavisnog preduzeća “HD-WIN”. Pretpostavljeno je da poslovno ime ima neograničen vek trajanja.

Rukovodstvo Grupe smatra da nema indikacija da su nematerijalna ulaganja na dan izveštavanja obezvređena.

Sredstva obezbeđenja

Kao sredstvo obezbeđenja uredne otplate kreditnog aranžmana zaključenog sa Novom Ljubljanskom bankom - NLB d.d., Ljubljana, Slovenija, koji na dan 31. decembra 2014. godine iznosi RSD 916,351 hiljadu, uspostavljena je zaloga na Licenci GSM-UMTS br. 01-124 na tržištu Crne Gore (Napomena 28(c)/ii/). Neotpisana vrednost založene licence na dan 31. decembra 2014. godine iznosi RSD 940,481 hiljadu (31. decembar 2013. godine: 1,013,717 hiljada).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I INVESTICIONE NEKRETNINE

	Zemljište, pristupna mreža, spojni kablovi, kanalizacija i stubovi	Investicione nekretnine	Centrale i prenosni uređaji	Ostala oprema	Ulaganja u tude nekretnine i opremu	Sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost							
1. januar 2013. godine	113,439,502	-	137,441,795	15,911,409	11,116,696	17,952,734	295,862,136
Povećanja	-	-	-	-	-	16,773,754	16,773,754
Prenos (sa)/na	2,745,868	-	7,015,869	1,374,951	417,892	(11,554,580)	-
Donacije	97,257	-	-	-	-	(97,257)	-
Prenos na nematerijalna ulaganja	437,948	-	4,824,283	(3,008,155)	4,606	(2,624,176)	(365,494)
Prenos na zalihe	-	-	969	-	-	(6,587)	(5,618)
Otuđenja i rashodovanja	(166,725)	-	(4,561,302)	(501,441)	(7,364,714)	(125,634)	(12,719,816)
Ostale promene	7,456	-	19,167	(18,987)	-	1,235	8,871
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	234,427	-	331,214	8,015	6,821	63,660	644,137
Stanje na dan							
31. decembra 2013. godine	116,795,733	-	145,071,995	13,765,792	4,181,301	20,383,149	300,197,970
Povećanja	-	-	-	-	-	18,471,024	18,471,024
Povećanja po osnovu poslovne kombinacije	506,777	122,706	420	386,185	-	24,324	1,040,412
Prenos (sa)/na	2,080,817	-	8,345,076	1,477,212	406,884	(12,309,989)	-
Prenos sa nematerijalnih ulaganja	(36)	-	3,056,481	(2,439,625)	1,229	281,331	899,380
Prenos na zalihe	351	-	5,045	-	-	(42,486)	(37,090)
Otuđenja i rashodovanja	(193,905)	-	(3,663,167)	(802,497)	(1,375,718)	(339,836)	(6,375,123)
Ostale promene	-	-	(9,554)	-	-	(65,644)	(75,198)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	1,607,910	-	2,054,319	182,335	46,956	417,230	4,308,750
Stanje na dan							
31. decembra 2014. godine	120,797,647	122,706	154,860,615	12,569,402	3,260,652	26,819,103	318,430,125
Akumulirana ispravka vrednosti i obezvređenje							
1. januar 2013. godine	47,220,908	-	90,186,355	10,919,368	9,772,638	531,009	158,630,278
Prenos (sa)/na	42,719	-	2,245,194	(1,398,733)	26,921	(916,101)	-
Amortizacija (Napomena 12)	5,417,507	-	12,866,822	1,337,758	546,722	1,045,141	21,213,950
Otuđenja i rashodovanja	(134,704)	-	(3,755,037)	(491,075)	(7,356,053)	(2,918)	(11,739,787)
Ostale promene	6,348	-	2,351	(3,118)	-	126,375	131,956
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	96,823	-	209,762	10,014	4,252	757	321,608
Stanje na dan							
31. decembra 2013. godine	52,649,601	-	101,755,447	10,374,214	2,994,480	784,263	168,558,005
Prenos (sa)/na	32,425	-	454,060	11,394	22,927	(520,806)	-
Amortizacija (Napomena 12)	5,257,680	-	13,616,125	988,007	432,894	1,064,396	21,359,102
Prenos sa nematerijalnih ulaganja	(20)	-	2,089,219	(1,580,794)	618	54,377	563,400
Otuđenja i rashodovanja	(66,772)	-	(3,077,218)	(770,277)	(1,358,419)	(41,206)	(5,313,892)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	650,157	-	1,275,229	125,947	28,192	6,337	2,085,862
Stanje na dan							
31. decembra 2014. godine	58,523,071	-	116,112,862	9,148,491	2,120,692	1,347,361	187,252,477
Neotpisana vrednost na dan:							
- 31. decembra 2014. godine	62,274,576	122,706	38,747,753	3,420,911	1,139,960	25,471,742	131,177,648
- 31. decembra 2013. godine	64,146,132	-	43,316,548	3,391,578	1,186,821	19,598,886	131,639,965

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I INVESTICIONE NEKRETNINE (Nastavak)***Nekretnine, postrojenja i oprema***

Nabavna vrednost potpuno otpisanih nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembra 2014. godine iznosi RSD 80,895,969 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 63,240,670 hiljada).

Na dan 31. decembra 2014. godine, sredstva u pripremi obuhvataju i završene investicije koje nisu aktivirane u iznosu od RSD 7,166,359 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 5,710,312 hiljada).

Grupa je izvršila obračun amortizacije navedenih investicija, s obzirom da ta sredstva nisu preneti na odgovarajuću klasu nekretnina, postrojenja i opreme zbog administrativne procedure. Grupa je koristila amortizacione stope za klase nekretnina, postrojenja i opreme na koje će investicija biti opredeljena prilikom aktiviranja. Na osnovu prethodnog iskustva i očekivanih trendova u industriji telekomunikacija nova klasifikacija tehnološke opreme rezultirala je prenosom sa nematerijalnih ulaganja na osnovna sredstva u 2014. godini.

Amortizacija

Uticaj svake promene pretpostavki za određivanje korisnog veka trajanja nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja može imati materijalno značajan uticaj na finansijsku poziciju Grupe, kao i na rezultate poslovanja zbog značaja stalnih sredstava u ukupnoj aktivi. Ukoliko bi Grupa smanjila koristan vek trajanja osnovnih sredstava za 10%, došlo bi dodatnog povećanja troškova amortizacije za 2014. godinu u iznosu od RSD 2,070,296 hiljada.

U toku 2014. godine Grupa je preispitala koristan vek upotrebe, stope amortizacije i rezidualnu vrednost nekretnina, postrojenja i opreme. Troškovi amortizacije za 2014. godinu su po ovom osnovu uvećani za RSD 503,638 hiljada. Izmenjene stope amortizacije se primenjuju od 1. januara 2014. godine (Napomena 5.5.11).

Investicione nekretnine

Investicione nekretnine su stečene prilikom akvizicije „Dunav banke“ (Napomena 36) i odnose se na tri garaže i magacin. Investicione nekretnine se vrednuju po fer vrednosti na dan transakcije.

Sredstva obezbeđenja

Kao sredstvo obezbeđenja urednog izmirenja obaveza po osnovu dugoročnog kredita odobrenog od strane Nove Ljubljanske banke - NLB d.d., Ljubljana, Slovenija u iznosu od RSD 916,351 hiljadu na dan 31. decembra 2014. godine Grupa je registrovala zalogu na telekomunikacionoj opremi (Napomena 28(c)/iii/). Neotpisana vrednost založene opreme na dan 31. decembra 2014. godine iznosi RSD 1,451,642 hiljade (31. decembar 2013. godine: RSD 3,527,909 hiljada).

Preuzete obaveze

Ugovorene obaveze za ulaganja u opremu i nematerijalna ulaganja koje nisu priznate na dan izveštavanja (nepovučeni robni krediti) iznose RSD 2,261,764 hiljade i čine preuzete obaveze (Napomena 34(b)).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I INVESTICIONE NEKRETNINE (Nastavak)

Test obezvređenja

Grupa uzima u obzir izvesne indikatore, uključujući i liberalizaciju tržišta i druge regulatorne i ekonomske promene na lokalnim tržištima telekomunikacija prilikom procene da li postoje indikacije da je umanjena vrednost sredstva.

Na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine, test obezvređenja izvršen je za sve JGG.

Utvrđivanje vrednosti u upotrebi je zasnovano na sledećim ključnim pretpostavkama:

- Vrednost tržišta, stopa penetracije, tržišno učešće i nivo konkurencije, odluke regulatora u pogledu cena i
- Nivo investicija.

Iznosi koji se dodeljuju svakom od ovih parametara odražavaju prethodno iskustvo, korigovano za očekivane promene tokom vremenskog perioda koji je obuhvaćen planom poslovanja, ali bi takođe mogao da trpi uticaje nepredvidivih promena političkog, ekonomskog i zakonodavnog okvira.

Rast prihoda je projektovan uzimajući u obzir prosečne stope rasta na osnovu prethodnog iskustva i procenjenog obima prodaje, kao i promene cena u naredne četiri godine. Pored toga, projekcije uključuju uvođenje novih modela usluga, konvergenciju postojećih usluga, zadržavanje pozicije mrežnog lidera na tržištu Srbije, dalje jačanje na broadband tržištu, itd.

Diskontne stope korišćene za utvrđivanje upotrebne vrednosti su zasnovane na prosečnoj ponderisanoj ceni kapitala i predstavljaju trenutnu tržišnu procenu vremenske vrednosti novca, na bazi rizika koji su svojstveni delatnostima odgovarajućih jedinica koje generišu gotovinu.

S obzirom na dobijene rezultate obavljenih testova, nije priznat gubitak po osnovu umanjnja vrednosti za 2014. godinu.

Otuđenja i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme (uključujući i investicije u toku) se najvećim delom odnose na tehnološki/fizički zastarela sredstva. Gubici po ovom osnovu se priznaju u bilnasu uspeha perioda (Napomena 14).

20. AVANSI ZA NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMU

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Dati avansi za nekretnine, postrojenja i opremu u:		
- dinarima	192,525	145,618
- devizama	178,901	130,838
Dati avansi za nematerijalna ulaganja	41,042	22,749
	<u>412,468</u>	<u>299,205</u>
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 14(c))</i>	<u>(8,823)</u>	<u>(10,763)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>403,645</u>	<u>288,442</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

21. OSTALA DUGOROČNA FINANSIJSKA SREDSTVA

	2014.	2013.
Kreditni dati zaposlenima za stambene potrebe	1,739,026	1,706,512
<i>Minus: Svođenje na sadašnju vrednost</i>	<i>(474,710)</i>	<i>(566,298)</i>
Ukupno kreditni zaposlenima	1,264,316	1,140,214
Ostali dugoročni plasmani	871,060	1,169,868
<i>Minus: Svođenje na sadašnju vrednost</i>	<i>(282,627)</i>	<i>(442,988)</i>
	588,433	726,880
Dugoročni krediti i potraživanja banke	849,270	-
Depoziti	2,088,829	1,503,378
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	122,088	430
Ostala dugoročna finansijska sredstva	68,476	7,924
Dugoročni zakupi	86,671	37,417
Stanje na dan 31. decembra	5,068,083	3,416,243

Kreditni odobreni zaposlenima se odnose na sledeće vrste kredita:

- Beskamatne zajmove iskazane u EUR koji se koriguju dva puta godišnje za promene deviznog kursa RSD/EUR.
- U saradnji sa izabranim bankama, zaposlenima su odobreni: jednokratni zajam za učešće u kreditu sa grejs periodom od 5 godina, rokom otplate od 7 (10) godina, sa deviznom klauzulom i kamatnom stopom od 0.1% godišnje i obročni zajam za učešće u kamati sa grejs periodom od 20 (10) godina, rokom otplate od 5 godina i kamatnom stopom od 0.1% godišnje.

Fer vrednost kredita datih zaposlenima zasniva se na novčanim tokovima diskontovanim tržišnom kamatnom stopom koja odgovara tržišnoj kamatnoj stopi na slične finansijske instrumente u tekućem izveštajnom periodu od 4.47% do 5.5% godišnje (31. decembar 2013. godine: 5.5% - 6.34% godišnje).

Maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izveštavanja je nominalna vrednost kredita datih zaposlenima. Navedena izloženost kreditnom riziku je limitirana, s obzirom da se naplata kredita datih zaposlenima obezbeđuje kroz administrativne zabrane.

Ostali dugoročni plasmani na dan 31. decembra 2014. godine se najvećim delom odnose na dugoročna potraživanja po osnovu Ugovora o zakupu reklamnog prostora kao i ostalih ugovora zaključenih sa privrednim društvom "Štampa sistem" d.o.o., Beograd u ukupnom iznosu od RSD 843,942 hiljade. Dana 22. novembra 2012. godine u Registru založnog prava Agencije za privredne registre registrovana je zaloga nad 100% kapitala dužnika, pod brojem 17127/2012.

Na dan 31. decembra 2014. godine depoziti se odnose na dugoročno oročene depozite kod banaka po kamatnim stopama u rasponu od 4% do 4.88% godišnje.

Dugoročni krediti i potraživanja banke na dan 31. decembra 2014. godine su ugovoreni po kamatnim stopama u rasponu od 5% do 22% za kredite iskazane u dinarima i od 3.5% do 10.95% za kredite iskazane u valuti. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se najvećim delom odnose na državne obveznice u iznosu od RSD 121,681 hiljadu na dan 31. decembra 2014. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

22. ZALIHE

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Materijali	4,942,530	5,283,883
Rezervni delovi	2,194,675	2,619,525
Alat i inventar	80,473	113,725
	<u>7,217,678</u>	<u>8,017,133</u>
Roba u skladištu	37,152	24,497
Roba u maloprodaji	19,895	4,557
	<u>57,047</u>	<u>29,054</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>7,274,725</u>	<u>8,046,187</u>

Trošak alata i inventara u upotrebi evidentira se u okviru troškova materijala i održavanja (Napomena 11). Troškovi rashodovanja zaliha obelodanjeni su u okviru Napomene 14.

23. POTRAŽIVANJA I OSTALA OBRтна IMOVINA

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja		
Fiksna telefonija, internet i multimedija	12,376,663	12,471,539
Mobilna telefonija	15,203,601	14,751,113
Međunarodni obračun fiksnog saobraćaja	1,621,207	1,751,535
Roaming	810,031	412,910
Interkonekcija	1,288,710	1,286,939
Ostala potraživanja	299,069	193,770
	<u>31,599,281</u>	<u>30,867,806</u>
Dati avansi	630,772	454,733
Kratkoročni krediti i potraživanja banke	3,267,140	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	432,156	-
Ostala obrtna imovina	<u>2,602,842</u>	<u>2,898,321</u>
Bruto potraživanja i ostala obrtna imovina	38,532,191	34,220,860
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>		
Potraživanja od kupaca (Napomena 14(c))	(15,561,341)	(15,883,136)
Datih avansa (Napomena 14(c))	(39,536)	(37,959)
Kratkoročni krediti i potraživanja banke (Napomena 14(c))	(1,186,876)	-
Ostale obrtne imovine (Napomena 14 (c))	(503,930)	(711,582)
	<u>(17,291,683)</u>	<u>(16,632,677)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>21,240,508</u>	<u>17,588,183</u>

Kratkoročni krediti i potraživanja banke su odobreni po kamatnoj stopi u rasponu od 6% do 21.25%, za dinarske kredite odnosno u rasponu od 4% do 10.95% za kredite u valuti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

23. POTRAŽIVANJA I OSTALA OBRTNA IMOVINA (Nastavak)

Starosna struktura bruto potraživanja na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine je sledeća:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Do 60 dana	16,629,176	15,401,444
Od 60 do 180 dana	1,144,455	1,359,245
Od 180 do 360 dana	898,284	898,711
Preko 360 dana	13,558,138	13,663,139
Ukupno	<u>32,230,053</u>	<u>31,322,539</u>

Neto knjigovodstvena vrednost potraživanja na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine iskazana je u sledećim valutama:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
RSD	10,649,689	10,454,383
EUR	2,823,271	2,472,637
BAM	2,592,132	2,199,371
Ostale valute	564,084	275,053
Ukupno	<u>16,629,176</u>	<u>15,401,444</u>

Rukovodstvo smatra da nije potrebno izvršiti dodatno rezervisanje za izloženost kreditnom riziku, koje prevazilazi formiranu ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja potraživanja.

Stoga je maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izveštavanja jednaka neto knjigovodstvenoj vrednosti svake navedene vrste potraživanja. Fer vrednost potraživanja i ostale obrtne imovine odgovara njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja.

Promene na računima ispravke vrednosti potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja, kratkoročnih finansijskih plasmana, datih avansa i ostale obrtne imovine su obelodanjene u Napomeni 14(c).

24. UNAPRED PLAĆENI TROŠKOVI I OSTALA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Potraživanja za PDV	991,130	946,976
<i>Unapred plaćeni troškovi:</i>		
- Provizije bankama po osnovu sindiciranog kredita	126,586	296,427
- Zakup	131,379	125,814
- Premije osiguranja	25,511	25,556
- Ostalo	82,192	124,694
	<u>365,668</u>	<u>572,491</u>
<i>Ostala aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Prava za emitovanje sadržaja	1,441,570	1,815,647
- Ostalo	1,359,207	317,571
	<u>2,800,777</u>	<u>2,133,218</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>4,157,575</u>	<u>3,652,685</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

25. UNAPRED OBRAČUNATI PRIHODI

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Nefakturisani prihodi:		
- međunarodni obračun	280,160	250,878
- roaming	2,296,768	1,752,184
Ostali obračunati prihodi	<u>87,300</u>	<u>64,106</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>2,664,228</u>	<u>2,067,168</u>

Na dan 31. decembra 2014. godine, obračunati prihodi po osnovu roaming usluga u iznosu od RSD 2,296,768 hiljada odnose se na obračunate prihode od roaming usluga uglavnom za decembar 2014. godine u procenjenom iznosu od RSD 431,211 hiljada i obračunate prihode po osnovu Ugovora o međuoperatorskim popustima u iznosu od RSD 1,865,557 hiljada.

26. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Gotovina i gotovinski ekvivalenti se sastoje od sledećeg:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Tekući računi	7,701,472	1,109,050
Devizni računi	12,757,365	7,214,680
Obavezne rezerve kod Narodne banke Srbije	588,459	-
Devizni akreditivi	272,156	-
Ostalo	<u>183,366</u>	<u>10,231</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>21,502,818</u>	<u>8,333,961</u>

Grupa je u obavezi da održava potreban prosečan dnevni nivo rezervi u iznosu koji propisuje Narodna banka Srbije. Narodna banka Srbije obračunava i plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 2.5% na godišnjem nivou. Na obavezne devizne rezerve Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

27. KAPITAL

/i/ Akcijski kapital

Matično preduzeće je akcionarsko društvo čiji se upisani, autorizovani, izdati i uplaćeni akcijski kapital sastoji od 1,000,000,000 običnih akcija.

Struktura akcijskog kapitala na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine bila je sledeća:

	<u>31.12.2014.</u>	<u>U procentima 31.12.2013.</u>
Republika Srbija	58.11	58.11
Telekom Srbija - otkupljene sopstvene akcije	20.00	20.00
Građani, zaposleni i bivši zaposleni Matičnog preduzeća	<u>21.89</u>	<u>21.89</u>
Ukupno	<u>100.00</u>	<u>100.00</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

27. KAPITAL (Nastavak)**/ii/ Ostali kapital**

Ostali kapital u iznosu od RSD 8,588 hiljada na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine je nastao u prethodnom periodu, obaveznim izdvajanjem doprinosa iz zarada zaposlenih u Fond za finansiranje stanova solidarnosti.

/iii/ Otkupljene sopstvene akcije

Otkupljene sopstvene akcije se odnose na akcije Matičnog preduzeća u vlasništvu Grupe.

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 37(a), Matično preduzeće može u skladu sa Zakonom o izmenama i dopunama zakona o privrednim društvima Republike Srbije da raspolaže sopstvenim akcijama i nakon isteka perioda od tri godine od sticanja.

/iv/ Poreklo i svrha rezervi

Rezerve u iznosu od RSD 25,750,955 hiljada na dan 31. decembra 2014. godine (31. decembar 2013. godine: RSD 21,699,883 hiljade) se sastoje od zakonskih rezervi, statutarne rezervi, rezervi po fer vrednosti i rezervi po osnovu preračuna valuta.

Poreklo i svrha svake vrste rezervi unutar kapitala opisana je kako sledi:

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve formirane u prethodnim godinama nastale su kao kao rezultat obaveze za izdvajanjem obavezne rezerve u visini od minimum 5% od ostvarene dobiti nakon oporezivanja u skladu sa lokalnim zakonima o preduzećima.

Statutarne rezerve

Statutarne rezerve predstavljaju rezerve formirane u prethodnim godinama u skladu sa ranije važećim propisima, prenosom sa kapitala na statutarne rezerve u cilju usklađivanja vrednosti osnovnog kapitala registrovanog u sudskom registru.

Rezerve po fer vrednosti

Ove rezerve se koriste za evidentiranje kumulativnih promena u fer vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju do momenta prestanka priznavanja ili obezvređenja.

Rezerve po osnovu preračuna valuta

Rezerve po osnovu preračuna valuta se koriste za evidentiranje kursnih razlika nastalih prilikom prevođenja finansijskih izveštaja inostranih zavisnih pravnih lica u izveštajnu valutu.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

27. KAPITAL (Nastavak)

/iv/ Poreklo i svrha rezervi (Nastavak)

Promene na rezervama u toku izveštajnih godina prikazane su kako sledi:

	Zakonske rezerve	Statutarne rezerve	Rezerve sredstava raspoloživih za prodaju	Rezerve po osnovu kursnih razlika	Ukupne rezerve
Stanje na dan					
1. januara 2013. godine	1,597,041	24,509	189	19,468,775	21,090,514
Raspodela dobiti na rezerve	-	251,225	-	-	251,225
<i>Ostali ukupan rezultat:</i>					
Gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, neto	-	-	(29)	-	(29)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	-	-	-	358,173	358,173
Stanje na dan					
31. decembra 2013. godine	1,597,041	275,734	160	19,826,948	21,699,883
<i>Ostali ukupan rezultat:</i>					
Gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, neto	-	-	(30)	-	(30)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	-	-	-	4,051,102	4,051,102
Stanje na dan					
31. decembra 2014. godine	1,597,041	275,734	130	23,878,050	25,750,955

/v/ Osnovna i umanjena zarada po akciji u dinarima

	2014.	2013.
Dobit koja pripada konačnim vlasnicima (A)	16,205,763	14,275,516
Ponderisani prosečni broj izdatih običnih akcija u toku perioda (B)	800,000,000	800,000,000
Osnovna i umanjena zarada po akciji	20.26	17.84

/vi/ Dividende

Odobrene dividende za 2014. godinu iznose RSD 12,595,989 hiljada (2013. godina: RSD 9,653,612 hiljada). Od navedenog iznosa, RSD 10,464,000 hiljada se odnosi na vlasnike Grupe (Vlada Republike Srbije: RSD 7,600,737 hiljada, ostali akcionari: RSD 2,863,263 hiljade). Ostatak u iznosu od RSD 2,131,989 hiljada se odnosi na dividendu manjinskim akcionarima zavisnog preduzeća "Telekom Srpske".

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

28. KREDITI I ZAJMOVI

(a) Struktura kredita i zajmova

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Dugoročni krediti		
<i>Finansijski krediti od:</i>		
- banaka u zemlji	13,921,553	7,041,318
- banaka u inostranstvu	5,770,367	6,011,947
	<u>19,691,920</u>	<u>13,053,265</u>
Robni krediti	11,835,674	14,308,924
Dugoročni depoziti i ostale obaveze prema bankama, ostalim finansijskim institucijama i drugim klijentima banke	793,148	-
Ukupno dugoročni finansijski i robni krediti i depoziti	<u>32,320,742</u>	<u>27,362,189</u>
Tekuća dospeća dugoročnih kredita		
Kredit od banaka u zemlji	10,123,622	13,295,225
Kredit od banaka u inostranstvu	4,611,209	8,961,035
Robni krediti	9,200,655	9,056,744
	<u>23,935,486</u>	<u>31,313,004</u>
Kratkoročni krediti	141,522	-
Kratkoročni depoziti i ostale obaveze prema bankama, ostalim finansijskim institucijama i drugim klijentima banke	4,100,542	-
Ukupno kratkoročni krediti i tekuća dospeća dugoročnih finansijskih i robnih kredita i depozita	<u>28,177,550</u>	<u>31,313,004</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>60,498,292</u>	<u>58,675,193</u>

(b) Ročnost dospeća obaveza po kreditima i zajmovima

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Do 1 godine	28,177,550	31,313,004
Od 1 do 2 godine	25,217,164	19,133,844
Od 2 do 5 godina	6,460,785	7,896,584
Preko 5 godina	642,793	331,761
Stanje na dan 31. decembra	<u>60,498,292</u>	<u>58,675,193</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

28. KREDITI I ZAJMOVI (Nastavak)

(c) Pregled dugoročnih kredita i zajmova

	Valuta	31. decembar 2014.		31. decembar 2013.	
		U valuti	U RSD '000	U valuti	U RSD '000
Kreditni od banaka u zemlji					
Unicredit Bank Srbija a.d., Beograd (sindicirani zajam)	EUR	193,052,023	23,351,244	171,660,000	19,679,463
Sberbank Srbija a.d., Beograd	EUR	4,200,000	508,025	5,400,000	619,067
Komercijalna banka a.d., Beograd	EUR	1,205,357	145,798	-	-
Beobanka a.d. u stečaju, Beograd	EUR	331,582	40,108	331,582	38,013
		198,788,962	24,045,175	177,391,582	20,336,543
Kreditni od banaka u inostranstvu					
Unicredit Bank, A.G., filijala London (sindicirani zajam)	EUR	70,947,977	8,581,747	110,340,000	12,649,609
Nova Ljubljanska banka - NLB d.d., Slovenija	EUR	7,575,758	916,351	10,606,061	1,215,901
ERB New Europe Funding, Holandija	EUR	7,304,000	883,479	8,254,000	946,256
Atlas banka a.d., Crna Gora	EUR	940,000	113,701	-	-
NLB Montenegro banka a.d., Crna Gora	EUR	230,000	27,820	-	-
Societe Generale banka Montenegro a.d., Crna Gora	EUR	-	-	1,406,250	161,216
	EUR	86,997,735	10,523,098	130,606,311	14,972,982
Robni krediti u inostranstvu					
Ericsson Credit A.B., Švedska	EUR	39,015,358	4,719,231	38,614,785	4,426,880
Huawei International Pte. Ltd., Singapur	EUR	20,216,166	2,445,313	12,490,371	1,431,922
Nokia Solutions and Networks, Holandija	EUR	12,420,638	1,502,379	33,961,225	3,893,387
Alcatel Lucent International, Francuska (Alcatel Lucent S.A. Francuska uključen u 2013. godini)	EUR	11,969,401	1,447,798	8,703,176	997,750
Raiffeisen bank international, Austrija	EUR	11,700,471	1,415,269	17,615,966	2,019,531
Erste GICB Finance I.B.V., Holandija (Nokia Solutions and Networks u 2013. godini)	EUR	9,832,251	1,189,292	-	-
Credit Agricole CiB Sverige, Švedska	EUR	8,392,626	1,015,158	14,653,628	1,679,923
Cisco Systems International, Irska	USD	5,089,425	506,215	4,495,971	373,742
Intracom S.A., Grčka	EUR	4,451,276	538,419	5,403,249	619,440
China Development Bank, filijala Šenžen	EUR	4,197,311	507,700	7,530,119	863,269
Skandinaviska Enskilda Bank Stockholm, Švedska	EUR	2,768,039	334,817	3,875,255	444,267
BNP Paribas Fortis SA/NV, Belgija	EUR	2,510,352	303,648	9,532,552	1,092,832
Vlada Kraljevine Španije (Amper i Alcatel)	USD	2,202,854	219,123	2,256,300	187,670
Huawei Technologies Co. Ltd., Kina	EUR	715,537	86,550	2,146,610	246,092
Coriant International Sarl, Luksemburg	EUR	647,640	78,337	-	-
Alcatel Lucent S.A., Rumunija	EUR	551,944	66,762	772,722	88,586
ZTE Corporation, Kina	EUR	370,143	44,772	-	-
OTP Bank Plc, Mađarska	EUR	265,604	32,127	531,207	60,899
Anritsu A/S, Danska	EUR	225,000	27,216	674,999	77,383
Selex ES S.p.A., Italija	EUR	52,427	6,342	157,280	18,031
Commerzbank AG, filijala Hamburg	EUR	-	-	1,099,481	126,047
KfW, Nemačka	EUR	-	-	198,900	22,802
Alcatel Lucent Italia S.p.A., Italija	EUR	-	-	158,001	18,114
NVISION a.s., Češka	EUR	-	-	68,000	7,796
Ostali robni krediti			4,549,861		4,669,305
Ukupni robni krediti			21,036,329		23,365,668
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, ostalim finansijskim institucijama i drugim klijentima banke			4,893,690		-
Ukupno krediti			60,498,292		58,675,193
Minus: Tekuća dospeća dugoročnih kredita					
Kreditni od banaka u zemlji			(10,123,622)		(13,295,225)
Kreditni od banaka u inostranstvu			(4,611,209)		(8,961,035)
Robni krediti			(9,200,655)		(9,056,744)
			(23,935,486)		(31,313,004)
Minus: Kratkoročni finansijski krediti			(141,522)		-
Minus: Kratkoročni depoziti i ostale obaveze prema bankama, ostalim finansijskim institucijama i drugim klijentima banke			(4,100,542)		-
Ukupno dugoročni finansijski i robni krediti i depoziti			32,320,742		27,362,189

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

28. KREDITI I ZAJMOVI (Nastavak)**(c) Pregled dugoročnih kredita i zajmova (Nastavak)**

Kamatne stope na kredite odobrene od banaka i dobavljača kreću se u rasponu od uglavnom Euribor stope, uvećane za 0.8% do 4.3% (2013. godina: 0.8% do 6%) na godišnjem nivou.

Grupa plaća obaveze po kreditima u skladu sa ugovorenim dinamikom, odnosno shodno utvrđenim anuitetnim planovima. Rukovodstvo očekuje da će Grupa biti u mogućnosti da sve ugovorene obaveze po kreditima ispuni u skladu sa utvrđenim rokovima.

Grupa nije ulazila u aranžmane zaštite od rizika u pogledu svojih deviznih obaveza ili izloženosti riziku od promene kamatnih stopa.

/i/ Obaveze po kreditu prema Beobanci a.d. u stečaju, Beograd ("Beobanka") u iznosu od RSD 40,108 hiljada na dan 31. decembra 2014. godine odnose se na dug koji je bivša Narodna banka Jugoslavije ("NBJ"), za račun Beobanke a.d. u stečaju, Beograd, kao garanta i Grupe, kao glavnog dužnika, izmirila prema LHB banci, Frankfurt, putem prebijanja na svom računu kod LHB banke. Imajući u vidu da su depoziti NBJ kod LHB banke predmet sukcesije, kao i da pitanje rešavanja otplate preostalog dela kredita još uvek nije rešeno, Grupa nije u mogućnosti da izvrši regulisanje svojih obaveza, iako se obratilo poveriocu sa zahtevom za jednokratnom isplatom obaveza po navedenom osnovu.

/ii/ U cilju finansiranja isplate udela manjinskog akcionara OTE u kapitalu Grupe, kao i za refinansiranje obaveza po Ugovoru o dugoročnim i revolving kreditnim aranžmanima, dana 9. januara 2012. godine, Grupa je sklopila Ugovor o dugoročnim kreditnim aranžmanima ("Term Facilities Agreement") sa finansijskim institucijama (originalni zajmodavci - 19 banaka), od kojih je Unicredit Bank A.G., filijala London zastupnik za kreditni aranžman, a Unicredit Bank Srbija a.d., Beograd zastupnik za plaćanje.

Ukupna sredstva po kreditu su iznosila EUR 470 miliona i sastoje se iz dva aranžmana (A i B). Prvobitno je period otplate oba aranžmana bio 36 meseci od dana prvog povlačenja Aranžmana A.

Dana 30. decembra 2013. godine, Grupa je potpisala Aneks ugovora i dobila povoljnije uslove otplate kredita, koji se pre svega ogledaju u smanjenju kamatne stope na preostali iznos obaveza, kao i produženju roka otplate do novembra 2016. godine. Aneks ugovora je stupio na snagu 17. januara 2014. godine. Ovim je značajno poboljšana likvidnost Grupe.

Navedenim Ugovorom o kreditu definisana je obaveza Matičnog preduzeća da dostavlja revidirane godišnje konsolidovane finansijske izveštaje i revidirane godišnje finansijske izveštaje, kao i finansijske izveštaje za određene kvartalne periode. Pored toga, definisana je i obaveza Matičnog preduzeća da se pridržava određenog nivoa finansijskih pokazatelja Pokriće duga i Pokriće kamate. Na dan 31. decembra 2014. godine usaglašeni su finansijski pokazatelji sa utvrđenim parametrima.

/iii/ Obaveze prema Novoj Ljubljanskoj banci - NLB d.d., Ljubljana, Slovenija, u iznosu od RSD 916,351 hiljadu na dan 31. decembra 2014. godine, odnose se na kreditni aranžman Grupe za kupovinu GSM/UMTS licence, nabavku telekomunikacione opreme i finansiranje početnih troškova u Crnoj Gori.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

28. KREDITI I ZAJMOVI (Nastavak)

(c) Pregled dugoročnih kredita i zajmova (Nastavak)

/iii/ Kao sredstvo obezbeđenja otplate ovog kredita uspostavljena je zaloga na GSM/UMTS licenci (Napomena 18). Takođe, kao sredstvo obezbeđenja otplate, uspostavljena je zaloga na telekomunikacionoj opremi koja je nabavljena od inostranog dobavljača Ericsson A.B., Švedska (Napomena 19). Zavisno preduzeće "Mtel" je u obavezi da osigura pozitivnu vrednost kapitala tokom perioda na koji je kredit odobren. U suprotnom, banka ima pravo da zahteva isplatu svih obaveza po kreditu pre ugovorenog perioda. Zavisno preduzeće "Mtel" je na dan 31. decembra 2014. godine ispunilo tražene uslove.

/iv/ Pojedininim ugovorima o robnim kreditima definisana je obaveza Matičnog preduzeća da se pridržava određenog nivoa finansijskih pokazatelja Pokriće duga i Pokriće kamate i isti su zadovoljeni na dan 31. decembra 2014. godine. Zavisno preduzeće "Mtel" je u obavezi da svoje rezultate poslovanja uskladi sa određenim finansijskim pokazateljima (pokazatelj pokrivenosti duga, ukupne zaduženosti u odnosu na kapital i pokazatelj tekuće likvidnosti). Na dan 31. decembra 2014. godine dva od tri finansijska pokazatelja su usaglašena, ali je obaveza prema kreditoru već reklasifikovana kao kratkoročna.

/v/ Ostali robni krediti iskazani na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od RSD 4,549,861 hiljadu (31. decembar 2013. godine RSD 4,669,305 hiljada) najvećim delom se odnose na finansiranje opreme i radova.

Ukupna ugovorena vrednost uglavnom se finansira sa 10% avansa, a 90% iz kredita. Period otplate kredita, kao i grejs period zavise od ugovorene vrednosti kredita. Robni krediti po ovom osnovu uglavnom su obezbeđeni odgovarajućim brojem blanko menica koje su izdate u korist izvođača radova.

/vi/ Dugoročni i kratkoročni depoziti se uglavnom odnose na transakcione depozite sa kamatnom stopom u rasponu od od 0.5% do 9% i štedne depozite sa kamatnom stopom u rasponu od 0.5% do 12.75%.

/vii/ Nepovučeni iznos odobrenih kredita na dan 31. decembra 2014. godine iznosi RSD 11,938,428 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 1,708,162 hiljade). Svi nepovučeni krediti su sa promenljivom kamatnom stopom. Dospeće neiskorišćenih kreditnih linija je prikazano u Napomeni 34(b).

29. ODLOŽENI PRIHODI

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Donacije	278,315	375,970
Primljeni pokloni	<u>1,622,969</u>	<u>1,904,363</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>1,901,284</u>	<u>2,280,333</u>

Na dan 31. decembra 2014. godine primljeni pokloni se uglavnom odnose na poklone od državnih organa.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

29. ODLOŽENI PRIHODI (Nastavak)

Promene na odloženim prihodima u toku izveštajnih perioda prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Stanje na dan 1. januara	2,280,333	2,683,555
Povećanja u toku godine - primljena sredstva bez naknade	-	97,257
Ukidanje u korist prihoda	(382,729)	(501,066)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	3,680	587
Stanje na dan 31. decembra	<u>1,901,284</u>	<u>2,280,333</u>

30. OBAVEZE ZA PRIMANJA ZAPOSLENIH I OSTALA REZERVISANJA

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Obaveze za otpremnine zaposlenih po osnovu redovnog odlaska u penziju	928,483	875,971
Obaveze za jubilarne nagrade zaposlenih	1,343,880	1,245,995
Rezervisanja za sudske sporove	168,235	251,983
Ostala rezervisanja	3,500	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>2,444,098</u>	<u>2,373,949</u>

Obaveze za primanja zaposlenih

Obaveze za otpremnine i jubilarne nagrade formirane su na bazi izveštaja ovlašćenog aktuara sa stanjem na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine i iste su iskazane u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih isplata.

Prilikom utvrđivanja sadašnje vrednosti očekivanih odliva, korišćena je diskontna stopa u rasponu od 4.5% do 7.2% (u zavisnosti od tržišta) na dan 31. decembra 2014. godine (31. decembar 2013. godine: u rasponu od 6.1% do 9%), koja odgovara dugoročnoj stopi prinosa na visokokvalitetne dužničke hartije od vrednosti. Navedena kamatna stopa predstavlja adekvatnu stopu u skladu sa MRS 19 "Primanja zaposlenih" u odsustvu razvijenog tržišta visokokvalitetnih korporativnih obveznica.

Obaveze za dugoročna primanja zaposlenih su utvrđene skladu sa zakonskim propisima i opštim aktima kojima su regulisana prava zaposlenih i pretpostavkom prosečnog rasta zarada po stopi do 4% godišnje (31. decembar 2013. godine: 5%), što odgovara dugoročno projektovanoj stopi inflacije, kao i stopi fluktuacije zaposlenih od 2% godišnje (2013. godina: 3%).

Kada bi se diskontna stopa povećala/smanjila za 1 procentni poen, rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade za 2014. godinu bi bila manja za RSD 192,069 hiljada, odnosno veća za RSD 220,689 hiljada.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

30. OBAVEZE ZA PRIMANJA ZAPOSLENIH I OSTALA REZERVISANJA (Nastavak)

Promene na dugoročnim rezervisanjima za primanja zaposlenih u toku izveštajnih godina prikazane su u sledećoj tabeli:

	Otpremnine	Jubilarne nagrade	Ukupno
Stanje na dan			
1. januara 2013. godine	885,799	1,250,054	2,135,853
Iskorišćena rezervisanja	(15,317)	(148,585)	(163,902)
Troškovi kamata po aktuarskom obračunu	56,264	91,423	147,687
Troškovi tekuće usluge rada (Napomena 14)	48,549	204,044	252,593
Ukidanje u korist prihoda	(26,639)	-	(26,639)
Tekuće dospeće (Napomena 32)	(74,043)	(152,801)	(226,844)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	1,358	1,860	3,218
Stanje na dan			
31. decembra 2013. godine	875,971	1,245,995	2,121,966
Iskorišćena rezervisanja	(12,612)	(161,020)	(173,632)
Troškovi kamata po aktuarskom obračunu	25,370	30,086	55,456
Troškovi tekuće usluge rada (Napomena 14)	82,462	234,318	316,780
Ukidanje u korist prihoda	(4,756)	-	(4,756)
Poslovna kombinacija	5,014	-	5,014
Tekuće dospeće (Napomena 32)	(52,320)	(18,548)	(70,868)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	9,354	13,049	22,403
Stanje na dan			
31. decembra 2014. godine	928,483	1,343,880	2,272,363

Ostala rezervisanja

Dugoročna rezervisanja za sudske sporove u iznosu od RSD 168,235 hiljada na dan 31. decembra 2014. godine (31. decembar 2013. godine: RSD 251,983 hiljade) se odnose na rezervisanja za sudske sporove u kojima se Grupa javlja kao tužena strana, a formirana su na osnovu najbolje moguće procene potencijalnih gubitaka koji mogu proisteći iz navedenih sporova (Napomena 35(a)).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

30. OBAVEZE ZA PRIMANJA ZAPOSLENIH I OSTALA REZERVISANJA (Nastavak)

Promene na rezervisanjima za sudske sporove i ostalim rezervisanjima u toku izveštajnih godina prikazane su u sledećoj tabeli:

	Sudski sporovi	Ostala rezervisanja	Ukupno
Stanje na dan			
1. januara 2013. godine	257,603	66,893	324,496
Iskorišćena rezervisanja	(18,790)	-	(18,790)
Rezervisanja u toku godine			
(Napomena 14)	30,019	-	30,019
Ukidanje u korist prihoda (Napomena 8)	(17,696)	(66,516)	(84,212)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	847	(377)	470
Stanje na dan			
31. decembra 2013. godine	251,983	-	251,983
Iskorišćena rezervisanja	(13,836)	-	(13,836)
Rezervisanja u toku godine			
(Napomena 14)	30,231	-	30,231
Ukidanje u korist prihoda (Napomena 8)	(104,880)	-	(104,880)
Povećanje po osnovu poslovne kombinacije	1,310	3,500	4,810
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	3,427	-	3,427
Stanje na dan			
31. decembra 2014. godine	168,235	3,500	171,735

31. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	2014.	2013.
Dobavljači za opremu i usluge	10,412,488	11,046,100
Dobavljači za telekomunikacione usluge:		
- fiksna telefonija i multimedija	1,177,061	1,673,609
- mobilna telefonija	346,842	224,104
- interkonekcija	18,800	11,229
Primljeni avansi	211,925	136,620
Stanje na dan 31. decembra	12,167,116	13,091,662
Dugoročne obaveze iz poslovanja	852,870	815,154
Ukupno	13,019,986	13,906,816

Na dan 31. decembra 2014. godine, obaveze iz poslovanja u iznosu od RSD 6,247,230 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 6,129,638 hiljada) izražene su u stranoj valuti i to najvećim delom u EUR.

Obaveze prema dobavljačima su nekamatonosne. Grupa redovno izmiruje svoje obaveze prema dobavljačima.

Dugoročne obaveze iz poslovanja se najvećim delom odnose na preuzetu obavezu prema manjinskim akcionarima po fer vrednosti od RSD 542,057 hiljada (Napomena 36).

Rukovodstvo Grupe smatra da iskazana vrednost obaveza prema dobavljačima odražava njihovu tržišnu vrednost na dan izveštavanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

32. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	2014.	2013.
Ostale obaveze		
Obaveze za zarade i naknade zarada	532,623	577,607
Obaveze za dividende (a)	11,396,815	2,548,052
Obaveze po osnovu PDV i ostalih javnih prihoda	1,148,214	1,071,402
Obaveze prema zaposlenima	38,589	41,504
Ostale obaveze	336,634	325,907
	13,452,875	4,564,472
Pasivna vremenska razgraničenja		
Obračunati troškovi:		
Međunarodni obračun	107,040	176,361
Roaming (b)	3,619,787	2,467,100
	3,726,827	2,643,461
Obračunati ostali troškovi:		
Obračunati troškovi prenetih godišnjih odmora	564,159	519,805
Tekuće dospeće obaveza za primanja zaposlenih (Napomena 30)	262,145	222,136
Obračunate obaveze za kamate (c)	647,891	769,140
Obračunati drugi troškovi (d)	7,562,317	5,597,419
	9,036,512	7,108,500
Obračunati prihodi budućeg perioda:		
Odloženi prihodi mobilne telefonije	789,181	641,464
Pretplata za fiksni telefonski priključak (e)	-	1,119,777
Zakup	697,192	610,373
Ostali obračunati prihodi	110,785	104,641
	1,597,158	2,476,255
Razgraničene obaveze za PDV	239,233	204,520
Stanje na dan 31. decembra	28,052,605	16,997,208

Rukovodstvo Grupe smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj tržišnoj vrednosti na dan izveštavanja.

- (a) Na dan 31. decembra 2014. godine, obaveze po osnovu dividendi u ukupnom iznosu od RSD 11,396,815 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 2,548,052 hiljade) odnose se na obaveze za dividende vlasnicima Grupe u iznosu od RSD 10,034,512 hiljada odnosno Vladi Republike Srbije RSD 7,600,737 hiljada i ostalim akcionarima RSD 2,433,775 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 1,761,087 hiljada se odnosi na ostale akcionare). Preostali iznos od RSD 1,362,303 se odnosi na obaveze za dividendu manjinskim akcionarima zavisnog preduzeća "Telekom Srpske" (31. decembar 2013. godine: RSD 786,965 hiljada).
- (b) Na dan 31. decembra 2014. godine, obračunati troškovi roaminga u iznosu od RSD 3,619,787 hiljada odnose se na roaming usluge uglavnom za decembar 2014. godine u procenjenom iznosu od RSD 182,360 hiljada, kao i obračunate nefakturisane rashode po osnovu Ugovora o međuoperatorskim popustima u iznosu od RSD 3,437,427 hiljada.
- (c) Obračunate obaveze za kamate na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od RSD 647,891 hiljadu (31. decembar 2013. godine: RSD 769,140 hiljada) uključuju iznos od RSD 512,764 hiljade koji se odnosi na obračunate kamate po osnovu sindiciranog zajma dobijenog od Unicredit Bank A.G., filijala London (31. decembar 2013. godine: RSD 676,202 hiljade).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

32. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA (Nastavak)

- (d) Obračunati drugi troškovi u iznosu od RSD 7,562,317 hiljada na dan 31. decembra 2014. godine, odnose se najvećim delom na procenjene, nefakturisane troškove usluga i radova izvršenih od strane dobavljača (31. decembar 2013. godine: RSD 5,597,419 hiljada).
- (e) Od 1. avgusta 2014. godine Matično preduzeće je izmenilo način fakturisanja pretplate za fiksni telefonski priključak, tako da se naknada fakturiše mesečno odnosno za tekući mesec. Na dan 31. decembra 2013. godine pretplata za fiksni telefonski priključak u iznosu od RSD 1,119,777 hiljada se odnosi na pretplatu fakturisanu za naredni mesec.

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Grupa ostvaruje poslovne transakcije sa povezanim pravnim licima (pravna lica u državnom vlasništvu). Odnosi između Grupe i njegovih povezanih pravnih lica regulisani su na ugovornoj osnovi i po tržišnim uslovima.

- (a) **Zarade i ostale naknade** direktora i drugog ključnog rukovodećeg osoblja Grupe (generalni direktor, izvršni direktori, direktori funkcija i sektora) za 2014. i 2013. godinu prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Bruto zarade i naknade zarada	643,565	583,667
Naknade troškova službenih putovanja	18,669	11,666
Doprinos poslovnom rezultatu	15,970	12,811
Ostale naknade	<u>1,991</u>	<u>1,107</u>
Ukupno	<u>680,195</u>	<u>609,251</u>

Stambeni krediti dati rukovodstvu u iznosu od RSD 115,728 hiljada na dan 31. decembra 2014. godine (31. decembar 2013. godine: RSD 110,017 hiljada) odobreni su uz mesečnu otplatu i uslove koji važe za sve zaposlene (Napomena 21).

(b) Transakcije sa drugim državnim entitetima

S obzirom na činjenicu da je većinski akcionar Vlada Republike Srbije, Grupa je obelodanila značajne transakcije sa ostalim državnim preduzećima. Pojedinačno značajne transakcije su nastale sa JP PTT po osnovu zakupa poslovnog i skladišnog prostora, kao što je obelodanjeno u Napomeni 34(a).

Značajna salda neizmirenih obaveza prema JP PTT na dan 31. decembra 2014. godine iznose RSD 513,315 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 494,674 hiljade). Ostale postojeće transakcije sa JP PTT pojedinačno nisu značajne.

Pored toga, na dan 31. decembra 2014. godine neizmirene finansijske obaveze po osnovu depozita prema "Dunav osiguranje" a.d.o., Beograd iznose od RSD 2,287,053 hiljade.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

34. PREUZETE OBAVEZE

Preuzete obaveze prikazane su u sledećem pregledu:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Obaveze po osnovu operativnog lizinga (a)	14,786,604	15,593,450
Neiskorišćene kreditne linije (b)	<u>11,938,428</u>	<u>1,708,162</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>26,725,032</u>	<u>17,301,612</u>

- (a) Obaveze po osnovu operativnog lizinga se odnose na zakup poslovnog prostora, zemljišta i prostora za radio bazne stanice po osnovu zaključenih ugovora.

Buduća minimalna plaćanja po osnovu zakupnina prikazana su kako sledi:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Do 1 godine	2,479,448	2,344,991
Od 1 do 5 godina	7,663,859	8,139,693
Preko 5 godina	<u>4,643,297</u>	<u>5,108,766</u>
Ukupno	<u>14,786,604</u>	<u>15,593,450</u>

Obaveze po osnovu operativnog lizinga ne uključuju preuzete obaveze prema JP PTT imajući u vidu da je ugovor o zakupu zaključen na neodređeno vreme sa mesečnim iznosom zakupnine od EUR 2,034,284.

- (b) Dospeće neiskorišćenih kreditnih linija je prikazano u sledećoj tabeli:

	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Do 1 godine	470,897	415,471
Od 1 do 5 godina	11,258,998	1,190,690
Preko 5 godina	<u>208,533</u>	<u>102,001</u>
Ukupno	<u>11,938,428</u>	<u>1,708,162</u>

Neiskorišćene kreditne linije u iznosu od RSD 11,938,428 hiljada se uglavnom odnose na finansijske kredite. Od navedenog iznosa, RSD 9,676,664 hiljade (EUR 80 miliona) se odnosi na tri kreditna aranžmana koje je Grupa potpisala sa bankama dana 31. decembra 2014. godine. Ugovori su zaključeni u cilju refinansiranja obaveza po Ugovoru o dugoročnom kreditnom aranžmanu i Aneksu ugovora u vrednosti od EUR 470 miliona. Period otplate svakog kredita je tri godine od datuma potpisivanja ugovora. U skladu sa ugovorima, Matično preduzeće ima obavezu da dostavlja finansijske izveštaje i ostalu dokumentaciju na zahtev banke u skladu sa zakonskim propisima. Pored toga, definisana je i obaveza Matičnog preduzeća da se pridržava određenog nivoa finansijskih pokazatelja Pokriće duga i Pokriće kamate tokom perioda otplate. Sredstva po kreditima su delimično povučena u prvom kvartalu 2015. godine (Napomena 37(b)).

Ostale preuzete obaveze u iznosu od RSD 2,261,764 hiljade na dan 31. decembra 2014. godine se odnose na izgradnju i proširenje kapaciteta mobilne i fiksne telefonije u skladu sa zaključenim ugovorima sa domaćim i inostranim isporučiocima opreme i kreditorima. Radi se o ugovorenim, nerealizovanim isporukama na dan izveštavanja u okviru redovnog poslovanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

35. POTENCIJALNE OBAVEZE**(a) Sudski sporovi**

Na dan 31. decembra 2014. godine, Grupa se javlja kao tužena strana u određenom broju sudskih sporova. Ukupno procenjeni iznos tužbenih zahteva iznosi RSD 6,474,368 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 6,502,580 hiljada), ne uzimajući u obzir eventualne zatezne kamate po ovom osnovu.

Procenjeni iznos tužbenih zahteva najvećim delom se odnosi na sporove koji se vode protiv Grupe od strane preduzeća "Aneks", Banja Luka i "Crumb Group", Bijeljina.

Konačan ishod sudskih sporova u toku je neizvestan. Kao što je obelodanjeno u Napomeni 30, na dan 31. decembra 2014. godine, Grupa je formirala rezervisanja za potencijalne gubitke koji mogu prosteći iz navedenih sporova u ukupnom iznosu od RSD 168,235 hiljada (31. decembar 2013. godine: RSD 251,983 hiljade). Rukovodstvo Grupe procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda preostalih sudskih sporova u toku, iznad iznosa za koji je izvršeno rezervisanje.

(b) Poreski rizici

Poreski sistem Republike Srbije, Republike Srpske i Crne Gore je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji, Republici Srpskoj i Crnoj Gori poreski period je otvoren tokom perioda od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Grupe smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima pravilno iskazane.

Od 1. januara 2014. godine Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. Glasnik RS", br. 108/2013), ukinuto je pravo na buduće poreske kredite, sa mogućnošću iskorišćenja poreskih kredita stečenih do 31. decembra 2013. godine.

36. POSLOVNE KOMBINACIJE TOKOM IZVEŠTAJNOG PERIODA

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 5.2. uz konsolidovane finansijske izveštaje, zavisno preduzeće „Telekom Srpske“ je steklo 100% vlasništva preduzeća "Logosoft". Ukupan trošak sticanja iznosi KM 27.3 miliona (RSD 1,662,515 hiljada). Na dan 1. oktobra 2014. godine Grupa je preuzela kontrolu nad preduzećem.

Pored toga, Grupa je izvršila dokapitalizaciju u iznosu od RSD 1,170,686 hiljada i stekla 56% kapitala "Dunav banka", kao i kontrolna upravljačka prava. Datum sticanja vlasništva bio je 26. decembar 2014. godine, i od tada se "Dunav banka" konsoliduje u finansijske izveštaje Grupe. Sticanjem vlasništva omogućava se ulazak na bankarsko tržište (mobilno i elektronsko), dalje jačanje tržišne pozicije i širenje baze korisnika Grupe.

Preduzeće "Logosoft" je povećalo prihod Grupe za RSD 291,202 hiljade, dok su rashodi Grupe povećani za RSD 321,654 hiljade.

Da je do sticanja "Logosoft" i "Dunav banka" došlo 1. januara 2014. godine, prihodi od prodaje Grupe bi iznosili RSD 118,606,648 hiljada, a konsolidovana neto dobit za godinu RSD 16,340,614 hiljada.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

36. POSLOVNE KOMBINACIJE TOKOM IZVEŠTAJNOG PERIODA (Nastavak)

Detalji o trošku sticanja, fer vrednosti neto stečenih sredstava i goodwill-a prikazani su kao što sledi:

	“Logosoft”	“Dunav banka”
Trošak sticanja:		
- Plaćeno u gotovini	1,120,458	1,170,686
- Sadašnja vrednost preuzete obaveze	542,057	-
- Potraživanje od „Dunav osiguranje“	-	(117,363)
Ukupan trošak sticanja	1,662,515	1,053,323
Manjinski interes na osnovu učešća u neto identifikovanoj imovini	-	808,995
Fer vrednost stečenih neto sredstava	(1,033,810)	(1,829,892)
Goodwill (Napomena 18)	628,705	32,426

Preuzeta obaveza

Zavisno preduzeće „Telekom Srpske“ je preuzelo obavezu da otkupi preostalih 35% akcija od akcionara preduzeća „Logosoft“ u iznosu od KM 9.9 miliona (fer vrednost iznosi KM 8.9 miliona odnosno RSD 542,057 hiljada) do 31. decembra 2016. godine ili ranije. Preuzeta obaveza je iskazana u visini fer vrednosti na dan transakcije.

Potraživanje od “Dunav osiguranje”

Fer vrednost prenete naknade je korigovana na osnovu odgovarajućeg sporazuma sa manjinskim akcionarima za iznos od RSD 117,363 hiljade. Potraživanje je prikazano u okviru ostale obrtne imovine (Napomena 23).

Goodwill

Goodwill je pripisiv značajnim efektima sinergije koji se javljaju kao rezultat povećanja udela na tržištu internet i multimedijalnih usluga, kao i mogućnosti ulaska na bankarsko tržište. Ne očekuje se da se priznati iznosi goodwill-a koriste kao odbitne stavke za poreske svrhe.

Identifikovana stečena sredstva i preuzete obaveze

Stečena sredstva i preuzete obaveze na dan transakcije prikazana su kako sledi:

	“Logosoft”		“Dunav banka”	
	Fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost
Nematerijalna ulaganja	374,923	2,232	132,112	132,112
Nekretnine, postrojenja i oprema	829,842	355,935	87,864	87,864
Investicione nekretnine	-	-	122,706	56,159
Dugoročni finansijski plasmani	7,507	7,507	1,054,570	994,500
Neto obrtni kapital	(34,654)	(34,654)	2,588,626	2,683,764
Neto dug	(59,148)	(59,148)	(2,169,990)	(2,151,210)
Neto sredstva	1,118,470	271,872	1,815,888	1,803,190
Odložene poreske (obaveze)/sredstva	(84,660)	-	14,004	14,004
Neto stečena sredstva	1,033,810	271,872	1,829,892	1,817,194

U 2013. godini nije bilo akvizicije od strane Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

36. POSLOVNE KOMBINACIJE TOKOM IZVEŠTAJNOG PERIODA (Nastavak)

Utvrđivanje fer vrednosti

Tehnike vrednovanja korišćene za određivanje fer vrednosti stečene značajne imovine su sledeće:

Vrsta imovine	Pretpostavke
Finansijski plasmani	Prosečna ponderisana kamatna stopa za svaku vrstu kredita koje Banka odobrava u poređenju sa tekućom prosečnom kamatnom stopom na bankarskom tržištu Republike Srbije. Fer vrednost je izračunata svođenjem budućih priliva gotovine na sadašnju vrednost korišćenjem trenutne prosečne tržišne kamatne stope.
Finansijski depoziti	Podela finansijskih depozita prema ročnosti i korišćena je prosečna ponderisana kamatna stopa koju Banka plaća u poređenju sa tržišnim kamatnim stopama. Fer vrednost je izračunata svođenjem budućih odliva gotovine na sadašnju vrednost korišćenjem trenutne prosečne tržišne kamatne stope.
Nematerijalna ulaganja	Nematerijalna ulaganja stečena akvizicijom preduzeća „Logosoft“ odnose se na ugovorne odnose sa korisnicima. Fer vrednost odnosa sa kupcima procenjuje se korišćenjem prinosnog pristupa na osnovu trenutnih tržišnih uslova.
Nekretnine, postrojenja i oprema	Fer vrednost nekretnina, postrojenja i opreme stečenih akvizicijom preduzeća „Logosoft“ je utvrđena primenom troškovnog pristupa metodom troškova zamene. Troškovnim pristupom se procenjuju svi troškovi koji bi nastali kada bi se imovina ponovo izgradila ili zamenila na datum procene. Tako utvrđena vrednost se umanjuje za iznos procenjene amortizacije, koja prikazuje gubitak vrednosti prouzrokovan kombinacijom fizičke, funkcionalne i ekonomske zastarelosti sredstva.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

37. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA**(a) Zakon o izmenama i dopunama Zakona o privrednim društvima**

Dana 21. januara 2015. godine stupio je na snagu Zakon o izmenama i dopunama zakona o privrednim društvima u Republici Srbiji („Sl. Glasnik RS“ br. 5/2015) i odnosi se na obavezu otuđenja/poništenja sopstvenih akcija.

U skladu sa izmenama i dopunama, Grupa može da raspolaže sopstvenim akcijama nakon roka propisanog Zakonom o privrednim društvima (tri godine nakon sticanja sopstvenih akcija).

(b) Povlačenje kredita

U toku prvog kvartala 2015. godine, Grupa je povukla sredstva po ugovorima o kreditu sa poslovnim bankama u ukupnom iznosu od EUR 77.25 miliona (Napomena 34(b)).

(c) Isplata privremene dividende

Dana 22. januara 2015. godine, privremene dividende odobrene u bruto iznosu od RSD 10,464,000 hiljade u potpunosti su isplaćene akcionarima Grupe (Napomena 32(a)).

(d) Privatizacioni savetnik

Dana 4. februara 2015. godine, Grupa je objavila poziv za dostavljanje ponuda za usluge menadžment konsaltinga u vezi profesionalne podrške u određivanju modela privatizacije za Matično preduzeće. Kompanija “Lazard Freres SAS”, Francuska je dostavila ponudu. U skladu sa zakonskim rokovima, doneće se konačna odluka o prihvatljivosti ponude.

(e) Smanjenje kapitala

U martu 2015. godine, Izvršni odbor Matičnog preduzeća je doneo odluku o smanjenju kapitala zavisnog preduzeća “TS:NET” u ukupnom iznosu od EUR 712 hiljada.

(f) Šteta po osnovu požara

Šteta nastala na zalihama i opremi u magacinu u Beogradu usled požara koji se dogodio u februaru 2015. godine procenjena je na iznos od RSD 1.3 milijarde. Navedena imovina je bila osigurana.

38. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični devizni kursevi Narodne banke Srbije za značajne valute, korišćeni za preračun deviznih pozicija konsolidovanog bilansa stanja na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine u funkcionalnu valutu (RSD), za pojedine glavne strane valute su:

	<u>31.12.2014.</u>	<u>U RSD 31.12.2013.</u>
EUR	120.9583	114.6421
USD	99.4641	83.1282
BAM (KM)	61.8450	58.6156
SDR	144.3420	128.0919

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

39. UČEŠĆA BEZ PRAVA KONTROLE

Tabela koja sledi daje pregled informacija vezanih za zavisna preduzeća u kojima postoji materijalno učešće bez prava kontrole, pre eliminacija za odnose unutar Grupe na dan 31. decembra 2014. godine:

31.12.2014.	“Telekom Srpske”	Ostala pojedinačno nematerijalna zavisna preduzeća	Ukupno
Procenat učešća bez prava kontrole	35%		
Stalna imovina	57,456,952	8,533,076	
Obrtna imovina	11,561,805	8,562,821	
Dugoročne obaveze	3,922,006	4,485,874	
Kratkoročne obaveze	8,572,993	8,483,437	
Neto imovina	56,523,758	4,126,586	
Knjigovodstvena vrednost učešća bez prava kontrole	19,783,315	939,732	20,723,047
Prihodi	29,276,708	6,868,436	
Dobit/(gubitak)	4,779,075	(115,362)	
Ostali ukupni rezultat	2,802,085	167,109	
Ukupni rezultat	7,581,160	51,747	
Dobit/(gubitak) koja pripada učešćima bez prava kontrole	1,672,676	(74,040)	1,598,636
Ostali ukupni rezultat koji pripada učešćima bez prava kontrole	980,730	30,175	1,010,905
Novčani priliv iz poslovnih aktivnosti	4,480,870	354,737	
Novčani odliv iz aktivnosti investiranja	(2,077,657)	(180,728)	
Novčani odliv iz aktivnosti finansiranja	(607,006)	(120,325)	
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	1,796,207	53,685	

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

39. UČEŠĆA BEZ PRAVA KONTROLE (Nastavak)

Pregled informacija vezanih za zavisna preduzeća u kojima postoji materijalno učešće bez prava kontrole, pre eliminacija za odnose unutar Grupe na dan 31. decembra 2013. godine prikazan je kako sledi:

31.12.2013.	“Telekom Srpske”	Ostala pojedinačno nematerijalna zavisna preduzeća	Ukupno
Procenat učešća bez prava kontrole	35%		
Stalna imovina	54,772,485	6,060,782	
Obrtna imovina	11,271,538	3,441,341	
Dugoročne obaveze	3,570,133	3,504,371	
Kratkoročne obaveze	7,439,899	3,747,342	
Neto imovina	55,033,991	2,250,410	
Knjigovodstvena vrednost učešća bez prava kontrole	19,261,897	174,603	19,436,500
Prihodi	27,341,485	6,462,155	
Dobit/(gubitak)	4,498,448	(230,065)	
Ostali ukupni rezultat	375,201	24,150	
Ukupni rezultat	4,873,649	(205,915)	
Dobit/(gubitak) koja pripada učešćima bez prava kontrole	1,574,457	(150,301)	1,424,156
Ostali ukupni rezultat koji pripada učešćima bez prava kontrole	131,320	4,142	135,462
Novčani priliv iz poslovnih aktivnosti	3,849,282	268,981	
Novčani odliv iz aktivnosti investiranja	(833,107)	(78,187)	
Novčani odliv iz aktivnosti finansiranja	(438,707)	(172,622)	
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	2,577,468	18,172	

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su odobreni za izdavanje od strane Nadzornog odbora Matičnog preduzeća dana 20. maja 2015. godine i potpisani od strane zakonskog zastupnika Matičnog preduzeća:

Predrag Čulibrk
Generalni direktor

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
„TELEKOM SRBIJA“ A.D. BEOGRAD
ZA 2014. GODINU

Kratak prikaz

Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. i zavisna društva

Uvodna reč generalnog direktora

Razvoj i okruženje

Istorijat

Tržište

Izveštaj o korporativnoj i društvenoj odgovornosti

Korporativno upravljanje

Korporativni organi i

Sistem korporativnog upravljanja

Poslovanje

Strategija

Usluge

Investicije

Korisnici

Zaposleni

Upravljanje rizicima

Finansijski rezultati

Konsolidovani izveštaj

Finansijski izveštaji Matičnog i zavisnih društava

KRATAK PRIKAZ

PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE „TELEKOM SRBIJA“ a.d. I ZAVISNA DRUŠTVA

PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE TELEKOM SRBIJA a.d., BEOGRAD
Javno preduzeće PTT saobraćaja „Srbija“, Beograd (JP PTT ili JP PTT saobraćaja „Srbija“) je dana 23. maja 1997. godine osnovalo Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d., Beograd (u daljem tekstu: Telekom Srbija ili Društvo ili Matično društvo) i tom prilikom prenelo Društvu sva sredstva telekomunikacija, isključujući nekretnine i određena druga sredstva i obaveze. Društvo je registrovano 29. maja 1997. godine kao akcionarsko društvo, osnovano na neodređeno vreme.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. glasnik RS,“ br. 36 od 27. maja 2011. godine i br. 99 od 27. decembra 2011. godine), Skupština akcionara Društva je 2012. godine usvojila Statut kojim se utvrđuje da su organi Društva: Skupština, Nadzorni odbor i Izvršni odbor.

Osnovna delatnost Društva je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja, fiksne telefonske usluge, tranzitiranje saobraćaja, prenos podataka, zakup linija, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne telefonije, fiksne usluge, Internet i multimedijalne usluge. Pretežna delatnost Društva, saglasno važećoj nomenklaturi delatnosti, delatnost je kablovskih telekomunikacija.

Društvo takođe pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture, izdaje telefonske imenike, pruža usluge poziva preko operatera i usluge korišćenja elektronskog imenika u oblasti fiksnih telefonskih usluga.

Društvo poseduje licencu za mobilnu telefoniju (GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000) od 2006. godine. U 2007. godini Društvo je obnovilo licencu za fiksnu telefoniju. Od 2009. godine Društvo poseduje licencu za fiksni bežični pristup (CDMA).

Pored navedenih Licenci, Društvo je upisano u evidenciju operatora koju vodi Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge (Ratel) i za usluge pristupa širokopojasnoj mreži, Internet usluge, usluge distribucije medijskih sadržaja i dr.

U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Sl. glasnik RS“ br. 44, od 30. juna 2010. godine, br. 60 od 10.07.2013. godine – Odluka Ustavnog suda i br. 62 od 13. juna 2014. godine) a u okviru aktivnosti na podsticanju konkurencije na tržištu telekomunikacija u Republici Srbiji, primenom instrumenata tržišne regulacije, Ratel je 07.07.2011. godine doneo Odluku o određivanju tržišta podložnih prethodnoj regulaciji kojim je utvrdio o devet tržišta prethodne regulacije (TPR). Na osnovu izvršenih analiza ovih TPR, Ratel je krajem 2011. godine doneo rešenja kojima je Društvo određeno za operatora sa značajnom tržišnom snagom (ZTS) na osam od ukupno 9 TPR, i to na: I – maloprodajnom tržištu pristupa javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji, II – veleprodajnom tržištu originacije poziva u javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji, III – veleprodajnom tržištu terminacije poziva u javnoj fiksnoj mreži, IV – veleprodajnom tržištu (fizičkog) pristupa elementima mreže i pridajućim sredstvima (uključujući deljeni i potpuni raščlanjeni pristup lokalnoj petlji, V – veleprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa, VI – veleprodajnom tržištu iznajmljenih linija, VII – veleprodajnom tržištu terminacije poziva u mobilnoj mreži i VIII – maloprodajnom tržištu javno dostupne telefonske usluge sa fiksne lokacije. Na svakom od navedenih TPR, Telekomu Srbija su nametnute i odgovarajuće regulatorne obaveze: objavljivanje određenih podataka u formi standardne ponude, nediskriminatorско postupanje, omogućavanje pristupa i korišćenje elemenata mreže i pripadajućih sredstava, kontrola cena, primena troškovnog računovodstva, zabrana obračunavanja prekomernih cena, tarifna kontrola, i dr.

Telekom Srbija je akcionarsko društvo čiji se upisani, izdati i uplaćeni akcijski kapital sastoji od 1.000.000.000 običnih akcija.

Telekom Srbija na dan 31. decembra 2014. godine ima učešće u kapitalu sledećih zavisnih društava

- „Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka, Republika Srpska, odnosno, „Mtel“ a.d. Banja Luka (65% akcijskog kapitala);
- Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO, Podgorica, Crna Gora (51% kapitala);
- Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“ akcionarsko društvo, Beograd, Republika Srbija (100% akcijskog kapitala);
- Društvo za telekomunikacije „FiberNet“ DOO., Podgorica, Crna Gora (100% kapitala);
- TS:NET B.V., Amsterdam, Holandija (100% kapitala); i

- Društvo za telekomunikacije „HD-WIN“ d.o.o., Beograd, Republika Srbija (51% kapitala).
- Dunav banka a.d. Beograd, Republika Srbija (55,79% akcijskog kapitala)
- Dimedia Group SA, Ženeva (50% akcijskog kapitala).

ZAVISNA DRUŠTVA

TELEKOMUNIKACIJE REPUBLIKE SRPSKE akcionarsko društvo, Banja Luka

„Telekomunikacije Republike Srpske“ akcionarsko društvo Banja Luka (dalje u tekstu: Mtel) ima sedište u Banja Luci, Republika Srpska. Puni poslovni naziv društva je Telekomunikacije Republike Srpske akcionarsko društvo Banja Luka, a koriste se i dodatna dva skraćena poslovna imena: Mtel a.d. Banja Luka i Telekom Srpske a.d. Banja Luka.

Osnovna delatnost Mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja. Pored toga, Mtel nudi i širok spektar ostalih telekomunikacionih usluga, uključujući ostale usluge fiksne i mobilne telefonije, prenos podataka, zakup linija, privatni vodovi, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne telefonije, internet i multimedijalne usluge. Mtel, takođe, pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „mtel“ DOO., Podgorica

U konzorcijumu sa Ogalar B.V., Amsterdam, „Telekom Srbija“ a.d. je 2007. godine dodeljena posebna licenca za građenje, posedovanje i eksploataciju mobilne javne telekomunikacione mreže i pružanje mobilnih javnih telekomunikacionih usluga, kao i licenca za pružanje javnih telekomunikacionih servisa putem fiksnog bežičnog pristupa (WIMAX) u Crnoj Gori. U cilju stvaranja uslova za pružanje usluga za koje je dodeljena pomenuta licenca, dana 4. aprila 2007. godine, osnovano je novo pravno lice, Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica (u daljem tekstu: mtel).

Po dobijanju licence za rad, mreža mobilne telefonije je podignuta u roku od 77 dana.

Osnovna delatnost mtel je pružanje telekomunikacionih usluga, u oblasti mobilne i fiksne bežične telefonije, kao i internet usluga.

PRIVREDNO DRUŠTVO ZA ODRŽAVANJE I OBEZBEĐIVANJE OBJEKATA, IMOVINE I DRUGE USLUGE „TELUS“ akcionarsko društvo, BEOGRAD

U okviru registrovane delatnosti, Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“ akcionarsko društvo (u daljem tekstu: Telus), pruža usluge:

- obezbeđivanja objekata i imovine (fizičko tehničko obezbeđenje - FTO, protiv požarna zaštita - PPZ i pratnje novca),
- održavanja higijene poslovnog prostora i objekata i
- angažovanja izvršilaca na pomoćnim i fizičkim poslovima.

U 2013. godini izvršena je planirana implementacija standarda kvaliteta ISO 14001 – Sistem upravljanja zaštitom životne sredine.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „FiberNet“ DOO, PODGORICA

Osnovna delatnost Društva za telekomunikacije „FiberNet“ d.o.o. (u daljem tekstu: FiberNet) je izgradnja, posedovanje, eksploatacija i održavanje transportne i telekomunikacione mreže, kao i pružanje telekomunikacionih servisa.

Namena izgrađene komunikacione mreže je obezbeđivanje transportnih kapaciteta za provajdere komunikacionih usluga na teritoriji Crne Gore, kao i povezivanje sa inostranim telekomunikacionim mrežama.

TS:NET, B.V., AMSTERDAM (Holandija)

Osnovna delatnost privrednog društva TS:NET, B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija (u daljem tekstu: TS:NET, B.V. ili društvo) je iznajmljivanje telekomunikacione opreme i obavljanje drugih pratećih delatnosti, u cilju stvaranja uslova za izgradnju i eksploataciju međunarodne transportne mreže Matičnog društva.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“ d.o.o., BEOGRAD

Društvo za telekomunikacije HD-WIN d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: HD-WIN ili društvo ili Arenasport) bavi se proizvodnjom i emitovanjem TV kanala Arena Sport i produkcijom sportskih događaja u regionu.

DUNAV BANKA a.d. BEOGRAD

Dunav banka a.d.d Beograd (dalje u tekstu: Dunav banka) bavi se bankarskim poslovima – ostalim monetarnim posredovanjem.

Društvo je nakon sprovedenog postupka istovremenog smanjenja i povećanja osnovnog kapitala Dunav banke od strane Skupštine navedene banke, na osnovu Ugovora o upisu, zaključenog decembra 2014. godine sa Kompanijom Dunav osiguranje i Dunav RE i nakon izvršene uplate u postupku povećanja osnovnog kapitala steklo vlasništvo nad 55,79% akcija Dunav banke.

Na opisani način stvoreni su preduslovi za započinjanje pružanja usluga mobilnog bankarstva korisnicima telekomunikacionih usluga Društva.

DIMEDIA GROUP SA, ŽENEVA, ŠVAJCARSKA

Dimedia Group SA, Ženeva, Švajcarska (u daljem tekstu: Dimedia) bavi se svim aktivnostima u oblasti telekomunikacija i multimedije, uključujući prodaju i proizvodnju softvera, kao i ulaganje i učestvovanje u svim društvima, švajcarskim i inostranim, aktivnim u istoj oblasti.

Društvo je po osnovu zaključenog ugovora o prodaji akcija, marta 2014. godine steklo vlasništvo na 50% akcija društva Dimedia, u cilju obezbeđivanja efikasnog pristupa potencijalnim tržištima radi povećanja broja korisnika najsavremenijih vrsta telekomunikacionih usluga.

UVODNA REČ GENERALNOG DIREKTORA

Poštovani,

Svesni okruženja u kome poslujemo sa jedne strane, ali pre svega vođeni ambicijom oličenoj u našoj misiji i viziji sa druge strane, predano smo nastojali u toku 2014. godine da ostvarimo poslovne ciljeve u uslovima sve oštrije konkurencije na tržištu. Rezultati koje smo ostvarili opravdavaju umereno zadovoljstvo i ohrabruju nas da u narednom periodu postavimo još ambicioznije ciljeve u pogledu unapređenja iskustava naših korisnika i zadovoljstva zaposlenih i akcionara.

U toku 2014. godine doneli smo novi Strateški poslovni plan za naredni trogodišnji period kojim su definisani strateški ciljevi i poslovna strategija u svim oblastima poslovanja, radi jačanja tržišne pozicije, unapređenja organizacione efektivnosti i efikasnosti i poboljšanja poslovnih performansi. Strateško usmerenje za naredni period određuje odgovore na glavne izazove sa kojima se Matično i zavisna društva suočavaju kroz stabilizaciju osnovne delatnosti, transformaciju i unapređenje modela poslovanja i korporativnog upravljanja i obezbeđivanje liderske pozicije u inovacijama ulaskom na nove segmente tržišta.

Održali smo kontinuitet rasta neto dobiti i ostvarili rast EBITDA, kako na nivou Društva, tako i na konsolidovanom nivou. Tome je prvenstveno doprineo veći rast poslovnih prihoda od rasta poslovnih troškova. Pri tome smo značajno smanjili zaduženost Društva, uredno izmirivali sve obaveze prema poveriocima i obezbedili finansijsku stabilnost poslovanja.

U mobilnoj telefoniji ostvarili smo blagi rast broja korisnika i održali trend značajne promene strukture u korist *postpaid* korisnika, zahvaljujući ponudi usluga i mobilnih telefona i uređaja, uz poboljšanje kvaliteta mreže i usluga. Uspeli smo da zaustavimo pad prihoda u mobilnoj telefoniji zabeležen u 2013. godini i ostvarimo blagi rast u toku 2014. godine.

U fiksnoj telefoniji uvedena je mogućnost prenosivosti broja, što je dodatno uticalo na globalni trend pada broja korisnika i saobraćaja. Suočeni sa potrebom da adekvatno reagujemo na uvođenje prenosivosti broja, održimo profitabilnost poslovanja ali i stabilnost baze korisnika, u avgustu 2014. godine u potpunosti smo redefinisali tarifni sistem u fiksnoj telefoniji što je

podrazumevalo blago povećanje mesečne naknade i uvođenje jedinstvene tarife za nacionalne pozive u fiksnoj telefoniji. Pri tome smo istovremeno uveli znatno bogatiju ponudu paketa integrisanih usluga (BOX paketi) prilagođenu različitim potrebama korisnika.

Održan je trend stabilnog rasta broja *broadband* i IPTV korisnika, čemu je doprinelo unapređenje ponude IPTV i dodatnih usluga od kojih očekujemo značajno veće efekte u narednom periodu.

Naročito smo zadovoljni rezultatima prodaje BOX paketa, koji pokazuju da sve bolje koristimo potencijal jedinstvene ponude i da je BOX postao dominantan brend koji nas diferencira u odnosu na konkurenciju.

Održali smo nivo ulaganja u 2014. godini radi poboljšanja kvaliteta mreže i postojećih usluga i stvaranja uslova za uvođenje novih usluga. Obezbedili smo tehnološke uslove za uvođenje četvrte generacije mobilne telefonije, koja će, nakon nedavne dodele frekvencija od strane regulatora, uskoro biti dostupna našim korisnicima u Srbiji. Izvršili smo značajna ulaganja u stvaranje osnove za pružanje naprednijih multimedijalnih usluga. Započeli smo velike projekte transformacije poslovnih procesa koji za krajnji cilj imaju smanjenje troškova, veću efikasnost poslovanja i bolje iskustvo naših korisnika.

U toku 2014. godine ostvarili smo značajne promene u pogledu širenja na druga tržišta i ulaska u nove oblasti poslovanja. Tu pre svega mislimo na pružanje različitih usluga našoj dijaspori u svetu kroz različite poslovne modele. Prve rezultate očekujemo tokom 2015. godine.

U skladu sa strateškim opredeljenjima za razvoj novih usluga i osvajanje novih segmenata tržišta koja nisu tradicionalna za telekomunikacione operatore, krajem 2014. godine postali smo većinski akcionar Dunav banke, čime smo ušli u novu oblast poslovanja sa ciljem da korisnicima ponudimo širok spektar novih usluga, prvenstveno zasnovanih na sinergiji bankarskih i telekomunikacionih usluga.

Zavisno društvo "Mtel" a.d. Banja Luka izvršilo je akviziciju društva „Logosoft“ d.o.o. iz Sarajeva u cilju proširenja poslovanja i ponude integrisanih usluga na tržištu Federacije BiH.

Zavisno društvo "Mtel" d.o.o. Podgorica u toku 2014. godine u potpunosti je izdvojilo iz svog poslovanja (*outsourcing*) poslove upravljanja i održavanja celokupne mrežne i IT infrastrukture u cilju povećanja efikasnosti i smanjenja troškova poslovanja.

Očekujemo nove i još teže izazove u narednoj godini u uslovima oštre konkurencije u svim segmentima poslovanja i opštim društveno-ekonomskim prilikama. Na te izazove ćemo odgovoriti doslednošću u realizaciji planiranih projekata i ostvarivanju postavljenih strateških poslovnih ciljeva. Planiramo da povećamo obim investicija, kako bi unapredili kvalitet mreže i poslovnih procesa, tako da našim korisnicima pružimo kontinuirano poboljšanje iskustva u korišćenju naših usluga.

Nastojaćemo da ostvarujemo sinergiju sa našim zavisnim Društvima u svim segmentima poslovanja. Unapređenje korporativnog upravljanja na nivou čitave grupe treba da donese čitav niz pozitivnih efekata kroz poboljšanje poslovnih rezultata Matičnog i zavisnih društava i očuvanje poverenja investitora, smanjenje troškova, povećanje vrednosti društava, podsticaj menadžmentu za ostvarivanje ciljeva koji su u interesu akcionara i organizacije, kao i smanjenje rizika u poslovanju.

Ambiciozni ciljevi koje smo postavili zahtevaće posvećeno angažovanje svih zaposlenih, ali će naročito menadžmentu predstavljati izazove u pogledu optimalnog iskorišćenja raspoloživih resursa i poboljšanja operativnih performansi u svim segmentima poslovanja. Očuvanje pozicije vodećeg regionalnog telekomunikacionog operatora obavezuje nas da blagovremeno donosimo najbolje odluke na svim nivoima upravljanja.

Kao i svih prethodnih godina, nastavićemo da delujemo kao društveno odgovorna kompanija na svim tržištima na kojima poslujemo, ostvarujući proaktivnu saradnju i podršku društvenoj zajednici.

Koristim priliku da se zahvalim našim korisnicima koji nam ukazuju poverenje i koje doživljavamo kao najvažnijii deo našeg poslovnog uspeha. Takođe se zahvaljujem svim našim zaposlenima, akcionarima, poslovnim partnerima i svima koji dele našu viziju da budemo prvi izbor korisnika na svim tržištima na kojima nastupamo, pružajući usluge najvišeg kvaliteta u skladu sa savremenim tehnološkim trendovima.

Verujem da ćemo i u budućnosti nastaviti da delimo iste vrednosti i uverenja.

Srdačno

Predrag Čulibrk

Generalni direktor Telekom Srbija a.d. Beograd

RAZVOJ I OKRUŽENJE

ISTORIJAT

Telekom Srbija

Maj 1997. - Javno preduzeće PTT saobraćaja „Srbija“ (u daljem tekstu: JP PTT) osnovalo je, u formi jednočlanog akcionarskog društva, Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. (dalje u tekstu: Telekom Srbija ili Društvo ili Matično društvo).

Jun 1997. - U okviru privatizacije dela kapitala, 49% akcija prodato je kompaniji STET INTERNATIONAL NETHERLANDS N.V., holandskoj filijali italijanske telekomunikacione kompanije Telecom Italia (29% akcija) i grčkoj telekomunikacionoj kompaniji HELLENIC TELECOMMUNICATIONS ORGANIZATION S.A. (OTE) (20% akcija).

Februar 2003. - Zaključen je ugovor na osnovu koga je JP PTT otkupio celokupan paket akcija Telekom Srbija, u vlasništvu Telecom Italia, i stekao ukupno 80% akcija Telekom Srbija, dok je preostali iznos od 20% akcija ostao u vlasništvu OTE.

Septembar 2010. - Na osnovu Zaključka Vlade Republike Srbije, 05 - broj 023-6816, od 21. septembra 2010. godine i Odluke Upravnog odbora JP PTT, od 20. septembra 2010. godine, o prenosu, bez naknade, akcija Telekom Srbija na Republiku Srbiju, JP PTT i Vlada Republike Srbije su 24. septembra 2010. godine zaključili Ugovor o prenosu bez naknade akcija Telekom Srbija – Poklonu. Zaključenjem ovog ugovora, Republika Srbija je postala većinski vlasnik Telekom Srbija i stekla pravo svojine na 80% akcija u Telekom Srbija, dok je 20% akcija ostalo u vlasništvu OTE.

Decembar 2011. – Skupština akcionara Telekom Srbija donela je dana 16. decembra 2011. godine Odluku o sticanju sopstvenih akcija, koje su bile u posedu OTE, kao manjinskog akcionara Društva, dok je, polazeći od navedene odluke dana 29. decembra 2011. godine Skupština akcionara odobrila i zaključenje Ugovora o prodaji akcija između Telekoma Srbija i OTE Grčka., koji je dana 30. decembra 2011. godine i zaključen.

Januar 2012. – Dana 25. januara 2012. godine u potpunosti su isplaćena sredstva na ime udela manjinskog akcionara OTE u kapitalu Društva. Nakon ovog datuma, Telekom Srbija je postao vlasnik 20% akcija.

Maj 2012. - Odlukom Vlade Republike Srbije o prenosu akcija bez naknade građanima - nosiocima prava, zaposlenima i bivšim zaposlenima Preduzeća za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. Beograd, od 27. aprila 2012. godine, a u skladu sa Zakonom o pravu na besplatne akcije i novčanu naknadu koju građani ostvaruju u postupku privatizacije („Sl. glasnik RS“, br. 123/07 i 30/10) utvrđen je postupak i način prenosa besplatnih akcija Telekom Srbija na građane, kao nosioce tog prava, zaposlene i bivše zaposlene Telekom Srbija, uključujući zaposlene i bivše zaposlene JP PTT i njihove pravne prethodnike, i na osnovu iste izvršena podela besplatnih akcija. Nakon podele besplatnih akcija došlo je do promene strukture vlasničkog kapitala Telekom Srbija, tako da je udeo Republike Srbije 58,11%, Telekom Srbija 20%, građani Srbije stekli su 14,95%, a zaposleni i bivši zaposleni su stekli 6,94% akcija Telekom Srbija.

Januar 2015. – Stupio je na snagu Zakon o izmenama i dopunama zakona o privrednim društvima („Sl. glasnik RS“, br. 5/2015) i odnosi se na obavezu otuđenja/poništenja sopstvenih akcija. U skladu sa izmenama i dopunama, Društvo može da raspolaže sopstvenim akcijama nakon roka propisanog Zakonom o privrednim društvima (tri godine nakon sticanja sopstvenih akcija).

Februar 2015. – Društvo je objavilo poziv za dostavljanje ponuda za usluge menadžment konsaltinga u vezi profesionalne podrške u određivanju modela privatizacije.

Mtel

Javno osnovno državno preduzeće za telekomunikacije Republike Srpske, Banja Luka, registrovano je na dan 20. decembra 1996. godine i do 12. decembra 2002. godine poslovalo je kao preduzeće u potpunom državnom vlasništvu, kada je izvršena vlasnička transformacija u akcionarsko društvo, kao i promenjen naziv u Telekomunikacije Republike Srpske, a.d. Banja Luka.

Do kraja 1996. godine, poštanske, telegrafske i telefonske usluge u Republici Srpskoj su se obavljale u sklopu jednog preduzeća – Jedinog javnog preduzeća PTT saobraćaja Republike Srpske.

Od 01. januara 1997. godine, u skladu sa odredbama Zakona o sistemima veza, radio-saobraćaju i poštanskom, telegrafskom i telefonskom saobraćaju, izvršena je podela na dva nova preduzeća, JODP Telekom Srpske i JODP Srpske Pošte.

U toku 2002. godine, na osnovu Zakona o privatizaciji u Republici Srpskoj i Odluke Vlade Republike Srpske, 20,0% državnog kapitala Preduzeća je

privatizovano putem vaučer ponude, od čega se na Privatizaciono-investicione fondove odnosilo 10,5%, a na fizička lica 9,5%. Preostalih 80,0% (državni kapital 65,0%, Fond penziono-invalidskog osiguranja 10,0% i Fond za restituciju 5,0%) se privatizovalo po Posebnom privatizacionom programu Vlade Republike Srpske, u skladu sa Zakonom o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima. Rešenjem Osnovnog suda u Banjaluci od 12. decembra 2002. godine, upisana je promena imena u Telekomunikacije RS, a.d. Banja Luka i statusna promena. Na osnovu Rešenja Osnovnog suda u Banjaluci od 28. juna 2007. godine, upisana je statusna promena – vlasnička transformacija prodajom ukupnog dela državnog kapitala preduzeću Telekom Srbija, a.d. Beograd.

Kupovinom 65,0% državnog kapitala, Telekom Srbija postaje većinski vlasnik Mtel-a, sa sledećom strukturom kapitala:

- Telekom Srbija, a.d. Beograd, Srbija – 65,0%;
- Penzijski rezervni fond a.d., Banja Luka – 10,0%;
- Zepter fond, a.d. Banja Luka – 5,1%;
- Fond za restituciju Republike Srpske, a.d. Banja Luka – 5,0%;
- Ostali akcionari – 14,8%.

Mtel je vlasnik 49% udela u Društvu za telekomunikacije Mtel d.o.o. Podgorica. Do 31. januara 2014. godine Mtel je bio vlasnik sa 100% udela vlasništva u zavisnom društvu TTInžinjeri d.o.o. Banja Luka, kada je rešenjem okružnog privrednog suda u Banjaluci registrovana statusna promena, spajanje uz pripajanje zavisnog društva TTInženjering d.o.o. Banja Luka matičnom društvu Mtel a.d. Banja Luka.

Od 01. oktobra 2014. godine zavisno preduzeće Mtel je izvršilo plaćanje za 65% udela u društvu Logosoft d.o.o. Sarajevo. Sredinom decembra 2014. godine je na tržištu Federacije BiH ponuđena integrisana usluga sa uključenom mobilnom telefonijom.

Mtel je 01. jula 2014. godine osnovao novo privredno društvo Mtel Austria sa sedištem u Beču, sa 100% udela vlasništva, a s ciljem pružanja telekomunikacionih usluga u toj zemlji. Mtel Austria će poslovati kao MVNO (mobilni virtuelni mrežni operator), a pružaće usluge mobilne telefonije, i to: govorne, sms i usluge prenosa podataka. U okviru usluge predviđena je ponuda multimedijalnih sadržaja sa prostora bivše Jugoslavije - Live TV i *web* bazirani muzički *streaming* servisi, prvenstveno namenjeni ljudima iz regiona, koji žive i rade u Austriji.

Kompanija Mtel a.d. Banjaluka je 20.12.2014. godine dobila sertifikat kojim se potvrđuje da je uvedeni Sistem upravljanja bezbednošću informacija uspešno implementiran i da potpuno ispunjava zahteve međunarodnog standarda za bezbednost informacija ISO 27001:2013. Mtel je prva kompanija u regionu koja je sertifikovana za unapređenu ediciju standarda ISO 27001 iz 2013. godine. Sertifikat o ispunjavanju zahteva standarda ISO 27001:2013 izdao je akreditovani TÜV Austria Holding AG, koji potvrđuje da Mtel efikasno primenjuje politiku upravljanja bezbednošću informacija.

mtel

Društvo za telekomunikacije mtel DOO Podgorica, registrovano je 4. aprila 2007. godine u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Crne Gore ("Službeni list RCG", br. 6/2002, „Službeni list CG“, br. 17/2007, 80/2008, 40/2010, 73/2010, 36/2011 i 40/2011) pod registracionim brojem 5-0368574/001.

Osnivači mtel -a bili su:

1. Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d., sa sedištem u Beogradu, Republika Srbija, sa 51% vlasničkog udela i
2. Ogalar B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija, sa 49% vlasničkog udela.

Manjinski osnivač mtel, Ogalar B.V., Amsterdam, Holandija je 1. februara 2010. godine prodao svoj udeo preduzeću za telekomunikacije Republike Srpske Banja Luka, Republika Srpska.

U skladu sa Odlukom vlasnika mtel-a o povećanju kapitala, od 12. marta 2010. godine, izvršena je dokapitalizacija mtel-a u iznosu od EUR 40,000,000. Sredstva dokapitalizacije su uplaćena od strane vlasnika zaključno sa 15. martom 2010. godine, u zavisnosti od njihovog proporcionalnog učešća u mtel-u.

mtel poseduje licence za obavljanje telekomunikacione delatnosti dobijene od Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore.

Osnovna delatnost mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga i druge poslovne aktivnosti.

TELUS

Telus je osnovan Odlukom Upravnog odbora Telekom Srbija i počeo sa radom u maju 2005. godine kao zatvoreno akcionarsko društvo, 100% u vlasništvu osnivača – Telekom Srbija.

Od 2008. godine Telus poseduje sertifikat o uspostavljenom i primenjenom standardu SRPS ISO 9001 – Sistem menadžmenta kvalitetom i od 2012. godine standard OHSAS 18001 – Sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti na radu.

FiberNet

Jul 2008. godine - Matično društvo je sa Željeznicom Crne Gore zaključilo Ugovor o zajedničkom ulaganju za postavljanje, eksploataciju i održavanje optičkog i energetskog kabla duž pruge Bar-Vrbnica.

Decembar 2008. godine – U cilju realizacije navedenog ugovora, Upravni odbor Matičnog društva doneo je Odluku o osnivanju FiberNet-a.

April 2013. godine – Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 25. aprila 2013. godine, a u cilju omogućavanja povraćaja dela osnivačkog kapitala, Odluku broj 125658/11-2013 kojom se daje saglasnost na donošenje Odluke o smanjenju osnovnog kapitala Fibernet-a.

Jul 2013. godine – Dana 30. jula 2013. godine nadležni korporativni organ FiberNet-a doneo je Odluku o smanjenju osnovnog kapitala.

Mart 2014. godine - sa Crnogorskim elektroprenosnim sistemom (CGES) potpisan je Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji povodom razmene, odnosno uzajamnog korišćenja optičkih vlakana na izvesnim relacijama na teritoriji Crne Gore, a važi od maja 2014. godine.

TS:NET B.V.

Februar 2010. godine - Izvršena je registracija TS:NET B.V. u formi zatvorenog akcionarskog društva sa ograničenom odgovornošću.

Maj 2013. godine - Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 23.5.2013. godine Odluku br. 152744/14-2013 kojom je data saglasnost na donošenje Odluke o smanjenju osnovnog kapitala TS:NET B.V., a u cilju povlačenja raspoloživih sredstava u korist Matičnog društva.

Septembar 2013. godine – Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 19. septembra 2013. godine, Odluku broj 288253/11-2013 kojom je data saglasnost u pogledu iznosa odobrenog smanjenja kapitala TS:NET B.V.

HD-WIN

Društvo za telekomunikacije HD-WIN d.o.o. je osnovano 13.03.2009. godine. Od 03.09.2010. godine u svom 100% vlasništvu ima i HD-WIN ARENA SPORT u Hrvatskoj koje ima Dozvolu za emitovanje na teritoriji Hrvatske.

Ugovorom o pristupanju br. 226414 od 21.07.2011. godine menja se vlasnička struktura i kapital. Dana 04.07.2014. godine, ugovorom o kupoprodaji udela, izvršena je akvizicija agencije SportsADD Limited, Nikozija, Kipar (manjinski vlasnik HD-WIN-a) od strane agencije MYD Sports SA, Ženeva, Švajcarska, pri čemu je 9% udela u društvu HD-WIN d.o.o. preneto na kompaniju Myd Sports SA, tako da je trenutna vlasnička struktura sledeća:

- 51% udela ima Telekom Srbija,
- 40% udela ima Goran Đaković i
- 9% udela ima MYD Sports SA iz Švajcarske.

DUNAV BANKA a.d.

Dunav banka a.d. je osnovana 28.12.1990. godine, uz pribavljenu dozvolu Narodne banke Srbije, pod nazivom KOSOVSKO METOHIJSKA BANKA a.d. Zvečan.

Nakon promene vlasničke strukture u postupku povećanja osnovnog kapitala, Banka, počev od oktobra 2010. godine, posluje pod sadašnjim imenom, sa sedištem u Zvečanu, a od decembra 2012. godine, sa sedištem u Beogradu.

Decembra 2014. godine Matično društvo vrši uplatu u postupku povećanja osnovnog kapitala, čime stiče vlasništvo nad 55,79% akcija Dunav banke. Udeo Telekom Srbija u zavisnom društvu Dunav banka je početkom 2015. godine uvećan na 57,89% putem ponude za preuzimanje.

Kompanija Dunav osiguranje a.d.o. je vlasnik 32,76% akcija, a Dunav RE a.d. 3,63%. JP Srbijagas Novi Sad je vlasnik 1,32%, a Koteks d.o.o. Beograd 0,98%. Pravna lica imaju 99,99% akcija Dunav banke, a fizička 0,01%.

DIMEDIA

Dimedia je osnovana 19. marta 2013. godine, sa sedištem u Ženevi, Švajcarska. Matično društvo je u martu 2014. godine steklo vlasništvo na 50% akcija društva Dimedia, dok je preostalih 50% u vlasništvu drugog, stranog privrednog društva.

TRŽIŠTE

Makroekonomski podaci

REPUBLIKA SRBIJA

Ukupne ekonomske aktivnosti u 2014. godini u Republici Srbiji, merene bruto domaćim proizvodom (BDP) imaju realni pad od 1,8% u odnosu na prethodnu godinu.

Posmatrano po delatnostima, u četvrtom kvartalu 2014. godine u odnosu na isti period prethodne godine značajan realni pad bruto dodate vrednosti zabeležen je u sektoru industrije i snabdevanja vodom i upravljanja otpadnim vodama, 9,0% i sektoru trgovine na veliko i malo i popravke motornih vozila, saobraćaja i skladištenja i usluga smeštaja i ishrane, 1,3%. Značajan rast bruto dodate vrednosti zabeležen je u sektoru građevinarstva, 8,5%.¹

Industrijska proizvodnja u Republici Srbiji u decembru 2014. godine manja je za 5,3% nego u decembru 2013. godine, a u odnosu na prosek 2013. godine manja je za 0,2%. Industrijska proizvodnja u 2014. godini, u poređenju sa 2013. godinom, manja je za 6,5%.

Posmatrano po sektorima, u decembru 2014. godine, u odnosu na isti mesec 2013, zabeležena su sledeća kretanja:

- sektor Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija – pad od 30,4%,
- sektor Rudarstvo – pad od 30,2%, i
- sektor Prerađivačka industrija – rast od 6,4%.²

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmena Republike Srbije za januar – decembar 2014. godine iznosi:

– 35.493,1 miliona dolara – porast od 0,9% u odnosu na isti period prethodne godine;

– 26.683,3 miliona evra – porast od 0,8% u odnosu na isti period prethodne godine.

Deficit iznosi 5.806,4 mil. dolara, što čini smanjenje od 2,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Izražen u evrima, deficit iznosi 4.369,2 miliona, što je smanjenje od 2,3% u poređenju sa istim periodom prethodne godine.

¹<http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?pKey=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2859>

²<http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?pKey=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2820>

Pokrivenost uvoza izvozom je 71,9% i veća je od pokrivenosti u istom periodu prethodne godine, kada je iznosila 71,1%.³

Međugodišnja stopa inflacije u decembru 2014. godine, merena indeksom potrošačkih cena, iznosila je 1,7%. U decembru bazna inflacija je umereno rasla i približila se donjoj granici dozvoljenog odstupanja od cilja, čemu je doprinela i deprecijacija dinara iz druge polovine godine. Kretanje inflacije ispod donje granice cilja tokom većeg dela 2014. u najvećoj meri bilo je posledica delovanja privremenih faktora – neočekivano niskog rasta regulisanih cena, snažnog pada cena primarnih poljoprivrednih proizvoda i svetske cene nafte

Prosečan godišnji rast potrošačkih cena u 2014. godini je iznosio 2,9%.⁴

U 2014. godini stopa nezaposlenosti je iznosila 16,8%, i to 16,4% za muško i 17,3% za žensko stanovništvo.⁵

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u decembru 2014. godine iznosi 49.970 dinara. U poređenju sa prosečnom zaradom bez poreza i doprinosa isplaćenom u novembru 2014. godine, nominalno je veća za 13,0% i realno je veća za 13,5%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena decembru 2014. godine nominalno je manja za 1,7% i realno je manja za 3,3% u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u decembru 2013. godine.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar–decembar 2014. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar–decembar 2013. godine, nominalno je veća za 1,4%, a realno je manja za 1,5%.⁶

³<http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?pKey=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2816>

⁴ http://www.nbs.rs/export/download/pdf_ioi/ioi_02_2015.pdf

⁵<http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?pKey=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2819>

⁶<http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?pKey=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2809>

BOSNA I HERCEGOVINA

Bruto domaći proizvod je u trećem kvartalu 2014. godine zabeležio rast, u odnosu na isti period prethodne godine, a iznosio je 0,6%.¹

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) objavila je statistiku platnog bilansa za prvi kvartal 2014. godine, koja pokazuje da je u tom periodu zabeležen deficit tekućeg računa u iznosu od 513,7 miliona KM.²

Ukupan broj zaposlenih u BiH u decembru 2014. godine iznosi 707.725³, dok je broj nezaposlenih 547.112.⁴

Prosečna bruto plata po zaposlenom:

- po obračunskom periodu IV kvartal 2014. godine = 1.294 KM.⁵
- po obračunskom periodu III kvartal 2014. godine = 1.287 KM,

U decembru 2014. godine na mesečnom nivou u proseku je zabeležen pad indeksa potrošačkih cena za 0,7%. Na godišnjem nivou u proseku je zabeležena deflacija.⁶

Prema podacima o poslovanju komercijalnih banaka ključni pokazatelji bankarskog sektora – ukupna aktiva, kapital, krediti i depoziti na kraju trećeg kvartala 2014. godine zabeležili su porast u odnosu na 2013.godinu na osnovu podataka entitetskih agencija za bankarstvo.⁷ Ukupna aktiva na kraju trećeg kvartala 2014. godine povećana je za 3,7% te je premašila iznos od 22 milijarde KM. Iznos ukupnog kapitala banaka takođe je nastavio rasti za 5,3%, i sa krajem trećeg kvartala 2014.godine iznosio je 3,3 milijarde KM. Bankarski sektor je nastavio pratiti i podržavati BH ekonomiju, čemu svedoči porast kreditne aktivnosti za 2,8%, čime su ukupni krediti na kraju trećeg kvartala 2014. godine iznosili 16,2 milijarde KM. Nešto veći porast, od 4,2%, zabeležen je na strani depozita koji iznose 16,8 milijarde KM, što je najveći iznos depozita do sada i predstavlja još jednu potvrdu poverenja u stabilnost BH bankarskog sektora.⁸

¹http://www.bhas.ba/saopstenja/2014/GDP_2014Q03_001_01_sr.pdf

²<http://www.cbbh.ba/index.php?id=34&lang=hr>

³http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/ZAP_2014M12_001_01_bos.pdf

⁴http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/NEZ_2014M12_001_01_bos.pdf

⁵http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/BPL_2014Q4_001_01_bos.pdf

⁶http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/CPI%20_2014_M12_001_02_bos.pdf

⁷http://www.abrs.ba/publikacije/Izvestaj_o_stanju_bankarskog_sistema_RS_31122013.pdf

⁸http://www.fba.ba/images/Publikacije_Banke/INFORMACIJA_BANKARSKI_SISTEM_30_09_2014_bos.pdf

CRNA GORA

Cene su u oktobru 2014. godine, u odnosu na prethodni mesec, povećane za 0,1%, dok je godišnja stopa inflacije u oktobru iznosila -0,5%.

Bruto društveni proizvod Crne Gore je u prvom i drugom kvartalu 2014. godine ostvario rast od 1,5% odnosno 0,3% u odnosu na isti period 2013. godine, prema konačnim podacima Monstat-a.

U prvih deset meseci u odnosu na isti period prethodne godine zabeležen je pad u:

- industrijskoj proizvodnji od 11%,
- sektoru snabdevanja električnom energijom, gasom i parom od 21,6%
- sektoru prerađivačke industrije od 3,3%.

Rast proizvodnje ostvaren je u sledećim kategorijama:

- sektoru vađenja ruda i kamena od 8,6%.
- broj dolazaka turista - u prvih deset meseci 2014. godine veći je za 1,4% u odnosu na isti period 2013. godine,
- vazdušnom saobraćaju - broj prevezenih putnika na aerodromima, u prvih devet meseci 2014. godine u odnosu isti period prethodne godine, smanjen za 0,9%, a prevoz robe povećan je za 4,1%.
- železničkom saobraćaju - u prvih devet meseci 2014. godine u odnosu isti period prethodne godine povećan je prevoz putnika za 27,4%, a prevoz robe za 1,2%.
- drumskom saobraćaju - broj prevezenih putnika je u prvih devet meseci 2014. godine povećan je za 14,7% u odnosu na isti period prethodne godine.
- Šumarstvu - za prvih deset meseci 2014. godine proizvedeno ukupno 238.958 m³ šumskih sortimenata, što je za 5,5% više nego u istom periodu 2013. godine.
- Građevinarstvo - u prvih devet meseci 2014. godine zabeležilo je pad od 5,4% u odnosu na isti period 2013. godine, mereno efektivnim časovima rada. Prosečan broj zaposlenih u oktobru 2014. godine iznosio je 172.306 lica, što je za 0,9% manje u odnosu na prethodni mesec, a za 1,9% više u odnosu na oktobar 2013. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u oktobru 2014. godine iznosio 33.744 što predstavlja rast od 6,8% u odnosu na prethodni mesec, a rast od 1,4% u odnosu na oktobar 2013. godine.

Deficit budžeta za deset meseci 2014. godine, iznosio je 24,6 miliona eura, odnosno 0,7% procenjenog godišnjeg BDP-a za 2014. Deficit tekućeg računa, prema preliminarnim podacima, u periodu januar-septembar 2014. godine, bio je veći za 16,4% u odnosu na isti period 2013. godine i iznosio je 267,6 miliona eura. Povećanje spoljnotrgovinskog deficita, kao posledica manjeg izvoza roba (za 10,3%), je faktor koji je u značajnoj meri uticao na povećanje deficita tekućeg računa, dok je ostvareni uvoz na približno istom nivou kao prethodne godine. Prema preliminarnim podacima, spoljnotrgovinski deficit je iznosio 1 milijardu eura i za 3,2% je veći nego u prethodnoj godini. Na računu usluga ostvaren je suficit u iznosu od 666,5 miliona eura ili 5,4% više nego u istom periodu 2013. godine, što je doprinelo ublažavanju spoljnotrgovinskog deficita.

U oktobru su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. U okviru projekta Procjene potreba, održan je jednodnevni sastanak za utvrđivanje referentnih merila sa ekspertima nacionalnih centralnih banaka Eurosisistema. Izvršena je revizija Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014–2018, za poglavlja 4, 9 i 17. Ostvareno je učešće na okruglom stolu povodom revizije Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014–2018. Ostvareno je učešće na sastanku radne grupe za Poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, učešće na šestoj sednici Komisije za evropske integracije i učešće na sedmoj sednici Komisije za evropske integracije.

Regulativa

Telekom Srbija

Telekom Srbija, u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni glasnik RS“ br. 44/10, 60/13 – Odluka Ustavnog suda i 62/14 i br. 62/14. godine - u daljem tekstu: Zakon o elektronskim komunikacijama ili ZEK) i dozvolama koje je izdala Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge, kao nadležno regulatorno telo, (u daljem tekstu: RATEL), obavlja delatnost elektronskih komunikacija, što obuhvata: izgradnju ili postavljanje, održavanje, korišćenje i davanje na korišćenje javnih komunikacionih mreža i pripadajućih sredstava, kao i pružanje javno dostupnih elektronskih usluga.

Dana 28. jula 2006. godine, saglasno Zakonu o telekomunikacijama, Pravilniku o broju i periodu na koji se izdaje licenca za javne mobilne telekomunikacione mreže i usluge, kao i o minimalnim uslovima i najmanjem iznosu jednokratne naknade za izdavanje licenci („Službeni glasnik“ RS br. 29/06 i 77/06), RATEL je, u postupku zamene važeće GSM/GSM1800 licence Društvu, izdao Licencu za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže, u skladu sa GSM/GSM 1800 i UMTS/IMT-2000 standardom, koja je izdata na period od 10 godina. Nakon isteka navedenog perioda, važnost Licence se produžava na period od narednih 10 godina, bez zahteva Telekoma Srbija, ukoliko su uslovi iz Licence ispunjeni.

Društvo je dana 13. aprila 2007. godine, u skladu sa Zakonom o telekomunikacijama, u postupku zamene, dobilo Licencu za izgradnju, posedovanje i eksploataciju javne fiksne telekomunikacione mreže i pružanje usluga javne fiksne telekomunikacione mreže od strane RATEL-a, koja je izdata na period do 9. juna 2017. godine. Nakon isteka navedenog roka, Telekom Srbija može podneti zahtev za produženje važenja Licence, najkasnije šest meseci pre isteka ove Licence.

Dana 16. juna 2009. godine, Društvo je dobilo Licencu za javnu fiksnu bežičnu telekomunikacionu mrežu (FWA) i za govorne usluge, prenos paketa podataka i istovremeni prenos govora i podataka (CDMA licenca). Licenca je izdata na period od 10 godina, sa početkom pružanja komercijalnih usluga u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Licence.

Pored navedenih Licenci, Društvo je upisano u evidenciju operatora koju vodi RATEL i za usluge pristupa širokopojasnoj mreži i usluge distribucije medijskih sadržaja.

Od aktivnosti u vezi sa regulatornim okvirom, sa implikacijama na poslovanje Društva u 2014. godini, izdvaja se sledeće :

- Prenos broja u fiksnoj mreži, počev od 1. aprila 2014. godine, u skladu sa Pravilnikom o prenosivosti broja u javnim telefonskim mrežama na fiksnoj lokaciji.
- RATEL-u je dana 30.06.2014. godine podnet Regulatorni izveštaj za 2013. godinu kao osnov za propisivanje cena regulatornih usluga od strane RATEL-a, dok je revidirani izveštaj podnet dana 13.10.2014. godine. Upravni odbor RATEL-a je na svojoj sednici od 14.11.2014. godine razmotrio, a potom i prihvatio Nacrt izveštaja o reviziji regulatornog izveštaja „Telekom Srbija“ a.d. za 2013. godinu. Prema mišljenju nezavisnog revizora, priloženi finansijski izveštaji Operatora sa 3TS, sa stanjem na dan 31.12.2013. godine i za godinu završenu na taj dan, sastavljeni su, sa svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Pravilnikom o primeni troškovnog principa, odvojenih računa i izveštavanja od strane operatora sa značajnom tržišnom snagom u oblasti elektronskih komunikacija (Službeni glasnik RS“, broj 52/11).
- Za početak 2015. godine je najavljeno javno nadmetanje za frekvencije u RATEL-u za izdavanje pojedinačnih dozvola za korišćenje radio-frekvencija u opsegu 1710-1785/1805-1880 MHz za teritoriju Republike Srbije, koja bi važila deset godina, sa mogućnošću produženje na period od dve godine, tako da se uvođenje 4G tehnologije u Srbiji može očekivati od sredine maja 2015. godine.

Mtel

Regulisanje tržišta telekomunikacija u Bosni i Hercegovini je u nadležnosti Regulatorne agencije za komunikacije (u daljem tekstu: Agencija), a zasnovano je na Zakonu o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“ br. 31/03, 75/06, 32/10, 98/12), Politici sektora telekomunikacija i podzakonskim aktima.

Postojeći regulatorni okvir u BiH se zasniva na regulatornom okviru EU, a karakteriše ga stalno praćenje i analiziranje tržišta telekomunikacija, te donošenje potrebnih regulatornih akata s ciljem njegovog kontinuiranog razvoja, kako sa aspekta povećanja broja usluga, tako i u smislu marketinških tehničkih inovacija.

Tržište telekomunikacija BiH je liberalizovano početkom 2006. godine, a krajem 2014. godine na ovom tržištu deluju:

- 3 operatora sa značajnom tržišnom snagom (SMP - Significant Market Power operatori); Prema Listi operatora sa značajnom tržišnom snagom („Službeni glasnik BiH“, br. 73/12) Mtel a.d. Banja Luka, BH Telekom d.d. Sarajevo i HT d.o.o. Mostar su proglašeni za operatore sa značajnom tržišnom snagom na tržištu usluga fiksne i mobilne telefonije i iznajmljenih linija;
- 13 korisnika Dozvole za pružanje fiksnih javnih telefonskih usluga;
- 85 korisnika Dozvole za obavljanje delatnosti operatora javnih elektronskih komunikacijskih mreža;
- 71 korisnik Dozvole za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu.
- Mtel radi u skladu sa važećim dozvolama koje mu je dodelila Agencija, i to:
- Dozvola za javnog operatora fiksne telefonije od 01.06.2002. godine,
- Dozvola za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu od 15.03.2013. godine,
- Dozvola za pružanje GSM usluga od 12.10.2004. godine,
- Dozvola za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacionim sistemima UMTS od 26.03.2009. godine,
- Dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija od 16.03.2010.godine.

Aneksom I Dozvole za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacionim sistemima iz decembra 2010. godine Mtel -u je omogućeno pružanje UMTS usluga i na GSM frekventnom opsegu. Aneksom I Dozvole za pružanje GSM usluga Mtel-u je omogućeno korišćenje dodatnog frekventnog opsega E-GSM od juna 2012.godine.

U okviru procesa liberalizacije tržišta telekomunikacija, a u skladu sa regulatornim okvirom, na snazi su sledeće referentne ponude Mtel-a:

- Referentna ponuda za interkonekciju sa fiksnom mrežom Mtel-a,
- Referentna ponuda za interkonekciju i pristup mobilnog virtuelnog mrežnog operatora mobilnoj mreži Mtel-a,
- Referentna ponuda za interkonekciju sa mobilnom mrežom Mtel-a,
- Referentna ponuda za pristup izdvojenoj lokalnoj petlji,
- Referentna ponuda za veleprodaju iznajmljenih linija.

Najznačajnije regulatorne aktivnosti tokom 2014. godine su:

U januaru 2014. godine Agencija je objavila Analizu tržišta završavanja (terminacije) poziva u individualne javne telefonske mreže na fiksnoj lokaciji (veleprodajni nivo). Agencija je proglasila 13 operatora sa značajnom tržišnom snagom na tržištu terminiranja poziva u vlastitu mrežu na fiksnoj lokaciji, i to: BH Telekom, HT Mostar, Mtel, AirABA, Aneks, Logosoft, EuroproNET Bosnia, M&H Company, ELTA-KABEL, Telemach, Telrad Net, VoiptelNet i DASTO SEMTEL. Navedenim operatorima određene su sledeće regulatorne obaveze: obaveza pružanja pristupa i korištenja elemenata mreže, obaveza osiguranja jednakog tretmana (nediskriminacija), obaveza transparentnosti i obaveza kontrole cena (za sve operatore), te obaveza odvajanja računovodstvenih evidencija i vođenja troškovnog računovodstva (samo za BH Telekom, HT Mostar i Mtel).

Krajem aprila 2014. godine Agencija je pokrenula aktivnosti na uvođenju IP interkonekcije u fiksne mreže operatora u BiH. Dinamički program ovih aktivnosti predviđa da SMP operatori (BH Telecom, HT Mostar i Mtel) izrade referentne ponude za IP interkonekciju na svoje fiksne mreže (interkonekcija bazirana na IP protokolima) do kraja januara 2015. godine, a da se IP RIP dokumenti primenjuju od 01.07.2015. godine.

U skladu sa Pravilom 67/2012 o modelu rebalansa cena govornih telefonskih usluga u Bosni i Hercegovini, Mtel je izvršio korekcije cena govornih telefonskih usluga za 2015. godinu, čime je relativni odnos cena pojedinih usluga usklađen sa relativnim odnosom cena tih usluga u zemljama okruženja i zemljama Evropske unije.

U januaru 2014. godine Agencija je donela Instrukciju o postupanju kod produženja važenja dozvola za korištenje blokova telefonskih brojeva, pojedinačnih negeografskih brojeva, kratkih brojeva i kodova za potrebe mreže i signalizaciju.

U januaru 2014. godine Savjet ministara BiH doneo je Odluku o naknadi za korišćenje radiofrekventnog spektra u Bosni i Hercegovini kojom se utvrđuje obaveza plaćanja, način obračuna i iznos naknade za korištenje radiofrekventnog spektra.

U maju 2014. godine doneseno je Pravilo 72/2014 o radio opremi koja se može koristiti bez pojedinačnih dozvola za uređaje izdatih od strane Regulatorne agencije za komunikacije. Ovim Pravilom utvrđuju se vrsta, uslovi i način upotrebe radio opreme za čije korišćenje nije potrebno posedovanje pojedinačnih dozvola za uređaj koje izdaje Agencija.

U septembru 2014. godine je stupilo na snagu Pravilo 73/2014 o obavljanju delatnosti pružaoca javnih mobilnih telefonskih usluga. Ovim Pravilom se propisuju uslovi za sticanje prava i osnovna pravila za pružanje javnih mobilnih telefonskih usluga u Bosni i Hercegovini. Pored 3 operatora koji poseduju dozvole za pružanje GSM i UMTS usluga, na tržištu mobilnih komunikacija u BiH je omogućeno delovanje i pružiocima javnih mobilnih telefonskih usluga (MVNO – operatori virtuelne mobilnemreže i SP – servis provajderi).

U novembru 2014. godine Savjet Agencije je usvojio Pravilo o korišćenju radiofrekvencijskih opsega 3400-3600 MHz i 3600-3800 MHz. Ovo Pravilo određuje način korišćenja radiofrekvencijskih opsega 3400-3600 MHz i 3600-3800 MHz za mobilne/fiksne komunikacijske mreže u Bosni i Hercegovini na tehnološki neutralnoj osnovi u različitim modovima (fiksni, nomadski, mobilni). Pravilo stupa na snagu 31.12.2014. godine.

mtel

Poslovanje mtel-a pre svega određuje Zakon o elektronskim komunikacijama ("Sl. list Crne Gore", 40/13 od 13.08.2013. godine) je na snazi od 21.08.2013. godine a puna primena zakona počela je od 21.02.2014. godine, istekom roka za usklađivanje poslovanja sa novim zakonom.

Kada govorimo o fiksnoj mreži, regulativa nije tehnološki obojena, pa ne postoje posebne zakonske odredbe za fiksnu mrežu. Obavljena je Analiza relevantnih tržišta koje se tiču fiksne mreže i to :

- terminacije u fiksnu mrežu za SMPO (*significant market power operator*): Telekom i MTEL.
- usluga iznajmljivanja infrastrukture u fiksnoj mreži (uključujući i LLU) (SMPO: Telekom)

Određen je operator sa značajnom tržišnom snagom (SMPO) na tržištu širokopojasnog pristupa Internetu na nivou maloprodaje (Crnogorski telekom) i nametnute su mu odgovarajuće regulatorne obaveze (2014).

Pravilnikom o prenosivosti brojeva („Sl.list CG“ broj 89/09, 15/10) utvrđeni su uslovi i način sprovođenja prenosivosti brojeva u fiksnim i mobilnim mrežama.

Dana 29.03.2013. godine stupio je na snagu novi Pravilnik o prenosivosti brojeva, Usluga prenosivosti broja je operativna od početka 2012. godine. Do sada je preneseno ukupno preko 13 000 brojeva (od cega 1 260 izmedju fiksnih

mreza, tačnije svi brojevi su preneseni iz Crnogorskog Telekoma u Mtel, osim 2 pretplatnika iz Mtela u CT).

mtel je označen kao SMPO na tržištima :

- terminacija u mobilnu (zajedno sa Telekomom i Telenorom). Od početka 2011. godine, na snazi su mere: objava RIP, troškovno računovodstvo HC i LRIC (*long run incremental cost*). Od 1. novembra 2014. cena mobilne terminacije je 1.9 eurocent/min.

- terminacija u fiksnu (zajedno sa Telekomom) od početka 2011. godine na snazi su mere: objava RIP, vezivanje cene MTEL-a za cenu Telekoma, koji je izračunava pomoću troškavnog računovodstva); cena fiksne terminacije 0.94 eurocent/min (*single transit*).

- veleprodaja originacije iz mobilne mreže (udružena dominacija svih operatora mobilne mreže). Od početka 2012. na snazi su mere: objava RIP, troškovno računovodstvo HC i LRIC, a naročiti ponude za VMNO i nacionalni *roaming*.

U toku je implementacija obaveze troškavnog računovodstva, saglasno obavezama iz odgovarajućih rešenja o SMPO. Ove obaveze se izvršavaju saglasno usvojenom Pravilniku o metodologiji troškavnog računovodstva. Nakon jednogodišnje primene istorijskog modela (od septembra 2013. godine), operatori će biti obavezni da primenjuju LIRIC model.

Interkonekcija i operatorski pristup se obavlja saglasno zakonskim obavezama (saglasno EU direktivama i praksi) i po Pravilniku o interkonekciji. SMPO imaju obavezu objave RIP-a (*routing information protocol*). Agencija ima ovlašćenje da u slučaju nepostizanja dogovora o interkonekciji, na zahtev neke od strana, sama odredi sporne uslove interkonekcije.

TELUS

Posebna zakonska regulativa, kada su u pitanju usluge održavanja higijene, ne postoji.

Kada su u pitanju usluge fizičko-tehničke i protivpožarne zaštite, ova oblast se reguliše Zakonom o oružju i municiji ("Sl. glasnik" RS broj 9/92, 53/93, 67/93, 48/94, 44/98, 39/2003, 85/2005-dr.zakon, 101/2005-dr.zakon i 27/2011 - US), Zakonom o privatnom obezbeđenju („Sl. glasnik“ RS broj 104/13), Zakonom o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS“ br. 111/2009) i nekolicinom podzakonskih akata.

FiberNet

FiberNet posluje u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama iz 2013. godine. U 2013. godini, izuzev novodonetog Zakona o elektronskim komunikacijama („Sl. list Crne Gore“ 40/2013), nije bilo izmena zakona koji utiču na poslovanje.

TS:NET B.V.

TS:NET B.V. posluje po pravu Holandije. Krajem 2012. godine stupile su na snagu izmene zakona koje omogućavaju fleksibilniju formu poslovanja kompanija u Holandiji (*Flex BV act*), i započete su pripreme radi usklađivanja poslovanja TS:NET B.V. sa navedenim izmenama.

HD-WIN

Pored zakona i zakonskih regulativa iz dela opšteg poslovanja firme (Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o PDV-u, Zakon o porezu na dobit i sl.), na poslovanje Arenasport TV poseban uticaj imaju Zakon o radiodifuziji, Zakon o autorskom i srodnim pravima i Zakon o javnom informisanju. S obzirom i na prirodu posla (emitovanje TV programa) i oglašavanje klijenata na kanalima Arenasport TV, u ovom delu poslovanje je uređeno i Zakonom o oglašavanju. U 2014. godini je na snagu stupio novi Zakon o javnom informisanju i medijima.

DUNAV BANKA

Dunav banka posluje u skladu sa propisima Republike Srbije, pre svega u specifičnom domenu bankarskih poslova (Zakon o bankama – „Službeni glasnik RS“ broj 107/2005 i 91/2010 i drugi propisi).

DIMEDIA

Dimedia posluje po pravu Švajcarske.

Tržište telekomunikacija

Telekomunikacije, kao osnovna delatnost Matičnog društva i većine zavisnih društava, predstavljaju privredni sektor koji i pored otežanih tržišnih uslova i svetske finansijske krize beleži stabilne prihode. I pored uočenih negativnih trendova na ekonomskom planu, telekomunikaciono tržište je i dalje dinamično. Pored izrazite konkurencije, prevashodno u domenu telefonije i Interneta, poslovanje ovog sektora je i kapitalno intenzivno.

Do sada je sektor telekomunikacija beležio stabilan stabilan, blag rast, naročito kada se radi o tržištima mobilne telefonije, interneta i plaćenog TV. Međutim, od ove godine, uočava se prvi blagi pad u ukupnoj vrednosti mobilnog tržišta u mnogim zemljama Evrope, prevashodno zbog smanjivanja naknada interkonekcija koje se propisuju.

Telekomunikaciona tržišta su regulisana i tokom poslednje decenije postepeno liberalizovana po segmentima poslovanja. Značajan pokazatelj liberalizacije tržišta telekomunikacija predstavlja prenosivost brojeva.

Specifičnost Matičnog i zavisnih društava je što posluju na teritoriji Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, za razliku od većine lokalnih operatora na datim tržištima. Pored navednih zemalja, zavisno društvo HD-WIN posluje i u Hrvatskoj i Makedoniji.

Za tri gore navedena osnovna tržišta poslovanja Matičnog i zavisnih društava, za fiksnu telefoniju se može reći da je sa aspekta životnog ciklusa ušla u fazu blagog opadanja, prevashodno zbog atraktivnosti mobilne telefonije i sve izraženijeg prelaska na digitalnu telefoniju. Sve je više telefonskih, kablovskih i internet operatera koji se u tehnologiji prenosa glasa oslanjaju na Internet.

Projekcije ukazuju da će sa aspekta strukture poslovnih prihoda doći do značajnog smanjenja učešća prihoda fiksne telefonije i internet usluga, kao rezultat migracije ovih korisnika na integrisane usluge. Istovremeno, učešće integrisanih (*bundle*), multimedijalnih i M2N usluga će iskazati značajan rast pa se očekuje da će prihodi iz ovih segmenata kompenzovati pad prihoda od fiksne telefonije.

Zajednička karakteristika sva tri tržišta u mobilnoj telefoniji je čvrsto uspostavljena konkurencija sa barem tri operatora, kao i potpuna liberalizacija poslovanja baziranog na 3G tehnologiji, uz najave nove, naprednije LTE odnosno 4G tehnologije. Za više segmenata mobilne telefonije se može reći da su u stabilnoj fazi, sa blagim porastom korisnika, pre svega *postpaid* usluga.

Porast broja pametnih telefona doprinosi jačanju ovog segmenta i otvara prostor za dalji rast. Stalno raste svest o značaju i mogućnostima pametnih telefona što doprinosu ukupnom rastu korišćenja mobilnog interenta i ubrzavanju takozvanog „prelaska sa glasa na podatke“.

Korišćenje Interneta danas predstavlja nezamenljiv segment savremenog društva i efikasnu podršku razvoju informacionog društva. Internet tehnologije su jedan od izuzetno važnih činilaca ekonomskog rasta i napretka jedne zemlje jer povećanje broja priključaka širokopojasnog pristupa Internetu direktno utiče na povećanje BDP-a. Stope penetracije internet usluga karakteriše kontinuirani rast, što je pre svega uslovljeno fiksnim širokopojasnim pristupom. Usluge se u ovom segmentu poslovanja neprestano razvijaju kroz povećanje pristupnih brzina, uvođenje različitih paketa za specifične kategorije korisnika i smanjenje cena paketa. Važan trend predstavlja rast komunikacionih usluga zasnovanih na internetu, kao što su Skype, Viber i WhatsApp. Budućnost telekomunikacija će se zasnivati na podacima, gde će se sve poruke bazirati na internet protokolu (IP).

Tržišta distribucije medijskih sadržaja se po strukturi i tehnologijama prenosa nisu značajno menjala u odnosu na prethodnu godinu. Konkurencija je u ovom segmentu na svim pojedinačnim tržištima izuzetno intenzivna, sa velikim brojem distributera.

Zajednička karakteristika sva tri osnovna tržišta Matičnog i zavisnih društava čija je osnovna delatnost iz oblasti telekomunikacija je dalji razvoj i proširenje *bundle* usluga odnosno paketa koji objedinjuju više usluga, što kao posledicu ima porast paketskih pretplatnika i u 2014. godini. Ovaj segment usluga ima rastući trend a predstavlja novi izvor prihoda i efikasan instrument za zadržavanje korisnika i odbranu postojećih tržišnih pozicija operatora u segmentu fiksne telefonije i širokopojasnog pristupa.

Fleksibilnost usluga će i ubuduće biti u središtu interesovanja kako telekomunikacionih operatora tako i njihovih klijenata, pa se tako očekuje rastući trend i kod razvoja mobilnog bankarstva kao jedne od novih tržišnih niša sektora telekomunikacija.

Srbija

Tržište telekomunikacija u Republici Srbiji je regulisano i postepeno liberalizovano po segmentima poslovanja od 2006. godine. Prema preliminarnim podacima Republičke agencije za elektronske komunikacije

(RATEL), ukupno učešće telekomunikacija u bruto nacionalnom proizvodu Republike Srbije i u 2014. godini ostaje na stabilnom nivou od skoro 5%, sa ukupnim prihodom od preko 1,5 milijardi EUR. Ulaganja u ovaj sektor u Srbiji se mere desetinama, poslednjih godina i stotinama miliona EUR godišnje.

Najveće učešće u ukupnim prihodima i dalje ima mobilna telefonija, kod koje se od ove godine uočava prvi pad u ukupnoj vrednosti mobilnog tržišta u Srbiji, od oko -3%. Tržišta interneta i plaćenog TV i dalje beleže stabilan rast.

Razvoj IT sektora prate i zakonska i regulativna aktivnosti i liberalizacija regulatornog režima, uključujući donošenje Strategije razvoja informacionog društva u Srbiji do 2020. godine, kao i uvođenje programa e-uprave u mnogim državnim institucijama.

U telekomunikacijama, ponuda najsavremenije mreže ostaje presudna, pa je za početak naredne godine najavljen tender za izdavanje radio frekvencija spektra napredne LTE odnosno 4G tehnologije za teritoriju Republike Srbije.

Za tržište fiksne telefonije se može reći da je u fazi liberalizacije, koju je zaokružilo uvođenje prenosa broja od 1. aprila 2014. godine. Kao i na drugim tržištima fiksne telefonije, primetan je trend prelaska na digitalnu telefoniju. Takođe, primetan je i smanjeni obim saobraćaja preko fiksnih mreža zbog sve izraženijeg učešća mobilne telefonije. Ovaj trend u velikoj meri kompenzuje pružanje integrisanih (*bundle*) usluga.

Pored Telekoma Srbija, na tržištu fiksne telefonije u Republici Srbiji posluju i:

- od 2009. godine Orion telekom d.o.o., Beograd, ranije Media Works,
- od 2010. godine Telenor d.o.o., Beograd,
- od 2012. godine Serbia Broadband – Srpske kablovske mreže d.o.o., Beograd, IKOM d.o.o. Beograd i Invest Inženjering d.o.o., Novi Sad,
- od 2013. godine na tržište fiksne telefonije u Srbiji ulaze i Beogrid d.o.o., Beograd, Knight Development Support, Novi Sad i JET TV, Šabac,
- a po novom rešenju RATEL-a kao ZTS operatori na veleprodajnom tržištu terminacije poziva u javnoj telefonskoj mreži su i Kopernikus Technology d.o.o., Beograd, Sat-trakt d.o.o., Bačka Topola, Beotelnet-ISP d.o.o., Beograd, Radijus Vector d.o.o., Beograd i Telemark Systems d.o.o., Čačak.

Prema preliminarnim podacima RATEL-a za 2014. godinu, u Srbiji je bilo oko tri miliona fiksnih korisnika. Poslovanje Telekoma Srbija u segmentu fiksne telefonije ostaje dominantno, kako u finansijskom, tako i u tehničkom smislu. Mobilne telekomunikacije i pored blagog pada, prevashodno uzrokovanog

smanjivanjem naknada propisanih interkonekcija, beleže najveći udeo u ukupnim prihodima telekomunikacionih usluga u Srbiji, od skoro 60%.

Na tržištu mobilne telefonije su i dalje prisutna tri operatora: Telekom Srbija a.d., Telenor d.o.o. Beograd i Vip mobile d.o.o. Beograd. Sva tri operatora poseduju licence za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže u skladu sa GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000 standardom koje je izdao Ratel. Licence su izdate za teritoriju Republike Srbije, i to na period od 10 godina, a posle isteka tog perioda važnost licence se produžava na period od narednih 10 godina, bez zahteva imaoca licence, ukoliko su svi uslovi iz licence ispunjeni.

U pogledu penetracije i pristupa najnaprednijim uslugama, tržište mobilne telefonije u Srbiji je na nivou razvijenih tržišta. SIM penetracija iznosi skoro 130% a korisnicima je dostupan širok asortiman najnovijih mobilnih telefona, proizvoda i usluga. Telekom Srbija je prvi operator u Srbiji koji je sa Apple-om potpisao ugovor o prodaji iPhone-a na domaćem tržištu, a prodaja je realizovana od novembra 2014. godine.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije u Srbiji je preko 9 miliona, od čega 35% koristi pametne telefone, a ovaj broj i dalje raste. Ovakvom trendu doprinosi prirodna tražnja ali i sami mobilni operatori koji subvencionišu nabavku pametnih telefona u sklopu *postpaid* ugovora kojima se nude kombinacije glasovne komunikacije, prenosa podataka i poruka.

Segment mobilne telefonije karakteriše i sve veća upotreba usluga zasnovanih na internetu, kao što su Skype, Viber i WhatsApp. Statistike pokazuju da gotovo trećina korisnika mobilne telefonije koristi neku od navedenih usluga, prevashodno zbog značajnih ušteda i lakoće upotrebe.

Mobilno bankarstvo, na čije je tržište u 2014. godini stupio i Telekom Srbija, predstavlja nov segment usluga, koji dodatno obogaćuje korisničko iskustvo.

Tržište Interneta u Republici Srbiji je i u 2014. godini nastavilo trend rasta iz prethodnih godina. Najzastupljeniji način pristupa Internetu i dalje je ADSL pristup. Pristup Internetu je moguće ostvariti i putem kablovskog modema, direktno, preko Eterneta, putem optičkog kabla, bežičnim putem u frekvencijskim opsezima od 2,4 GHz i 5,8 GHz, koji su u slobodnom režimu upotrebe, u manjem broju korišćenjem opsega 3,4-3,6 GHz i putem UMTS (3G) mreže mobilnih operatora. Segment ADSL maloprodaje će i u narednom periodu biti značajan generator rasta.

Tržište distribucije medijskih sadržaja u Republici Srbiji nije se u 2014. godini značajno promenilo. Operatori su svoje usluge pružali preko sledećih javnih telekomunikacionih mreža:

- kablovske distributivne mreže (koaksijalne, hibridne i optičke) – KDS, koje uključuju i analognu i digitalnu KDS;
- javne fiksne telefonske mreže – IPTV;
- satelitske distributivne mreže (*Direct to Home*) – DTH.

Najveći operator distribucije medijskih sadržaja je i na kraju 2014. godine bila grupacija United Grupa sa svojim kablovskim sistemom (SBB) i DTH platformom (TotalTV) sa tržišnim učešćem od preko 50% posmatrajući broj pretplatnika i ostvarene prihode. Sledeći po veličini operator medijskih sadržaja je Telekom Srbija sa svojom IPTV platformom i ujedno i najveći IPTV operator na tržištu.

Radi unapređenja usluge i njenog kvaliteta, zadržavanja korisnika, odbrane tržišne pozicije, kao i jačanju imidža telekomunikacionih društava kao operatora koji pružaju sve vrste usluga, neprestano se obogaćuju paketi odnosno *bundle* usluge, objedinjavanjem više usluga u jedinstvenu ponudu.

Bosna i Hercegovina

Tržišna pozicija Mtel-a je respektabilnog karaktera uzimajući u obzir sva tri generička tržišta. U tom kontekstu treba istaći da je Mtel u poslednje četiri godine stekao status jednog od lidera na tržištu telekomunikacija u BiH.

Uticao globalne ekonomske krize i opšte ekonomske prilike u zemlji su determinisale poslovni okvir na tržištu telekomunikacija u BiH. S tim u vezi, važno je naglasiti da i pored svih uočenih negativnih trendova na ekonomskom planu u društvu i privredi uopšteno, telekomunikaciono tržište u BiH zadržalo je karakteristike propulzivnosti, dinamičnosti i intenziteta tržišnih odnosa.

Podatak o učešću u ostvarenom BDP-u Bosne i Hercegovine u iznosu od 5,3% je, pre svega, rezultat rastućeg značaja telekomunikacionog sektora u modernom društvu. Struktura ostvarenih prihoda na telekomunikacionom tržištu kontinuirano se menja u korist usluga mobilne telefonije i prenosa podataka u fiksnoj i mobilnoj mreži.

Generalno gledano, tržište fiksne telefonije je sa aspekta životnog ciklusa ušlo u fazu opadanja, što je opšti trend vezan za telekomunikaciona tržišta, nezavisno od njihove geografske pozicije. Istovremeno, tržište širokopoljnih usluga usporava rast i sigurno ulazi u fazu zrelosti sa izuzetkom segmenta prenosa

podataka putem mobilne telefonije koji beleži sve bolje rezultate prvenstveno zbog ekspanzije broja pametnih telefona i drugih prenosnih uređaja.

Usluge mobilne telefonije koristi 90,68% građana BiH što ukazuje da je tržište mobilne telefonije u Bosni i Hercegovini ušlo u fazu zrelosti, a posebno u segmentu govornih i SMS usluga. Na ovom tržištu i dalje postoji prostor za rast, posebno u segmentu pametnih telefona.

Na tržištu fiksne telefonije BiH, u trećem kvartalu 2014. godine, delovalo je 13 operatora, od čega su tri operatora sa značajnom tržišnom snagom – m:tel, BH Telecom i HT Mostar.

Broj pretplatnika fiksne telefonije dominantnih operatora u BiH je na kraju trećeg kvartala 2014. godine iznosio oko 800 hiljada, pri čemu je stopa rasta u odnosu na prethodnu godinu iznosila negativnih 5,0%. Ukupan broj vlastitih pretplatnika alternativnih operatora porastao je na oko 59 hiljada, a onih sa indirektnim pristupom (CS-izbor operatora) na 43 hiljade. Tržišno učešće Mtel-a prema procenama regulatorne agencije za treći kvartal 2014. godine, sa aspekta broja korisnika na nivou BiH, iznosi 34,7%.

Trend rasta broja prenesenih brojeva u fiksnoj telefonskoj mreži BiH nastavljen je i u 2014. godini, pa je njihov broj porastao sa preko 8.000 u 2013. godini, na preko 16.000 u trećem kvartalu 2014.godine. Stopa penetracije fiksne telefonije BiH u odnosu na broj domaćinstava u Bosni i Hercegovini iznosi 69%.⁹

U BiH deluju tri operatora koji su nosioci dozvole za pružanje GSM usluga: BH Telecom d.d. Sarajevo, Telekom Srpske a.d. Banja Luka i Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar, te dva davaoca usluga u mobilnim komunikacijama Izi Mobil d.o.o. Sarajevo i Blic.Net d.o.o. Banja Luka. Za razliku od tržišta fiksne telefonije, na tržištu mobilne telefonije postoji viši stepen konkurencije, obzirom da tri postojeća operatora nude svoje usluge na celoj teritoriji BiH.¹⁰

Implementacija usluge prenosivosti telefonskih brojeva u mobilnoj telefonskoj mreži (*prepaid, postpaid*) počela je od 1. januara 2013. godine. Ukupan broj prenesenih brojeva u mobilnoj mreži na kraju trećeg kvartala 2014.godine je oko 13 hiljada.

Stopa penetracije usluga mobilne telefonije u BiH usporava rast, i prema podacima Regulatorne agencije za komunikacije, u 2014. godini procenjuje se

⁹ 1.163.387 broj domaćinstava BiH, Preliminarni rezultati popisa stanovništva BiH 2013, Agencija za statistiku BiH

¹⁰ [Ocena stanja tržišta telekomunikacija u BiH](#)

na 92,68%. Stopa penetracije mobilne telefonije je i dalje ispod trenutnih vrednosti u zemljama EU i okruženja.

Tržišno učešće Mtel-a prema internim procenama, sa aspekta broja korisnika na nivou BiH, iznosi 41,0%.

Učešće *postpaid* korisnika i dalje je niže od proseka u zemljama okruženja i EU, i iznosi oko 19,30%.¹¹

Broj poslatih SMS poruka beleži pad u toku 2014. i to je globalni trend. U toku trećeg kvartala 2014. godine poslano je za 5,39% manje SMS poruka u odnosu na drugi kvartal 2014. godine (344 miliona u odnosu na 363 miliona). Na dan 31.12.2014., u Bosni i Hercegovini je delovao 71 provajder internet usluga, što je za 2 više u odnosu na prethodnu godinu, ali manje u odnosu na 2012.¹²

Stopu penetracije internet usluga na tržištu BiH karakteriše kontinuiran rast, pri čemu kao generator ovog rasta treba izdvojiti fiksni širokopojasni pristup. Broj korisnika usluga fiksnog širokopojasnog pristupa u BiH za treći kvartal 2014. godine je iznosio 534.444¹³, što znači da je stopa penetracije u odnosu na broj stanovnika u BiH iznosila 14,0%.¹⁴

Stopa penetracije za pristup Internetu putem širokopojasnih pristupnih tehnologija u fiksnim mrežama u BiH i pojedinim zemljama u regiji ukazuje da, i pored porasta broja korisnika na tržištu širokopojasnog pristupa Internetu, Bosna i Hercegovina spada u grupu slabije razvijenih zemalja regije i znatno je ispod proseka EU. Stopa penetracije fiksnog širokopojasnog pristupa u trećem kvartalu 2014. godine je iznosila 59,37%. Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH, u oblasti fiksnog širokopojasnog pristupa, interno se procenjuje na 24%.

U toku 2014. godine došlo je do daljeg unapređenja ponude usluga prenosa podataka, pre svega kod pružanja ADSL usluga što se ogleda kroz povećanje pristupnih brzina, uvođenja novih paketa namenjenih različitim kategorijama korisnika te sniženju cena za postojeće pakete. Operatori su nastavili da jačaju

¹¹ [Ocena stanja tržišta telekomunikacija u BiH](#)

¹² www.rak.ba

¹³ Kvartalni izveštaj regulatorne agencije za komunikacije, www.cra.ba

¹⁴ 3.791.622 broj stanovnika BiH, Preliminarni rezultati popisa stanovništva BiH 2013, Agencija za statistiku BiH

ponudu integrisanih (*bundle*), usluga, što je imalo za posledicu porast paketskih pretplatnika u 2014.¹⁵

Tržište distribucije TV programa se nalazi u fazi zrelosti i procenjuje se da praktično svako domaćinstvo u Bosni i Hercegovini poseduje TV priključak, pri čemu je analogna zemaljska radiodifuzija primarni izvor primanja TV signala, posebno u ruralnim sredinama.

U Bosni i Hercegovini postoji 50 operatora distribucije medijskih sadržaja, dominantno MojaTV (BH Telecom), Telemach i ELTA Kabel.

Očekuje se da će, i pored trenutnog zastoja u procesu po osnovu usvojene Strategije prelaska na digitalnu radiodifuziju u BiH od strane Vijeća Ministara, u narednih nekoliko godina doći do potpunog prelaska na digitalno emitovanje sadržaja, što je već učinjeno u najvećem broju zemalja okruženja.

Bitan aspekt ponude operatora su tzv. *bundle* usluge, koje praktično predstavljaju novo tržište koje će u narednom periodu povećavati učešće u prihodima operatora, ali i koje će karakterisati intenzivni konkurentski odnosi.

Crna Gora

Na tržištu Crne Gore direktno posluju mtel, FiberNet i HD-WIN, i to u segmentu mobilne telefonije, fiksne telefonije (putem Wi-Max mreže), distribucije medijskih sadržaja i obezbeđenja transportnih kapaciteta za *provider-e* komunikacionih usluga, kao i povezivanja sa inostranim telekomunikacionim mrežama.

Tržište mobilne telefonije karakteriše značajna konkurencija, sa tri prisutna operatora, koji teže potpunoj modernizaciji mobilne mreže, širenju radio spektra, većoj ponudi telefonskih aparata na tržištu i razvojem servisa i multimedijalnih sadržaja.

O zasićenosti tržišta govori i podatak o penetraciji koja već nekoliko poslednjih godina preko 160%. Broj *prepaid* korisnika na celom tržištu opada, dok broj *postpaid* korisnika raste za 11% u 2014. godini, u odnosu na prethodnu godinu. Ušesće *postpaid* korisnika je 36% od ukupnog broja korisnika mobilne telefonije, što je posledica sve veće ponude *smart* telefona na tržištu.

Međutim, iako je ekonomsko i tržišno okruženje u kojem je Društvo poslovalo bilo vrlo izazovno i dinamično, plan koji je postavljen za 2014. godinu u cilju dostizanja *market share-a* u mobilnoj telefoniji od 28%, ostvaren je, tako da je u odnosu na 2013. godinu *market share* mtel-a povećan za 1,8 p.p. Najveći rast

¹⁵ Godišnja anketa korisnika RAK dozvola za pružanje internet usluga u BiH, www.cra.ba

je ostvaren u delu *postpaid*-a gde je zabeležen rast od 24% u odnosu na predhodnu godinu, dok je u *prepaid* segmentu mtel svoju prepaid bazu održao stabilnom i drugi je operator po *market share*-u.

Što se prihoda tiče, ukupno telekomunikaciono tržište beleži pad od oko 6%. Osim ostvarivanja dodatnog tržišnog učešća u narednom periodu, mtel će nastojati da zadrži mesto drugog operatora na tržištu po prihodima, kao i da unapredi svoju tržišnu poziciju.

U skladu sa svetskim trendovima značaja i korišćenja mobilnog interneta, mtel je posebnu pažnju posvetio ovom segmentu, u kojem beleži povećanje prihoda u odnosu na prošlu godinu od 19%.

Na tržištu fiksne telefonije je primetna dominacija kompanije Crnogorski Telekom, dok mtel usluge fiksne telefonije pruža putem Wi-Max mreže. Tržište fiksne telefonije, kao i u većini zemalja beleži pad, ali proces prenosivosti brojeva omogućava kompaniji mtel pridobijanje novih korisnika. Tako je od 1260 brojeva ukupno prenešenih brojeva do sada, 1258 preneto u mtel.

Tržište distribucije TV signala podeljeno je između tri dominantna operatora: T Com, SBB i BBM i 4 kablovska operatora.

Imajući u vidu ovakvo stanje na tržištu, najveći potencijal rasta mtel vidi u domenu fiksnih servisa. Usvojenom strategijom širenja fiksne telefonije mtel može uzeti i deo tog tržišta i biti konkurentan u domenu fiksne mreže, interneta i televizije, akvizicijom kablovskih operatera i ostvarivanjem dodatnih prihoda većeg tržišnog učešća.

Kanali Arenasport društva HD-WIN su još prisutni i na tržištima Hrvatske i Makedonije. Na oba tržišta su kanali Arenasport prisutni ekskluzivno na IPTV platformama Hrvatskog, odnosno Makedonskog Telekom, oba članovi Deutsche Telekom grupacije.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Zahvaljujući primeni korporativnog upravljanja, Telekom Srbija dolazi do boljih mehanizama organizacije i kontrole, kao i do efikasne raspodele nadležnosti između korporativnih organa.

KORPORATIVNI ORGANI I SISTEM KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Telekom Srbija

Upravljanje Društvom organizovano je kao dvodomno. Organi Društva su:

- Skupština,
- Nadzorni odbor,
- Izvršni odbor.

Skupština

Skupštinu čine svi akcionari Društva, koji kroz njen rad, ostvaruju svoja vlasnička prava. U 2014. godini je održana jedna sednica Skupštine - 47. redovna sednica (30. maj 2014. godine).

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor poslove iz svog delokruga obavlja u skladu sa važećim zakonskim propisima, Statutom Društva i Poslovníkom o radu Nadzornog odbora, nastojeći da deluje u najboljem interesu Društva.

Nadzorni odbor i njegovi članovi dužni su da postupaju savesno i lojalno prema Društvu i akcionarima i da poslove iz svog delokruga obavljaju sa dužnom pažnjom i u razumnom uverenju da deluju u najboljem interesu Društva.

Članove Nadzornog odbora bira Skupština, običnom većinom prisutnih ili predstavljenih akcionara sa pravom glasa, kao i akcionara koji, u skladu sa Zakonom i Statutom, glasaju pisanim putem.

Kandidate za izbor članova Nadzornog odbora predlažu Nadzorni odbor, Komisija za imenovanje, ukoliko postoji, ili akcionari Društva koji imaju pravo na predlaganje dnevnog reda Skupštine.

Predsednika bira Nadzorni odbor između svojih članova većinom glasova, od ukupnog broja članova Nadzornog odbora, na predlog članova Nadzornog odbora, koje predlaže kontrolni akcionar Društva.

Komisija za reviziju

Komisija za reviziju kao komisija obrazovana od strane Nadzornog odbora poslove iz svog delokruga obavlja u skladu sa nadležnostima utvrđenim važećim zakonskim propisima.

Izvršni odbor

Članove Izvršnog odbora, uključujući i Generalnog direktora, bira Nadzorni odbor. Članovi Izvršnog odbora su izvršni direktori.

Organizacija, način rada i odlučivanje Izvršnog odbora su detaljnije regulisani Poslovnikom o radu, koji je u skladu sa svojim zakonskim i statutarnim nadležnostima doneo Izvršni odbor.

Sekretar Društva

Telekom Srbija ima Sekretara Društva, koga imenuje Nadzorni odbor.

Poslovi unutrašnjeg nadzora

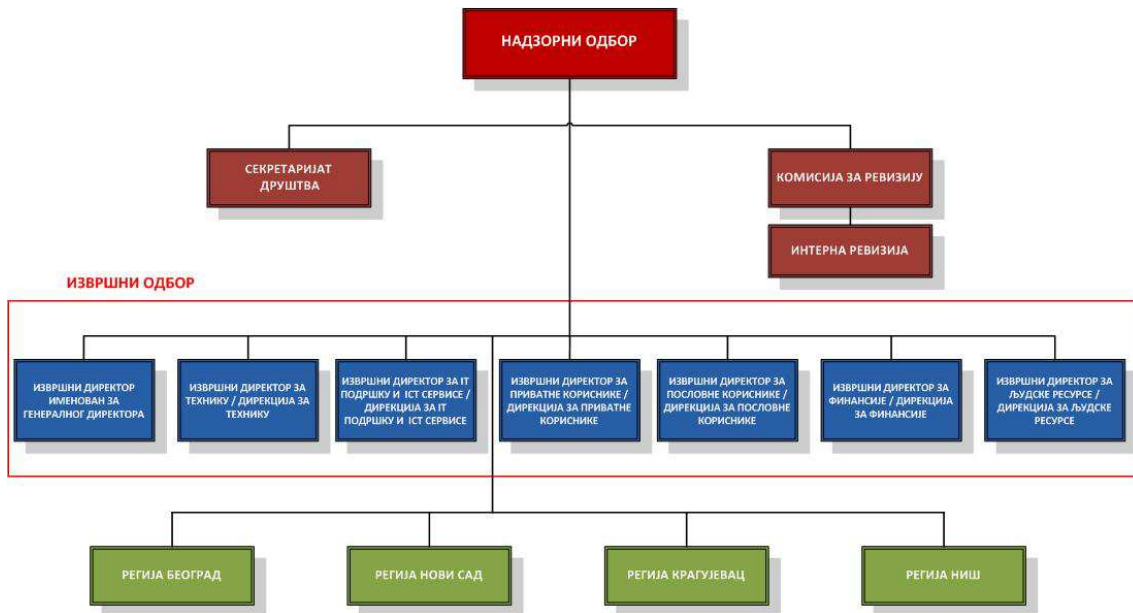
U Društvu je formirana organizaciona celina nadležna za poslove unutrašnjeg nadzora (pod nazivom: Interna revizija), koja sprovodi aktivnosti kontrole usklađenosti poslovanja Društva sa zakonom, drugim propisima i aktima Društva. Nadzorni odbor je svojim internim aktima, uredio način sprovođenja i organizaciju rada interne revizije poslovanja, uključujući i uslove koje moraju da ispunjavaju lica koja obavljaju poslove interne revizije poslovanja, u pogledu profesionalnog ili stručnog znanja, iskustva i poštovanja etičkih normi koji ih čine podobnim za obavljanje navedenih poslova u Društvu.

Nadzorni odbor je usvojio Povelju interne revizije, koja je neophodna radi obezbeđenja nezavisnog i objektivnog funkcionisanja organizacione celine nadležne za poslove interne revizije, kao i Pravilnik o internoj reviziji.

Organizaciona struktura

Društvo svoje poslovne ciljeve ostvaruje kroz poslovne celine kojima rukovode izvršni direktori.

Šema u prilogu prikazuje organizacionu strukturu Telekom Srbija:

IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Telekom Srbija primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja (u daljem tekstu: Kodeks), koji je usvojen na 1. sednici Nadzornog odbora Društva održanoj dana 26. juna 2012. godine i objavljen na internet stranici Društva www.telekom.rs.

Društvo nastoji da razvije praksu korporativnog upravljanja, koja je zasnovana na savremenim i opšteprihvaćenim principima korporativnog upravljanja, iskustvima i najboljoj praksi u ovoj oblasti, a uz poštovanje zahteva predviđenih važećim propisima, kao i uvažavanje globalnih tržišnih uslova i kretanja na domaćem telekomunikacionom tržištu i definisanih razvojnih ciljeva Društva.

Nadzorni odbor Društva nadležan je za primenu i tumačenje Kodeksa, redovno praćenje njegovog sprovođenja i usklađenosti korporativne organizacije i delovanja Društva sa Kodeksom.

Primena principa adekvatnog uvažavanja interesa svih postojećih i potencijalnih akcionara, investitora, poverilaca, korisnika usluga, zaposlenih, članova korporativnih organa Društva, obezbeđuje se kroz, internim aktima definisane, postupke rada i odlučivanja korporativnih organa, kao i kroz komunikaciju i koordinaciju rada između svih organa Društva, rukovodilaca u poslovnom sedištu Društva i celinama njegove teritorijalne organizacije, zaposlenih, akcionara i javnosti.

U implementaciji sistema korporativnog upravljanja, nije bilo odstupanja od pravila predviđenih Kodeksom.

Prava akcionara

Društvo garantuje ostvarivanje imovinskih i neimovinskih prava akcionara utvrđenih Zakonom, Osnivačkim aktom, Statutom i drugim aktima Društva.

Sve akcije Društva su obične akcije i svaka akcija daje pravo na jedan glas u Skupštini Društva.

Društvo nastoji da, kroz blagovremeno zakazivanje sednica Skupštine i mehanizme glasanja akcionara o odsustvu, podstiče učešće akcionara u radu Skupštine.

Sve relevantne informacije i materijali za sednicu Skupštine, dostupni su na internet stranici Društva www.telekom.rs, u zakonskim rokovima pre održavanja sednice Skupštine, posebno imajući u vidu aktuelne uslove postojanja velikog broja akcionara.

Naknade i nagrade članovima organima Društva

Skupština Društva je donela odgovarajuće odluke kojima je utvrdila naknade za rad predsednika i članova Nadzornog odbora, odnosno politiku naknada za rad izvršnih direktora Društva. Nadzorni odbor je posebnom odlukom, utvrdio pravo na naknadu za rad predsedniku i članovima Komisije za reviziju.

Komunikacija sa javnošću, obelodanjivanje podataka i transparentnost

Društvo obezbeđuje transparentnost svog poslovanja uz ispunjavanje predviđenih obaveza, u pogledu izveštavanja i objavljivanja tačnih i potpunih informacija, uz poštovanje principa redovnog i blagovremenog informisanja putem svoje internet stranice. Akcionari i javnost se, prvenstveno, putem internet stranice Društva izveštavaju o finansijskim rezultatima Društva, kao i o svim bitnim događajima u vezi sa Društvom, za koje je obaveza takvog izveštavanja predviđena važećim zakonskim propisima i internim aktima Društva.

Ostale aktivnosti u primeni Kodeksa

Društvo ulaže maksimalne napore za stalno unapređenje korporativnog sistema koji će garantovati postupanje svih korporativnih organa Društva, njihovih članova, zaposlenih i Društva u celini u skladu sa pravilima Kodeksa, posebno u domenima koji regulišu:

- Postojanje ličnog interesa i dužnosti izbegavanja sukoba interesa,
- Saradnju korporativnih organa Društva,

- Suzbijanje i sprečavanje korupcije i podmićivanja,
- Angažovanje spoljnih konsultanata,
- Poslovnu etiku.

Ova izjava predstavlja sastavni deo Konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju Društva za 2014. godinu.

Mtel

Poslovanje Mtel-a, kao društva kapitala, odnosno akcionarskog društva, definisano je odredbama Zakona o privrednim društvima. Saglasno ovim odredbama i Statutu Mtel-a, organe Akcionarskog društva čine:

- Skupština akcionara,
- Upravni odbor,
- Generalni direktor,
- Izvršni odbor,
- Odbor za reviziju,
- Interni revizor.

Izjava o primeni standarda korporativnog upravljanja

U cilju unapređenja korporativnih odnosa između zainteresovanih strana koji proizilaze iz važećih zakonskih propisa i međunarodno prihvaćenih načela i iskustava najboljih praksi korporativnog upravljanja, kompanija Mtel je usvojila sopstveni Kodeks ponašanja i korporativnog upravljanja, kojeg u potpunosti primenjuje. Ovim Kodeksom su detaljnije utvrđeni mehanizmi funkcionisanja organa Društva i zaštite interesa u međusobnim odnosima različitih nosilaca interesa u Društvu. Kodeks je utvrđen na osnovu Zakona o privrednim društvima, Standarda korporativnog upravljanja, Principa korporativnog upravljanja usvojenih od strane Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD).

Na sve što nije regulisano Kodeksom, direktno se primenjuju odredbe Zakona o privrednim društvima, Standarda korporativnog upravljanja koje donosi Komisija za hartije od vrednosti, Statuta i drugih opštih akata Društva.

Cilj Društva je da se stalnom primenom propisanih standarda, kao i dobrim i odgovornim upravljanjem i nadziranjem poslovnih i upravljačkih funkcija Društva unapredi konkurentska sposobnost Društva i obezbedi povoljniji ambijent za investicionu aktivnost.

U toku 2014. godine Mtel je primenom Standarda korporativnog upravljanja i sopstvenog Kodeksa ponašanja i korporativnog upravljanja, obezbedio efikasnu primenu principa korporativnog upravljanja Društva kroz ponašanja koja su se odnosila na:

- osiguranje osnova za efikasnu primenu principa upravljanja akcionarskim društvima;
- prava akcionara i ključne vlasničke funkcije;
- ravnopravan tretman akcionara;
- ulogu zainteresovanih strana nosilaca interesa u upravljanju akcionarskim društvima;
- objavljivanje i javnost informacija,
- ulogu i odgovornost odbora.

Izjava Mtel-a o usklađenosti organizacije i delovanja sa kodeksom ponašanja, odnosno standardima korporativnog upravljanja čini sastavni deo ovog izveštaja i objavljena je na internet stranici kompanije u sekciji „Investitori“: <http://www.Mtel.ba> i internet stranici Berze: <http://www.blberza.com>.

mtel

Shodno Statutu mtel-a, organi mtel -a su :

- Odbor direktora, koga čine Predsednik Odbora i još četiri člana i
- Izvršni direktor.

Izvršni direktor imenuje direktore odgovorne za pojedine oblasti poslovanja.

TELUS

Upravljanje u Telus je organizovano kao jednodomno.

Organi Telus su:

- Skupština i
- direktor

Organizacionu strukturu Telus čine:

- Direkcija i
- Teritorijalni centri

Direkcija je podeljena na četiri organizacione celine:

- Kabinet direktora:

Pomoćnik direktora za oblast održavanja higijene i redovno održavanje

Pomoćnik direktora za oblast fizičko tehničkog obezbeđenja

- Stručna služba za pravne i opšte poslove
 - Stručna služba za komercijalu
 - Stručna služba za finansije.
- Teritorijalni centri društva, kojima rukovode šefovi Teritorijalnih centara, organizovani su u:
- Beogradu,
 - Nišu,
 - Kraljevu i
 - Novom Sadu.

FiberNet

Organi FiberNet su:

- Osnivač i
- Izvršni direktor.

TS:NET B.V.

Organi TS:NET B.V. su:

- Skupština akcionara i
- Odbor izvršnih direktora.

TS:NET-om B.V. upravlja, sa ovlašćenjima i nadležnostima Odbora izvršnih direktora, pravno lice Sovereign Trust B.V., iz Amsterdama, na osnovu posebno zaključenog Ugovora o upravljanju, dok poslove iz nadležnosti Skupštine akcionara obavlja generalni direktor Matičnog društva u funkciji osnivača.

HD-WIN d.o.o.

U Društvu za telekomunikacije "HD-WIN" kao jedini korporativni organ društva postoji Skupština Društva sačinjena od svih akcionara/članova Društva. Putem Skupštine Društva svi članovi Društva ostvaruju svoja vlasnička prava.

Društvo za telekomunikacije HD-WIN je organizovano u sledećim celinama:

- Kabinet Generalnog direktora
- Sektor za tehniku
 - Služba studijske tehnike
 - Služba satelitske režije
 - Služba za IT i razvoj
- Sektor za produkciju
- Sektor za program

- Služba redakcije
- Sektor za marketing i prodaju
- Sektor za ekonomske i pravne poslove
- Knjigovodstvo je outsource-ovano i povereno Deloitte-u.

DUNAV BANKA a.d.

Organi Banke su:

- Skupština Banke
- Upravni odbor (koji ima 7 članova)
- Izvršni odbor (koji ima 3 člana)

DIMEDIA

Organi Kompanije prema odredbama novog Statuta usvojenog od strane

Skupštine akcionara koji je u postupku registracije su:

- Skupština akcionara
- Odbor direktora (koji ima 4 člana)
- Izvršni direktor

POSLOVANJE

STRATEGIJA

Matično i zavisna društva uživaju jedinstvenu poziciju na tržištu telekomunikacija u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, kao operatori koji svojim korisnicima omogućavaju jedinstveno i integrisano korisničko iskustvo zasnovano na isporuci najšireg spektra konvergentnih usluga. Matično i zavisna društva teže očuvanju leaderske pozicije na više segmenata tržišta u regionu, kroz inovativni razvoj proizvoda i usluga, unapređujući zadovoljstvo korisnika i poslovnih partnera i ostvarujući rast poslovnih rezultata.

Strateško opredeljenje Matičnog i zavisnih društva, osim očuvanja leaderske pozicije na pojedinim segmentima tržišta, je unapređenje tržišne pozicije i obezbeđenje održivog rasta tržišnog učešća. Navedeni ciljevi ostvaruju se putem stalnog unapređenja korisničkog iskustva kroz uvođenje novih usluga i aplikativnih rešenja, modernizaciju mreže i jačanje brenda poštujući principe društveno odgovornog poslovanja.

Savremeni zahtevi tržišta i rastuće potrebe zahtevaju da se komparativne tržišne prednosti i primena strategije oslanjaju na nematerijalnu aktivu kao što su: ljudski kapital, informacioni kapital i organizacioni kapital.

U cilju jačanja tržišne pozicije, unapređenja organizacione efektivnosti i efikasnosti i poboljšanja poslovnih performansi, doneta je nova strategija poslovanja za naredni trogodišnji period, zasnovana na unapređenoj viziji i misiji, kojom su razrađeni ključni segmenti korporativne strategije u oblastima marketinga i prodaje za privatne i poslovne korisnike, PR, tehnološkog razvoja, razvoja IT, razvoja ljudskih resursa, finansija, logistike i nabavke. Definisani su strateški ciljevi, koji se odnose na sve ključne oblasti poslovanja, a koje je potrebno ostvariti implementacijom strateških inicijativa, kao i primenom strateških preporuka.

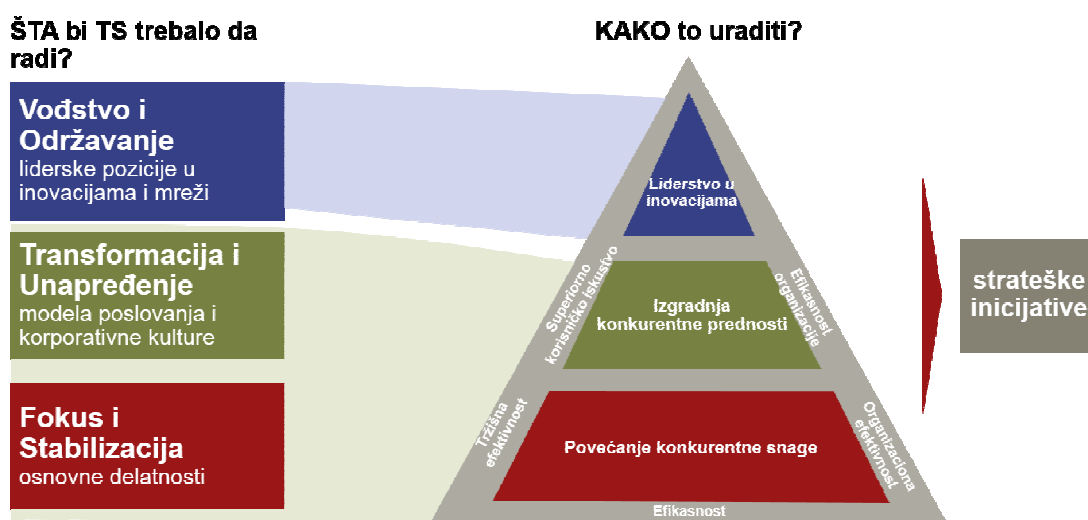
Strateški okvir zasniva se na piramidalnom principu i određuje odgovore na glavne izazove s kojima se društva suočavaju obavljajući osnovnu delatnost, odnosno razvijajući nove oblasti poslovanja. Najveći deo resursa potrebno je usmeriti na povećanje sveukupne konkurentne snage u tri glavne oblasti: povećanje tržišne efektivnosti, povećanje efikasnosti i povećanje organizacione efektivnosti. Cilj ovih nastojanja je da se stvori superiorno korisničko iskustvo i da se poveća stepen efikasnosti organizacije društva. Kako ne bi zaostajali za

konkurencijom, potrebno je nastaviti sa ulaganjima radi stvaranja i zadržavanja liderske pozicije u oblasti inovacija na tržištima na kojima nastupamo. Uspeh Matičnog i zavisnih društava će se meriti održivošću rasta vrednosti društava za njihove akcionare.

Strateško usmerenje za naredni period zasniva se na tri stuba, koji se odnose na glavne izazove:

- Fokus i stabilizacija osnovne delatnosti,
- Transformacija i unapređenje modela poslovanja i korporativne kulture,
- Vođstvo i održavanje liderske pozicije u inovacijama i mreži.

Na sledećoj slici predstavljen je strateški okvir i veza sa stubovima strateškog usmerenja:

Za svaki nivo strateškog okvira definisani su strateški ciljevi i strateške inicijative koje je potrebno implementirati radi ostvarivanja postavljenih ciljeva.

Strateški ciljevi i inicijative za **povećanje konkurentne snage** grupisani su prema glavnim oblastima na koje se odnose i obuhvataju ciljeve i inicijative za povećanje tržišne efektivnosti, ciljeve i inicijative za povećanje efikasnosti i ciljeve i inicijative za povećanje organizacione efektivnosti.

Strateški ciljevi i inicijative za **izgradnju konkurentne prednosti** grupisani su u dve glavne oblasti: ciljevi i inicijative za stvaranje superiornog korisničkog iskustva i ciljevi i inicijative za povećanje efikasnosti organizacije. Inicijative orijentisane na izgradnju konkurentne prednosti zahtevaju veća ulaganja i duži vremenski horizont zbog dužeg perioda potrebnog da bi se vratilo uloženo.

Strateški ciljevi i inicijative za **obezbeđivanje liderske pozicije u inovacijama** odnose se na ulazak na nove segmente tržišta. Inicijative za obezbeđivanje liderske pozicije u inovativnosti na tržištu orijentisane su na pružanje

netradicionalnih telekomunikacionih usluga korisnicima i proširenje poslovanja na druge delatnosti.

Korporativna poslovna strategija, sa svoja tri stuba i strateškim okvirom, uspostavlja ravnotežu između inicijativa koje su orijentisane samo na jednu organizacionu celinu i inicijativa čije sprovođenje zahteva multidisciplinarnu saradnju većeg broja organizacionih celina, čime vodi celovitom ostvarivanju zajedničkih ciljeva.

U toku 2014.godine započeta je realizacija većeg broja strateških inicijativa, u skladu sa definisanim akcionim planovima za implementaciju.

Ključni faktori uspeha implementacije strategije su:

- interno usaglašeni plan implementacije, odgovornosti i koordinacija, uz punu podršku i saglasnost najvišeg menadžmenta za vremenski okvir i utvrđene prioritete;
- određivanje odgovarajućih timova za implementaciju u smislu veština i kapaciteta, uz intenzivno uključivanje stejkholdera na višim nivoima;
- obezbeđivanje potrebnih IT resursa, imajući u vidu visok stepen zavisnosti implementacije strategije od raspoloživosti informacionih tehnologija.

Uspešna implementacija strategije u velikoj meri se oslanja na primeni upravljačkih metodologija i alata koji su poznati u najboljoj praksi:

- implementacija sistema indikatora performansi (KPI) kroz BSC (Balanced Scorecard) sistem za praćenje implementacije strategije
- jačanje projektnog i programskog upravljanja radi stvaranja jedinstvene mape promena koje prevazilaze svakodnevno poslovanje
- kontinuirano unapređenje upravljanja poslovnim procesima i povećanje operativne i organizacione efikasnosti

U narednom periodu Matično i zavisna društva će nastojati da kontinuirano identifikuju mogućnosti i ostvaruju sinergetske efekte sa organizacionog, operativnog, tehničkog i komercijalnog stanovišta.

Organizacione sinergije ogledaju se u uvođenju korporativnog upravljanja na nivou grupe, koje treba da donese niz pozitivnih efekata: poboljšanje poslovnih rezultata Matičnog i zavisnih društava i održavanje poverenje investitora, smanjenje troškova, povećanje vrednosti društava, podsticaj menadžmentu za ostvarivanje ciljeva koji su u interesu akcionara i organizacije, kao i smanjenje rizika u poslovanju.

Operativne sinergije podrazumevaju konsolidaciju, odnosno centralizaciju zajedničkih funkcija radi ostvarivanja pozitivnih efekata na nivou grupe, zahvaljujući ekonomiji obima.

Tehnološke sinergije odnose se na zajedničko dugoročno planiranje mreža i odnos prema dobavljačima, utvrđivanje zajedničkih smernica za razvoj i korišćenje određenih tehničkih platformi, kao i razmenu znanja, kompetencija i najbolje prakse između Matičnog i zavisnih društava.

Komercijalne sinergije obuhvataju zajedničke marketinške aktivnosti na nivou grupe, transfer rešenja u toku razvoja novih proizvoda i usluga između zavisnih društava, cenovnu strategiju na nivou grupe, centralizovano upravljanje partnerstvima, u cilju ostvarivanja optimizacije troškova i obezbeđivanja jedinstvene strategije brenda.

USLUGE

Telekom Srbija

Telekom Srbija kao vodeća telekomunikaciona kompanija u regionu nudi svojim korisnicima široki spektar usluga iz oblasti mobilne i fiksne telefonije, interneta, multimedijalnih servisa i prenosa podataka.

Matično društvo teži da uvođenjem novih usluga, a u skladu sa neprestanim napretkom tehnologije u ovoj oblasti, odgovori na mnogobrojne zahteve svojih korisnika i da održi konkurentnost na tržištu.

Poslovni korisnici

Kako bi se zadovoljile potrebe poslovnih korisnika i upotpunila ponuda Telekoma Srbija, u toku 2014. godine pušteno je više usluga iz oblasti mobilne telefonije i ICT servisa.

Iz oblasti mobilne telefonije uvedeni su novi tarifni profili za poslovne korisnike, u aprilu BizMix (S/M/L) i BizMixNet (S/M/L/XL/XXL), a početkom novembra BizMax i BizMax Plus tarife. BizMix tarifni profili omogućavaju korisnicima u okviru mesečne naknade određenu količinu minuta za komunikaciju prema nacionalnim fiksnim i mobilnim mrežama i razmenu SMS poruka. Korisnicima koji pored navedenog imaju potrebu za pristupom internetu namenjene su BizMixNet tarife koje omogućavaju bez dodatne naknade neograničen pristup internetu, s tim da se brzina pristupa smanjuje nakon dostizanja količine uključene u mesečnu naknadu za datu tarifu. BizMax tarifni profili imaju u okviru mesečne naknade pored nacionalnog i međunarodnog i određenu količinu besplatnog roming saobraćaja.

Iz oblasti mobilne telefonije uveden je novi sistem tarifiranja u *roaming-u*, uz dosta povoljnije uslove. U aprilu je uvedena nova usluga Blackberry BES 10 čime se poslovnim korisnicima pružaju dodatne usluge iz Blackberry ponude.

U junu je puštena i usluga Satelitske telefonije. Poslovni korisnici mogu od Telekoma Srbija iznajmiti satelitski mobilni uređaj Thuraya SG-2520 koji služi za mobilnu komunikaciju kroz GSM mrežu, a korišćenjem Thuraya satelitskog sistema i u oblastima gde ne postoji pokrivanje signalom mobilne telefonije. Uz uređaj, korisnik se može odlučiti za SIM karticu Telekoma Srbija ili Prepaid SIM karticu operatera Thuraya.

Od jula 2014. godine korisnicima je omogućeno korišćenje MiFi bežičnog rutera koji obezbeđuje bežičnu WiFi konekciju i pristup internetu dok su u

pokretu. Korišćenjem MiFi modema mogu kreirati hot spot za do deset pametnih uređaja i izabrani Mobilni Net paket istovremeno koristiti na više uređaja (telefon, tablet, laptop, PDA).

U oblasti usluga pristupa internetu, u avgustu 2014. godine uvedena je nova usluga Internet za poslovne korisnike, koja je namenjena isključivo poslovnim korisnicima, kako u pogledu koncepta (komercijalni uslovi potpuno nezavisni od tehnologije), tako i u pogledu kvaliteta. Omogućeni su IP protoci do 1 Gb/s.

Od ICT servisa, uvedene su nove usluge: Cloud computing faza I (IaaS i PaaS), Sistem za zaštitu od DDoS napada i usluga Web Control.

U maju 2014. predstavljena je usluga Cloud computing koja predstavlja iznajmljivanje virtuelne *cloud* računarske infrastrukture gde korisnik samostalno, putem portala, može iznajmljivati i menjati konfiguracije servera (IaaS) ili serverskih platformi (PaaS) u periodu koji njemu odgovara.

Sistem za zaštitu od DDoS napada prati situaciju na internet linkovima poslovnih korisnika i u slučaju Distributed Denial of Service (DDoS) napada preusmerava neželjeni saobraćaj štiteći korisnikovu infrastrukturu.

Web Control predstavlja zaokruženo rešenje za kontrolu pristupa gde internet saobraćaj poslovnog korisnika prolazi kroz niz filtera (*antivirus, antiphishing, URL filtering, firewall*) pružajući korisniku potpunu zaštitu na internetu.

Privatni korisnici

Usluge fiksne telefonije

U avgustu 2014. godine urađen je rebalans tarifa u fiksnoj telefoniji. Rebalans je obuhvatio izmenu cene mesečne naknade i količine besplatnog saobraćaja uključenog u naknadu, ukidanje podele na mesni i međumesečni saobraćaj i uvođenje jedinstvene (nacionalne) zone, ukidanje perioda jakog i slabog saobraćaja, uvođenje minutnog tarifiranja, izmenu cena minuta saobraćaja u nacionalnom fiksnom saobraćaju i ka mobilnim i nomadskim korisnicima, kao i izmenu cena poziva ka govornim automatima Telekoma Srbija.

Usluge mobilne telefonije

U martu 2014. uvedena je Fair Usage Policy funkcionalnost za korisnike *postpaid* tarife Moj klub (Mi smo Partizan, Volim Partizan, Partizan moja kuća, Sever, Tokio, Bari).

U aprilu 2014. godine izvršene su izmene mtel *roaming* tarifnih dodataka. Novi dodaci su dostupni svim mt:s korisnicima (*prepaid*, kontrola troškova i *postpaid*)

koji se nalaze u *roaming*-u u mtel mreži Crne Gore i omogućavaju besplatan odlazni i dolazni saobraćaj (pozivi/SMS) ka svim mrežama Telekom Srbija grupe, i besplatan data saobraćaj. Postoje dva dodatka u zavisnosti od perioda trajanja – 10 i 30 dana.

Početak aprila meseca u produkciju je puštena usluga SMS plaćanje osiguranja. U saradnji sa AS Neživotnim osiguranjem a.d.o. svim mt:s korisnicima je omogućeno SMS plaćanje polise putnog osiguranja i osiguranja auto asistencije.

Tokom aprila meseca u produkciju puštena je usluga „Dopuni mi kredit“, kojom se *prepaid* korisnicima daje mogućnost da od drugih mt:s korisnika, bez obzira da li su oni *prepaid* ili *postpaid*, zatraže dopunu kredita. Dopuna kredita nakon poslatog zahteva izvršiće se pomoću već postojećih načina Friendly dopuna i dopuna sa *postpaid* broja. Usluga je besplatna za korisnika.

U junu 2014. godine uveden je novi sistem tarifiranja u *roaming*-u, čime je korisnicima znatno olakšana upotreba mobilne telefonije u inostranstvu, uz dosta povoljnije uslove.

U julu su startovali izmenjeni Evropa postpaid roaming paketi. U ponudi je 5 paketa sa različitim kombinacijama vrsta i količina saobraćaja, sa trajanjem od 30 dana. Paketi koji u sebi obuhvataju i data saobraćaj su realizovani sa *Bill shock prevention* funkcionalnošću, što znači da se korisnicima nakon potrošenog data saobraćaja iz paketa, data saobraćaj blokira do isteka trajanja paketa.

U julu 2014. uvedena je opšta kampanja za sve *prepaid* korisnike kojom se omogućava izbor sledećih dodatka: Uzmi SVE, Uzmi minute i Uzmi poruke, u trajanju 1 i 7 dana. Korisnici su u ponudi imali dodatke koje sadrže neograničene pozive ka mt:s mreži, fiksnoj mreži Telekoma Srbija, neograničene poruke u nacionalnom saobraćaju i neograničeni internet.

Od septembra 2014. godine unapređena je usluga SMS plaćanje računa i dopuna *prepaid* kredita sa bankovnih računa korisnika, tako što je u produkciju puštena Android mobilna aplikacija „mPlati“, koja predstavlja još samo jedan kanal naplate računa za Telekomove usluge i način dopune *prepaid* kredita. Cilj ovog projekta je da omogući, olakša i pojednostavi mobilna plaćanja razvojem android aplikacije, koja uključuje sledeće servise:

1. SMS plaćanje Telekomovih računa
2. SMS dopunu

Korisnici na *google play*-u mogu besplatno preuzeti m:plati aplikaciju, sve što je potrebno je da imaju telefon sa android operativnim sistemom 2.3 ili novijim.

U oktobru su uvedene nove *postpaid* tarife sa ciljem zadovoljenja specifičnih potreba korisnika. U ponudi je 12 tarifnih profila.

U istom mesecu uvedeni su i novi *postpaid extra* tarifni dodaci (*extra* minuti, *extra* poruke, mt:s najdraži broj), čime je *postpaid* tarifa učinjena još povoljnijom.

U decembru 2014. godine uveden je hibridni paket za *prepaid* korisnike. U ponudi je paket koji omogućava popust od 50% na sav nacionalni saobraćaj. U planu je uvođenje novih paketa. Kupovina hibridnog paketa omogućena je kroz USSD meni i SMS. Korisnik plaća mesečnu pretplatu za hibridni paket, paket traje 31 dan, obnova je automatska.

Telekom Srbija je prvi objavio potpisivanje ugovora sa prestižnom kompanijom APPLE i najavio prodaju iPhone telefona. Sa prodajom se startovalo u novembru 2014. godine. Osim navedene saradnje sa kompanijom Apple, Telekom Srbija je od oktobra svoju ponudu obogatio sa modelima proizvođača: Lenovo, Acer, CAT, dok se u ponudi tablet uređaja osim standardnih brendova, našao i domaći brend TESLA.

Mobilni internet

U martu 2014. godine uveden je još jedan internet dodatak za *postpaid* korisnike - Net Plus S.

U avgustu 2014. godine je unapređena usluga Prepaid mobilni Net, kako za nove tako i za postojeće korisnike. Snižena je cena megabajta, na raspolaganju je novi Data plus paket od 500 MB po povoljnoj ceni. Snižene su cene paketa od 1 GB i 2 GB. Nova Data SIM kartica sadrži 50 dinara koji mogu da se iskoriste za prenos podataka ili slanje SMS poruka, kao i inicijalni kredit od 300 MB.

Unapređenje BOX-a

Uvedene su dodatne linije u okviru BOX paketa.

U julu 2014. uvedeni su novi BOX paketi i izvršene su izmene na postojećim paketima. Uvedeni su Boks 2 paketi (4 paketa: kombinacija fiksnog priključka sa mobilnom, IPTV, mini IPTV i internet uslugom) i jedan BOX 3 paket (fiksni, internet i IPTV). Urađena je izmena u količinama saobraćaja uključenog u pretplatu za mobilni priključak, a fiksnom priključku u okviru BOX paketa

omogućen je neograničen besplatan saobraćaj u okviru fiksne mreže Telekoma Srbija. Takođe je omogućeno uključivanje dodatnih fiksnih linija (maksimalno 2) u BOX paket, za koje se plaća određena mesečna naknada, a kao i osnovna fiksna linija imaju neograničen besplatan saobraćaj u okviru fiksne mreže Telekoma Srbija.

Internet

Korisnicima je u januaru omogućeno da preuzmu sve svoje račune u pdf formatu. Ovo predstavlja prvu fazu realizacije servisa eRačun kada će korisnik moći da se prijavi da prima sve račune Telekoma Srbija isključivo u elektronskoj formi na svoju SSO mail adresu.

U julu 2014. puštena je Cloud computing usluga. Trenutno su u ponudi dva servisa ove usluge: Platform as a Service i Infrastructure as a Service. Korisnik uslugu može da koristi na period od 30 dana, s tim da je omogućena kupovina i dodatnih resursa poput memorije, diska i sl. po principu „pay as you go“.

U junu komercijalno je pušten mMarket web portal kao dodatak dosadašnjem mMarket wap portalu. Urađen je redizajn wap mMarket portala koji predstavlja virtuelno prodajno mesto Telekoma Srbije, preko kojeg se korisnicima mobilnih uređaja nudi prodaja i besplatno preuzimanje multimedijalnih sadržaja lokalnih i globalnih proizvođača. Kada korisnik inicira preuzimanje/kupovinu sadržaja preko *web*, isporuka se radi direktno na mobilni uređaj uz dostavu linka za download unutar SMS poruke koji redirektuje korisnika na wap portal. Na taj način, korisnik je siguran da je sadržaj koji kupuje prilagođen modelu njegovog mobilnog telefona.

U decembru 2014. puštena je nova verzija Android aplikacije mt:s centar koja uz novi vizual nudi i poboljšane funkcionalnosti aplikacije: vizuelni prikaz preostalih minuta, SMS i data saobraćaja, broj dana do isteka ugovorne obaveze, informacije o poslovnicama Telekoma, ostalim uslugama u mt:s ponudi itd. Korisnici pomoću aplikacije mt:s centar mogu da provere stanje računa, dopune kredit sebi ili prijateljima, da se informišu o aktuelnim promocijama ili kupe vaučere i aktiviraju uslugu povoljnijih poziva ka fiksnim i mobilnim mrežama u inostranstvu, kao i omiljenih brojeva u mt:s mreži. Korisnici mogu da pogledaju važne brojeve, spisak Telekom Srbija poslovnica, SMS imenik ili da provere u kojoj mreži je korisnik. Na raspolaganju je i usluga besplatnog gledanja TV kanala preko mt:s mreže (RTS1, RTS2, Prva TV, Pink, B92, B92 Info i Studio B), kao i opis paketa Telekom Srbija digitalne televizije.

Korisnici mogu da preuzmu interesantne Telekom Srbija aplikacije, saznaju odgovore na najčešća pitanja o uslugama Telekom Srbija, ili da se informišu o ostalim uslugama u mt:s ponudi. U januaru 2015. očekuje se i komercijalno puštanje aplikacije za IOS operativni sistem, imajući u vidu ponudu iPhone uređaja Telekoma Srbija.

Multimedija

U januaru 2014. u okviru partnerskog projekta X Factor razvijena je aplikacija za *smart* telefone. Aplikacija omogućava gledanje ekskluzivnih *live stream* sadržaja, snimke sa audicija, vesti i slično. Aplikacija je dostupna korisnicima mt:s-a koji imaju Samsung X Factor telefone.

U aprilu je Telekom u saradnji sa organizacijom Mikser pokrenuo projekat „Savamala kreativna četvrt“ sa idejom da našim korisnicima omogući pristup kulturnim, umetničkim i zabavnim sadržajima, koji su dostupni na našim platformama. Sadržaji su dostupni u okviru Mikser aplikacije i IPTV platforme. U samom Mikser house otvorena je i „Telekom Srbija Media Lab“ koja omogućava besplatno korišćenje računara i pristup internetu. Besplatan pristup internetu preko WiFi konekcije omogućen je na preko deset lokacija (galerija, kulturnih organizacija i drugih objekata) u četvrti Savamala.

U decembru 2014. godine puštanjem u rad nove IPTV platforme, korisnicima su raspoložive dve nove funkcionalnosti: gledaj unazad i 72 sata unazad. Usluga Gledaj unazad omogućava korisniku da pauzira trenutno emitovan TV sadržaj, kao i da pogleda sadržaj koji se emitovao u prethodnih 60 minuta. Pomoću usluge 72 sata unazad, korisniku su dostupne emisije koje su emitovane u prethodna 3 dana.

U 2014. godini portal Klik sport, koji omogućava uživo praćenje ekskluzivnih sportskih događaja putem računara, obogaćen je novim sadržajima poput ACB lige, Eurocup, Serie A i regionalne vaterpolo lige.

Nove usluge za korisnike u dijaspori - GO4YU

Krajem 2014. godine, Telekom Srbija je u saradnji sa partnerom, pod brendom GO4YU, omogućio jedinstveno rešenje koje pruža telekomunikacione usluge namenjene korisnicima u dijaspori u Sjedinjenim Američkim Državama. Korisnicima su na raspolaganju usluge fiksne i mobilne telefonije, kao i multimedije.

U okviru usluga fiksne telefonije, korisniku GO4YU su u okviru paketa omogućeni minuti za pozive ka fiksnoj i mobilnoj mreži Telekoma Srbija, besplatni razgovori sa korisnicima GO4YU telefona, kao i kvalitetna i pouzdana veza.

GO4YU korisnici mobilne telefonije u SAD dobijaju SIM karticu sa američkim i srpskim brojem, odnosno sa minutima, porukama i Internetom u Americi i minutima za razgovore ka brojevima fiksne i mobilne mreže Telekoma Srbija.

Pored usluga fiksne i mobilne telefonije, korisnicima je na raspolaganju i multimedijalna usluga EX-YU paket, u okviru koje im je putem interneta dostupno preko 60 nacionalnih, regionalnih i lokalnih TV kanala koji nude raznoliku ponudu informativnih, sportskih, zabavnih, dečjih, muzičkih i filmskih sadržaja. Osim navedenog, korisnicima je dostupna i dodatna usluga Video klub, koja omogućava iznajmljivanje domaćih filmova i serija.

Mtel

U skladu sa svojom osnovnom misijom i vizijom, kompanija Mtel konstantno unapređuje komunikaciju sa svojim korisnicima, ali i sa širom javnošću. Pored internet stranice www.mtel.ba, te *wap* i *web* portala „Mondo“, te društvene mreže Facebook - facebook.com/mtelbih, u 2014. godini komunikacija je obogaćena i štampanom publikacijom „m:agazin“ i novim blogom kompanije – „m:blog“. Takođe, još jedan oblik komunikacije sa javnošću je i nova televizijska emisija pod nazivom „m:agazin“, o zanimljivim temama iz sveta modernih tehnologija.

U segmentu **mobilne telefonije**, tokom 2014. godine zavisno društvo Telekom Srpske se fokusiralo na tarifnu politiku i zadržavanje prihoda od *prepaid* usluga, pri čemu je sve prepaid korisnike migriralo u jedinstven tarifni model – *prepaid* FRIEND, sa mogućnošću uključivanja prijatelj brojeva iz svih mobilnih mreža u BiH.

Tokom 2014. godine kontinualno su kreirane *prepaid* promotivne kampanje:

- SMS tarifne opcije - SMS kampanja za segmentirane grupe *prepaid* korisnika, pri čemu korisnici za svoju prosečnu jednodnevnu potrošnju dobijaju 10 puta više poruka, odnosno poruke su 10 puta jeftinije. Aktivacija SMS tarifne opcije se vršila putem USSD menija ili putem mGo aplikacije.

- Mobilni internet - Internet tarifne opcije za sve *prepaid* korisnike, sa akcentom na tarifnu opciju od 1 (GB) i periodom važenja 1 dan po maksimalnoj brzini do 21 Mbps
- INO tarifne opcije - Kupovinom tarifne opcije putem USSD menija i m:go aplikacije, korisnici dobijaju određen broj besplatnih minuta za pozive prema svim mrežama u Austriji, Nemačkoj, Sloveniji, Italiji, Švedskoj, SAD, Kanadi i Australiji, u trajanju od 24 h.

U 2014. godini je sprovedena Upsell kampanja, sa ciljem migracije *prepaid* korisnika na *postpaid*, namenjena svim *prepaid* korisnicima koji u poslednja tri meseca imaju značajno povećanje potrošnje u odnosu na svoj prosek. *Prepaid* korisnici koji su obavesteni putem *broadcast* poruke i koji su izabrali preporučeni Moj Mix *postpaid* tarifni model sa određenom visinom mesečne pretplate i kombinacijom minuta, poruka i interneta, ostvarili su popust od 50% na mesečnu pretplatu u prva četiri meseca.

U okviru *postpaid*-a redizajnirani su postojeći tarifni modeli i izvršena migracija svih korisnika sa M, L, XL, XXL i Smart na jednu od ponuđenih kombinacija MOJ MIX flex/flat. Takođe, u cilju daljeg rasta korisničke baze kreiran je novi tarifni model Moj Mix VIP tarifa. Usluga je namenjena zahtevnijim korisnicima, jer se prvi put u ponudi našao tarifni model koji nudi neograničene pozive prema svim mrežama u BiH, kao i niz dodatnih pogodnosti, kao što su neograničene usluge telefoniranja, slanja SMS-a i MMS-a i interneta, koje su bazirane na *fair use* principu. Značajna prednost VIP modela je ta što su uz ugovor u trajanju od 24 meseca svi telefoni m:tel ponude dostupni po ceni od samo 1 KM, "Moju roaming tarifu", koja pruža mogućnost korišćenja usluge rominga iz određenih zemalja po znatno povoljnijim cenama, niže cene razgovora u međunarodnom saobraćaju, kao i besplatan pristup m:music+ servisu.

Dobro osmišljena ponuda *postpaid* tarifnih modela, kao i atraktivne ponude najnovijih modela mobilnih telefona tokom cele 2014. godine doveli su do porasta korisničke baze za oko 30.000 pretplatnika. Komercijalizovane su tarifne opcije za međunarodni saobraćaj, za sve korisnike mobilne telefonije (*prepaid*, *postpaid*, VPN).

Pored široke ponude usluga na teritoriji BIH, Telekom Srpske u svom portfoliju nudi, već dugi niz godina, terminalnu opremu za krajnje korisnike po subvencionisanim cenama.

Prodaja mobilnih telefona za *postpaid* korisnike je ove godine opet u porastu (7%), što je značajan poslovni rezultat, uzimajući u obzir jake elementarne nepogode, koje su zadesile BiH u maju i avgustu 2014. godine.

Postignuti su značajni rezultati u porastu prodaje televizora u integrisanim paketima usluga, gde je prodaja udvostručena u odnosu na proteklu godinu, što je, na kraju, doprinelo porastu baze OPEN korisnika.

Ove godine Telekom Srpske je uveo i prodaju dodatne opreme, bele tehnike i *gaming* konzola, a posle realizacije tekućih projekata, u ponudi će imati i Kasko osiguranje mobilnih telefona.

Ponudom bele tehnike na rate svim Open i ADSL korisnicima, Telekom Srpske je opet pokazao da je inovativni lider na tržištu i, ujedno, kompanija koja brine o svojim korisnicima u trenucima kada je to najpotrebnije.

Od septembra u Mtel prodajnim mestima dostupni su „Samsung“ aparati za domaćinstvo, i to uz odlične uslove: beskamatno plaćanje na 12 rata, besplatna kućna dostava u roku od tri dana.

Stepen diferencijacije proizvoda u fiksnoj telefoniji u BiH je mali, čemu u najvećoj meri doprinosi regulativa koja ne omogućava kreiranje usluga u skladu sa identifikovanim potrebama, željama i preferencijama potrošača, kao i njihovom modelu ponašanja, već strogo u prethodno navedenim regulatornim okvirima.

U domenu integrisanih usluga i usluga pristupa internetu putem GPON i VDSL tehnologije, GPON je jedna od FTTH tehnologija i podrazumeva dovođenje optičkog vlakna direktno do korisnika, a omogućava korišćenje Triple Play servisa sa visokim internet protocima, pouzdan prenos govora i visoko kvalitetnu IPTV HD sliku sa *download* brzinom od 2,5 Gbit/s i *upload* brzinom od 1,25 Gbit/s u ponudi su paketi usluga komercijalnog naziva MAX.

Tokom 2014. godine puštena je nova verzija Mtel-ove m:go aplikacije “m:go IOS” za iPhone korisnike, a u pripremi je verzija i za Windows phone.

U 2014. godini prvi put su komercijalizovani paketi koji integrišu fiksni i mobilni broadband za privatne i poslovne korisnike čiji je komercijalni naziv: OPEN DUO NET i OPEN BIZ DUO NET.

Takođe, u 2014. godini, Mtel je uspešno akvizirao kompaniju Logosoft d.o.o Sarajevo, koja je sredinom decembra 2014. godine, na tržištu Federacije BiH ponudila integrisanu uslugu sa uključenom mobilnom telefonijom.

Mtel a.d. Banjaluka osnovao je novo privredno društvo Mtel Austrija, sa ciljem pružanja telekomunikacionih usluga u toj zemlji. Mtel Austrija će pružati usluge

mobilne telefonije, i to: govorne, sms i usluge prenosa podataka. U okviru usluge predviđena je ponuda multimedijalnih sadržaja sa prostora bivše Jugoslavije - *Live TV* i *web* bazirani muzički *streaming* servisi, prvenstveno namenjeni ljudima iz regiona, koji žive i rade u Austriji.

mtel

mtel svojim korisnicima nudi usluge mobilne telefonije, kao i usluge fiksne telefonije i Interneta putem WiMax tehnologije.

Kako bi se zadovoljile potrebe svih korisnika - primarno sa ciljem da se zadrže postojeći, kao i steknu novi korisnici, a vodeći se segmentiranim ciljnim grupama, pažljivo su planirane nove usluge.

U 2014. godini zavisno društvo mtel je pokrenulo novu mrežu "Revolucija" kao jedinstvenu *prepaid* ponudu na telekomunikacionom tržištu Crne Gore. „Revolucija“ sa numeracijom 060 je novi *prepaid* tarifni paket namenjen mlađoj populaciji. Osnovna karakteristika novog paketa je da je orijentisan ka specijalnim benefitima prema svim mrežama u Crnoj Gori sa jedinstvenom cenom poziva ka svim mobilnim i fiksnim mrežama u Crnoj Gori od 0,06 eura/minut, kao i jedinstvenom cenom SMS-a ka svim mobilnim mrežama u Crnoj Gori od 0,02eura/SMS. Aktivacijom kartice pre 31.12.2014. godine korisnici će do kraja 2015. godine dobiti besplatno (na mesečnom nivou): 1000 minuta ka 060 brojevima iz ovog paketa, 1000 SMS poruka ka 060 brojevima iz ovog paketa, kao i neograničen pristup Internet stranama socijalnih mreža: Facebook-a, Twiter-a, Instagram-a i mobilnom portalu mondo.me uz fer politiku korišćenja.

U cilju veće sinergije sa Matičnim i zavisnim društvima, mtel je nastavio kampanju sa povoljnostima za sve korisnike koji su u *roaming*-u u Srbiji, na mt:s mreži, sada pod nazivom m:roming tiketi. Svi korisnici mtel-a koji su se nalazili u *roaming*-u u Srbiji (mt:s mreža) mogli su da odaberu jedan od m:roming dodataka, za 1 dan, 7 dana ili 30 dana. U sklopu ponude, korisnici su imali neograničenu komunikaciju ka mrežama Telekoma Srbija i mtel-a, kao i neograničeni Internet. Takođe, korisnici su u ponudi imali i specijalni m:roming tiket " Prva klasa", koji im je omogućio da koristi sve navedene pogodnosti do kraja 2014. godine.

Osim standardne ponude *postpaid* tarifnih paketa, uvedeni su multimedijalni paketi, za korisnike koji preferiraju multimedijalni sadržaj, sa posebnim benefitima za Internet. Korisnicima su u sklopu paketa na raspolaganju 35 Pink-

ovih i 4 Arena Sport kanala. Osim toga, paketi imaju najpovoljniju cenu razgovora ka svim mrežama u Crnoj Gori kao i određenu količinu Internet saobraćaja po maksimalnoj brzini, uz neograničene razgovore u mreži.

Kontinuirane kampanje prodaje telefona (sa posebnim akcentom na *smart* telefone), modema i tableta imale su za cilj što veću popularizaciju mobilnog Interneta kao i veću Internet potrošnju.

U cilju popularizacije *web shop / on-line* kupovine od aprila je pokrenuta kampanja "web shop rasprodaja" sa povoljnim cenama za veliki broj modela telefona iz ponude uz potpisivanje *postpaid* ugovora.

Pored standardne ponude u okviru USSD menija, sa ciljem povećanja prihoda u *prepaid* segmentu, omogućen je poseban meni - „m:me“ meni, koji je kreiran za svakog korisnika pojedinačno, sa personalizovanom ponudom povoljnosti u zavisnosti od njegovih dosadašnjih navika i preferencija (pozivi, SMS ili Internet). *Prepaid* korisnicima se kroz „m:me“ meni generišu ponude na dnevnom, sedmodnevnom i mesečnom nivou. Određene ponude se odnose isključivo na resurse za potrošnju u okviru m:tel mreže, dok se drugi tip ponuda odnosi na potrošnju ka svim mrežama u Crnoj Gori.

U susret turističkoj sezoni uvedeno je nekoliko tarifnih paketa: novi Internet *prepaid* paket Hello NET, koji korisnicima omogućava da neograničeno surfuju, komuniciraju na društvenim mrežama i koriste Internet kako im najviše odgovara; Hello Net Extreme paket u okviru kojeg korisnici dobijaju USB modem i Hello NET prepaid; mgo turist i ALL INCLUSIVE namenjen turistima iz Rusije.

U avgustu je uveden novi *postpaid* paket Odaberi više 38.9 i u biznis segmentu Odaberi office 38.9, sa pretplatom od 38.9 eura. Odaberi više i Odaberi office paketi korisniku daju potpunu slobodu da sam kreira originalnu kombinaciju usluga - prilikom potpisivanja ugovora, on bira količinu razgovora, SMS-a i Interneta, koje će koristiti u sklopu pretplate. Pored navedenih povoljnosti slobodne kombinacije resursa korisnicima obezbeđuju i 5000 minuta u mreži i neograničen Internet protok.

U septembru je revidiran postojeći *prepaid* paket m:go plus sa novim povoljnostima. Svakom dopunom većom od 2 eura korisnici dobijaju duplirani iznos novca za potrošnju ka svim mrežama u Crnoj Gori i besplatnih 300 MB Interneta.

Zadržavanju postojećih i privlačenju novih korisnika značajno doprinosi razvoj mobilnih aplikacija, te je mtel u tom delu inovirao dve svoje jedinstvene aplikacije MondoGo i Montenegro talking.

Inovativan dizajn, uvek interesantan sadržaj Mondo portala, mogućnosti besplatnih razgovora, SMS-ova i *chat*-a kroz samu aplikaciju svrstavaju mondoGO aplikaciju u društvo najpoznatijih savremenih aplikacija koje povezuju korisnike 3G i WiFi mreže poput Viber-a i Skype-a.

MondoGO je aplikacija koja pored najnovijih vesti, zabavnog i multimedijalnog sadržaja iz produkcije Mondo redakcije, omogućava pregled i kupovinu aktuelnih servisa iz mtel ponude, kao i aktivaciju povoljnosti dostupnih isključivo putem ove aplikacije. Aktivacijom opcije m:call korisnici mogu potpuno besplatno razgovarati u mtel mreži, a za uspostavljanje veze potrebna je samo konekcija na WiFi ili 3G mrežu.

Aplikacija „Montenegro Talking“ na jednostavan, brz, edukativan i zabavan način, korisnike vodi do najznačajnijih turističkih lokacija Crne Gore i donosi potpuno novu percepciju ponude, njenih gradova, istorijskih i kulturnih znamenitosti. Od skoro je u ponudi ove aplikacije i adresar većine turističkih objekata, hotela, restorana, kafića, klubova. Aplikacija je prevedena na engleski i ruski jezik. Namenjena je prvenstveno turistima koji posećuju Crnu Goru, pa je u tom pravcu i promovisana tokom letnje turističke sezone putem Facebook fotokonkursa.

TELUS

U okviru registrovane delatnosti, Telus pruža usluge:

- obezbeđivanje objekata i imovine (FTO, PPZ i pratnje novca),
- održavanje higijene poslovnog prostora i objekata i
- angažovanja izvršilaca na pomoćnim i fizičkim poslovima.

FiberNet

Nacionalni digitalni vod omogućava digitalnu konektivnost i povezivanje dve korisnikove tačke na teritoriji Crne Gore i ovo je usluga koju FiberNet pruža na teritoriji Crne Gore. Predmetna usluga ne zavisi od protokola i obezbeđuje transparentan prenos signala traženog kapaciteta između krajnjih tačaka korisnika. Koristi se za pružanje telefonskih usluga ili drugih usluga prenosa podataka između lokacija korisnika kojima je neophodan visok kvalitet usluge. FiberNet nudi nacionalne i međunarodne digitalne vodove kapaciteta: 2Mbps,

FETh (4MMbps, 6Mbps....100Mbps) i STM-1, u zavisnosti od lokacija krajnjih tačaka korisnika.

Usluga iznajmljivanja optičkih vlakana *dark fiber* omogućava korisnicima povezivanje lokacija u Crnoj Gori ili povezivanje lokacije u Crnoj Gori sa lokacijom u inostranstvu.

Usluga zakup transpornih kapaciteta predstavlja uslugu zakupa kapaciteta većih protoka realizovanih preko SDH/DWDM mreže FiberNet i njegovih partnera u inostranstvu. Transportni kapaciteti koji se zakupljuju mogu biti nacionalni i međunarodni. Predmetna usluga je namenjena operatorima (veleprodajnim) korisnicima za povezivanje krajnjih tačaka svoje mreže ili svoje mreže sa mrežom drugog operatora.

HD-WIN

Kanali Arenasport na kraju 2014. godine su prisutni u distributivnim mrežama 48 operatora na teritoriji Srbije, 23 na teritoriji Bosne i Hercegovine, pet u Crnoj Gori i po 1 u Makedoniji i Hrvatskoj, odnosno ukupno 78 operatora.

Bitno je istaći da su na svim pomenutim tržištima, kanali Arenasport prisutni na platformama svih glavnih telekomunikacionih operatera (T-Com Crna Gora, T-Com Makedonija, T-Com Hrvatska, BH Telecom, m:tel RS, HT Eronet, Telekom Srbija)

Arenasport priprema i emituje sledeće kanale:

- Arenasport 1 za teritorije Srbije, Crne Gore i Makedonije
- Arenasport 1 za teritoriju Bosne i Hercegovine
- Arenasport 2, 3 i 4 za teritorije Srbije, Crne Gore, Makedonije i BiH
- Arenasport 1, 2, 3 i 4 za teritoriju Hrvatske
- Arenasport 5 trenutno samo za potrebe OpenIPTV Telekoma Srbija
- Arenasport WEB kanal ekskluzivno za potrebe www.svenaklik.com servisa
- MaxGP kanal (specijalizovani auto-moto kanal) za teritoriju Hrvatske.

Svi kanali su dostupni u SD i HD formatu (1920x1080i) a ceo proizvodni proces, od prijema (indžesta) signala, preko njegove obrade, odnosno post-produkcije, pa do isporuke krajnjim korisnicima projektovan je i izveden u visokoj rezoluciji.

Osnovni elementi *play-out-a* su bazirani na automation sistemima renomiranih proizvođača *broadcasting* opreme kao što su Snell, Harmonic, Omneon, Miranda, Rorke i sl., a ceo sistem povezan preko Cisco servera i *switch*-eva.

Od prvog kola LŠ sezone 2012/13 operativan je i virtuelni studio For-A koji je ujedno i jedan od najsavremenijih studija u zemlji.

Od početka emitovanja program Arenasport TV je baziran na ekskluzivnom premium *content*-u iz sveta sporta. Sam *content* se uglavnom obezbeđuje na bazi trogodišnjih ugovora na bazi pregovora i direktnih pogađanja sa nosiocima prava. Izuzetak je UEFA koja ima stroga pravila i procedure usled kojih su telco operateri sa ovih prostora i uspeli da pobede na bid-u za sezone 2012-2015.

Sa radom studija, program je obogaćen i sa studijskim emisijama koje prate Ligu Šampiona i Ligu Evrope, kao i dešavanja oko Jelen Super Lige, Francusku ligu i Italijansku ligu, a prisutna je i emisija koja prati dešavanja u svetu košarke. Takođe, sa radom su tokom 2014. godine i krenule dnevne vesti "Arena News". Arenasport je angažovana na produkcijama raznih sportskih dešavanja na teritorijama na kojima je prisutna (JSL, ABA, BPL, KLS, LŠ i LE) i dokazala kvalitet prenosa ispunjavajući visoke standarde koje neka takmičenja postavljaju kao što su LŠ i LE. Sva značajna takmičenja pokrivena su i studijskim emisijama i specijalnim emisijama koje su u sopstvenoj produkciji.

INVESTICIJE

MATIČNO I ZAVISNA DRUŠTVA

Ukupna investiciona ulaganja u 2014. godini, na nivou Matičnog i zavisnog društva iznose 19,5 milijardi dinara. Uporedni pregled investicionih ulaganja ostvarenih u pojedinačnim preduzećima Matičnog i zavisnog društva u 2014. i 2013. godini je prikazan u sledećoj tabeli:

Ukupne investicije

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	12,267	-5.2%	12,944
Telekom Srpske	5,717	9.8%	5,207
Mtel	1,483	122.5%	667
Telus	0.7	-53.6%	1.5
Fibernet	2	12.6%	1
HD Win	25	392.1%	5
Ukupno	19,494	3.5%	18,826

Posmatrano po članicama Matičnog i zavisnog društva, najveće investicije u 2014. godini ostvarene su u Matičnom društvu (12,3 milijardi dinara), a najniže u zavisnom društvu Telus (719 hiljada dinara).

Od ukupno ostvarenih investicija Matičnog i zavisnog društva u 2014. godini, 65% je bilo izdvojeno za tehnički napredak članica Matičnog i zavisnog društva, a 35% za infrastrukturu.

Ukupne investicije

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Tehničke investicije	12,746	-6.1%	13,577
Infrastrukturalne investicije	6,748	28.5%	5,249
Ukupno	19,494	3.5%	18,826

U okviru tehničkih investicija na nivou Matičnog i zavisnog društva, najviše je investirano u pristupnu mrežu, internet i multimediju i bežičnu mrežu, zatim slede investicije u transportnu optičku mrežu i komutacioni upravljački sistem.

Tehničke investicije

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Komutacioni upravljački sistemi	1.543	-24,1%	2.033
Pristupna mreža	3.297	3,2%	3.195
Bežična mreža	2.954	-8,3%	3.220
Transportna optička mreža	2.012	7,0%	1.881
Internet i multimedija	2.842	-8,8%	3.116
Ostale tehničke investicije	98	-25,7%	132
Ukupno	12.746	-6,1%	13.577

Na nivou Matičnog i zavisnog društva, u 2014. godini, realizovane su ukupne infrastrukturne investicije u vrednosti od 6,7 milijardi dinara.

Infrastrukturne investicije

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Investiranje u IT	3,979	24.7%	3,191
Investicije u logističku podršku	2,769	34.5%	2,059
Ukupno	6,748	28.5%	5,249

Od ukupnih infrastrukturnih investicija na nivou Matičnog i zavisnog društva, 59% se odnosi na investicije u informacione tehnologije, a 41% na investicije u logističku podršku. Najveće učešće u infrastrukturnim investicijama Matičnog i zavisnog društva ima Telekom Srbija sa 63%, zatim sledi Mtel sa 29% i mtel sa 8%.

U okviru investicija u informacione tehnologije, koje iznose skoro 4 milijarde dinara, 46% se odnosi na ulaganja Matičnog društva, 34% predstavljaju ulaganja zavisnog društva Mtel, dok 19% predstavljaju ulaganja zavisnog društva mtel.

Posmatrajući ulaganja u logističku podršku, Matično društvo je najviše investiralo u vozni park, nekretnine i zemljište i izgradnju RBS stubova, zavisno društvo Mtel najviše investiralo u tehnološka postrojenja i izgradnju RBS stubova. Zavisno društvo mtel je najviše investiralo u nekretnine i zemljište i izgradnju RBS stubova, dok su zavisna društva HD WIN, Telus i Fibernet investirala u opremu za rad.

TELEKOM SRBIJA

Značajna investiciona ulaganja Telekoma Srbija u svim segmentima poslovanja usmerena su na obezbeđenje rasta prihoda kroz privlačenje novih i zadržavanje postojećih korisnika, uz dalje unapređenje portfolia usluga u privatnoj i poslovnoj sferi.

Implementacija najsavremenijih tehnoloških rešenja prepoznata je kao način da se korisnicima ponude novi servisi na najkvalitetniji način. Pametan izbor tehnoloških rešenja u raznim oblastima viđen je kao garant prihoda u turbulentnim vremenima za telekomunikacije i postavljanje temelja za buduća korisnička iskustva.

Ukupna investiciona ulaganja realizovana su u iznosu od 12.3 mlrd dinara, što je 5% manje u odnosu na prethodnu godinu.

Za investiranje u tehnički razvoj mreže Telekom Srbija je izdvojio 71% sredstava, dok je za infrastrukturne investicije izdvojeno 29% ukupnih sredstava.

Investicije

U milionima RSD	2014	Stopa rasta	2013
Tehničke investicije	8.674	-8,6%	9.495
Infrastrukturne investicije	3.593	4,2%	3.449
Ukupno	12.267	-5,2%	12.944

U **fiksnoj telefoniji** investicije su prvenstveno namenjene za proširenje i modernizaciju kapaciteta pristupne mreže, čime se korisnicima omogućavaju servisi na *broadband* (BB) pristupu. U 2014 godini puštena je nova IMS platforma sa novim funkcionalnostima za savremene servise u fiksnoj telefoniji.

U **mobilnoj telefoniji**, Telekom Srbija investicijama nastavlja da drži primat najrazgranatije mobilne mreže, omogućujući svojim korisnicima kvalitetan signal i brzi mobilni internet u svim delovima naše države. U 2014. godini pušten je u rad novi CS *core* u mobilnoj telefoniji, koji je do maksimuma pojednostavio arhitekturu ovog segmenta mobilne mreže i koji je spreman za implementaciju LTE tehnologije.

U cilju renoviranja i daljeg unapređenja svoje telekomunikacione mreže, Telekom Srbija je u 2014. godini pokrenuo nabavku i implementaciju novog PS *core*-a, kao i nove VAS platforme. Na taj način mobilna mreža Telekoma Srbija

će praktično u potpunosti biti osavremenjena i u mogućnosti da ponudi najkvalitetnije servise na telekomunikacionom tržištu.

U oblasti **interneta**, investicije su usmerene na razvoj IP/MPLS mreže, sa ciljem primene najboljih rešenja na tržištu obezbeđujući kapacitete za sve buduće mrežne i korisničke potrebe.

U oblasti **multimedijalnih usluga** investicije su usmerene na implementaciju nove multimedijalne platforme kojom Telekom Srbija želi da unapredi svoj nastup na ovom tržišnom segmentu, nudeći atraktivne multimedijalne sadržaje na kvalitetan i savremenim korisnicima blizak način.

Skraćivanjem korisničke petlje stiču se svi preduslovi za veći korisnički protok, odnosno brzi fiksni internet i kvalitetnu ponudu IPTV sadržaja sa HD kanalima.

Investicije u tehničke kapacitete telekomunikacione mreže u 2014. godini najvećim delom se odnose na pristupnu mrežu (29%) i Internet i multimediju (23%).

Tehničke investicije

U milionima RSD	2014	Stopa rasta	2013
Komutacioni upravljački sistemi	1.312	-19,9%	1.637
Pristupna mreža	2.481	-11,2%	2.795
Bežična mreža	1.438	-3,1%	1.483
Transportna optička mreža	1.386	-20,0%	1.734
Internet i Multimedija	1.962	13,9%	1.722
Ostale tehničke investicije	96	-22,8%	124
Ukupno	8.674	-8,6%	9.495

Realizacija infrastrukturnih investicija u 2014. godini iznosi 3.6 milijardi dinara. Ulaganja u infrastrukturu se svojim najvećim delom odnose na investicije u IT (51%).

Investicije u infrastrukturu

U milionima RSD	2014	Stopa rasta	2013
Investiranje u IT	1.848	-0,5%	1.857
Investiranje u logističku podršku	1.745	9,6%	1.592
Ukupno	3.593	4,2%	3.449

Investicije u IT inspirisane su potrebom korisnika, koji koriste različite servise, prelaze sa jednog uređaja na drugi i očekuju da se krećemo sa njima. Od novih tehnologija se očekuje da ovaj odnos učine jednostavnijim i fleksibilnijim i da istovremeno skrate vreme potrebno da se novi proizvod ponudi na tržištu.

Najznačajniji projekti u ovom periodu odnose se na transformaciju Business Support System-a, unapređenje *time-to-market* za Telco servise, dalju transformaciju Enterprise domena, podršku za nove *revenue stream-ove*, ulazak na eCommerce, ePayment i *digital banking* tržište, realizaciju projekta internog *cloud-a* i konsolidaciju Billing platformi.

Investicije u logističku podršku odnose se pre svega na adaptaciju i instalaciju radio baznih stanica, adaptaciju prostora i nabavku opreme za rad. Vozni park je značajnim delom obnovljen u cilju nesmetanog odvijanja procesa rada u Društvu. U toku je adaptacija poslovne zgrade na Novom Beogradu, koja je u vlasništvu Telekoma Srbija.

Mtel

Ukupne investicije zavisnog društva Mtel u 2014. godini iznose 5,7 milijardi dinara (95,3 miliona KM).

Ukupne investicije			
U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013
Tehničke investicije	3.456	-4,3%	3.610
Infrastrukturalne investicije	2.262	41,6%	1.597
Ukupno	5.717	9,8%	5.207

Kao što se iz informacija prezentovanih u tabeli može uočiti, tehničke investicije iznose 3,5 milijardi dinara (57,6 miliona KM) i učestvuju sa 60,4% u ukupnim investicijama, a infrastrukturalne investicije iznose 2,3 milijarde dinara (37,7 miliona KM) sa učešćem od 39,6%.

U strukturi ukupnih investicionih ulaganja u 2014. godini, najznačajnija su ulaganja u oblasti **fiksne telefonije**. Razvoj postojeće mrežne infrastrukture se temelji na uvođenju novih tehnologija pri čemu su GPON i VDSL2+ vectoring označeni kao glavni pravci razvoja u fiksnom pristupu.

Investiciona ulaganja u fiksnu telefoniju se u najvećoj meri odnose na ulaganja u kablovsku transportnu mrežu, odnosno na izgradnju spojnih puteva optičkim kablovima (magistralnih pravaca kao i privoda), nabavku i montažu OTN/DWDM opreme, nabavku optičkih kablova, građevinsko-montažne radove na lokacijama magistralnih pravaca, privoda i nabavku ODF montažnog materijala. Takođe, značajan deo ulaganja odnosi se na izgradnju novih i rekonstrukciju dela postojećih kablovskih pristupnih mreža, a sve u cilju skraćivanja pretplatničke petlje radi pružanja širokopojasnih servisa što većem

broju korisnika. Ostatak ulaganja se odnosi na investicije u pristupnu opremu i to instalaciju opreme za MSAN-ove, nabavku MSAN pristupnih uređaja, proširenje kapaciteta DSLAM-a, nabavku mini MSAN opreme i nabavku pristupne opreme za izgradnju FTTX mreža.

Uporedo sa rekonstrukcijom pristupnih mreža i skraćivanjem pretplatničke petlje, u 2014. godini implementirani su i aplikacioni server na IMS platformi, koji omogućavaju migraciju korisnika fiksne mreže sa postojećih starih komutacionih čvorova na IMS i interkonekcionu SBC za interkonekcijski saobraćaj preko IP, koristeći SIP ili SIP-I protokol.

U toku 2014. godine završena je rekonstrukcija jednog od strateških objekata Telekoma Srpske, RR objekta Trebević, a ugovorena je rekonstrukcija TKC Banjaluka (fasada, krov, napajanje i klimatizacija).

Kao najznačajniji projekat u okviru investicija u **mobilnu telefoniju** izdvaja se nastavak realizacije projekata Modernizacije bežične pristupne mreže SWAP II faza - zamena postojećih mrežnih elemenata u regijama Banjaluka i Sarajevo (kontroleri, 2G i 3G bazne stanice) te zaključivanje ugovora za Modernizaciju bežične pristupne mreže SWAP III faza - zamena postojećih mrežnih elemenata u regijama Krajina i Hercegovina.

Izvršena je nabavka pet pokretnih prikolica sa infrastrukturom za smeštaj baznih stanica mobilne telefonije prvi put od nastanka mobilne mreže, što će u velikoj meri olakšati obezbeđivanje signala mobilne telefonije i dovoljnog kapaciteta na velikim skupovima. Realizacijom ovog projekta omogućeno je nesmetano uvođenje *flat rate* paketa za servis prenosa podataka i za prepaid korisnike sa poboljšanim brzinama pristupa, i olakšan rad POS terminala, elektronskih dopuna, fiskalnih kasa i slično.

U 2014. godini izvršena je nadogradnja jezgra paketskog dela mreže i pripremljen je PS core za četvrtu generaciju mobilnih mreža (LTE ready), kao i modernizacija aplikacije m:go proširenjem i na IOS operativni sistem. Takođe, ugovorena je modernizacija VPN servisa migracijom na novu platformu koja će omogućiti konvergenciju servisa fiksne i mobilne mreže.

U strukturi investicionih ulaganja u **internet i multimediju**, najveća su ulaganja u pristupnu opremu – rezidencijalni korisnici, IPTV i u IP/MPLS mrežne uređaje. Realizovana je i nabavka pristupne opreme za rezidencijalne korisnike, STB i IAD uređaja, i nabavka deset svičeva Catalyst 2960C. Pored toga, izvršene su nabavke za instalaciju, radove, integraciju i prikupljanje tehničke dokumentacije neophodne za proširenje IP/MPLS-a.

U skladu sa porastom popularnosti IPTV servisa i porastom broja korisnika, proširen je kapacitet postojećeg IPTV *middleware* sistema. U toku 2014. godine priveden je kraju projekat implementacije nove IPTV platforme sa novim funkcionalnostima (*multiscreen, nPVR, TSTV, catchupTV, OTT, mobileTV, webTV, internet STB, VoD*). Takođe, izvršena je i nadogradnja platformi za *fault, performance* i *monitoring* sisteme kao i modernizacija NOC-a.

U strukturi investicionih ulaganja u **informacione tehnologije**, najveća su ulaganja u korisnički softver i licence i investicije u servere i storidže.

Strategija investiranja u informacione tehnologije vođena je potrebama unapređenja efikasnosti poslovanja Društva i korišćenjem naprednih aplikativnih rešenja. U tu svrhu značajnija je nabavka i integracija modula za konvergentni biling, proširenje Trouble Ticketing sistema, nabavka softvera za implementaciju i praćenje realizacije strategije Društva BSC, nabavka Inventory OSS sistema, kao i nabavka programa lojalnosti - Loyalty podrška.

U toku 2014. godine pokrenuti su sledeći značajni projekti u vidu nabavki: Sistem za konsolidaciju *provisioning* funkcionalnosti i zamena postojećeg *provisioning* sistema za platforme mobilne telefonije, IP Real – Time Billing Enabler, Podrška Sales & Marketing aktivnostima, nabavka Network Analytics softvera.

Od značajnih investicionih ulaganja u 2014. godini trebalo bi pomenuti i ulaganja u projekat Oracle EXEDATA, nabavku aplikativnih servera i DB servera, aktivne opreme za Korporativnu računarsku mrežu, opreme za printing centar, servere i storidže, sistem za DDoS zaštitu i redundantni CA (Public Key Infrastructure-PKI).

U strukturi investicionih ulaganja u **logističku podršku**, najveća su ulaganja u tehnološka postrojenja i RBS stubove. Pored toga, značajna su i ostala investiciona ulaganja, koja su izvršena u električne instalacije, nabavku elektro agregata, rekonstrukciju, uređenje i klimatizaciju objekata fiksne mreže, nabavku opreme potrebne za funkcionisanje UPS-ova, ispravljača i slično, i nabavku opreme za klimatizaciju TKC Banja Luka. Ostvarena su i ulaganja u izgradnju građevinskih objekata bežičnih pristupnih mreža za smeštaj baznih stanica mobilne telefonije. Takođe, izvršena je i nabavka kancelarijske opreme i klima i grejnih tela za kancelarije i prodajna mesta, a prema iskazanim potrebama organizacionih celina Društva.

Tehničke investicije

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Komutacioni upravljački sistemi	151	-54,3%	331
Pristupna mreža	808	116,0%	374
Bežična mreža	1.131	-18,3%	1.385
Transportna optička mreža	623	329,0%	145
Internet i multimedija	741	-46,1%	1.375
Ukupno	3.456	-4,3%	3.610

U okviru tehničkih investicija, zavisno društvo Telekom Srpske najviše je investiralo u pristupnu i bežičnu mrežu.

Infrastrukturalne investicije

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Investiranje u IT	1.358	14,5%	1.186
Investicije u logističku podršku	903	119,7%	411
Ukupno	2.262	41,6%	1.597

Od ukupnih infrastrukturnih investicija Telekoma Srpske, 60,1% se odnosi na investicije u IT, a 39,9% čine ulaganja u logističku podršku.

mtel

Ukupne investicije zavisnog društva za mtel u 2014. godini iznose 1,5 milijardi dinara (12,6 miliona eura). Investicije su usmerene na: modernizaciju RAN mreže, obezbeđenje bolje pokrivenosti u 2G i 3G mreži, povećanje kapaciteta u mreži, u skladu sa porastom saobraćaja, kao i modernizaciju IP/MPLS mreže, kako bi se obezbedio visok kvalitet usluga.

Ukupne investicije

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Tehničke investicije	615	30,6%	471
Infrastrukturalne investicije	868	341,9%	196
Ukupno	1.483	122,3%	667

Kao što se iz informacija prezentovanih u tabeli može uočiti, tehničke investicije iznose 615 miliona dinara (5,2 miliona evra) i učestvuju sa 41,5% u ukupnim investicijama, a infrastrukturne investicije iznose 868 miliona dinara (7,4 miliona evra) sa učešćem od 58,5%.

Realizovane su investicije na 27 novih sajtova, kao i projekat modernizacije radio mreže. Ukupno je zamenjeno 214 starih baznih stanica tipa RBS 2000 i RBS 3000, a postavljeni su RBS 6000. Kapacitet u svim gradovima je povećan,

a drugi nosilac na 3G mreži je aktiviran u svim gradovima. Istim projektom je obuhvaćena i optimizacija radio mreže i izrada tehničke dokumentacije za novu opremu. U sklopu RAN modernizacije izvršena je nabavka novog BSC-a. Završeno je proširenje postojećeg RNC-a sa 7 EPB1, zbog povećanja paketskog saobraćaja na UTRAN mreži i nabavljeni su rezervni delovi za SGSN, GGSN, RNC i BSC, IMT, MPBN, AAA.

Investicije u MPLS mrežu se odnose na modernizaciju MPLS mreže u data centru i udaljenim lokacijama. U data centru je instalirano 15 uređaja, a na udaljenim lokacijama 32.

Realizovana je investicija *upgrade* Navision-a, koja je započeta prošle godine. Aktivirani su softveri koji su urađeni *in-house*: Chat&SMS platforma, aplikacija za mobilnu, Mondo & MGO, CALL Center, SOS aplikacija, softver za tarifiranje *roaming*-a, Roaming Interkonekcija i Rerating Postpaid Roaming. Realizovana je implementacija OSS softvera i dodatni softver za *broadworks* i MRR funkcionalnost. Na mrežnim čvorovima je urađeno unapređenje sledećih softvera: SW upgrade BSS, SW upgrade RNC-a, SW upgrade GGSN-a, SGSN-a, EMM-a i EMA-e, MSC je unapređen na verziju 13A. Takođe je realizovana i nabavka softvera za rad OSS-a. Nabavljen je i novi softver kojim se uključuju dodatne funkcionalnosti na radio delu, zatim kodeci AMR FR, AMR HR, AMR WB sa funkcionalnošću A over HD, softver za nove GSM bazne stanice, softver za SIU jedinice, kao i softver za unapređenje WCDMA mreže. Izvršeni su radovi na softverskoj adaptaciji OLM-a kako bi se zaobišao MIEP. Realizovan je Mondo portal sa pristupom sa Web-a, mobilnih i android i investicija Titus – Softver za klasifikovanje *e-mail* pošte i dokumenata. Realizovan je *upgrade* MIEP-a na novu platformu EMM Online, kao i radovi na unapređenju softvera na IMT-u. Izvršena je i nabavka softvera za SAS funkcionalnost. Takođe je instalirano i pušteno u rad proširenje storage sistema od 80 TB i urađen je upgrade MPBN sistema.

TELUS

U 2014. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja zavisnog društva Telus iznosi 719 hiljada dinara i odnosi se na investicije u logističku podršku preduzeću.

Investicije zavisnog društva Telus u 2014. godini se odnose na nabavku opreme za rad (oprema za čišćenje prostorija, fotokopir aparati, računarska oprema i drugi električni uređaji).

FiberNet

U 2014. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja zavisnog društva Fibernet iznosi 1,6 miliona dinara (13,8 hiljada eura). Od tog iznosa 95% se odnosi na tehničke investicije, a 5% na infrastrukturne.

Investicije zavisnog društva Fibernet u 2014. godini odnose na nabavku opreme za *upgrade* SDH Fibernet mreže.

HD-WIN

U 2014. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja zavisnog društva HD Win iznosi 25,2 miliona dinara.

Najveći deo investicionih ulaganja odnosi se na proširenje sistema za još jedan kanal (Max GP), nabavku četiri Cisco enkodera i dva vozila.

KORISNICI

MATIČNO I ZAVISNA DRUŠTVA

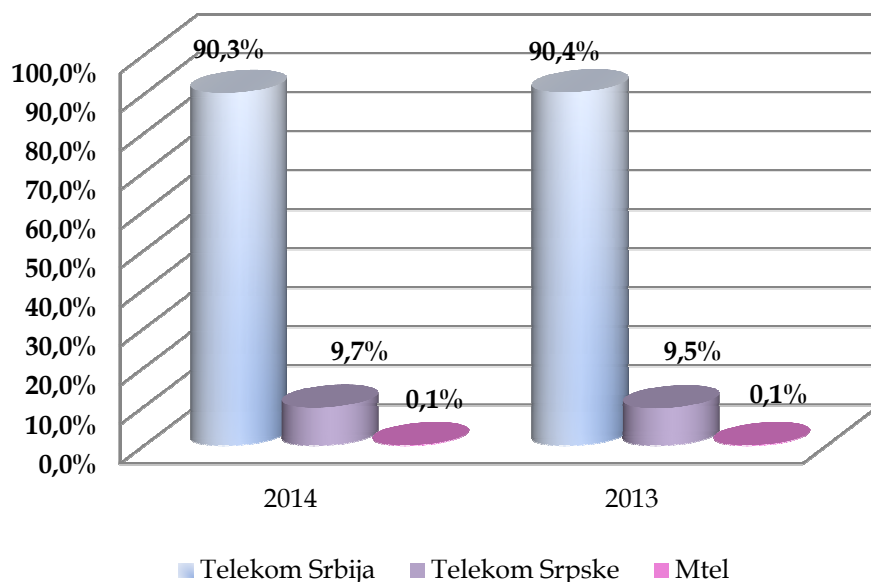
Na nivou Matičnog i zavisnog društva, u 2014. godini je ostvareno povećanje broja korisnika Interneta i multimedijalnih usluga, smanjenje ukupnog broja korisnika u fiksnoj telefoniji, dok je broj korisnika mobilne telefonije na istom nivou kao i prethodne godine.

Usluge **fiksne telefonije** Matičnog i zavisnog društva koristi 2,9 miliona korisnika.

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	2.618	-5,3%	2.764
Telekom Srpske	281	-3,7%	291
Mtel	2,0	-9,4%	2,2
Ukupno	2.901	-5,1%	3.057

Procentualno učešće članica Grupe u ukupnom broju korisnika fiksne telefonije Grupe prikazano je na sledećem grafikonu:

U 2014. godini Matično i zavisna društva ima 2,8 miliona POTS korisnika. Ostatak se odnosi na IP Centrex korisnike (14 hiljada), ISDN BRI korisnike (67 hiljada), ISDN PRI korisnike (3 hiljade) i WiMax korisnike (2 hiljade).

Wimax korisnici odnose se na korisnike mtel i uključuju korisnike fiksne telefonije, i korisnike paketa usluga fiksne telefonije i internet-a putem Wimax tehnologije.

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
POTS korisnici	2.815	-5,1%	2.966
IP Centrex	14	33,4%	11
ISDN BRI korisnici	67	-12,4%	76
ISDN PRI korisnici	3	0,4%	3
WiMax korisnici	2,0	-9,4%	2,2
Ukupno	2.901	-5,1%	3.057

U strukturi POTS korisnika 91% se odnosi na privatne i 9% na poslovne korisnike, dok se u strukturi ISDN BRI korisnika 57% odnosi na privatne i 43% na poslovne korisnike.

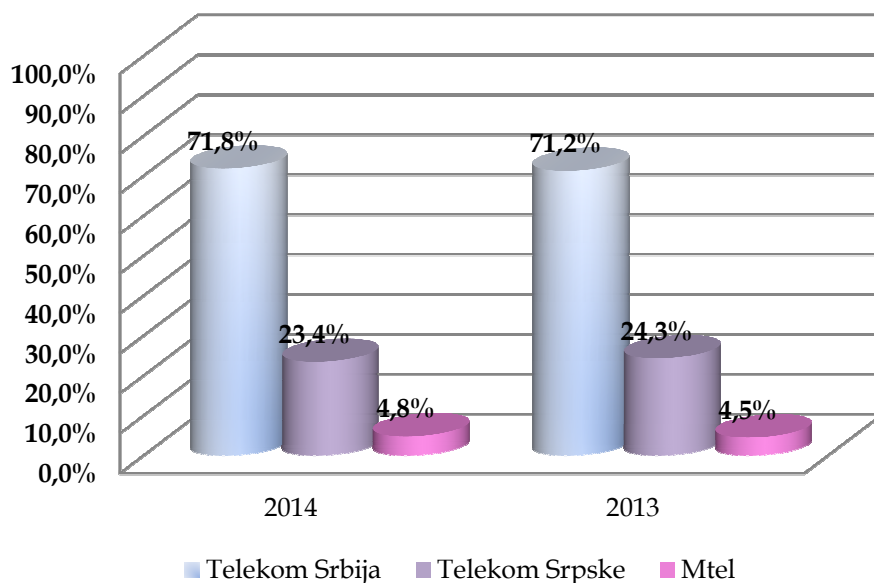
Ukupan broj korisnika **mobilne telefonije** na nivou Matičnog i zavisnog društva u 2014. godini iznosi 5,9 miliona.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije po članicama Matičnog i zavisnog društva prikazan je u narednoj tabeli:

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	4.239	0,8%	4.207
Telekom Srpske	1.382	-3,6%	1.435
Mtel	282	6,5%	265
Ukupno	5.903	0,0%	5.906

Procentualno učešće članica Grupe u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije Grupe prikazano je na sledećem grafikonu:

U 2014. godini, broj *prepaid* korisnika iznosi 3,5 miliona i čini 60% ukupnog broja korisnika, dok broj *postpaid* korisnika iznosi 2,4 miliona i učestvuje sa 40% u ukupnom broju korisnika.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Prepaid	3.526	-7,1%	3.794
Postpaid	2.377	12,6%	2.112
Ukupno	5.903	0,0%	5.906

U 2014. godini ostvaren je porast *postpaid* korisnika u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu se povećanje *postpaid* korisnika najvećim delom odnosi na Matično društvo.

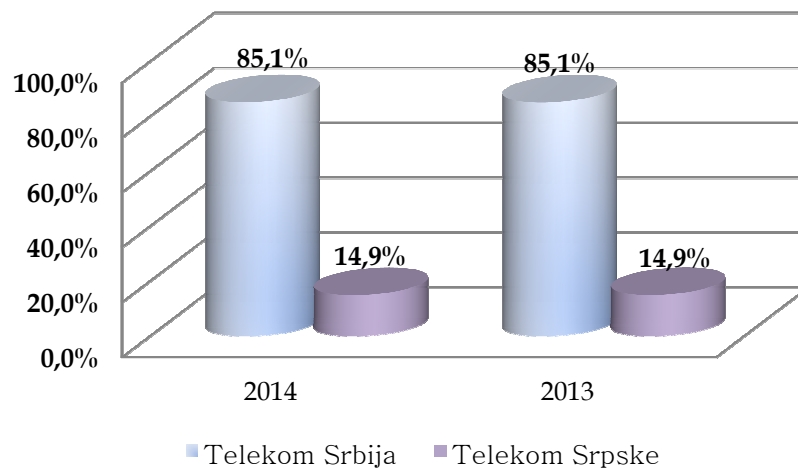
Što se tiče ADSL pristupa, koji je najzastupljeniji način pristupa širokopojasnom **Internetu**, na nivou Matičnog i zavisnog društva u 2014. godini zabeležen je porast od 38,5 hiljada korisnika, tako da ukupan broj korisnika na kraju godine iznosi 834 hiljade. Od toga, 86% je u maloprodaji i 14% u veleprodaji.

Zavisno društvo Mtel ima samo maloprodaju koja čini 17% maloprodaje Matičnog i zavisnog društva, dok zavisno društvo mtel ne pruža ADSL usluge.

ADSL korisnici

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	710	4,9%	677
Telekom Srpske	124	4,5%	119
Ukupno	834	4,8%	796

Struktura ADSL korisnika u 2014. i 2013. godini prikazana je na sledećem grafikonu:

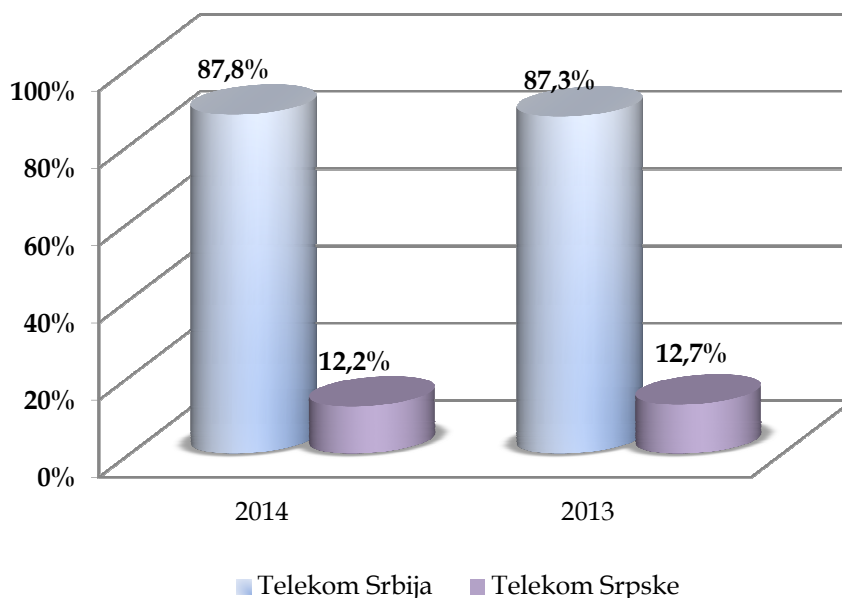

Broj IPTV korisnika na kraju 2014. godine iznosi 358 hiljada. Matično društvo je počelo sa pružanjem IPTV usluge u oktobru 2008. godine, dok se sa pružanjem usluge u Republici Srpskoj započelo u junu 2010. godine.

IPTV korisnici

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	314	28.9%	244
Telekom Srpske	44	23.1%	36
Ukupno	358	28.1%	279

U 2014. godini od ukupnog broja IPTV korisnika 88% se odnosi na korisnike Telekoma Srbija, a 12% na korisnike zavisnog društva Mtel.

TELEKOM SRBIJA

Uprkos izazovima jake konkurencije Telekom Srbija ima značajan broj korisnika¹⁶ u fiksnoj i mobilnoj telefoniji, kao i sve veći broj IPTV i internet korisnika.

Prisutan je intenzivan rast broja korisnika konvergentnih paketa, jer su korisnici prepoznali prednosti koje im Telekom Srbija pruža kroz konvergentne pakete. U poslednje dve godine ovaj broj je gotovo petostruko veći i na kraju 2014. godine iznosi 299 hiljada korisnika.

Liberalizacija tržišta **fiksne telefonije** nije poljuljala leadersku poziciju Telekoma Srbija. Primetno je smanjenje broja korisnika, što je u najvećoj meri uslovljeno postojanjem alternativnih vidova komunikacije, kao što su mobilna telefonija i internet, ali i uvođenjem usluge prenosivosti broja koja se pruža od aprila 2014. godine.

Korisnici fiksne telefonije

U hiljadama	2014	Stopa rasta	2013
POTS	2.548	-5,2%	2.687
ISDN	61	-12,5%	69
Ostali*	10	20,4%	8
Ukupno	2.618	-5,3%	2.764

*IP Centrex, Business trunking i E1

¹⁶ Aktivni priključci/korisnici na kraju perioda.

Na kraju 2014. godine usluge fiksne telefonije Telekoma Srbija koristi 2.6 miliona korisnika. Sa razvojem IP tehnologije, prisutno je smanjenje broja ISDN korisnika i sve veća zainteresovanost za usluge IP Centrex i Business trunking zbog prednosti korišćenja.

Na tržištu **mobilne telefonije**, Telekom Srbija sa najvećim tržišnim učešćem i u 2014. godini ima stabilan broj korisnika.

Korisnici mobilne telefonije

U hiljadama	2014	Stopa rasta	2013
Prepaid	2.239	-7,2%	2.412
Postpaid	2.000	11,4%	1.795
Ukupno	4.239	0,8%	4.207

U 2014. godini povećanje ukupnog broja korisnika mobilne telefonije u odnosu na 2013. godinu uslovljeno je većim brojem *postpaid* korisnika.

Uvedeni su novi tarifni profili sa namerom da zadovolje specifične potrebe različitih grupa korisnika, a od oktobra 2014. godine korisnicima su dostupni i najnapredniji modeli *Iphon-a*.

Telekom Srbija na kraju 2014. godine ima 75 hiljada korisnika mobilnog interneta putem USB modema.

Fiksni internet i multimedija

U hiljadama	2014	Stopa rasta	2013
Fiksni internet - maloprodaja	592	7,6%	550
Fiksni internet - veleprodaja	118	-6,7%	126
IPTV	314	28,9%	244
Ukupno	1.024	11,3%	921

Na Internet tržištu su prisutne sve veće potrebe korisnika za širokopojasnim Internetom, što ukazuje na zainteresovanost korisnika za uslugu koja omogućava kvalitetniji i lako dostupan sadržaj.

Telekom Srbija je na kraju 2014. godine imao 592 hiljade korisnika fiksnog interneta u maloprodaji. Društvo je u odnosu na prethodnu godinu zabeležilo rast korisnika fiksnog interneta u maloprodaji za 7,6%.

U 2014. godini zabeležen je značajan rast IPTV korisnika (za 29%), na koji je uticala i ponuda konvergentnih paketa. Na kraju 2014. Telekom Srbija je imao 314 hiljada IPTV korisnika.

Broj korisnika usluge Web TV, meren brojem pretplata, na kraju 2014. godine iznosi 26 hiljada.

Mtel

U 2014. godini zavisno društvo Mtel doživljava procvat u segmentu integrisanih usluga i mobilnog interneta. 2014. godina obeležena je i uvođenjem m:net usluge u okviru integrisanih usluga. Aktivnosti Mtel-a koje se odnose na istraživanje tržišta fokusirane su na potrebe korisnika, razvoj proizvoda i usluga, kao i tehnološko poboljšanje mrežne infrastrukture.

Broj korisnika u 2014. godini imao je sledeći trend kretanja:

- Broj korisnika fiksne telefonije u 2014. godini blago je opao u odnosu na 2013. godinu, što je posledica prelaska korisnika fiksne telefonije sa običnih telefonskih priključaka (POTS, ISDN i CLL) na integrisane usluge.
- Broj korisnika mobilne telefonije manji je za 3,6% u odnosu na 2013. godinu. Sa aspekta ostvarenog saobraćaja povećan je ukupan obim saobraćaja mobilne telefonije za 5%, kao posledica korišćenja tarifnih modela sa većim cenama mesečne pretplate, u okviru kojih je dodeljen veći bonus za korisnike.
- Širenje portfolia u segmentu integrisanih usluga, koji objedinjuju pametna rešenja u jednom paketu, dovelo je do porasta korisnika integrisanih usluga u 2014. godini.
- Rast ADSL korisničke baze je kontinuiran, pri čemu su u 2014. godini znatno izraženije migracije ADSL korisnika na pakete integrisanih usluga.

Ukupan broj korisnika **fiksne telefonije** zavisnog društva Mtel, na dan 31.12.2014. godine, iznosi 281 hiljadu.

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U hiljadama	2014	Stopa rasta	2013
Privatni korisnici	249	-4,3%	260
Poslovni korisnici	32	2,1%	31
Ukupno	281	-3,7%	291

U strukturi korisnika fiksne telefonije, privatni korisnici učestvuju sa 88,6%, a poslovni korisnici sa 11,4%. U okviru privatnih i poslovnih korisnika fiksne

telefonije prisutne su dve kategorije korisnika: korisnici neintegriranih usluga i korisnici integriranih usluga. Korisnici neintegriranih usluga u fiksnoj telefoniji su korisnici osnovnih govornih usluga (POTS, ISDN, CLL), a korisnici integriranih usluga su korisnici *bundle* paketa (korisnici najmanje dve usluge). Poslednjih nekoliko godina kako na globalnom, tako i na tržištu Bosne i Hercegovine prisutan je trend integracije i konvergencije pojedinih telekomunikacionih usluga, sa jedinstvenim ciljem smanjenja odliva i zadržavanja korisnika u fiksnoj mreži.

U 2014. godini zabeleženo je smanjenje broja korisnika od 3,7% u odnosu na 2013. godinu, što je u skladu sa karakteristikom tržišta fiksne telefonije, koje je sa aspekta životnog ciklusa ušlo u fazu opadanja, prouzrokovanu prevashodno supstitutivnim odnosom fiksne i mobilne telefonije.

Strateška smernica u segmentu fiksne telefonije jeste očuvanje prihoda. Da bi se postiglo navedeno, fokus Društva usmeren je na usporavanje trenda pada broja korisnika u ovom segmentu, odnosno stabilizaciju pokazatelja prosečnog saobraćaja i prihoda po korisniku. Posmatrano sa taktičkog nivoa, ključni instrumenti jesu paketi integriranih usluga, u kontekstu isporuke više vrednosti krajnjim korisnicima i po tom osnovu izgradnje lojalnosti i zadržavanju "kvalitetnih korisnika".

Rebalansom cena osnovnih govornih usluga koji je stupio na snagu 01.01.2014. godine, svim privatnim korisnicima fiksne telefonije u okviru mesečne pretplate uključen je bonus od 80 besplatnih minuta razgovora u fiksnoj mreži Mtel-a. U toku perioda 2013.-2014. godine, izvršena je izmena cena i uslova korišćenja prepaid usluge u fiksnoj telefoniji Mtel-a. Period važenja startne dopune je skraćen, te je uvedena mogućnost dopune *prepaid* računa putem elektronske dopune.

Na dan 31.12.2014. godine, ukupan broj korisnika **mobilne telefonije** iznosi 1,4 miliona, od kojih 79% čine *prepaid* korisnici, 10,8% *postpaid* korisnici, 6,1% VPN korisnici, 3,1% M2M korisnici, 0,7% M.net korisnici i 0,3% Quadro korisnici.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2014	Stopa rasta	2013
Prepaid	1.092	-8,0%	1.187
Postpaid	149	27,4%	117
M2M	42	-3,5%	44
M.net	10	-6,2%	11
VPN	85	13,3%	75
Quadro	4	135,4%	2
Ukupno	1.382	-3,6%	1.435

Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH u mobilnoj telefoniji iznosi 42,6%. Tržište mobilne telefonije u Bosni i Hercegovini karakteriše delovanje tri dominantna operatora i četiri MVNO (*service provider-a*). Tri MVNO mobilna operatora (Haloo, IZI mobile i Happy) deluju u segmentu *prepaid* usluga i za njih je karakteristična ponuda niskih cena *prepaid* usluga čime cenovno utiču na poslovanje dominantnih operatora. Od 01.12.2013. godine počinje sa radom Blic net, kao jedini alternativni operator koji je pored usluga fiksne telefonije i pristupa internetu, počeo da pruža i usluge iz domena mobilne telefonije i to na principu *postpaid-a*.

M2M (*Machine-To-Machine*) korisnici odnose se na GPRS data, POiU i korisnike fiskalnih kasa. Broj M2M korisnika manji je za 3,5% u odnosu na ostvarenje u 2013. godini. Makroekonomska slika tržišta u Bosni i Hercegovini ima veliki uticaj na broj M2M korisnika, a posebno korisnika fiskalnih kasa. Proces fiskalizacije na prostoru Federacije BiH nije u znatnoj meri uticao na povećanje ostvarenja, pa samim tim nisu ispunjene planirane vrednosti. Pored redovnih mesečnih isključenja zbog neplaćenih računa, kao i zbog zatvaranja poslovnih objekata, dolazi do značajnog odliva korisnika fiskalnih kasa zbog procesa defiskalizacije malih preduzetnika.

M.net korisnici se odnose na m:net, Homenet, Office net i Prepaid net korisnike. U 2014. godini baza korisnika mobilne telefonije proširena je sa 2,5 hiljade korisnika Open quadro usluge. Ukupan broj korisnika Open quadro usluge iznosi 4.394 korisnika.

Posmatrano od početka primene usluge o prenosivosti telefonskih brojeva u mobilnoj telefoniji, broj *port in* u mrežu Mtel-a je 4.940, dok je *port out* 5.091, što je u krajnjem bilansu 151 korisnik manje.

Ukupan broj **ADSL** korisnika (samostalnih i u okviru paketa integrisanih usluga) na dan 31.12.2014. godine iznosi 124 hiljade, što je 4,5% više u odnosu na

prethodnu godinu. U 2014. godini izražen je trend prelaska korisnika sa samostalnih ADSL paketa na Open pakete.

Ukupan broj registrovanih Dial up korisnika, na dan 31.12.2014. godine, iznosi 42 hiljade.

Ukupan broj ADSL korisnika

U hiljadama	2014	Stopa rasta	2013
ADSL privatni korisnici	112	4,1%	108
ADSL poslovni korisnici	12	8,1%	11
Ukupno	124	4,5%	119

Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH u oblasti fiksnog **širokopojasnog pristupa Internetu** i dalje raste i u 2014. godini procenjuje se na 23,7%.

Svim korisnicima Mtel nudi naprednu verziju ADSL standarda (ADSL 2+) koja omogućava veće protoke u odnosu na standardni ADSL (do 24 Mbps prema korisniku i do 1,4 Mbps od korisnika).

Mtel je u okviru Open duo, Open trio i Open quadro paketa ponudio **integrisanu uslugu** fiksne telefonije, ADSL-a, IPTV usluge i mobilne telefonije, kao preduslov za očuvanje baze korisnika fiksne i mobilne telefonije, porast broja ADSL korisnika i plasman novog servisa IPTV-a. Istovremeno, Open paketi su ponuđeni sa ciljem da se ponudom *flat* saobraćaja kompenzuje pad fizičkog obima saobraćaja fiksne telefonije.

U tarifnom pogledu, paketi su kreirani sa jedinstvenom mesečnom pretplatom za paket usluga i u okviru paketa u ponudi je telefonski saobraćaj sa besplatnim saobraćajem unutar fiksne mreže Mtel-a, besplatnim međunarodnim saobraćajem baziranim na Flat fare-use principu, ADSL paket sa drugačijim pristupnim brzinama u odnosu na ponudu samostalnog ADSL priključka, diferencirani IPTV paketi i ponuda usluga mobilne telefonije.

Paket usluga Open duo je koncipiran kao paket koji podrazumeva integrisanu ponudu usluga fiksne telefonije i IPTV usluge, integrisanu ponudu usluga fiksne telefonije i širokopojasnog pristupa internetu putem ADSL ili integrisanu ponudu usluga ADSL i IPTV.

Paket usluga Open trio je koncipiran kao paket koji podrazumeva integrisanu ponudu usluga fiksne telefonije, širokopojasnog pristupa internetu i IPTV.

Paket usluga Open quadro objedinjuje usluge fiksne i mobilne telefonije, internet pristupa i IPTV usluge. Korisnicima je omogućena integracija *postpaid* usluga i objedinjavanje telefonskog računa.

Ukupan broj korisnika u okviru paketa integrisanih usluga na dan 31.12.2014. godine iznosi 67 hiljada.

Ukupan broj korisnika integrisanih usluga

U hiljadama	2014	Stopa rasta	2013
Privatni korisnici	67	18,6%	57
Poslovni korisnici	0,22	73,0%	0,13
Ukupno	67	18,8%	57

Ukupan broj IPTV korisnika (samostalnih i u okviru paketa integrisanih usluga), na dan 31.12.2014. godine iznosi 44 hiljade.

U hiljadama	2014	Stopa rasta	2013
Privatni korisnici u okviru integrisanih usluga	43	23%	35
Open duo IPTV+fiksna	8	12%	7
Open duo ADSL+IPTV	5	64%	3
Open Trio	26	11%	23
Open Quadro	4	135%	2
Poslovni korisnici	0,5	78%	0,3
IPTV poslovni - korisnici u okviru integrisanih usluga	0,21	70%	0,13
IPTV poslovni - korisnici neintegrisanih usluga	0,25	86%	0,13
IPTV korisnici	44	23,1%	36

mtel

Ostvareno tržišno učešće na kraju decembra 2014. godine iznosi 28,14%, uz penetraciju od 163,43% na tržištu **mobilne telefonije** Crne Gore, prema definiciji Agencije za telekomunikacije.

Broj pretplatnika mobilne telefonije na kraju 2014. godine je veći za 6,3% u odnosu na 2013. godinu.

Broj korisnika mtel-a, na kraju 2014. godine, iznosio je 282 hiljade. Od toga, na *prepaid* korisnike se odnosi 67%, dok *postpaid* korisnici učestvuju sa 33% u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Prepaid	189	-0,6%	190
Postpaid	93	23,8%	75
Ukupno	282	6,3%	265

Korisnici *biznet* usluga čine više od polovine ukupnog broja *postpaid* korisnika (55.5%). Korisnici *biznet* usluga imaju poseban značaj, pre svega, jer se radi o velikim kompanijama, stranim predstavništvima i prosperitetnim preduzećima, koji su ujedno i preporuka za dobru poslovnu saradnju. U okviru ovog

segmenta, postoji izuzetno jaka konkurencija, s obzirom na to da je mtel treći operator i da je konkurencija na tržištu već osvojila najveći broj velikih korisnika. Rast broja biznet korisnika, u 2014. godini, ostvaren je putem ponude čitave lepeze dodatnih usluga (Autotrack, Observer, Internet pristup, GPRS paketi, Moj pogled, WEB SMS itd.) kojima se veliki korisnici animiraju da pređu na mtel mrežu.

Wimax korisnici obuhvataju 3 kategorije korisnika: korisnike koji koriste samo usluge fiksne telefonije putem WiMax tehnologije, korisnike koji koriste samo usluge Interneta putem Wimax tehnologije, i kombinovane korisnike – one koji koriste usluge fiksne telefonije i Interneta putem Wimax tehnologije.

Ukupan broj Wimax korisnika

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Korisnici koji koriste samo usluge fiksne telefonije	0,48	14,8%	0,42
Korisnici koji koriste samo usluge interneta	4,8	-8,3%	5,3
Kombinovani korisnici (fiksna i internet)	1,5	-15,2%	1,7
Ukupno	6,8	-8,6%	7,4

Na kraju 2014. godine ukupan broj Wimax korisnika iznosio je 6,8 hiljada, što je u odnosu na 2013. godinu manje za 8,6%.

TELUS

Pored preduzeća Telekom Srbija i JP Pošta Srbija, kao najvećeg kupca na tržištu, Telus je naročito u periodu od 2010. godine počeo značajnije da se razvija na tržištu usluga održavanja higijene.

Usluge obezbeđenja se pretežno pružaju društvu Telekom Srbija i JP Pošta Srbija.

U postupcima javnih nabavki, dobijeni su poslovi, između ostalog, sa JP PTT saobraćaja Srbija, Agencijom za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore, GO Novi Beograd, GO Savski Venac, Drinsko-limske HE, Republičkim geodetskim zavodom, Elektrodistribucijama Šabac, Kraljevo, Valjevo, Lazarevac, Užice, Novi Pazar, Loznica i ekspoziturama Ministarstva Finansija - Uprave za Trezor i Poreske Uprave.

Takođe, na osnovu sprovedenih internih procedura nabavke korisnika usluga, zaključeni su ugovori sa: DDOR Novi Sad, Delta Generali osiguranje a.d.o., Banka Poštanska štedionica, Findomestic banka a.d., Piraeus banka a.d., Alfa banka a.d., Oportunity banka a.d., ekspoziture Dunav Osiguranja a.d.

FiberNet

Dobijanjem upotrebne dozvole od nadležnih organa Republike Crne Gore i puštanjem optičkog kabla u komercijalnu eksploataciju, FiberNet je sklopio sledeće ugovore:

- Ugovor sa mtel-om o zakupu kapaciteta 2,5 Gbit/s, na period od 3 godine,
- Ugovor sa mtel-om o zakupu jednog para optičkih vlakana na relacijama Podgorica–Sutomore/Sutomore-Bar, na period od 3 godine,
- Ugovor sa Telekom Srbija o zakupu kapaciteta STM, trajanje zakupa je 1 godina,
- Ugovor sa Telekom Srbija, o zakupu *Gb Ethernet*, trajanje zakupa je 1 godina,
- Ugovor sa Telenorom Podgorica o neopozivom pravu korišćenja jednog para optičkih vlakana na relaciji Vrbnica-Bar po modelu IRU 15, na period trajanja prava korišćenja od 15 godina.

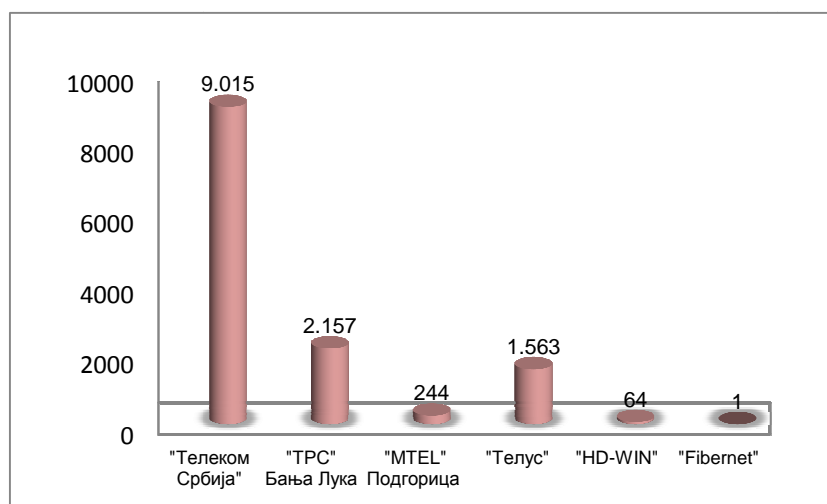
ZAPOSLENI

MATIČNO I ZAVISNA DRUŠTVA

Zaposleni

Ukupan broj zaposlenih u Matičnom i zavisnim društvima iznosi 13.044, uzimajući u obzir i zaposlene kojima miruje radni odnos (21 na nivou Matičnog i zavisnih društava). Od navedenog broja, najveći procenat se odnosi na Telekom Srbija a.d. Beograd (69,11%), 16,54% na „Telekom Srpske“ a.d. Banja Luka, 1,87% na Društvo za telekomunikacije „M:tel“ d.o.o. Podgorica, 11,98% na „Telus“ a.d. Beograd, 0,49% na Društvo za telekomunikacije „HD-WIN“ d.o.o. Beograd, dok se 0,008% odnosi na zavisno društvo „FiberNet“ d.o.o. Podgorica.

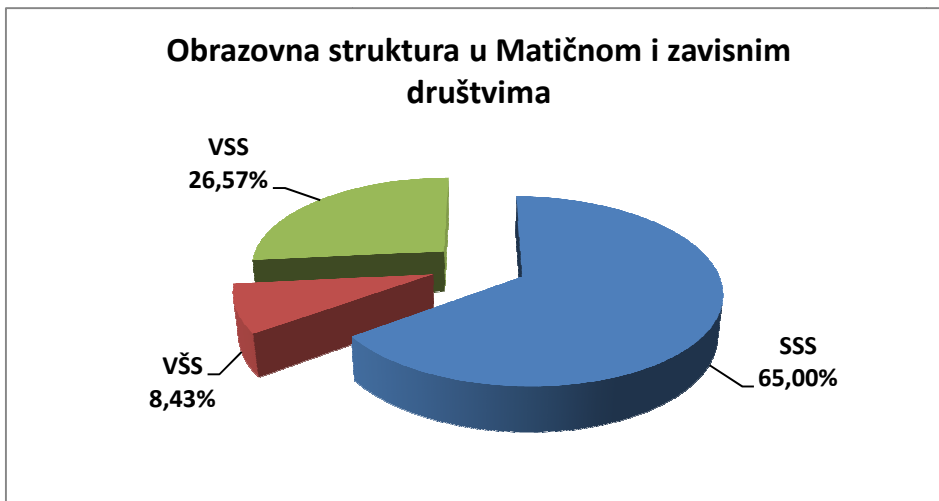
Zbog prirode posla, 6 zaposlenih iz Telekoma Srbija a.d. upućeni su u zavisna društva i zbog toga su prikazani u Matičnom i u zavisnim društvima. Ukupan broj zaposlenih u Matičnom i zavisnim društvima na dan 31.12.2014. prikazan je na grafikonu

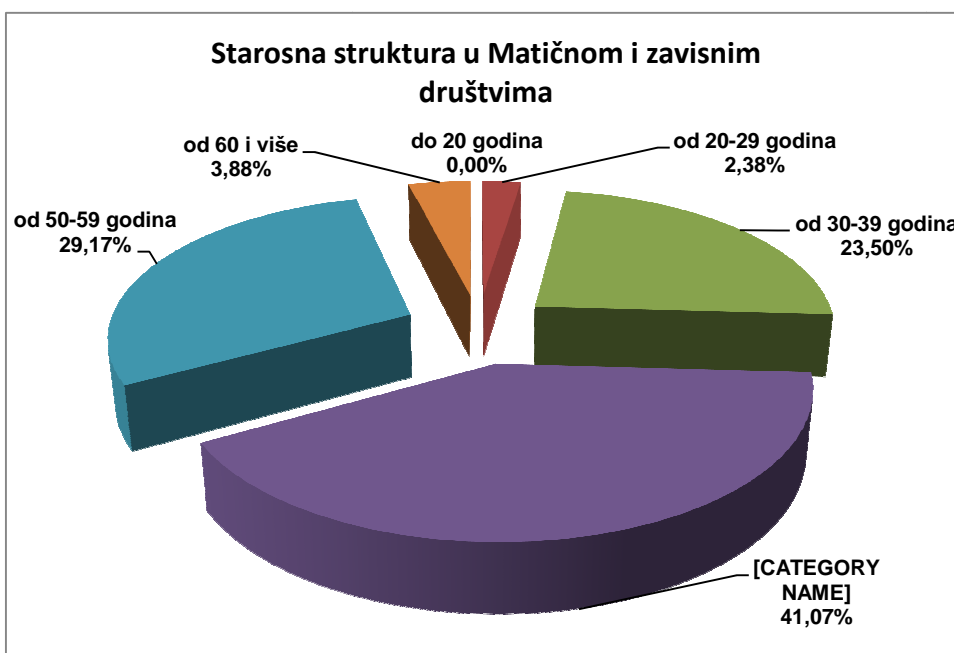
Pored zaposlenih na određeno i neodređeno vreme u Matičnom i u zavisnim društvima, na osnovu različitih ugovora o angažovanju van radnog odnosa (privremeni i povremeni poslovi, zastupanje i posredovanje) angažovano je ukupno 1.736 lica, od čega je najveći broj u Telekomu Srbija (51,04%), u Telusu 32,95%, 10,08% u Telekomu Srpske, 5,76% u HDWIN, 0,12% u mtel dok je 0,06% angažovano u FiberNet.

Posmatrajući obrazovnu strukturu zaposlenih u Matičnom i zavisnim društvima, uočava se najveće učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom (65%), zatim sa visokom stručnom spremom (26,57%) gde su u ukupan broj uključeni i specijalisti, magistri i doktori nauka.

Najmanje su zastupljeni zaposleni sa višom stručnom spremom (8,43%).

Što se tiče starosne strukture zaposlenih u Matičnom i zavisnim društvima, uočava se najveće učešće zaposlenih starosti između 40 i 49 godina (41,08%), zatim od 50 do 59 godina starosti (29,17%), od 30 do 39 godina (23,5%), sa 60 i više godina (3,88%), od 20 do 29 godina (2,38%), dok zaposlenih starosti do 20 godina nema.

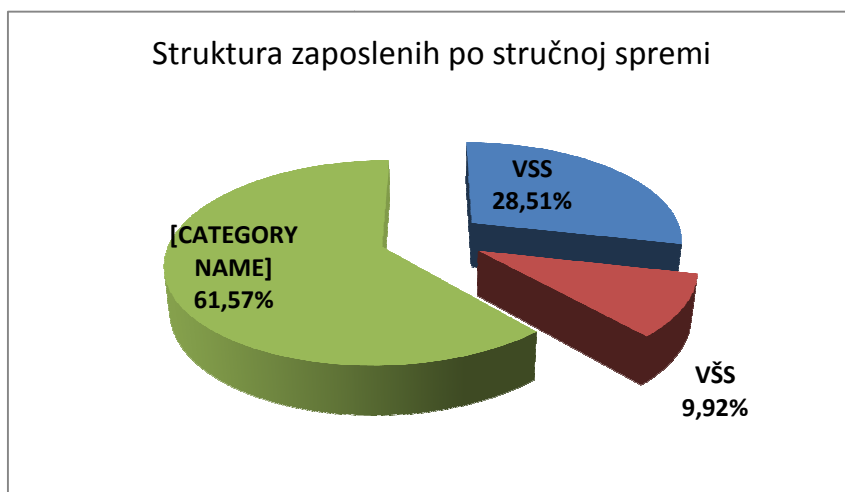

TELEKOM SRBIJA

Upravljanje i razvoj ljudskih resursa su u samom vrhu ciljeva i zadataka Telekoma Srbija. Briga o zaposlenima podrazumeva brigu o ukupnom zadovoljstvu zaposlenih, jačanju njihove motivacije i osećaja pripadnosti Društvu. Telekom Srbija uvek nastoji da za svoje zaposlene obezbedi bolju budućnost, adekvatne uslove rada, ravnopravni tretman zaposlenih, zaštitu na radu, zdravstvenu zaštitu i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

U Društvu ima ukupno 9.015 zaposlenih. Pored navedenog broja, na privremenim i povremenim poslovima na dan 31.12.2014. godine je angažovano 886 lica van radnog odnosa. Od navedenog broja, a zbog prirode posla, 4 zaposlenih je privremeno upućeno na rad u druga zavisna društva.

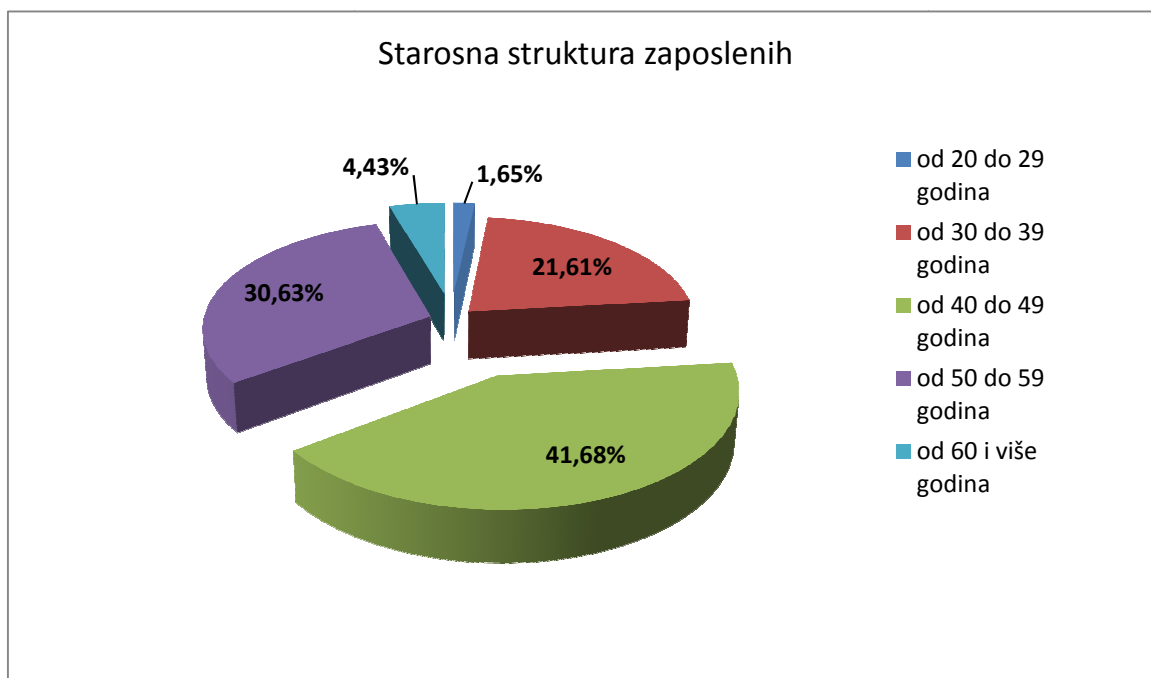
Grafikon predstavlja obrazovnu strukturu zaposlenih u radnom odnosu

Posmatrajući obrazovnu strukturu zaposlenih na nivou Društva, primećuje se najveće učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom (61,58%), slede zaposleni sa visokom stručnom spremom (28,51%), dok je najmanje učešće zaposlenih sa višom stručnom spremom (9,92%).

Što se tiče starosne strukture zaposlenih, najveći procenat zaposlenih je starosne dobi od 40 do 49 godina (41,69%), slede zaposleni starosti između 50 i 59 godina (30,63%), od 30 do 39 godina starosti (21,61%), sa 60 godina i više (4,43%) i najmanje je učešće zaposlenih od 1,65% starosne dobi od 20 do 29 godina.

Grafikon predstavlja starosnu strukturu zaposlenih

OBRAZOVANJE

Eksterne edukacije u zemlji i inostranstvu

U toku 2014. godine, na eksterne edukacije u zemlji i inostranstvu upućeno je ukupno 2.162 polaznika, koji su na edukacijama proveli ukupno 7.108 dana, što iznosi približno 3,29 dana po korisniku.

Eksterne edukacije u zemlji pohađalo je 967 korisnika, od čega je na referentne seminare upućeno 130 polaznika, na stručne obuke i seminare 274, obuke obavezne po zakonu 125, na obuke iz poslovnih veština 75, *teambuilding* 132 i edukacije rukovodilaca 231 polaznika. Polaznici su na edukacijama u zemlji proveli 2.441 dana, što iznosi 2,52 dana po polazniku.

Saglasno zaključenim ugovorima o pružanju nastave iz engleskog jezika sa eksternim školama – “Zadužbina Ilije M. Kolarca” za Beograd i “NS PRO” za Novi Sad, Niš i Kragujevac, u 2014. godini realizovana je nastava iz engleskog jezika za 229 polaznika grupne nastave i 41 polaznika individualne nastave, koji su na usavršavanju proveli ukupno 1.053 dana, što iznosi 3,9 dana po polazniku.

Na obrazovne događaje u inostranstvu upućeno je ukupno 286 polaznika, od kojih je 177 pohađalo konferencije, kongrese i seminare, 61 je upućeno na obuke za rad sa opremom po osnovu zaključenih ugovora sa dobavljačima

opreme i usluga, 32 je pohađalo forume, 10 stručne obuke i radionice i 6 sajmove. Polaznici su na putovanjima u inostranstvu proveli 1.490 dana, što iznosi 5,21 dana po korisniku.

Sa zaposlenima koji se upućuju na različite vrste obuka u zemlji i inostranstvu zaključuju se ugovori sa obavezom ostanka u Društvu na 14, odnosno 24 meseca, tako da broj polaznika kojima traje ugovorna obaveza na dan 31.12.2014. godine iznosi 1.004 (936 ugovora za obuke realizovane u zemlji i 68 ugovora za obuke u inostranstvu po osnovu ugovora sa dobavljačima koje su realizovane u inostranstvu). Od navedenog, u 2014. godini ukupno ima 656 korisnika aktivnih ugovora, od čega 597 u zemlji i 59 u inostranstvu.

Korisnici obuka po zaključenim ugovorima sa dobavljačima (sa i bez obavezivanja) u 2014. godini, njih 639 su na obukama u zemlji proveli 2.124 dana, što iznosi 3,32 dana po polazniku, dok su korisnici obuka po istom osnovu u inostranstvu, njih 61 proveli 286 dana, što iznosi 4,69 dana po polazniku. Korisnici obuka po zaključenim ugovorima sa dobavljačima su ukupno proveli 2.410 dana na obukama, što iznosi 3,44 dana po polazniku.

Interne edukacije

U organizaciji Trening centra Direkcije za ljudske resurse, tokom 2014. godine, kroz programe interne edukacije prošlo je ukupno 969 polaznika, pri čemu je stručnim edukacijama prisustvovalo 618 polaznika, treninzima iz poslovnih veština 287 polaznika, dok je internom nastavom engleskog jezika obuhvaćeno 64 korisnika (39 - grupna nastava zaposlenih i 25 - individualna nastava sa direktorima sektora). *E-learning* obukama pristupilo je 52 zaposlenih. Polaznici su na internim edukacijama proveli 3.077,54 dana, što iznosi 3,18 dana po polazniku (ne računajući polaznike *e-learning* obuka usled nemogućnosti kvantifikacije na način koji podrazumeva prikaz po broju dana).

Ukupan broj korisnika internih i eksternih edukacija u zemlji i inostranstvu iznosi 3.131, koji su na edukacijama proveli ukupno 10.185,54 dana, što iznosi približno 3,25 dana po korisniku.

Školovanje

Sa zaposlenima koji se upućuju na dodatno školovanje zaključuju se ugovori kojim se regulišu međusobna prava i obaveze tokom trajanja studija i u periodu ugovornog obavezivanja, tako da broj aktivnih ugovora o školovanju na dan 31.12.2014. godine iznosi 44 (7 za strukovne studije I stepena, 6 za akademske

studije I stepena, 9 master studija, 4 strukovnih studija II stepena, 10 MBA studija i 5 magistarskih, doktorskih i specijalističkih akademskih). Od navedenog, u 2014. godini odobreno je 20 novih školovanja, i to: 4 za strukovne studije I stepena, 6 za akademske studije I stepena, 3 za specijalističke strukovne studije, 2 master studije, 2 doktorske studije, 3 EMBA studije, zatim raskinuto je 3 ugovora i završeno je 27 odobrenih studija.

Licence, sertifikati, članarine

Društvo je u 2014. godini finansiralo različite vrste licenci, sertifikata, stručnih ispita i učlanjenja za ukupno 686 korisnika, i to: obnova članarine Inženjskoj komori za licence odgovornog projektanta i odgovornog izvođača radova za 515 korisnika, sticanje novih licenci za 18 korisnika, stručni ispiti za 8 korisnika, sticanje CISCO i drugih stručnih sertifikata za 49 korisnika, pravosudni ispit za 1 zaposlenog, GIAC članarina za 3 zaposlena, PMI članarina za 37 zaposlenih, resertifikacija PMP sertifikata za 21 zaposlenog, članarina ICV udruženju controllera Srbije za 1 zaposlenog, članarina Udruženju internih revizora za 6 korisnika, članarina Savezu računovođa i revizora za 20 korisnika, članarina Komori ovlašćenih revizora za 1 zaposlenog i stručni ispit iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu ili procene rizika za 6 zaposlenih.

Stručne prakse

Tokom 2014. godine stručnu praksu u Društvu obavilo je 95 studenata i 426 učenika srednjih škola. Na osnovu potpisanog Sporazuma o saradnji sa Ministarstvom omladine i sporta, Društvo je omogućilo realizaciju projekta letnje prakse za 5 stipendista Fonda za mlade talente i organizovalo Radionicu za stipendiste Fonda za mlade talente. U cilju realizacije stručne prakse na Regijama potpisan je Ugovor o saradnji sa Univerzitetom u Kragujevcu.

Procena radne uspešnosti zaposlenih za period 01.07.2013. - 30.06.2014.

Sproveden je godišnji postupak Procene radne uspešnosti za period 01.07.2013. do 30.06.2014. godine, na uzorku od ukupno 9.707 zaposlenih svih organizacionih celina Društva. Izuzetno, usled specifičnosti prethodne poslovne godine koju je obeležila implementacija nove organizacije Društva, postupak je sproveden sredinom 2014. godine, a u skladu sa novom Odlukom o usvajanju metodologije procene radne uspešnosti zaposlenih.

Procena razvojnih potencijala i planiranje razvoja rukovodilaca

U saradnji sa spoljnim konsultantom, pripremljen je i sproveden projekat Procene razvojnih potencijala 88 rukovodilaca sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima (direktora sektora i funkcija) i sačinjavanja individualnih planova razvoja procenjenih rukovodilaca svih nivoa menadžmenta. Pružena je usmena povratna informacija procenjenim rukovodiocima, sačinjeni izveštaji o procenama, katalog osnovnih i specifičnih (po poslovnim funkcijama) menadžerskih kompetencija, kao i individualni planovi razvoja za sve procenjene rukovodioce.

Regrutovanje i selekcija

Tokom 2014. godine u Društvu je angažovano 50 eksternih kandidata, od ukupno 321 kandidata koji su obuhvaćeni selekcionim postupkom (najveći procenat angažovanja odnosi se na poslove sa visokom stopom fluktuacije – operatorski poslovi i poslovi prodaje).

Po osnovu internih oglasa realizovano je raspoređivanje 27 zaposlenih - na osnovu obavljenih internih selekcija sa 190 zaposlenih. Na osnovu analize se može zaključiti da je broj oglašanih radnih mesta u 2014. godini veći za 60% u odnosu na prethodnu godinu, dok je procenat realizovanih raspoređivanja 44,26%.

U saradnji sa Direkcijom za privatne korisnike, sproveden je pilot projekat sa ciljem sačinjavanja poželjnog skupa kompetencija za radno mesto Agenta prodaje. Kao rezultat istraživanja definisani su osnovni kriterijumi koji će predstavljati osnov za procenu eksternih kandidata prilikom postupka regrutovanja i selekcije za pomenute poslove.

Beneficije zaposlenih

Jubilarnе nagrade - Isplata jubilarnih nagrada vrši se zaposlenima i bivšim zaposlenima, koji u periodu od 02.06. prethodne godine do 01.06. tekuće godine navršavaju:

- 10 godina neprekidnog rada u Telekomu Srbija;
- 20 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 30 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 35 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije.

Osnov za isplatu jubilarnih nagrada predstavlja prosečno isplaćena bruto zarada u Društvu za mesec jun za zaposlene koji ostvaruju 20 godina

neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije, odnosno ½ prosečno isplaćene bruto zarade za 10 godina, 2 prosečno isplaćene bruto zarade za 30 godina i 3 prosečno isplaćene bruto zarade za 35 godina. U 2014. godini izvršena je isplata za 1.088 lica.

Program kolektivnog osiguranja – Svi zaposleni u Društvu su osigurani od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda), težih bolesti i hirurških intervencija na radu i van rada (24 časa), uz dodatno osiguranje zaposlenih, koji su raspoređeni na radna mesta sa povećanim rizikom.

Program se sprovodi na osnovu ugovora/polisa osiguranja koje je Društvo za 2014. godinu zaključilo sa osiguravajućim društvima DDOR „Novi Sad“ a.d.o. od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i „Delta generali osiguranje“ a.d.o. za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija. U toku 2014. godine podnete su ukupno 302 prijave, od čega je od strane osiguravajućih društava pozitivno rešeno i izvršena isplata osiguranih suma za 186 prijava zaposlenih i članova uže porodice zaposlenih, dok je negativno rešeno 116 prijava.

Program dobrovoljnog penzijskog osiguranja – Svim zaposlenima u Društvu su obezbeđene redovne mesečne uplate na ime penzijskog doprinosa za dobrovoljno penzijsko osiguranje. Program je sproveden na osnovu ugovora o penzijskim planovima koje je Društvo, počev od 2007. godine, zaključilo sa akcionarskim društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima „Delta generali“ a.d. i „Dunav“ a.d.

Program dodele solidarne pomoći i drugih vrsta pomoći – U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele solidarne i drugih vrsta pomoći, Društvo je po svim osnovima za odobravanje prava u 2014. godini izvršilo isplatu ukupno 514 solidarnih pomoći zaposlenima i članovima uže porodice zaposlenih.

Program pomoći u rešavanju stambenih potreba zaposlenih – U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele stambenih zajmova zaposlenima u Društvu, zaključeno je oko 39 ugovora o stambenim zajmovima.

Specijalistički pregledi, zdravstvena rehabilitacija i rekreacija - U cilju prevencije i poboljšanja zdravstvenog stanja zaposlenih, Društvo je

organizovalo specijalističke lekarske preglede za 1.817 zaposlenih, kao i zdravstvenu rehabilitaciju za 419 zaposlenih i rekreaciju za ukupno 111 zaposlenih.

Poklon za 8. mart – Povodom 8. Marta, Dana žena, u 2014. godini, u skladu sa internim aktima, Društvo je odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona za žene, zaposlene/angažovane van radnog odnosa.

Poklon za decu zaposlenih povodom Nove 2015. godine – Društvo je u 2014. godini odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona zaposlenima/licima, angažovanim van radnog odnosa, za kupovinu novogodišnjih paketića za decu, uzrasta do 10 godina, povodom Nove 2015. godine.

Sprovođenje politike harmonizacije odnosa sa zaposlenima

Svim zaposlenima u Društvu su na raspolaganju stručni timovi pravnika, psihologa i socijalnih radnika u vidu radno-pravnog i psihološkog savetovališta. U toku 2014. godine na internom sajtu objavljeni su tekstovi – kratke stručne teme i aktuelnosti iz domena radnog prava, i kontinuirano su se zaposlenima dostavljali odgovori na zahteve i pitanja putem e-mail-a i obaveštavani su telefonskim putem u okviru „Radno-pravnog savetovališta“. U okviru psihološkog savetovališta, u toku 2014. godine, realizovano je 37 zahteva zaposlenih, dok su na internom portalu, u okviru rubrike „Psihološko savetovalište“, objavljena 24 teksta.

Sprovođenje politike internog informisanja zaposlenih

Sprovođenje politike internog informisanja zaposlenih predstavlja program stalnog, tačnog i blagovremenog informisanja zaposlenih putem intraneta i kompanijskog *Newsletter*-a. Intranet podrazumeva redovno i kontinuirano pripremanje, obrađivanje i objavljivanje informacija na internom sajtu „Moj Portal“. Informacije koje se plasiraju razvrstane su po kategorijama: *ad hoc* informacije - koje se tiču važnih obaveštenja iz oblasti ljudskih resursa (prava zaposlenih), obaveštenja o aktuelnim dešavanjima u kompaniji - koje se plasiraju svakodnevno i informacija koje se plasiraju dva puta mesečno (Aktuelne manifestacije iz oblasti kulture i sporta, telekomunikacija u zemlji i inostranstvu, rubrika Posetite Srbiju, Svet, Znameniti Srbi, Misli velikih ljudi, Iz

ugla lektora, Psihološko savetovalište, Radno-pravno savetovalište, *Funny press clipping*, Testovi iz nemačkog i engleskog jezika, Anketa i Nove tehnologije). U 2014. godini registrovano je ukupno 2.155.069 poseta sajtu, izvršeno prosleđivanje kompanijskog *Newsletter*-a (ukupno 12 brojeva), sa najnovijim vestima iz zavisnih društava, prezentacijom novih usluga i aktuelnih dešavanja u oblasti kulture i telekomunikacija i objavljeno je 10 službenih listova.

Mtel

Na dan 31. decembar 2014. godine, Mtel ima 2.157 radnika, što je u odnosu na kraj prethodne godine manje za 6 radnika. Od navedenog ukupnog broja zaposlenih, dvoje je od strane Matičnog društva, gde im miruje staž, upućeno na privremeni rad u Mtel.

Po kvalifikacionoj strukturi u Mtel-u najveće je učešće srednje stručne sprema sa 38,52% ili 830 radnika, dok visoka stručna sprema učestvuje sa 34,48% ili 743 radnika.

Po starosnoj strukturi najveće učešće u ukupnom broju zaposlenih ima starosna dob od 41-50 godina sa 37,17% učešća, kao i starosna dob od 31-40 godina sa 30,26% učešća.

Tokom 2014. godine u Mtel je primljeno 74 radnika u radni odnos, dok je sa radom prestalo ukupno 80 radnika, od čega 30 radnika sporazumom Društva i radnika uz isplatu otpremnine - stimulatívna otpremnina.

U oblasti obrazovanja nastavljeno je sa razvijanjem kompetencija menadžmenta Društva, u skladu sa ranije realizovanim obukama i aktivnostima predviđenim Strateškim smernicama. Stavljajući fokus na važnost adekvatnog upravljanja zaposlenima, kao navažnijom vrednosti kompanije i u procesu implementacije novog sistema zarada, organizovane su obuke sa ciljem: podizanja svesti o važnosti kvalitetnog upravljanja ljudima u postizanju ciljeva organizacije i ostvarenju većeg zadovoljstva, motivisanosti i lojalnosti zaposlenih, razumevanja značaja funkcije upravljanja ljudi, osveščivanje značaja uloge procenjivača i važnosti usklađenosti najvažnijih aktivnosti sa strateškim ciljevima, kao i kvalitetnog određivanja ključnih indikatora uspeha (KPI). Razvijanjem ovih kompetenci Društvo pokazuje svoju doslednost u nameri da bude lider u okruženju, kada je u pitanju praćenje i implementiranje savremenih trendova pozitivne prakse u oblasti poslovanja.

Korisnička orijentisanost društva ogleda se i u konstantnom ulaganju napora da se unaprede veštine zaposlenih koji rade u direktnom kontaktu sa korisnicima. Imajući u vidu da je, u kompleksnim zahtevima današnjeg vremena korisnika moguće zadržati i sa njim razviti dugoročan odnos prvenstveno (a možda i jedino) kvalitetom pružene usluge, obuke su imale za cilj: naučiti kako razvijati usluživanje kao konkurentnu prednost, razumeti važnost imidža uspešnog prodavca i šta on podrazumeva, razumeti i prihvatiti važnost usaglašavanja potreba posla sa ličnim vrednostima, spoznaja ličnih karakteristika i mogućnosti maksimalnog korištenja vlastitih resursa, koje su strategije prodaje primenjive u odnosu na tip kupca i kako strukturalnim pristupom omogućiti efikasnu naplatu.

U novembru je pokrenut projekat: Dijagnostika organizacione kulture i definisanje korporativnih vrednosti, kao deo inicijative za unapređenje posvećenosti i motivacije zaposlenih. Definisane korporativne vrednosti po kojima svi zaposleni žive osnovni je preduslov za jedinstven tim i jasnu poziciju svakog od zaposlenih u kompaniji.

I ove godine smo organizovali team building aktivnosti sa ciljem razvoja i unapređenja timskog rada kao i interne komunikacije, dominantno unutar projektnih timova.

Projekat uvođenja novog sistema zarada privodi se kraju i isti je odobren od strane izvršnog odbora Društva, a njegova primena će početi od 01.01.2015. godine.

Podržavajući znanje ižeći da ga delimo i umnožavamo sa drugima, nastavljamo sa projektom m:stipendista i omogućavamo brojne prakse u Mtel-u.

mtel

Prilikom osnivanja Društva za telekomunikacije mtel d.o.o., aprila 2007. godine, zasnivanje radnog odnosa je sprovedeno putem javnog oglašavanja preko Zavoda za zapošljavanje ili sporazumom o preuzimanju. Raspisano je 33 javna oglasa i zaključeno 39 sporazuma o preuzimanju, a ukupno je radni odnos zasnovalo 158 lica. Formirana je kadrovska baza podataka zaposlenih u Društvu i personalna dosijea. Pored navedenog sproveden je postupak prijave svih zaposlenih Fondovima za zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje i obezbeđena je kadrovska baza podataka kroz Navision aplikaciju. Izvršeno je kolektivno osiguranje zaposlenih.

Zaposleni koji su zasnovali radni odnos na poslovima koji podrazumevaju rad pod posebnim uslovima rada, utvrđenih Pravilnikom o bezbjednosti i zaštiti na radu, odradili su sistematske lekarske preglede za utvrđivanje posebne zdravstvene sposobnosti. Sproveden je i postupak učlanjenja u Uniju poslodavaca Crne Gore.

Pored navedenog, 2011. godine je potpisan Kolektivni ugovor između poslodavca i reprezentativne organizacije Sindikata.

Broj zaposlenih se konstantno menjao, da bi dostigao 244 zaposlena na kraju 2014. godine.

Po kvalifikacionoj strukturi u mtel-u najveće je učešće visoke stručne sprema sa 46,31% ili 113 radnika, dok srednja stručna sprema učestvuje sa 45,49% ili 111 radnika.

Po starosnoj strukturi najveće učešće u ukupnom broju zaposlenih ima starosna dob od 30-39 godina sa 57,79% učešća odnosno 141 zaposlenih, kao i starosna dob od 40-49 godina sa 21,31% učešća ili 52 zaposlenih.

Društvo za telekomunikacije „mtel“ d.o.o. ima politiku zapošljavanja da osobama koje su angažovane na određeno vrijeme duže od jedne godine i pokazale su dobre rezultate, reguliše njihov radno-pravni status, tako što će zasnovati radni odnos na neodređeno vreme.

Pored navedenog, započet je i realizovan posao oko Manage services, kojim će od 01.02.2015. godine 34 zaposlenih iz Sektora tehnike i 2 iz Sektora za marketing, prodaju i brigu o korisnicima preći na rad u Ericsson.

Broj zaposlenih u mtel-u na dan 31.12.2014. godine je 244, a van radnog odnosa je angažovano dvoje lica.

TELUS

Politika Telusa prema zaposlenima uslovljena je, pre svega, tržišnim uslovima, ali pri tom potpuno posvećena poštovanju visokih standarda, postavljenih od strane osnivača.

Prava i obaveze zaposlenih regulisane su Kolektivnim ugovorom, od 23.7.2009. godine, čije važenje je produženo Sporazumom br 4426 od 29.6.2012. godine, kojima su zaposlenima garantovana veća prava od prava predviđenih zakonom (uvećanje za smenski i noćni rad, broj dana godišnjeg odmora, plaćeno odsustvo, veći procenat uvećanja zarade za minuli rad, otpremninu u slučaju proglašenja tehnološkim viškom i sl.).

Na kraju 2013. godine, Telus je imao 1.563 zaposlena i 919 lica angažovanih van radnog odnosa.

HD-WIN

I pored visoke tehničke i tehnološke opremljenosti same televizije i automatizovanog sistema za emitovanje, poseban akcenat u poslovanju stavlja se na sveukupnom zadovoljstvu zaposlenih, njihovog osećaja pripadnosti televiziji, motivaciji i usavršavanjem u poslu koji obavljaju. HD-WIN nastoji da obezbedi sigurne i adekvatne uslove za rad, zdravstvenu i ličnu zaštitu na radu, ravnopravnost svih zaposlenih, kao i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

Nakon pristupanja Telekomu Srbije Društvu za telekomunikacije HD-WIN, izvršena je reorganizacija i sistematizacija celokupnog proizvodnog procesa unutar firme i postavljeni standardi poslovanja. U proteklom periodu nije bilo otpuštanja zaposlenih, čak naprotiv, obzirom da se Društvo ranije oslanjalo uglavnom na angažovanje spoljnih saradnika (honorarni saradnici), na radnim mestima koja su u procesu rada prepoznata kao ključna za funkcionisanje jedne televizije, su zaključeni Ugovori o radu sa zaposlenima i time obezbedili kontinuitet i neophodnu dozu sigurnosti u poslovanju Društva.

HD WIN Beograd na kraju 2014. godine broji 52 zaposlena i 85 honorarno zaposlenih (tehnika, komentatori i produkcija), a HD WIN Arenasport Zagreb broji 12 zaposlenih i 15 honoraraca.

Svi zaposleni u Društvu su osigurani od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i težih bolesti i hirurških intervencija na radu i van rada (24 sata). Ovaj program se sprovodi na osnovu Ugovora/polisa osiguranja sa Delta Generali.

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

Naš zajednički cilj – promena nabolje!

Od svog nastanka Telekom Srbija i zavisna društva nastoje da budu odgovoran i pouzdan partner zajednice u kojoj posluju. Kada je društveno odgovorno poslovanje deo i glavne korporativne strategije, kada je cilj boljitak za celo društvo i pozitivne promene na svim nivoima, kako za naše zaposlene tako i za ostale građane, onda su smernice delovanja vrlo jasne: odgovoran pristup poslovanju, dobrobit naših zaposlenih i dugoročni projekti čiji je cilj angažovanje zajednice i dobrobit celokupnog društva.

Kao pouzdan korporativni akter, Telekom Srbija nastoji da sa svojim partnerima posluje strogo se držeći principa transparentnosti i poštovanja osnovnih etičkih načela, u cilju obostranog uspeha. Saradnja sa poslovnim partnerima dalje širi mrežu korisnika i pored sticanja profita, uz nastojanje Društva da sa njima podeli korporativne vrednosti koje su duboko ukorenjene u njegovo poslovanje. Pre svih, to su posvećenost cilju, inovativnost i entuzijazam u traženju rešenja.

Prisustvo na regionalnim tržištima na polju telekomunikacija pomaže u osnaživanju veza sa svim interesnim stranama u društvu. Kao kompanija koja ima Funkcionalnu strategiju društveno odgovornog poslovanja, Kodeks korporativnog upravljanja i Etički kodeks, pored zakonom propisanog objavljivanja finansijskih izveštaja, Društvo ima jasno postavljene smernice u cilju poboljšanja usvajanja „zelenih inicijativa“, zaštite potrošača, poštovanja antikorupcijskih principa i posvećenosti društvenim promenama. Telekom Srbija je i član Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija i Foruma za odgovorno poslovanje koji okupljaju kompanije sa izraženom strategijom u oblasti društvene odgovornosti.

Rezultati napora ovenčani su i nizom nagrada, posebno nagradom „Biznis Partner Plus 2014“, za najviši stepen društvene odgovornosti i brige o lokalnoj zajednici, kao i priznanjima „Best Biznis Partner 2014“ za najboljeg poslovnog partnera i „Dunavski cvet“ za doprinos razvoju telekomunikacija u regionu, koje Društvo stavljaju u red najuspešnijih kompanija u svim aspektima.

Primenjujući standarde poslovanja priznate u celom svetu, **Mtel** je pokazao da ide rame uz rame sa najboljim svetskim kompanijama dobivši u Bostonu prestižnu nagradu „Hall of Fame“, za izuzetne rezultate u primeni strategije poslovanja po metodologiji Balanced Scorecard (BSC). Međunarodna regionalna nagrada „Najmenadžer“ i „Najkompanija“ 2014. godine, dodeljena je

generalnom direktoru Goranu Vlaoviću i Mtel-u na tradicionalnoj manifestaciji koju organizuje Agencija za izbor najboljih menadžera Bosne i Hercegovine jugoistočne i srednje Evrope.

Pomoć kada je najteže

U maju 2014. čitav region u kom Društvo posluje pogodile su velike poplave koje su prouzrokovale štetu kako na infrastrukturi, tako i na privatnoj i društvenoj imovini. Društvo se odmah angažovalo na uspostavljanju funkcionisanja prekinutog telekomunikacionog saobraćaja kako bi se omogućila komunikacija u kriznoj situaciji. Ekipe Društva su danonoćno bile na terenu i u stalnoj saradnji sa kriznim štabovima kako bi se što pre uspostavio telefonski saobraćaj u ugroženim područjima.

Neophodnost da se obezbedi komunikacija radi koordinacije spašavanja ljudi i odbrane ugroženih područja pokazala se kao primarni zadatak za naše zaposlene. Angažovani su pokretni agregati kako bi se omogućio rad baznih stanica Društva i, tamo gde je moguće, na te agregate povezivane su i bazne stanice druga dva mobilna operatora, kako bi sve tri mreže što bolje funkcionisale. Kriznim štabovima u Srbiji ustupljeni su satelitski telefoni i poklonjena je veća količina mobilnih punjača za telefone, SIM kartica i mobilnih aparata. Takođe su preusmereni i pozivi iz sve tri mreže ka broju 112 na brojeve Kriznog štaba. Pored toga, omogućeno je besplatno korišćenje Interneta za društvene mreže „Facebook“ i „Twitter“ putem mobilnih telefona tokom trajanja vanredne situacije jer se pokazalo da komunikacija putem društvenih mreža može da doprinese brzom i adekvatnoj reakciji građana i nadležnih službi. Kancelariji za pomoć i obnovu poplavljenih područja donirano je 10 laptopova, a aktiviran je humanitarni SMS broj 1003 za prikupljanje sredstava za pomoć ugroženima, preko kojeg su do 31. decembra 2014. korisnici mt:s mreže donirali 79.724.500 dinara.

Kao prvu pomoć, Društvo je uplatilo pet miliona dinara na namenski račun Vlade Republike Srbije za pomoć ugroženom stanovništvu. Osim pojedinačnih donacija u novcu i namirnicama, zaposleni Društva su prikupili više od 16,7 miliona dinara koji su uplaćeni na namenski račun Vlade Srbije za pomoć područjima nastradalim u poplavama. U saradnji sa Ministarstvom zdravlja, otvoren je broj 0800-222-333 putem kojeg su se mogle dobiti instrukcije za postupanje u vanrednoj situaciji tokom i nakon poplava, zatim informacije u vezi

sa čišćenjem, uputstva kako postupati sa hranom, pripremom hrane i ličnom higijenom, kao i instrukcije u vezi sa profesionalnom i medicinskom pomoći.

Kako bi pomoglo svojim korisnicima koji se suočavaju sa posledicama razornih poplava, Društvo je umanjilo iznose pretplata za telekomunikacione usluge koje pruža, a korisnici navedenih usluga u Obrenovcu, Krupnju i Jameni bili su oslobođeni plaćanja pretplate za mesec maj.

Mtel se takođe angažovao u pomoći poplavljenim područjima, prvo dodelivši finansijska sredstva Vladi Republike Srpske za najugroženije, a onda donacijom za kupovinu dušeka, posteljina i jastuka. Pored toga, aktiviran je humanitarni broj 1458 za prikupljanje pomoći za poplavljene, a dodeljeni su i kratki brojevi za održavanje donatorskih večeri u cilju prikupljanja sredstava za iste namene. Mtel je izdvojio i sredstva za pomoć zaposlenima čija su domaćinstva oštećena u poplavama, a zaposleni su takođe prikupili sredstva za pomoć svojim kolegama. Mtel je bio i zlatni donator sredstava za ponovno pokretanje malih preduzeća pogođenih poplavama.

I kompanija **mtel** donirala je novčana sredstva za saniranje posledica teške situacije u kojoj su se našli ugroženi poplavama na području Srbije i Bosne i Hercegovine. Takođe, otvorena je i donatorska linija 14543 za sve mtel prepaid i postpaid korisnike, za prikupljanje pomoći za poplavljene.

„Kada voziš, parkiraj telefon!“

Kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“, koju je Društvo pokrenulo 2013, u saradnji sa partnerima, Upravom saobraćajne policije Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije i Srpskim komitetom za bezbednost saobraćaja, u 2014. nastavljena je nizom predavanja - u Beogradu, Kragujevcu, Požarevcu i Novom Sadu - o odgovornoj upotrebi mobilnog telefona tokom vožnje kako bi se đacima srednjih škola ukazalo koliko je opasno voziti i koristiti mobilni telefon na bilo koji način.

Kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“ naišla je na opštu podršku javnosti osvojivši niz nagrada: tri nagrade od Udruženja za tržišne komunikacije Srbije za najbolju neprofitnu kampanju, najbolji spot i najbolju digitalnu komunikaciju u kampanji, nagrada Taboo magazina „Snaga kreativnosti“ za najbolji CSR projekat, Noć reklamoždera – priznanje za najbolju neprofitnu kampanju i „World Tour“, dve nagrade „Društva Srbije za odnose s javnošću“ za najbolji PR u integrisanim komunikacijama i najbolju društveno odgovornu kampanju, nagradu „Moj izbor“ udruženja „Moja Srbija“ za najbolju CSR akciju koja je stigla

i od časopisa „Auto Bild“ u istoj kategoriji. Da je kampanja prešla granice Srbije, govori i činjenica da se, na poziv Muzeja nauke i industrije u Parizu, TV spot koji nosi kampanju „Kada voziš, parkiraj telefon!“ našao na njihovoj izložbi čija je tema rizik.

Istraživanje javnog mnjenja, pokazalo je da je kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“ ocenjena izuzetno pozitivno. Od celokupnog broja ispitanika, njih 70 odsto je upoznato sa kampanjom, a 40 odsto od tog broja je promenilo navike za volanom, bilo da je počelo da koristi *hands-free* uređaj ili da uopšte ne koristi mobilni telefon u vožnji.

Grad priča

Pokrenuvši projekt „Grad priča“, Društvo je pre svega nastojalo da inovativnom upotrebom digitalnih medija utiče na šire prihvatanje modernih vidova komunikacije koji nude raznovrsne mogućnosti u različitim oblastima. Projektom je predviđeno razvijanje mobilnih aplikacija za veće gradove u Srbiji i prateće ambijentalne celine, kako bi se na moderan i jednostavan način predstavile njihove najznačajnije kulturno-istorijske znamenitosti. Razvijanje aplikacija podrazumevalo je uključivanje partnera u lokalnim zajednicama, pre svega turističkih organizacija koje prirodno teže da gradske znamenitosti predstavle na način koji je dostupniji današnjem gostu, posetiocu. Nakon Beograda i Novog Sada, i pratećih celina Avale i Petrovaradina, u 2014. razvijena je aplikacija „Niš priča“, dok je novosadski vodič obogaćen specijalnom rutom – „Sremski Karlovcima“. Time je na mapu projekta „Grad priča“ pridodato novih 65 lokacija u ta dva grada.

Afirmaciju nacionalne turističke ponude društvo **mtel** nastavilo je kroz inoviranu aplikaciju „Montenegro Talking“, koja na jednostavan, brz, edukativan i zabavan način korisnike vodi do najznačajnijih turističkih lokacija Crne Gore i donosi potpuno novu percepciju ponude, njenih gradova, istorijskih i kulturnih znamenitosti. Aplikacija je prevedena na engleski i ruski jezik i posebno promovisana tokom letnje turističke sezone putem facebook foto konkursa.

Zdravlje kao najveće bogatstvo

Strategija Društva jeste pružanje pomoći zdravstvenim ustanovama u nastojanju da koriste od korporativne filantropije oseti što više građana. Tako su 2014. nabavljena 4 operaciona stola za Klinikum za kardiohirurgiju i transplantologiju u Nišu, a niškom Kliničkom centru donirana su i sredstva za

kompjuterski sistem koji unapređuje rad sa pacijentima Klinike za dečije interne bolesti. Finansijsku podršku Društva u 2014. godini dobili su i Specijalna bolnica "Sveti Vračevi" iz Novog Kneževca, Opšta bolnica Pančevo, Opšta bolnica Valjevo, Zdravstveni centar Vranje, gde je obnovljeno porodilište i Opšta Bolnica Leskovac, koja je nabavila novi bronhoskop i potrebnu opremu za EKG. Društvo je prethodno obezbedilo i besplatan IPTV u prostorijama javne namene za Klinički centar Srbije, Kliničko-bolnički centar „Zvezdara“, Univerzitetsku dečiju kliniku „Tiršova“, Institut za zdravstvenu zaštitu majke i deteta „dr Vukan Čupić“ i Specijalnu bolnicu za cerebralnu paralizu i razvojnu neurologiju „Sokobanjska“ i na taj način omogućilo kvalitetniji i sadržajni boravak pacijenata na putu ka izlečenju.

Mtel je u toku 2014. godine takođe izdvojio sredstva za podršku zdravstvu i to donacijom Domu zdravlja Srbac za nabavku biohemijskog analizatora za hormonske pretrage, kupovinom novog agregata i sredstvima za sanaciju prostorija zgrade hirurgije u Univerzitetskoj bolnici Klinički centar Banjaluka. Dodeljeni su i nikoljdanski paketići za mališane koji borave u Zavodu za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović“, za štice Domu za decu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“ u Banjaluci, kao i za decu u predškolskoj ustanovi „Sveta Evgenija, carica Milica“ u Trebinju. Pomogavši obeležavanje Međunarodnog dana osoba sa Daunovim sindromom Mtel je pružio ruku prijateljstva Dečjem edukativnom centru „Svjetlice“ Banja Luka.

Humanitarne organizacije zaposlenih

U okviru Društva postoji humanitarno udruženje „Od srca“ koje okuplja dobrovoljne davaoce krvi među zaposlenima i penzionerima Telekoma Srbija. Kako je udruženje raslo po broju članova, širio se i njegov opus delovanja: pored omasovljavanja dobrovoljnog davalatstva krvi, ovo udruženje promovise donorstvo organa, zaštitu životne sredine, pomoć deci bez roditelja i osobama sa invaliditetom, kao i zalaganje za promene navika u pogledu čuvanja i korišćenja prirodnih resursa.

Povodom dana Telekoma Srbija, 1. juna, Udruženje „Od srca“ tradicionalno je organizovalo akciju dobrovoljnog davanja krvi pod nazivom „1.000 davalaca“ širom Srbije u kojima je prikupljeno više od 1.300 jedinica krvi. Članovi ovog društva su se angažovali i u pomoći ljudima ugroženim poplavama. Dostavljene su veće količine flaširane vode i hrane na području opština Obrenovac i Užice,

a predstavnici Udruženja dopremili su vodu i dečjem vrtiću „Poletarac“, kao i svojim kolegama u Užicu, u želji da daju svoj doprinos u teškim vremenima.

U društvu **Mtel** takođe deluje Aktiv dobrovoljnih davalaca krvi, korporativno udruženje koje promoviše humanost na ličnom primeru i koje kompanija Mtel podržava i nastoji da pomogne u njegovom radu.

Komunikacija bez granica

U nastojanju da svim svojim korisnicima omogući jednak pristup uslugama kompanije, Društvo je tokom 2014. nastavilo projekat obuke na znakovnom jeziku za zaposlene u poslovnicama, započet u 2013. Završetak obuke u Nišu ujedno predstavlja i završetak celokupnog projekta u kom je učestvovalo ukupno 85 zaposlenih u poslovnicama širom Srbije.

Društvo je odlučilo da škole koje pohađaju deca sa oštećenim sluhom obraduje interaktivnim tablama i opremom koja je potrebna za izvođenje nastave na taj način, što osobama sa oštećenim sluhom omogućava lakše usvajanje znanja.

Projekat obuke na znakovnom jeziku za zaposlene u poslovnicama pokrenut je u saradnji sa Udruženjem tumača za lica oštećenog sluha Srbije (UTLOSS). Osobe sa oštećenim sluhom, kojih u Srbiji ima više od 50.000 i koje u svakodnevnoj komunikaciji koriste znakovni jezik, moći će samostalno i bez posrednika da dođu do potrebnih informacija u svim posećenijim poslovnicama Društva u zemlji.

Nadovezujući se na projekat u Srbiji, **Mtel** je na prodajnim mestima u deset gradova BiH omogućio da osobe sa oštećenim sluhom bez pomoći trećih lica mogu da dobiju sve informacije koje su im potrebne o uslugama, komunicirajući na znakovnom jeziku.

Budući da je moto kompanije „Mtel– imate prijatelje“, u 2014. godini je prijateljstvu posvećen jedan celi mesec. Tako je avgust postao „Mesec prijateljstva“ u kome su pozvani svi korisnici da prijave najveću želju svog prijatelja koju ne mogu sami da ispune, a znaju da bi mu ulepšala život. U tom mesecu ispunjeno je 13 najlepših želja.

Stipendisti na stručnoj praksi

Stručnom radionicom na temu delatnosti i usluga Telekoma Srbija obeležen je početak stručne prakse u Društvu za stipendiste Fonda za mlade talente.

Tokom leta, stručnu praksu obavilo je 6 stipendista Fonda, od kojih je dvoje radno angažovano u Društvu. Ovaj projekat je rezultat Sporazuma o saradnji

koji je Društvo potpisalo sa Ministarstvo omladine i sporta Republike Srbije u julu 2013. godine. Zahvaljujući Sporazumu, po deset odabranih studenata Fonda za mlade talente će u naredne četiri godine imati priliku da u Društvu obavlja praksu u trajanju od dva meseca pod stručnim nadzorom mentora.

U 2014. godini, **Mtel** je otvorio konkurs za petu generaciju „m:stipendista“. Stipendisti Kompanije su najbolji studenti fakulteta elektrotehnike i informacionih tehnologija sa šest fakulteta u BiH, a i ove godine, kao i prethodne četiri generacije, 25 novih stipendista ima priliku da pored primanja mesečnog iznosa stipendije provede mesec dana na stručnoj praksi u kompaniji.

mt:s Android™ konkurs

U junu 2014. godine pokrenut je četvrti mt:s Android konkurs za izradu aplikacija za mobilne uređaje namenjen učenicima specijalizovanih odeljenja u gimnazijama koje rade prema programu za matematičke gimnazije. Pored Matematičke gimnazije u Beogradu i Gimnazije „Jovan Jovanović Zmaj“ u Novom Sadu, čiji su učenici do sada imali iskustva sa konkursom, ove godine konkurs je proširen na Prvu kragujevačku gimnaziju, Gimnaziju „Bolyai“ u Senti i Valjevsku gimnaziju. Tokom septembra u ovim školama održane su prezentacije konkursa, a u decembru su pred žirijem Telekoma Srbija bili gotovi radovi.

Za pobednički tim predviđena je poseta Svetskom kongresu mobilne telefonije u Barseloni, dok drugu i treću nagradu predstavljaju tablet računari i pametni mobilni telefoni. Takođe, Telekom Srbija obezbeđuje postavljanje svih funkcionalnih aplikacija na Google-ovo tržište aplikacija za mobilne uređaje, Google Play.

U okviru četvrtog m:ts Android konkursa, uz postojeće nagrade, ustanovljena je i dodatna kategorija i nagrada za pokazanu inovativnost, pod nazivom „Snaga inovacije - Igor Osmokrović“, posvećena preminulom kolegi koji je dao veliki doprinos razvoju ovog konkursa.

Mtel je u toku 2014. uspešno realizovao projekat „App builder liga“, takmičenje u izradi aplikacija za mobilne uređaje, koje je za cilj imalo da afirmiše i nagradi jedinstvene i nove ideje, kao i da proširi bazu korisnih aplikacija za sve korisnike telefona nove generacije u BiH.

Podrška mladim talentima i obrazovanju

Na putu do novih saznanja tradicionalno podržavaju se mladi matematičari, fizičari, informatičari – učesnici brojnih međunarodnih takmičenja u više naučnih disciplina. Dugogodišnja saradnja sa Matematičkom gimnazijom u Beogradu nastavljena je i u školskoj 2014/2015. godini. I ovoga puta omogućen je odlazak đaka na Međunarodno takmičenje „Arhimed“ u Bukureštu, Matematički višeboj u Moskvi, Međunarodno takmičenje iz matematike, fizike i informatike u Kazahstanu i Ojlerovu matematičku olimpijadu u Sankt Peterburgu, odakle se vraćaju sa zavidnim rezultatima. Učenici matematičke gimnazije „Svetozar Marković“ iz Niša, uz podršku Društva otputovali su na Međunarodni matematički turnir gradova. Podrška Društva nije izostala ni kada je reč o organizaciji Matematičkog i informatičkog kampa u Šapcu, kao i Matematičkog kampa u Tulbi kod Požarevca, koji pohađaju i talentovana deca zaposlenih.

Društvo je u 2014. nastavilo učešće u projektu „Poslovni izazov“, u organizaciji NVO Dostignuća mladih Srbije, podrškom takmičenja „Poslovni izazov zapadnog Balkana“ koji je održan u Sarajevu i realizovan u saradnji sa kolegama iz Mtel-a. Saradnja sa Dostignućima mladih donela je Društvu i „Virtus nagradu“ u kategoriji za dugoročno partnerstvo poslovnog i neprofitnog sektora za 2013. godinu.

Zahvaljujući donaciji dobijenoj od Društva i pokrenutom Konkursu za idejno arhitektonsko rešenje enterijera biblioteke, na kome je tim studenata odneo pobedu, u potpunosti je preuređena biblioteka Instituta za molekularnu genetiku i genetičko inženjerstvo Univerziteta u Beogradu i pretvorena u savremenu multimedijalnu čitaonicu, namenjenu zaposlenima i studentima.

Već nekoliko godina unazad Društvo ostvaruje uspešnu saradnju sa studentskim organizacijama ESTIEM i AIESEC preko lokalnih kancelarija ovih udruženja u Beogradu. Saradnja se realizuje tokom planiranih godišnjih manifestacija ovih studentskih organizacija, „Case Study Show“, „Akademija modernog menadžmenta“ i „Open IT“ u kojima volonterski učestvuju zaposleni Društva koji tokom predavanja nastoje da studentima prenesu znanja i iskustva iz poslovnog okruženja.

Mtel je uvek prisutan tamo gde treba podržati znanje, pa je, poklonivši vrednu opremu za računarski centar, nastavio tradicionalnu saradnju sa Elektrotehničkim fakultetom u Banjaluci. Projektom pod sloganom "Svakoj školi treba njeno parče web-a" omogućeno je učenicima svih osnovnih škola u BiH da besplatno kreiraju i pokrenu zvanični školski sajt. Mtel je pružio podršku i

manifestaciji "Dani matematike", posvećenoj jednoj od najstarijih prirodnih nauka i njenom odnosu prema drugim srodnim naukama.

mtel aktivno doprinosi kvalitetnijem obrazovanju u Crnoj Gori kroz mnogobrojne akcije i saradnju sa osnovnim i srednjim školama i visokoškolskim ustanovama. Najbolji maturanti svih crnogorskih gimnazija, ukupno 143, nagrađeni su modemom sa neogračenim Internetom u trajanju od godinu dana, dok su 53 lučonoše nikšićke gimnazije dobile telefon na poklon. U 2014. godini mtel je nastavio podršku projektu „Fabrika znanja”, koji se održava u okviru “Otvorenih dana nauke” i predstavlja centralni događaj manifestacije koju već tradicionalno organizuje Ministarstvo nauke Crne Gore.

Nasleđe Mihajla Pupina i Nikole Tesle

Telekom Srbija se još u 2013. godini među prvima priključio obeležavanju 160 godina od rođenja Mihajla Idvorskog Pupina, brilijantnog naučnika i velikog patriote, kao i 90 godina od kada je za svoju autobiografiju „Sa pašnjaka do naučenjaka“ dobio Pulicerovu nagradu.

Obeležavanje jubileja počeli smo predstavljanjem Virtuelnog muzeja Mihajla Pupina i virtuelnom 3D prezentacijom njegovog zavičajnog kompleksa u Idvoru. Na ovaj način, zajedno sa Obrazovno istraživačkim društvom „Mihajlo Pupin“ uspeali smo da približimo bogato nasleđe čuvenog naučnika celokupnoj domaćoj i svetskoj javnosti.

Društvo je nagradilo i najbolje radove na literarnom konkursu koji je u saradnji sa Obrazovno istraživačkim društvom „Mihajlo Pupin“ i Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja pokrenut u osnovnim i srednjim školama u Srbiji. Svi radovi naći će se i u stalnoj postavci Virtuelnog muzeja Mihajla Pupina na sajtu www.mihajlopupin.rs.

U želji da doprinese očuvanju sećanja na još jednog velikog naučnika, Društvo je podržalo manifestaciju „Nikola Tesla Secret Connection Summit“, koja je organizovana povodom godišnjice rođenja Nikole Tesle. Ovaj događaj, koji je okupio veliki broj uglednih svetskih predavača, kao i talentovane studente iz zemlje i inostranstva, bavio se temama koje osvetljavaju Teslin doprinos napretku moderne civilizacije u oblastima komunikacija, telekomunikacija, energetike, inovacija, kulture, umetnosti i filozofije stvaralaštva, ali i razvoju ekološke svesti i odgovornosti, kao sastavnog dela industrijskog razvoja globalnog društva.

Podrška projektima u oblasti kulture

Telekom Srbija strateški podržava projekte iz kulture i umetnosti polazeći od činjenice da je široka institucionalna i kontinuirana podrška neophodna za vrhunske domete u tim oblastima. Društvo već godinama uspešno saraduje sa Kolarčevom zadužbinom, ustanovom kulture od nacionalnog značaja, na programu „Velikani muzičke scene“ u okviru kog su predstavljeni najznačajniji izvođači umetničke muzike iz celog sveta. U 2014. saradnja je proširena i zajedničkim projektom „Od mališana do velikana“. U okviru ove saradnje uspešno je realizovan program muzičkih radionica za decu od pet do dvanaest godina, pod nazivom „Kako se pravi muzika – Kuc, kuc Kolarac“. U radionici su učestvovala deca privremeno smeštena u obrenovačkoj kasarni, učenici Osnovne škole „Vuk Karadžić“ iz Beograda, deca iz Doma za decu i omladinu „Dragutin Filipović Jusa“, deca zaposlenih u Telekomu Srbija, mališani iz Lazarevca, ali i ostali predškolci i osnovci koji su imali priliku da uz pomoć građevinskog alata stvaraju tonove koji kasnije prerastaju u muzičko delo i pravi mali koncert.

U projektu pod nazivom „Od mališana do velikana“, tokom jeseni raspisan je konkurs za izradu naučnih radova i organizovana serija predavanja za mlade srednjoškolce i akademce.

Društvo tradicionalno podržava kulturnu manifestaciju „Nušičevi dani“ u Smederevu, a protekle godine među prvima uključili smo se u projekat renoviranja dečijeg pozorišta „Boško Buha“, obezbedivši sredstva za nabavku novih stolica u Velikoj sali. Takođe je podržana izložba „Skriveno blago Doma Jevrema Grujića“ koja prikazuje restauriranu umetničku zbirku legata ovog velikana.

Uz podršku tradicionalnim vrednostima trudimo se da pratimo i moderne tokove. Neki od projekata koje smo podržali su i „Beogradska internacionalna nedelja arhitekture - BINA 2014“, Dečiji oktobarski salon, „OkO Srbije“, izložba posvećenu Olgi Jevrić u Muzeju savremene umetnosti u Novom Sadu i izložba „American Pop Art“ u okviru koje je publika bila u prilici da pogleda kolekciju grafika najčuvenijih američkih predstavnika pop arta.

Telekom Srbija omogućio je i odlazak Beogradske filharmonije na veliku turneju po Americi. Ovo gostovanje je osvedočeno i izložbom „Beogradska filharmonija: Američka priča“ u novoj zgradi Jugoslovenske kinoteke.

Mtel takođe ulaže u razvoj kulture saradjujući sa nacionalnim institucijama na najvišem nivou. Tako je jedna od najstarijih ustanova i glavnih turističkih destinacija Banjaluke - Muzej Republike Srpske, u 2014. godini dobio prijateljsku podršku Mtela jer je omogućeno svim zainteresovanim da je besplatno posete. Mtel takođe tradicionalno podržava kulturne manifestacije kao što su „Dani Vlade S. Miloševića“, teatar fest „Petar Kočić“, kao i ustanove od nacionalnog značaja: Narodno pozorište Republike Srpske, Muzej pozorišnih lutaka, Dečje pozorište Republike Srpske u Banjaluci, kao i Muzej Kozare u Prijedoru gde je otvorena izložba u okviru regionalnog projekta „Rudnici kulture – od industrijske do umjetničke revolucije“. U 2014. godini Mtel je podržao i dodelu novinarske nagrade „Srđan Aleksić“, za profesionalno izveštavanje o marginalizovanim grupama u BiH.

Kao prijatelj „Đurđevdanskog festivala“, na kome učestvuju mališani iz BiH, Srbije, Hrvatske, Mađarske, Bugarske, Rusije i Italije, Mtel je ovom prilikom pozvao najkreativnije posetioce Facebook stranice festivala da postavе kratki video u kojem mališani pevaju ili plešu, a najinteresantniji video je nagrađen telefonom.

I društvo **mtel** sledi strategiju ulaganja u kulturu. Ova kompanija obeležila je svoj sedmi rođendan donacijom muzičkih instrumenata orkestru Saveza slijepih Crne Gore koji je na Dan osoba sa invaliditetom održao koncert. Pored kulture, mtel podržava institucije od značaja za kulturnu baštinu kao što je Matica srpska koja realizuje brojne kulturne i naučne projekte.

U zdravom telu zdrav duh

Saradnjom Telekom Srbija sa pravoslavnim sportskim društvom „Sveta Srbija“ ostvareni su uspešni rezultati u razvoju dece u raznim sportskim disciplinama. „Sveta Srbija“ trenutno okuplja tri stotine mališana i ima timove za košarku, fudbal, odbojku i planinarenje. Njeni osnivači žele da besplatnim mentorskim radom i uticajem na telesni i duhovni razvoj dece stvore jaku alternativu sve većim izazovima sa kojima se suočavaju deca modernog doba.

Sa ciljem da kod mladih razvije osećanje fer pleja, sportskog duha i timskog rada, Društvo je u sklopu promocije društvene mreže „Teren“ organizovalo sportske dane u Beogradu, Kraljevu i Nišu na kojima su mladi imali mogućnost da se tokom čitavog dana bave najrazličitijim sportskim aktivnostima. Takođe, posete Kraljevu i Nišu zaposleni u Društvu iskoristili su i da daju dodatni

doprinos razvoju rekreativnog i amaterskog sporta – obnovom fiskulturne sale OŠ „IV kraljevački bataljon“ u Kraljevu i nabavkom sportskih rekvizita za specijalnu školu „14. oktobar“ u Nišu, stvoriće se uslovi za kvalitetnije bavljenje sportom mališanima među kojima se možda kriju novi šampioni.

Gradeći atmosferu afirmisanja pozitivnih vrednosti u toku 2014. godine **Mtel** je podržao mnoge sportske aktivnosti i događaje u BiH, među kojima i Evropsko prvenstvo za juniore u kajaku i kanuu na divljim vodama "Banjaluka-Vrbas 2014.

Zaštita životne sredine

Strategija društveno odgovornog poslovanja je relevantan deo korporativne strategije Društva, u cilju uspostavljanja ravnoteže između ostvarivanja ekonomskih interesa, društvenog razvoja, zaštite životne sredine i očuvanja prirodnih resursa. Smatramo da je zadatak svih, a posebno velikih korporacija, ne samo da daju svoj doprinos društvu, već i da odgovorno, savesno i pametno koriste resurse, ulažu u održivi razvoj i na taj način vrate svoj dug društvu i zajednici. U skladu sa tim, Telekom Srbija, kao aktivni i odgovorni član društva, poštuje zakon i etičke principe opšte prihvaćene u vođenju poslovanja i odbacuje i osuđuje sredstva nelegalnog i nepriličnog ponašanja da bi se postigli poslovni ciljevi, koje ostvaruje isključivo kvalitetom svojih proizvoda i usluga. Društvo obezbeđuje da tržište, dobavljači i javnost budu informisani o delovanju Preduzeća poštujući fer konkurenciju, jer veruje da je to u njegovom sopstvenom interesu i u interesu njegovih korisnika i vlasnika kapitala.

Društvo preduzima mere za zaštitu životne sredine usvajajući ekološki orjentisane tehnologije i metode sa ciljem da se smanji negativan uticaj na životnu okolinu. Tokom obavljanja delatnosti vodi računa o aspektima zaštite životne sredine, kao što su racionalna potrošnja energije, prevencija nastajanja otpadnog materijala, pravilno odlaganje otpadnog materijala i njegova reciklaža. Preduzeće investiranjem i ugradnjom najsavremenije telekomunikacione tehnologije doprinosi primeni čistih tehnologija i tehnologija koje troše manje električne energije u odnosu na uređaje koji su korišćeni proteklih decenija. Društvo ulaže u projektovan urbani i ruralni razvoj, učestvuje u izgradnji zdravstvenih odeljenja, uslužnih kapaciteta i drugih vidova infrastrukture i radi na održivom razvoju kako bi se poboljšao kvalitet života građana i povećao broj korisnika donacija.

Društvo generiše razne vrste otpada koji se uredno uklanja prema zakonskim propisima. Kompanija ima zaključene ugovore za otkup opasnog i neopasnog otpada sa preduzećima ovlašćenim za takvu vrstu delatnosti. Tokom 2014. godine predato je 240 t otpada, od toga 80 t opasnog i 160 t neopasnog otpada. Radioaktivni otpad redovno se predaje JP Nuklearni objekti Srbije koji jedino ima odobrenje za preuzimanje ove vrste otpada. U 2014. godini predato je na trajno skladištenje 246 radioaktivnih jonizacionih detektora dima.

Buka koja se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od čilera klima. U toku 2014. godine nije bilo prekoračenja dozvoljenog nivoa buke.

Emisija zagađujućih materija u vazduh (dimni gasovi kao produkti sagorevanja u kotlarnicama) redovno se meri i nema prekoračenja dozvoljenih vrednosti.

Elektromagnetno zračenje koje se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od radiobaznih stanica mobilne telefonije. Pre instaliranja bazne stanice, radi se Studija procene uticaja na životnu sredinu u kojoj su navedeni svi tehnički podaci i mere zaštite za tu baznu stanicu. Po odobrenju Studije o proceni uticaja na životnu sredinu, bazna stanica se pušta u rad. Prema Zakonu o zaštiti od nejonizujućeg zračenja, merenja nivoa elektromagnetnog zračenja radio baznih stanica vrše se svake dve godine. Do sada nije bilo prekoračenja dozvoljenog nivoa zračenja. U toku 2014. godine izvršeno je merenje nivoa nejonizujućeg zračenja na 750 baznih stanica, od toga je 23 bazne stanice proglašeno za izvore zračenja od posebnog interesa (u zavisnosti od lokacije na kojoj se nalaze) i za njih je propisano merenje na svake 2 godine.

Isporučeno je 200 kutija za odlaganje otpadnog kancelarijskog papira i u toku je akcija postavljanja kutija u zgradama u kojima se nalazi kancelarijski prostor. Tako će se prikupljati otpadni papir i on neće „završavati“ u komunalnom otpadu.

Na planu zaštite životne sredine i ljudi u **Mtel**-u u 2014. godini najviše pažnje posvećeno je radu baznih stanica i elektromagnetnom zračenju i registraciji kompanije u Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH.

U 2014. godini, Kompanija je registrovana u Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH. U skladu sa obavezama Kompanije prema Fondu, potpisan je ugovor o prenosu obaveza upravljanja i zbrinjavanja otpadnom električnom i elektronskom opremom sa firmom koja otpad od električnih i elektronskih proizvoda koji se plasira na tržište Federacije BiH putem naših prodajnih mesta ili na drugi način, prikuplja i reciklira.

U toku godine organizovane su i javne rasprave na kojima su građanima prezentovani podaci i zakonski propisi o zračenju baznih stanica, odnosno da je građenje ovih objekata u skladu sa normama propisanim Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja.

U cilju zaštite životne sredine, Mtel takođe kontinuirano sprovodi internu i eksternu kampanju za uštedu papira, odnosno korišćenje elektronskih računa umesto papirnih.

Ekološke projekte u Crnoj Gori **mtel** podržava u skladu sa strategijom društveno odgovornog poslovanja. Podržan je projekat „Let's Do It Montenegro“. Ovo je primer projekta kojim privredni sektor pružajući podršku NVO sektoru, čini napor da se javnosti skrene pažnja na značaj očuvanja životne sredine. Glavni cilj je bio da se očisti priobalni deo Crne Gore, kao i delovi mora uz obalu, ali i da se celoj javnosti skrene pažnja na količinu zagađenja tog dela zemlje. Još veći cilj je svakako bio da se podigne svest javnosti o značaju očuvanja ovog prostora. Volonteri su 10. maja uklanjali otpad sa plaža u Ulcinju, Baru, Budvi, Tivtu, Kotoru i Herceg Novom. Kompanija mtel je finansijskom podrškom obezbedila sredstva za autobuse koji su prevozili volontere iz raznih gradova Crne Gore na Primorje.

mtel je takođe podržao programe promocije Crne Gore kao ekološke države i projekte koji promovišu zajednički ekološki prostor Srbije i Crne Gore.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Matično društvo i zavisna društva su u svom redovnom poslovanju, u različitom obimu, izložena određenim finansijskim rizicima, i to:

- tržišnom riziku (koji obuhvata: rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i cenovni rizik),
- riziku likvidnosti i
- kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Matičnom i zavisnim društvima je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsku poziciju i poslovanje društava u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta i definisano je finansijskim i računovodstvenim politikama pojedinačnih društava, usvojenim od strane nadležnih organa upravljanja. U 2014. godini nije bilo značajnih promena u politikama upravljanja rizicima koje se preispituju da bi odražavale promene u uslovima na tržištu i delatnostima društava.

TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik od promena u tržišnim cenama kao što su: devizni kursevi, kamatne stope i cene instrumenata kapitala, koje mogu imati negativan efekat na prihode Matičnog i zavisnih društava ili vrednost njihovih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih parametara, uz ostvarenje optimalnog prinosa.

Matično i zavisna društva su izložena rizicima koji kroz efekte promena visine tržišnih kamatnih stopa deluju na njihovu finansijsku poziciju, rezultat poslovanja i tokove gotovine.

Rizik od promene kamatnih stopa uglavnom proističe iz dugoročnih kredita od banaka i kredita od dobavljača sa varijabilnom kamatnom stopom. Na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine obaveze po kreditima su uglavnom izražene u EUR sa varijabilnom kamatnom stopom, koja je vezana za Euribor.

Matično i zavisna društva su izložena riziku od promene cena usluga, jer se suočavaju sa intenzivnom konkurencijom u oblasti mobilne telefonije, interneta i multimedije, kao i u oblasti fiksne telefonije što se nastoji nedomestiti uvođenjem raznovrsnih usluga.

Matično i zavisna društva nisu izložena značajnom riziku od promena cena vlasničkih hartija od vrednosti.

RIZIK LIKVIDNOSTI

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da društva neće biti u stanju da izmire svoje finansijske obaveze po njihovom dospeću i centralizovano je na nivou svakog pojedinačnog društva.

Pristup upravljanju rizikom likvidnosti ima za cilj da se uvek obezbedi, u meri u kojoj je to moguće, adekvatna likvidnost za izmirenje obaveza po njihovom dospeću, kako pod uobičajenim, tako i pod vanrednim okolnostima. Matično i zavisna društva svojom imovinom i obavezama upravljaju na način koji im obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjavaju sve svoje obaveze.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, usvojene su finansijske politike kojima je definisan maksimalni iznos avansnog plaćanja isporučiocima radova, opreme i usluga, grejs period i dužina otplate.

Društva takođe, prate očekivane novčane prilive od potraživanja, zajedno sa očekivanim novčanim odlivima po osnovu obaveza.

KREDITNI RIZIK

Kreditnim rizikom se upravlja preduzimanjem odgovarajućih aktivnosti i mera na nivou svakog pojedinačnog društva, kao što je procena rizika klijenta, praćenje poslovanja klijenta i njegovog finansijskog stanja, kao i upravljanje potraživanjima. U slučaju neispunjenja obaveza prema Matičnom ili zavisnom društvu, obustavlja se dalje pružanje usluga klijentu. Ne postoji značajna koncentracija rizika, budući da društva imaju široku bazu kupaca koji su nepovezani sa pojedinačno malim iznosima obaveza prema društvu.

UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA

Politika Matičnog i svakog zavisnog društva je da obezbedi dovoljan nivo kapitala kako bi se očuvalo poverenje investitora, kreditora i tržišta, kao i da se održi budući razvoj poslovanja.

Cilj upravljanja kapitalom je da Matično odnosno zavisno društvo zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu, u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala, sa ciljem da smanji troškove kapitala, a akcionarima obezbedilo dividende. Matično i zavisna društva prate kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja datog društva i njegovog ukupnog kapitala.

FINANSIJSKI REZULTATI

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ

Konsolidovani bilans uspeha

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi (uključujući grupe konta 62, 67, 68 i 69)	119.477	122.413
Poslovni rashodi (uključujući/(isključujući) grupe konta 57, 58 i 59/(62))	(99.341)	(101.309)
EBIT	20.136	21.104
Stopa EBIT	16,9%	17,2%
EBITDA	45.232	46.539
Stopa EBITDA	37,9%	38,0%
Finansijski rashodi, neto	(2.029)	(3.559)
Porez na dobit, neto	(2.408)	259
Neto dobit	15.700	17.804
Stopa neto dobiti	13,1%	14,5%

U 2014. godini ostvareni su ukupni poslovni prihodi u iznosu od 122,4 milijarde dinara i viši su za 2,5% u odnosu na 2013. godinu. U posmatranom periodu poslovni rashodi rastu za 2,0% i iznose 101,3 milijarde dinara.

Finansijski rashodi, neto, rastu za 1,5 milijardi dinara. Negativne kursne razlike, neto rastu za 2,4 milijarde dinara, dok su troškovi kamata, neto, niži za 836 miliona dinara.

U 2014. godini ostvarena je neto dobit u iznosu od 17,8 milijardi dinara i raste za 13,4% u odnosu na prethodnu godinu. U 2014. godini, *EBIT* iznosi 21,1 milijardu dinara (rast za 4,8%), a *EBITDA* iznosi 46,5 milijardi dinara (rast za 2,9%).

Poslovni prihodi rastu za 2,9 milijardi dinara uglavnom zbog rasta prihoda mobilne telefonije.

Mobilna telefonija raste za 1,9 milijardi dinara, najvećim delom zbog *postpaid*. Poslovni rashodi rastu za 2,0 milijarde dinara uglavnom zbog rasta troškova prodatih mobilnih telefona i uređaja u okviru paketa, rashoda za emitovanje TV sadržaja i ostalih rashoda poslovanja.

Konsolidovani bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2013.	31.12.2014.
STALNA SREDSTVA	199.703	204.607
Nematerijalna ulaganja (isključujući grupe konta 016, deo grupe konta 014, 015 i 019)	61.784	62.966
Nekretnine, postrojenja i oprema (uključujući grupu konta 016, deo grupe konta 014 i 019)	131.640	131.178
Ostalo (uključujući grupu konta 288)	6.279	10.463
OBRTNA SREDSTVA	39.729	57.361
Zalihe (isključujući grupe konta 14 i 15)	8.046	7.275
Potraživanja i ostala obrtna sredstva (uključujući grupe konta 15, 21, 22, 23 bez potraživanja za više plaćen porez na dobit)	17.588	21.240
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	8.334	21.503
Ostalo	5.761	7.343
UKUPNA AKTIVA	239.432	261.968
Kapital vlasnika	123.657	133.449
Osnovni kapital	100.000	100.000
Ostalo	23.657	33.449
Učešća bez prava kontrole	19.437	20.723
UKUPAN KAPITAL	143.093	154.172
DUGOROČNE OBAVEZE	34.618	39.304
Kreditni (isključujući grupu konta 419)	27.362	32.321
Ostalo (uključujući grupe konta 40, 495 i 498)	7.256	6.983
TEKUĆE OBAVEZE	61.721	68.492
Kreditni (isključujući deo grupe konta 429)	31.313	28.178
Obaveze iz poslovanja (uključujući grupe konta 430 i 44)	13.092	12.167
Ostalo	17.316	28.147
UKUPNA PASIVA	239.432	261.968

Konsolidovani tokovi gotovine

U milionima RSD	2013.	2014.
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	45.722	43.046
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(17.725)	(19.198)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(35.542)	(10.679)
Neto priliv/(odliv) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(7.545)	13.169
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	15.879	8.334
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	8.334	21.503

Racio analiza konsolidovanih rezultata poslovanja

U milionima RSD	2013.	2014.
Ukupan dug	58.675	60.498
Neto dug	50.341	38.995
Neto dug/EBITDA	1,11	0,84
Ukupne obaveze/EBITDA	2,13	2,32
Koeficijent zaduženosti	26,0%	20,2%
Rigorozni racio likvidnosti	0,89	0,80

U toku 2014. godine na konsolidovanom nivou je smanjena zaduženost najvećim delom zbog otplate kredita.

FINANSIJSKI IZVEŠTAJI MATIČNOG DRUŠTVA I ZAVISNIH DRUŠTAVA

OSNOVNI FINANSIJSKI POKAZATELJI

Telekom Srbija

Bilans uspeha

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi (uključujući grupe konta 62, 67, 68 i 69)	89.049	89.588
Poslovni rashodi (uključujući/(isključujući) grupe konta 57, 58 i 59/(62))	(73.870)	(73.920)
EBIT	15.179	15.668
Stopa EBIT	17,0%	17,5%
EBITDA	31.575	32.194
Stopa EBITDA	35,5%	35,9%
Finansijski prihodi, neto	2.037	379
Porez na dobit, neto	(1.887)	830
Neto dobit	15.329	16.877
Stopa neto dobiti	17,2%	18,8%

U 2014. godini ostvareni su ukupni poslovni prihodi u iznosu od 89,6 milijardi dinara i blago rastu u odnosu na 2013. godinu (0,6%). U posmatranom periodu poslovni rashodi su na približno istom nivou (rast za 0,1%) i iznose 73,9 milijardi dinara.

Finansijski prihodi, neto, opadaju za 1,7 milijardi dinara uglavnom pod uticajem viših negativnih kursnih razlika, neto, (porast od 2,3 milijarde dinara). S druge strane, rashodi kamata, neto su niži za 822 miliona dinara.

Neto dobit iznosi 16,9 milijardi dinara raste za 10,1% u odnosu na 2013. godinu. U 2014. godini, *EBIT* iznosi 15,7 milijardi dinara (rast za 3,2%), a *EBITDA* 32,2 milijarde dinara (rast za 2,0%).

Jedan od faktora koji utiču na rast neto dobiti u 2014. godini je priznavanje odloženih poreskih sredstava po osnovu neiskorišćenih poreskih kredita.

Poslovni prihodi rastu u odnosu na 2013. godinu za 539 miliona dinara.

Prihodi mobilne telefonije rastu za 400 miliona dinara. Najveći uticaj imaju postpaid i ostale usluge koje rastu za 1,8 milijardi dinara, dok prepaid opada za 1,1 milijardu dinara. Interkonekcioni prihodi su niži u odnosu na prethodnu godinu za 122 miliona dinara. Prihodi od fiksne telefonije, interneta i multimedije opadaju. Ostali poslovni prihodi rastu za 1,1 milijardu dinara, zbog naplate prethodno obezvređenih potraživanja.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2013.	31.12.2014.
STALNA SREDSTVA	161.990	161.781
Nematerijalna ulaganja (isključujući grupe konta 016, deo grupe konta 014, 015 i 019)	5.568	3.768
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi (uključujući grupu konta 016, deo grupe konta 014 i 019)	90.972	88.418
Učešća u kapitalu zavisnih i pridruženih pravnih lica	60.703	61.878
Ostalo (uključujući grupu konta 288)	4.747	7.717
OBRTNA SREDSTVA	25.935	37.552
Zalihe (isključujući grupu konta 15)	6.663	5.666
Potraživanja i ostala obrtna sredstva (uključujući grupe konta 15, 21, 22, 23 bez potraživanja za više plaćen porez na dobit)	13.522	13.937
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	2.012	12.745
Ostalo	3.738	5.204
UKUPNA AKTIVA	187.925	199.333
KAPITAL	107.763	114.176
DUGOROČNE OBAVEZE	27.807	32.178
Dugoročni krediti	23.845	28.395
Ostalo (uključujući grupe konta 40 i 495)	3.962	3.783
TEKUĆE OBAVEZE	52.355	52.979
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	29.870	22.256
Obaveze iz poslovanja (uključujući grupe konta 430 i 44)	8.412	7.416
Ostale kratkoročne obaveze	14.073	23.307
UKUPNA PASIVA	187.925	199.333

Dugoročne obaveze u 2014. godini rastu za 4,4 milijarde dinara zbog restrukturiranja sindiciranog zajma od banaka u januaru 2014. godine. Istovremeno, tekuće dospeće dugoročnih kredita je niže u odnosu na uporedni period.

Ostale kratkoročne obaveze na dan 31. decembar 2014. godine iznose 23,3 milijarde dinara i više su za 9,2 milijarde dinara u odnosu na 2013. godinu. U decembru 2014. godine doneta je odluka o raspodeli privremene dividende akcionarima u iznosu od 10,5 milijardi dinara, koja je isplaćena u januaru 2015. godine.

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2013.	2014.
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	30.335	29.198
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(8.290)	(9.331)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(30.895)	(9.134)
Neto priliv/(odliv) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(8.850)	10.733
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	10.862	2.012
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	2.012	12.745

Racio analiza

U milionima RSD	2013.	2014.
Ukupan dug	53.715	50.651
Neto dug	51.702	37.906
Neto dug/EBITDA	1,64	1,18
Ukupne obaveze/EBITDA	2,54	2,65
Koeficijent zaduženosti	32,4%	24,9%
Rigorozni racio likvidnosti	0,68	0,65

Značajno smanjenje koeficijenta zaduženosti na dan 31. decembar 2014. godine uslovljeno je najvećim delom otplatom dugoročnih kreditnih obaveza i povećanjem gotovine.

Mtel

Bilans uspeha

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	27.399	29.305
Poslovni rashodi	(21.160)	(22.430)
EBIT	6.239	6.875
Stopa EBIT	22,8%	23,5%
EBITDA	12.397	12.831
Stopa EBITDA	45,2%	43,8%
Finansijski prihodi, neto	238	217
Neto dobit	5.841	6.384
Stopa neto dobiti	21,3%	21,8%

Ukupno ostvareni prihodi u 2014. godini iznose 29,3 milijarde dinara i za 7,0% su viši u odnosu na prethodnu godinu. Poslovni rashodi iznose 22,4 milijarde dinara i rastu za 6,0% u odnosu na 2013. godinu.

Neto dobit u 2014. godini iznosi 6,4 milijarde dinara i raste za 9,3% u odnosu na 2013. godinu. *EBIT* iznosi 6,9 milijardi dinara (raste za 10,2%). *EBITDA* iznosi 12,8 milijardi dinara (rast za 3,5%).

Poslovni prihodi rastu za 1,9 milijardi dinara uglavnom zbog rasta prihoda mobilne telefonije (za 1,4 milijarde dinara) i multimedije (za 711 miliona dinara).

U 2014. godini poslovni rashodi rastu za 1,3 milijarde dinara uglavnom zbog štete na opremi i zalihama nastale u majskim poplavama (porast od 389 miliona dinara), troškova zaposlenih (porast od 239 miliona dinara) i marketinga (porast od 232 miliona dinara).

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2013.	31.12.2014.
STALNA SREDSTVA	38.793	42.624
Nematerijalna ulaganja	4.151	4.956
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	29.625	31.837
Učešće u kapitalu pridruženih pravnih lica	3.488	3.709
Ostalo	1.529	2.122
OBRTNA SREDSTVA	11.272	11.562
Zalihe	1.085	1.317
Potraživanja i obrtna sredstva	3.734	3.489
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	5.714	5.483
Ostalo	737	1.273
UKUPNA AKTIVA	50.065	54.186
KAPITAL	40.681	43.223
DUGOROČNE OBAVEZE	1.944	2.390
Kredit	1.455	1.840
Ostalo	489	550
TEKUĆE OBAVEZE	7.440	8.573
Kredit	1.090	713
Obaveze iz poslovanja	3.993	3.868
Ostalo	2.357	3.992
UKUPNA PASIVA	50.065	54.186

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2013.	2014.
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	11.051	13.101
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(2.381)	(5.936)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(7.413)	(7.396)
Neto (odliv)/priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	1.257	(231)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	4.457	5.714
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	5.714	5.483

U 2014. godini, na ime dividendi akcionarima je isplaćeno 5,7 milijardi dinara, od čega Matičnom društvu 4,0 milijarde dinara.

mtel

Bilans uspeha

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	4.753	4.804
Poslovni rashodi	(4.555)	(4.659)
EBIT	198	145
Stopa EBIT	4,2%	3,0%
EBITDA	1.293	1.248
Stopa EBITDA	27,2%	26,0%
Finansijski rashodi, neto	(62)	(71)
Neto dobit	118	57
Stopa neto dobiti	2,5%	1,2%

U 2014. godini, poslovni prihodi iznose 4,8 milijardi dinara i rastu za 1,1%. Poslovni rashodi iznose 4,7 milijardi dinara i rastu za 2,3%.

Neto dobit u 2014. godini iznosi 57 miliona dinara i niža je za 51,7% u odnosu na prethodnu godinu. *EBIT* iznosi 145 miliona dinara (pad za 26,8%), a *EBITDA* 1,2 milijarde dinara (pad za 3,5%).

Poslovni prihodi rastu za 51 milion dinara. Na rast su uticali prihodi mobilne telefonije, prevashodno prihodi od prodaje mobilnih aparata.

Poslovni rashodi u 2014. godini rastu za 104 miliona dinara, pre svega zbog viših troškova prodatih mobilnih aparata u okviru paketa.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2013.	31.12.2014.
STALNA SREDSTVA	5.449	6.171
Nematerijalna ulaganja	1.692	2.156
Nekretnine, postojenja i oprema i avansi	3.691	3.960
Ostalo	66	55
OBRTNA SREDSTVA	1.344	1.616
Zalihe	260	263
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	717	1.024
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	208	13
Ostalo	159	316
UKUPNA AKTIVA	6.793	7.787
KAPITAL	2.914	3.133
DUGOROČNE OBAVEZE	1.984	1.584
Kredit	1.810	1.429
Ostalo	174	155
TEKUĆE OBAVEZE	1.895	3.070
Kredit	476	1.256
Obaveze iz poslovanja	944	1.164
Ostalo	475	650
UKUPNA PASIVA	6.793	7.787

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2013.	2014.
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	1.215	937
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(160)	(830)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(906)	(302)
Neto (odliv)/priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	149	(195)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	59	208
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	208	13

Racio analiza

U milionima RSD	2013.	2014.
Ukupan dug	2.286	2.685
Neto dug	2.078	2.672
Neto dug/EBITDA	1,61	2,14
Ukupne obaveze/EBITDA	3,00	3,73
Koeficijent zaduženosti	41,6%	46,0%
Rashodi kamata/poslovni prihodi	1,65%	1,73%
Rigorozni racio likvidnosti	0,63	0,42

Na povećanje koeficijenta zaduženosti utiču novi krediti u toku 2014. godine.

TELUS

Bilans uspeha

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi (uključujući grupe konta 62, 67, 68 i 69)	1.705	1.511
Poslovni rashodi (uključujući/(isključujući) grupe konta 57, 58 i 59/(62))	(1.506)	(1.423)
EBIT	199	88
Stopa EBIT	11,7%	5,8%
EBITDA	206	93
Stopa EBITDA	12,1%	6,2%
Finansijski prihodi, neto	34	38
Neto dobit	197	103
Stopa neto dobiti	11,6%	6,8%

Poslovni prihodi iznose 1,5 milijardi dinara i niži su za 11,4% u odnosu na prethodnu godinu.

Brži pad poslovnih prihoda u odnosu na poslovne rashode doveo je do smanjenja poslovnih rezultata, kao i njihovih stopa.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2013.	31.12.2014.
STALNA SREDSTVA (uključujući grupu konta 288)	26	19
OBRTNA SREDSTVA	842	921
Potraživanja i ostala obrtna sredstva (uključujući grupe konta 15, 21, 22, 23 bez potraživanja za više plaćen porez na dobit)	694	875
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	139	28
Ostalo	9	18
UKUPNA AKTIVA	868	940
KAPITAL	676	779
DUGOROČNA REZERVISANJA	64	59
TEKUĆE OBAVEZE	128	102
UKUPNA PASIVA	868	940

FiberNet

Bilans uspeha

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	49	148
Poslovni rashodi	(112)	(118)
(Poslovni gubitak)/EBIT	(63)	30
Stopa EBIT	/	20,3%
EBITDA	(18)	77
Stopa EBITDA	/	52,0%
Finansijski prihodi, neto	7	/
Neto rezultat	(56)	30
Stopa Neto dobiti	/	20,3%

Poslovni prihodi na kraju 2014. godine iznose 148 miliona dinara (porast od 99 miliona dinara). Prihodi su proistekli iz dobijenog sudskog spora u 2014. godini. Prihodi od prodaje ostvareni iz poslovanja sa Mtel Crna Gora i Matičnim društvom čine više od 50% prihoda od prodaje.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2013.	31.12.2014.
STALNA SREDSTVA	781	776
Nematerijalna ulaganja	427	425
Nekretnine i oprema	354	351
OBRTNA SREDSTVA	188	191
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	88	108
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	68	49
Ostalo	32	34
UKUPNA AKTIVA	969	967
KAPITAL	831	908
DUGOROČNA REZERVISANJA	82	0
TEKUĆE OBAVEZE	56	59
UKUPNA PASIVA	969	967

TS:NET

Bilans uspeha

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	70	51
Poslovni rashodi	(38)	(44)
EBIT	32	7
Stopa EBIT	45,7%	13,7%
EBITDA	63	39
Stopa EBITDA	90,0%	76,5%
Neto dobit	25	6
Stopa neto dobiti	35,7%	11,8%

Poslovni prihodi se u celini odnose na prihode od iznajmljivanja opreme Matičnom društvu.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2013.	31.12.2014.
STALNA SREDSTVA	211	184
OBRтна SREDSTVA	60	108
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	45	93
Ostalo	15	15
UKUPNA AKTIVA	271	292
KAPITAL	270	291
TEKUĆE OBAVEZE	1	1
UKUPNA PASIVA	271	292

HD-WIN

Bilans uspeha

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi (uključujući grupe konta 62, 67, 68 i 69)	1.709	2.064
Poslovni rashodi (uključujući/(isključujući) grupe konta 57, 58 i 59/(62))	(1.936)	(2.024)
EBIT/(Poslovni gubitak)	(227)	40
Stopa EBIT	/	1,9%
EBITDA	(191)	81
Stopa EBITDA	/	3,9%
Finansijski rashodi, neto	(121)	(213)
Neto gubitak	(348)	(173)

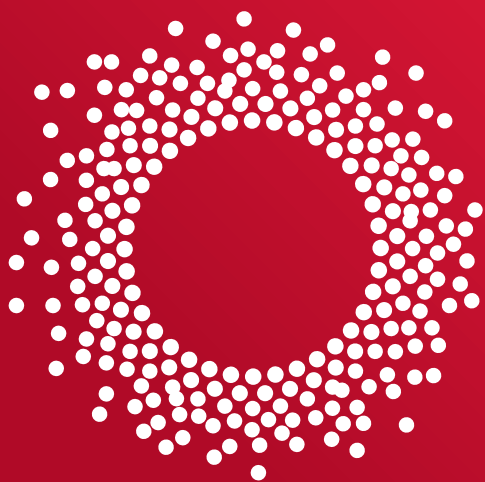
Poslovni prihodi rastu za 355 miliona dinara usled rasta prihoda po osnovu prodaje TV prava i licenci.

Porast poslovnih prihoda doveo je do značajnog smanjenja poslovnog gubitka u odnosu na 2013. godinu i pozitivnih operativnih rezultata.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2013.	31.12.2014.
STALNA SREDSTVA	202	192
OBRTNA SREDSTVA	2.097	1.866
UKUPNA AKTIVA	2.299	2.058
UKUPNA PASIVA	2.299	2.058

Konsolidovani godišnji izveštaj
o poslovanju za 2014. godinu

mts
Tvoj svet

Telekom Srbija

Konsolidovani godišnji izveštaj
o poslovanju "Telekom Srbija" a.d.
Beograd za 2014. godinu

Telekom Srbija

SADRŽAJ

01 Kratak prikaz

Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. i povezana pravna lica	7.
Uvodna reč generalnog direktora.....	10.

02 Razvoj i okruženje

Istorijat	13.
Tržište	16.

03 Korporativno upravljanje

Korporativni organi i Sistem korporativnog upravljanja.....	31.
---	-----

04 Poslovanje

Strategija	37.
Usluge	39.
Investicije.....	47.
Korisnici.....	53.
Zaposleni.....	61.
Izveštaj o korporativnoj i društvenoj odgovornosti.....	68.
Upravljanje rizicima	76.

05 Finansijski rezultati

Konsolidovani izveštaj	78.
Finansijski izveštaji Matičnog društva i povezanih pravnih lica.....	80.

01

Kratak prikaz

PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE „TELEKOM SRBIJA“ a.d. I POVEZANA PRAVNA LICA

PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE TELEKOM SRBIJA a.d., BEOGRAD

Javno preduzeće PTT saobraćaja „Srbija“, Beograd (JP PTT ili JP PTT saobraćaja „Srbija“) je dana 23. maja 1997. godine osnovalo Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d., Beograd (u daljem tekstu: Telekom Srbija ili Društvo ili Matično društvo) i tom prilikom prenelo Društvu sva sredstva telekomunikacija, isključujući nekretnine i određena druga sredstva i obaveze. Društvo je registrovano 29. maja 1997. godine kao akcionarsko društvo, osnovano na neodređeno vreme.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. glasnik RS,“ br. 36 od 27. maja 2011. godine i br. 99 od 27. decembra 2011. godine), Skupština akcionara Društva je 2012. godine usvojila Statut kojim se utvrđuje da su organi Društva: Skupština, Nadzorni odbor i Izvršni odbor.

Osnovna delatnost Društva je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja, fiksne telefonske usluge, tranzitiranje saobraćaja, prenos podataka, zakup linija, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne telefonije, fiksne usluge, Internet i multimedijalne usluge. Pretežna delatnost Društva, saglasno važećoj nomenklaturi delatnosti, delatnost je kablovskih telekomunikacija.

Društvo takođe pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture, izdaje telefonske imenike, pruža usluge poziva preko operatera i usluge korišćenja elektronskog imenika u oblasti fiksnih telefonskih usluga.

Društvo poseduje licencu za mobilnu telefoniju (GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000) od 2006. godine. U 2007. godini Društvo je obnovilo licencu za fiksnu telefoniju. Od 2009. godine Društvo poseduje licencu za fiksni bežični pristup (CDMA).

Pored navedenih Licenci, Društvo je upisano u evidenciju operatora koju vodi Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge (Ratel) i za usluge pristupa širokopojasnoj mreži, Internet usluge, usluge distribucije medijskih sadržaja i dr.

U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Sl. glasnik RS“ br. 44, od 30. juna 2010. godine, br. 60 od 10.07.2013. godine – Odluka Ustavnog suda i br. 62 od 13. juna 2014. godine) a u okviru aktivnosti na podsticanju konkurencije na tržištu telekomunikacija u Republici Srbiji, primenom instrumenata tržišne regulacije, Ratel je 07.07.2011. godine doneo Odluku o određivanju tržišta podložnih prethodnoj regulaciji kojim je utvrdio o devet tržišta prethodne regulacije (TPR). Na osnovu izvršenih analiza ovih TPR, Ratel je krajem 2011. godine doneo rešenja kojima je Društvo određeno za operatora sa značajnom tržišnom snagom (ZTS) na osam od ukupno 9 TPR, i to na: I – maloprodajnom tržištu pristupa javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji, II – veleprodajnom tržištu originacije poziva u javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji, III – veleprodajnom tržištu terminacije poziva u javnoj fiksnoj mreži, IV – veleprodajnom tržištu (fizičkog) pristupa elementima mreže i pridajućim sredstvima (uključujući deljeni i potpuni raščlanjeni pristup lokalnoj petlji, V – veleprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa, VI – veleprodajnom tržištu iznajmljenih linija, VII – veleprodajnom tržištu terminacije poziva u mobilnoj mreži i VIII – maloprodajnom tržištu javno dostupne telefonske usluge sa fiksne lokacije. Na svakom od navedenih TPR, Telekomu Srbija su nametnute i odgovarajuće regulatorne obaveze: objavljivanje određenih podataka u formi standardne ponude, nediskriminatorско postupanje, omogućavanje pristupa i korišćenje elemenata mreže i pripadajućih sredstava, kontrola cena, primena troškovnog računovodstva, zabrana obračunavanja prekomernih cena, tarifna kontrola, i dr.

Telekom Srbija je akcionarsko društvo čiji se upisani, izdati i uplaćeni akcijski kapital sastoji od 1.000.000.000 običnih akcija.

Telekom Srbija na dan 31. decembra 2014. godine ima učešće u kapitalu sledećih povezanih pravnih lica:

- „Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka, Republika Srpska, odnosno, „Mtel“ a.d. Banja Luka (65% akcijskog kapitala);
- Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO, Podgorica, Crna Gora (51% kapitala);
- Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“ akcionarsko društvo, Beograd, Republika Srbija (100% akcijskog kapitala);
- Društvo za telekomunikacije „FiberNet“ DOO., Podgorica, Crna Gora (100% kapitala);
- TS:NET B.V., Amsterdam, Holandija (100% kapitala);
- Društvo za telekomunikacije „HD-WIN“ d.o.o., Beograd, Republika Srbija (51% kapitala);
- Dunav banka a.d. Beograd, Republika Srbija (55,79% akcijskog kapitala); i
- Dimedia Group SA, Ženeva (50% akcijskog kapitala).

	Procenat učešća
„Mtel“ a.d. Banja Luka	65%
„mtel“ DOO Podgorica	51%
„Telus“ a.d. Beograd	100%
„FiberNet“ DOO Podgorica	100%
TS:NET B.V. Amsterdam	100%
„HD-WIN“ d.o.o. Beograd	51%
„Dunav banka“ a.d. Beograd	55,79%
Dimedia Group SA, Ženeva	50%

POVEZANA PRAVNA LICA

TELEKOMUNIKACIJE REPUBLIKE SRPSKE akcionarsko društvo, Banja Luka (Bosna i Hercegovina)

„Telekomunikacije Republike Srpske“ akcionarsko društvo Banja Luka (dalje u tekstu: Mtel) ima sedište u Banja Luci, Republika Srpska. Puni poslovni naziv društva je Telekomunikacije Republike Srpske akcionarsko društvo Banja Luka, a koriste se i dodatna dva skraćena poslovna imena: Mtel a.d. Banja Luka i Telekom Srpske a.d. Banja Luka.

Osnovna delatnost Mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja. Pored toga, Mtel nudi i širok spektar ostalih telekomunikacionih usluga, uključujući ostale usluge fiksne i mobilne telefonije, prenos podataka, zakup linija, privatni vodovi, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne telefonije, internet i multimedijalne usluge. Mtel, takođe, pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „mtel“ DOO., PODGORICA (Crna Gora)

U konzorcijumu sa Ogalar B.V., Amsterdam, „Telekom Srbija“ a.d. je 2007. godine dodeljena posebna licenca za građenje, posedovanje i eksploataciju mobilne javne telekomunikacione mreže i pružanje mobilnih javnih telekomunikacionih usluga, kao i licenca za pružanje javnih telekomunikacionih servisa putem fiksnog bežičnog pristupa (WIMAX) u Crnoj Gori. U cilju stvaranja uslova za pružanje usluga za koje je dodeljena pomenuta licenca, dana 4. aprila 2007. godine, osnovano je novo pravno lice, Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica (u daljem tekstu: mtel).

Po dobijanju licence za rad, mreža mobilne telefonije je podignuta u roku od 77 dana.

Osnovna delatnost mtel je pružanje telekomunikacionih usluga, u oblasti mobilne i

fiksne bežične telefonije, kao i internet usluga.

PRIVREDNO DRUŠTVO ZA ODRŽAVANJE I OBEZBEĐIVANJE OBJEKATA, IMOVINE I DRUGE USLUGE „TELUS“ akcionarsko društvo, BEOGRAD (Srbija)

U okviru registrovane delatnosti, Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“ akcionarsko društvo (u daljem tekstu: Telus), pruža usluge:

- obezbeđivanja objekata i imovine (fizičko tehničko obezbeđenje - FTO, protiv požarna zaštita - PPZ i pratnje novca),
- održavanja higijene poslovnog prostora i objekata i
- angažovanja izvršilaca na pomoćnim i fizičkim poslovima.

U 2013. godini izvršena je planirana implementacija standarda kvaliteta ISO 14001 – Sistem upravljanja zaštitom životne sredine.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „FiberNet“ DOO, PODGORICA (Crna Gora)

Osnovna delatnost Društva za telekomunikacije „FiberNet“ d.o.o. (u daljem tekstu: FiberNet) je izgradnja, posedovanje, eksploatacija i održavanje transportne i telekomunikacione mreže, kao i pružanje telekomunikacionih servisa.

Namena izgrađene komunikacione mreže je obezbeđivanje transportnih kapaciteta za provajdere komunikacionih usluga na teritoriji Crne Gore, kao i povezivanje sa inostranim telekomunikacionim mrežama.

TS:NET B.V., AMSTERDAM (Holandija)

Osnovna delatnost privrednog društva TS:NET, B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija (u daljem tekstu: TS:NET, B.V. ili društvo) je iznajmljivanje telekomunikacione opreme i obavljanje drugih pratećih delatnosti, u cilju stvaranja uslova za

izgradnju i eksploataciju međunarodne transportne mreže Matičnog društva.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“ d.o.o., BEOGRAD (Srbija)

Društvo za telekomunikacije HD-WIN d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: HD-WIN ili društvo ili Arenasport) bavi se proizvodnjom i emitovanjem TV kanala Arena Sport i produkcijom sportskih događaja u regionu.

DUNAV BANKA a.d. BEOGRAD (Srbija)

Dunav banka a.d. Beograd (dalje u tekstu: Dunav banka) bavi se bankarskim poslovima – ostalim monetarnim posredovanjem.

Društvo je nakon sprovedenog postupka istovremenog smanjenja i povećanja osnovnog kapitala Dunavbanke od strane Skupštine navedene banke, na osnovu Ugovora o upisu, zaključenog decembra 2014. godine sa Kompanijom Dunav osiguranje i Dunav RE i nakon izvršene uplate u postupku povećanja osnovnog kapitala steklo vlasništvo nad 55,79% akcija Dunav banke.

Na opisani način stvoreni su preduslovi za započinjanje pružanja usluga mobilnog bankarstva korisnicima telekomunikacionih usluga Društva.

DIMEDIA GROUP SA, ŽENEVA (Švajcarska)

Dimedia Group SA, Ženeva, Švajcarska (u daljem tekstu: Dimedia) bavi se svim aktivnostima u oblasti telekomunikacija i multimedije, uključujući prodaju i proizvodnju softvera, kao i ulaganje i učestvovanje u svim društvima, švajcarskim i inostranim, aktivnim u istoj oblasti.

Društvo je po osnovu zaključenog ugovora o prodaji akcija, marta 2014. godine steklo vlasništvo na 50% akcija društva Dimedia, u cilju obezbeđivanja efikasnog pristupa potencijalnim tržištima radi povećanja broja korisnika najsavremenijih vrsta telekomunikacionih usluga.

UVODNA REČ GENERALNOG DIREKTORA

Poštovani,

Svesni okruženja u kome poslujemo sa jedne strane, ali pre svega vođeni ambicijom oličenoj u našoj misiji i viziji sa druge strane, predano smo nastojali u toku 2014. godine da ostvarimo poslovne ciljeve u uslovima sve oštrije konkurencije na tržištu. Rezultati koje smo ostvarili opravdavaju umereno zadovoljstvo i ohrabruju nas da u narednom periodu postavimo još ambicioznije ciljeve u pogledu unapređenja iskustava naših korisnika i zadovoljstva zaposlenih i akcionara.

U toku 2014. godine doneli smo novi Strateški poslovni plan za naredni trogodišnji period kojim su definisani strateški ciljevi i poslovna strategija u svim oblastima poslovanja, radi jačanja tržišne pozicije, unapređenja organizacione efektivnosti i efikasnosti i poboljšanja poslovnih performansi. Strateško usmerenje za naredni period određuje odgovore na glavne izazove sa kojima se Matično društvo i povezana pravna lica suočavaju kroz stabilizaciju osnovne delatnosti, transformaciju i unapređenje modela poslovanja i korporativnog upravljanja i obezbeđivanje leaderske pozicije u inovacijama ulaskom na nove segmente tržišta.

Održali smo kontinuitet rasta neto dobiti i ostvarili rast EBITDA, kako na nivou Društva, tako i na konsolidovanom nivou. Tome je prvenstveno doprineo veći rast poslovnih prihoda od rasta poslovnih troškova. Pri tome smo značajno smanjili zaduženost Društva, uredno izmirivali sve obaveze prema poveriocima i obezbedili finansijsku stabilnost poslovanja.

U mobilnoj telefoniji ostvarili smo blagi rast broja korisnika i održali trend značajne promene strukture u korist postpaid korisnika, zahvaljujući ponudi usluga i mobilnih telefona i uređaja, uz poboljšanje kvaliteta mreže i usluga. Uspeli smo da zaustavimo pad prihoda u mobilnoj telefoniji zabeležen u 2013. godini i ostvarimo blagi rast u toku 2014. godine.

U fiksnoj telefoniji uvedena je mogućnost prenosivosti broja, što je dodatno uticalo na globalni trend pada broja korisnika i saobraćaja. Suočeni sa potrebom da adekvatno reagujemo na uvođenje prenosivosti broja, održimo profitabilnost poslovanja ali i stabilnost baze korisnika, u avgustu 2014. godine u potpunosti smo redefinisali tarifni sistem u fiksnoj telefoniji što je podrazumevalo blago povećanje mesečne naknade i uvođenje jedinstvene tarife za nacionalne pozive u fiksnoj telefoniji. Pri tome smo istovremeno uveli znatno bogatiju ponudu paketa integrisanih usluga (BOX paketi) prilagođenu različitim potrebama korisnika. Održan je trend stabilnog rasta broja broadband i IPTV korisnika, čemu je doprinelo unapređenje ponude IPTV i dodatnih usluga od kojih očekujemo značajno veće efekte u narednom periodu.

Naročito smo zadovoljni rezultatima prodaje BOX paketa, koji pokazuju da sve bolje koristimo potencijal jedinstvene ponude i da je BOX postao dominantan brend koji nas diferencira u odnosu na konkurenciju.

Održali smo nivo ulaganja u 2014. godini radi poboljšanja kvaliteta mreže i postojećih usluga i stvaranja uslova za uvođenje novih usluga. Obezbedili smo tehnološke uslove za uvođenje četvrte generacije mobilne telefonije, koja će, nakon nedavne dodele frekvencija od strane

regulatora, uskoro biti dostupna našim korisnicima u Srbiji. Izvršili smo značajna ulaganja u stvaranje osnove za pružanje naprednijih multimedijalnih usluga. Započeli smo velike projekte transformacije poslovnih procesa koji za krajnji cilj imaju smanjenje troškova, veću efikasnost poslovanja i bolje iskustvo naših korisnika.

U toku 2014. godine ostvarili smo značajne promene u pogledu širenja na druga tržišta i ulaska u nove oblasti poslovanja. Tu pre svega mislimo na pružanje različitih usluga našoj dijaspori u svetu kroz različite poslovne modele. Prve rezultate očekujemo tokom 2015. godine.

U skladu sa strateškim opredeljenjima za razvoj novih usluga i osvajanje novih segmenata tržišta koja nisu tradicionalna za telekomunikacione operatore, krajem 2014. godine postali smo većinski akcionar Dunav banke, čime smo ušli u novu oblast poslovanja sa ciljem da korisnicima ponudimo širok spektar novih usluga, prvenstveno zasnovanih na sinergiji bankarskih i telekomunikacionih usluga.

Povezano pravno lice "Mtel" a.d. Banja Luka akviziralo je 65% akcija društva Logosoft iz Sarajeva u cilju proširenja poslovanja i ponude integrisanih usluga na tržištu Federacije BiH.

Povezano pravno lice "Mtel" d.o.o. Podgorica u toku 2014. godine u potpunosti je izdvojilo iz svog poslovanja (*outsourcing*) poslove upravljanja i održavanja celokupne mrežne i IT infrastrukture u cilju povećanja efikasnosti i smanjenja troškova poslovanja.

Očekujemo nove i još teže izazove u narednoj godini u uslovima oštre konkurencije u svim segmentima poslovanja i opštim društveno-ekonomskim prilikama. Na te izazove ćemo odgovoriti doslednošću u realizaciji planiranih projekata i ostvarivanju postavljenih strateških poslovnih ciljeva. Planiramo da povećamo obim investicija, kako bi unapredili kvalitet mreže i poslovnih procesa, tako da našim korisnicima pružimo kontinuirano poboljšanje iskustva u korišćenju naših usluga.

Nastojaćemo da ostvarujemo sinergiju sa našim povezanim pravnim licima u svim segmentima

poslovanja. Unapređenje korporativnog upravljanja na nivou čitave grupe treba da donese čitav niz pozitivnih efekata kroz poboljšanje poslovnih rezultata Matičnog društva i povezanih pravnih lica i očuvanje poverenja investitora, smanjenje troškova, povećanje vrednosti društava, podsticaj menadžmentu za ostvarivanje ciljeva koji su u interesu akcionara i organizacije, kao i smanjenje rizika u poslovanju.

Ambiciozni ciljevi koje smo postavili zahtevaće posvećeno angažovanje svih zaposlenih, ali će naročito menadžmentu predstavljati izazove u pogledu optimalnog iskorišćenja raspoloživih resursa i poboljšanja operativnih performansi u svim segmentima poslovanja. Očuvanje pozicije vodećeg regionalnog telekomunikacionog operatora obavezuje nas da blagovremeno donosimo najbolje odluke na svim nivoima upravljanja.

Kao i svih prethodnih godina, nastaviceemo da delujemo kao društveno odgovorna kompanija na svim tržištima na kojima poslujemo, ostvarujući proaktivnu saradnju i podršku društvenoj zajednici.

Koristim priliku da se zahvalim našim korisnicima koji nam ukazuju poverenje i koje doživljavamo kao najvažniji deo našeg poslovnog uspeha. Takođe se zahvaljujem svim našim zaposlenima, akcionarima, poslovnim partnerima i svima koji dele našu viziju da budemo prvi izbor korisnika na svim tržištima na kojima nastupamo, pružajući usluge najvišeg kvaliteta u skladu sa savremenim tehnološkim trendovima.

Verujem da ćemo i u budućnosti nastaviti da delimo iste vrednosti i uverenja.

Srdačno

Predrag Ćulibrk
Generalni direktor Telekom Srbija a.d. Beograd

02

Razvoj i okruženje

ISTORIJAT

Telekom Srbija

Maj 1997. - Javno preduzeće PTT saobraćaja „Srbija“ (u daljem tekstu: JP PTT) osnovalo je, u formi jednočlanog akcionarskog društva, Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. (dalje u tekstu: Telekom Srbija ili Društvo ili Matično društvo).

Jun 1997. - U okviru privatizacije dela kapitala, 49% akcija prodato je kompaniji STET INTERNATIONAL NETHERLANDS N.V., holandskoj filijali italijanske telekomunikacione kompanije Telecom Italia (29% akcija) i grčkoj telekomunikacionoj kompaniji HELLENIC TELECOMMUNICATIONS ORGANIZATION S.A. (OTE) (20% akcija).

Februar 2003. - Zaključen je ugovor na osnovu koga je JP PTT otkupio celokupan paket akcija Telekom Srbija, u vlasništvu Telecom Italia, i stekao ukupno 80% akcija Telekom Srbija, dok je preostali iznos od 20% akcija ostao u vlasništvu OTE.

Septembar 2010. - Na osnovu Zaključka Vlade Republike Srbije, 05 - broj 023-6816, od 21. septembra 2010. godine i Odluke Upravnog odbora JP PTT, od 20. septembra 2010. godine, o prenosu, bez naknade, akcija Telekom Srbija na Republiku Srbiju, JP PTT i Vlada Republike Srbije su 24. septembra 2010. godine zaključili Ugovor o prenosu bez naknade akcija Telekom Srbija – Poklonu. Zaključenjem ovog ugovora, Republika Srbija je postala većinski vlasnik Telekom Srbija i stekla pravo svojine na 80% akcija u Telekom Srbija, dok je 20% akcija ostalo u vlasništvu OTE.

Decembar 2011. – Skupština akcionara Telekom Srbija donela je dana 16. decembra 2011. godine Odluku o sticanju sopstvenih akcija, koje su bile u posedu OTE, kao manjinskog akcionara Društva, dok je, polazeći od navedene odluke dana 29. decembra 2011. godine Skupština akcionara odobrila i zaključenje Ugovora o prodaji akcija između Telekoma Srbija i OTE Grčka., koji je dana 30. decembra 2011. godine i zaključen.

Januar 2012. – Dana 25. januara 2012. godine u

potpunosti su isplaćena sredstva na ime udela manjinskog akcionara OTE u kapitalu Društva. Nakon ovog datuma, Telekom Srbija je postao vlasnik 20% akcija Društva (sopstvene akcije).

Maj 2012. - Odlukom Vlade Republike Srbije o prenosu akcija bez naknade građanima - nosiocima prava, zaposlenima i bivšim zaposlenima Preduzeća za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. Beograd, od 27. aprila 2012. godine, a u skladu sa Zakonom o pravu na besplatne akcije i novčanu naknadu koju građani ostvaruju u postupku privatizacije („Sl. glasnik RS“, br. 123/07 i 30/10) utvrđen je postupak i način prenosa besplatnih akcija Telekom Srbija na građane, kao nosioce tog prava, zaposlene i bivše zaposlene Telekom Srbija, uključujući zaposlene i bivše zaposlene JP PTT i njihove pravne prethodnike, i na osnovu iste izvršena podela besplatnih akcija. Nakon podele besplatnih akcija došlo je do promene strukture vlasničkog kapitala Telekom Srbija, tako da je udeo Republike Srbije 58,11%, Telekom Srbija 20%, građani Srbije stekli su 14,95%, a zaposleni i bivši zaposleni su stekli 6,94% akcija Telekom Srbija.

Januar 2015. – Stupio je na snagu Zakon o izmenama i dopunama zakona o privrednim društvima („Sl. glasnik RS“, br. 5/2015) i odnosi se na obavezu otuđenja/poništenja sopstvenih akcija. U skladu sa izmenama i dopunama, Društvo može da raspolaže sopstvenim akcijama nakon roka propisanog Zakonom o privrednim društvima (tri godine nakon sticanja sopstvenih akcija).

Februar 2015. – Društvo je objavilo poziv za dostavljanje ponuda za usluge menadžment konsaltinga u vezi profesionalne podrške u određivanju modela privatizacije.

Mtel

Javno osnovno državno preduzeće za telekomunikacije Republike Srpske, Banja Luka, registrovano je na dan 20. decembra 1996. godine i do 12. decembra 2002. godine poslovalo je kao preduzeće u potpunom državnom vlasništvu, kada je izvršena vlasnička transformacija u akcionarsko društvo, kao i promenjen naziv u Telekomunikacije Republike Srpske, a.d. Banja Luka.

Do kraja 1996. godine, poštanske, telegrafске

i telefonske usluge u Republici Srpskoj su se obavljale u sklopu jednog preduzeća – Jedinstvenog javnog preduzeća PTT saobraćaja Republike Srpske.

Od 01. januara 1997. godine, u skladu sa odredbama Zakona o sistemima veza, radio-saobraćaju i poštanskom, telegrafskom i telefonskom saobraćaju, izvršena je podela na dva nova preduzeća, JODP Telekom Srpske i JODP Srpske Pošte.

U toku 2002. godine, na osnovu Zakona o privatizaciji u Republici Srpskoj i Odluke Vlade Republike Srpske, 20,0% državnog kapitala Preduzeća je privatizovano putem vaučer ponude, od čega se na Privatizaciono-investicione fondove odnosilo 10,5%, a na fizička lica 9,5%. Preostalih 80,0% (državni kapital 65,0%, Fond penziono-invalidskog osiguranja 10,0% i Fond za restituciju 5,0%) se privatizovalo po Posebnom privatizacionom programu Vlade Republike Srpske, u skladu sa Zakonom o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima. Rešenjem Osnovnog suda u Banjaluci od 12. decembra 2002. godine, upisana je promena imena u Telekomunikacije RS, a.d. Banja Luka i statusna promena. Na osnovu Rešenja Osnovnog suda u Banjaluci od 28. juna 2007. godine, upisana je statusna promena – vlasnička transformacija prodajom ukupnog dela državnog kapitala preduzeću Telekom Srbija, a.d. Beograd.

Kupovinom 65,0% državnog kapitala, Telekom Srbija postaje većinski vlasnik Mtel-a, sa sledećom strukturom kapitala:

- Telekom Srbija, a.d. Beograd, Srbija – 65,0%;
- Penzijski rezervni fond a.d., Banja Luka – 10,0%;
- Zepter fond, a.d. Banja Luka – 5,1%;
- Fond za restituciju Republike Srpske, a.d. Banja Luka – 5,0%;
- Ostali akcionari – 14,8%.

Mtel je vlasnik 49% udela u Društvu za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica.

Do 31. januara 2014. godine Mtel je bio vlasnik sa 100% udela vlasništva u povezanom pravnom licu TTInženjering d.o.o. Banja Luka, kada je rešenjem okružnog privrednog suda u Banjaluci registrovana statusna promena, spajanje uz pripajanje povezanog pravnog lica TTInženjering d.o.o. Banja Luka matičnom društvu Mtel a.d. Banja Luka.

Od 01. oktobra 2014. godine Mtel je kupovinom stekao 65% udela u društvu Logosoft d.o.o. Sarajevo, koja je sredinom decembra 2014. godine, tržištu Federacije BiH ponudila integrisanu uslugu sa uključenom mobilnom telefonijom.

Mtel je 01. jula 2014. godine osnovao novo privredno društvo Mtel Austria sa sedištem u Beču, sa 100% udela vlasništva, a s ciljem pružanja telekomunikacionih usluga u toj zemlji. Mtel Austrija će poslovati kao MVNO (mobilni virtuelni mrežni operator), a pružaće usluge mobilne telefonije, i to: govorne, sms i usluge prenosa podataka. U okviru usluge predviđena je ponuda multimedijalnih sadržaja sa prostora bivše Jugoslavije - Live TV i web bazirani muzički *streaming* servisi, prvenstveno namenjeni ljudima iz regiona, koji žive i rade u Austriji.

Kompanija Mtel a.d. Banjaluka je 20.12.2014. godine dobila sertifikat kojim se potvrđuje da je uvedeni Sistem upravljanja bezbednošću informacija uspešno implementiran i da potpuno ispunjava zahteve međunarodnog standarda za bezbednost informacija ISO 27001:2013. Mtel je prva kompanija u regionu koja je sertifikovana za unapređenu ediciju standarda ISO 27001 iz 2013. godine. Sertifikat o ispunjavanju zahteva standarda ISO 27001:2013 izdao je akreditovani TÜV Austria Holding AG, koji potvrđuje da Mtel efikasno primenjuje politiku upravljanja bezbednošću informacija.

mtel

Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica, registrovano je 4. aprila 2007. godine u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Crne Gore (“Službeni list RCG”, br. 6/2002, „Službeni list CG“, br. 17/2007, 80/2008, 40/2010, 73/2010, 36/2011 i

40/2011) pod registracionim brojem 5-0368574/001.

Osnivači mtel-a bili su:

1. Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d., sa sedištem u Beogradu, Republika Srbija, sa 51% vlasničkog udela i
2. Ogalar B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija, sa 49% vlasničkog udela.

Manjinski osnivač mtel-a, Ogalar B.V., Amsterdam, Holandija je 1. februara 2010. godine prodao svoj udeo preduzeću za telekomunikacije Republike Srpske Banja Luka, Republika Srpska.

U skladu sa Odlukom vlasnika mtel-a o povećanju kapitala, od 12. marta 2010. godine, izvršena je dokapitalizacija mtel-a u iznosu od EUR 40,000,000. Sredstva dokapitalizacije su uplaćena od strane vlasnika zaključno sa 15. martom 2010. godine, u zavisnosti od njihovog proporcionalnog učešća u mtel-u.

„mtel“ DOO Podgorica poseduje licence za obavljanje telekomunikacione delatnosti dobijene od Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore.

Osnovna delatnost mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga i druge poslovne aktivnosti.

TELUS

Telus je osnovan Odlukom Upravnog odbora Telekom Srbija i počeo sa radom u maju 2005. godine kao zatvoreno akcionarsko društvo, 100% u vlasništvu osnivača – Telekom Srbija.

Od 2008. godine Telus poseduje sertifikat o uspostavljenom i primenjenom standardu SRPS ISO 9001 – Sistem menadžmenta kvalitetom i od 2012. godine standard OHSAS 18001 – Sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti na radu.

FiberNet

Jul 2008. godine - Matično društvo je sa Željeznicom Crne Gore zaključilo Ugovor o zajedničkom ulaganju za postavljanje, eksploataciju i održavanje optičkog i energetskog kabla duž pruge Bar-Vrbnica.

Decembar 2008. godine – U cilju realizacije navedenog ugovora, Upravni odbor Matičnog društva doneo je Odluku o osnivanju FiberNet-a. April 2013. godine – Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 25. aprila 2013. godine, a u cilju omogućavanja povraćaja dela osnivačkog kapitala, Odluku broj 125658/11-2013 kojom se daje saglasnost na donošenje Odluke o smanjenju osnovnog kapitala Fibernet-a.

Jul 2013. godine – Dana 30. jula 2013. godine nadležni korporativni organ FiberNet-a doneo je Odluku o smanjenju osnovnog kapitala.

Mart 2014. godine - sa Crnogorskim elektroprenosnim sistemom (CGES) potpisan je Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji povodom razmene, odnosno uzajamnog korišćenja optičkih vlakana na izvesnim relacijama na teritoriji Crne Gore, a važi od maja 2014. godine.

TS:NET

Februar 2010. godine - Izvršena je registracija TS:NET B.V. u formi zatvorenog akcionarskog društva sa ograničenom odgovornošću.

Maj 2013. godine - Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 23.5.2013. godine Odluku br. 152744/14-2013 kojom je data saglasnost na donošenje Odluke o smanjenju osnovnog kapitala TS:NET B.V., a u cilju povlačenja raspoloživih sredstava u korist Matičnog društva.

Septembar 2013. godine – Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 19. septembra 2013. godine, Odluku broj 288253/11-2013 kojom je data saglasnost u pogledu iznosa odobrenog smanjenja kapitala TS:NET B.V.

HD-WIN

Društvo za telekomunikacije HD-WIN d.o.o. je osnovano 13.03.2009. godine.

Od 03.09.2010. godine u svom 100% vlasništvu ima i HD-WIN ARENA SPORT u Hrvatskoj koje ima Dozvolu za emitovanje na teritoriji Hrvatske. Ugovorom o pristupanju br. 226414 od 21.07.2011. godine menja se vlasnička struktura i kapital. Dana 04.07.2014. godine, ugovorom o kupoprodaji udela, izvršena je akvizicija agencije SportsADD Limited, Nikozija, Kipar (manjinski vlasnik HD-WIN-a) od strane agencije MYD Sports SA, Ženeva, Švajcarska, pri čemu je 9% udela u društvu HD-WIN d.o.o. preneto na kompaniju Myd Sports SA, tako da je trenutna vlasnička struktura sledeća:

- 51% udela ima Telekom Srbija,
- 40% udela ima Goran Đaković i
- 9% udela ima MYD Sports SA iz Švajcarske.

DUNAV BANKA

Dunav banka a.d. je osnovana 28.12.1990. godine, uz pribavljenu dozvolu Narodne banke Srbije, pod nazivom KOSOVSKO METOHIJSKA BANKA a.d. Zvečan.

Nakon promene vlasničke strukture u postupku povećanja osnovnog kapitala, Banka, počev od oktobra 2010. godine, posluje pod sadašnjim imenom, sa sedištem u Zvečanu, a od decembra 2012. godine, sa sedištem u Beogradu.

Decembra 2014. godine Matično društvo vrši uplatu u postupku povećanja osnovnog kapitala, čime stiče vlasništvo nad 55,79% akcija Dunav banke. Udeo Telekom Srbija u povezanom pravnom licu Dunav banka je početkom 2015. godine uvećan na 57,89% putem ponude za preuzimanje.

Kompanija Dunav osiguranje a.d.o. je vlasnik 32,76% akcija, a Dunav RE a.d. 3,63%. JP Srbijagas Novi Sad je vlasnik 1,32%, a Koteks d.o.o. Beograd 0,98%. Pravna lica imaju 99,99% akcija Dunav banke, a fizička 0,01%.

DIMEDIA

Dimedia je osnovana 19. marta 2013. godine, sa sedištem u Ženevi, Švajcarska. Matično društvo je u martu 2014. godine steklo vlasništvo na 50% akcija društva Dimedia, dok je preostalih 50% u vlasništvu drugog, stranog privrednog društva.

TRŽIŠTE

Makroekonomski podaci

REPUBLIKA SRBIJA

Ukupne ekonomske aktivnosti u 2014. godini u Republici Srbiji, merene bruto domaćim proizvodom (BDP) imaju realni pad od 1,8% u odnosu na predhodnu godinu.

Posmatrano po delatnostima, u četvrtom kvartalu 2014. godine u odnosu na isti period prethodne godine značajan realni pad bruto dodate vrednosti zabeležen je u sektoru industrije i snabdevanja vodom i upravljanja otpadnim vodama, 9,0% i sektoru trgovine na veliko i malo i popravke motornih vozila, saobraćaja i skladištenja i usluga smeštaja i ishrane, 1,3%. Značajan rast bruto dodate vrednosti zabeležen je u sektoru građevinarstva, 8,5%¹.

Industrijska proizvodnja u Republici Srbiji u decembru 2014. godine manja je za 5,3% nego u decembru 2013. godine, a u odnosu na prosek 2013. godine manja je za 0,2%. Industrijska proizvodnja u 2014. godini, u poređenju sa 2013. godinom, manja je za 6,5%.

Posmatrano po sektorima, u decembru 2014. godine, u odnosu na isti mesec 2013, zabeležena su sledeća kretanja:

- sektor Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija – pad od 30,4%,

1. <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?p-Key=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2859>

- sektor Rudarstvo – pad od 30,2%, i
- sektor Prerađivačka industrija – rast od 6,4%.²

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmena Republike Srbije za januar – decembar 2014. godine iznosi:

- 35.493,1 miliona dolara – porast od 0,9% u odnosu na isti period prethodne godine;
- 26.683,3 miliona evra – porast od 0,8% u odnosu na isti period prethodne godine.

Deficit iznosi 5.806,4 mil. dolara, što čini smanjenje od 2,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Izražen u evrima, deficit iznosi 4.369,2 miliona, što je smanjenje od 2,3% u poređenju sa istim periodom prethodne godine.

Pokrivenost uvoza izvozom je 71,9% i veća je od pokrivenosti u istom periodu prethodne godine, kada je iznosila 71,1%.³

Međugodišnja stopa inflacije u decembru 2014. godine, merena indeksom potrošačkih cena, iznosila je 1,7%. U decembru bazna inflacija je umereno rasla i približila se donjoj granici dozvoljenog odstupanja od cilja, čemu je doprinela i deprecijacija dinara iz druge polovine godine. Kretanje inflacije ispod donje granice cilja tokom većeg dela 2014. u najvećoj meri bilo je posledica delovanja privremenih faktora – neočekivano niskog rasta regulisanih cena, snažnog pada cena primarnih poljoprivrednih proizvoda i svetske cene nafte.

Prosečan godišnji rast potrošačkih cena u 2014. godini je iznosio 2,9%.⁴

U 2014. godini stopa nezaposlenosti je iznosila 16,8%, i to 16,4% za muško i 17,3% za žensko stanovništvo.⁵

2. <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?p-Key=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2820>

3. <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?p-Key=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2816>

4. http://www.nbs.rs/export/download/pdf_ioi/loi_02_2015.pdf

5. <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?p-Key=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2819>

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u decembru 2014. godine iznosi 49.970 dinara. U poređenju sa prosečnom zaradom bez poreza i doprinosa isplaćenom u novembru 2014. godine, nominalno je veća za 13,0% i realno je veća za 13,5%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena decembru 2014. godine nominalno je manja za 1,7% i realno je manja za 3,3% u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u decembru 2013. godine.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar–decembar 2014. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar–decembar 2013. godine, nominalno je veća za 1,4%, a realno je manja za 1,5%.⁶

BOSNA I HERCEGOVINA

Bruto domaći proizvod je u trećem kvartalu 2014. godine zabeležio rast, u odnosu na isti period prethodne godine, a iznosio je 0,6%.⁷

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) objavila je statistiku platnog bilansa za prvi kvartal 2014. godine, koja pokazuje da je u tom periodu zabeležen deficit tekućeg računa u iznosu od 513,7 miliona KM.⁸

Ukupan broj zaposlenih u BiH u decembru 2014. godine iznosi 707.725⁹, dok je broj nezaposlenih 547.112.¹⁰

Prosečna bruto plata po zaposlenom:

- po obračunskom periodu IV kvartal 2014. godine = 1.294 KM.¹¹
- po obračunskom periodu III kvartal 2014. godine = 1.287 KM,

U decembru 2014. godine na mesečnom nivou

6. <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?p-Key=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=2809>

7. http://www.bhas.ba/saopstenja/2014/GDP_2014Q03_001_01_sr.pdf

8. <http://www.cbbh.ba/index.php?id=34&lang=hr>

9. http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/ZAP_2014M12_001_01_bos.pdf

10. http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/NEZ_2014M12_001_01_bos.pdf

11. http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/BPL_2014Q4_001_01_bos.pdf

u proseku je zabeležen pad indeksa potrošačkih cena za 0,7%. Na godišnjem nivou u proseku je zabeležena deflacija.¹²

Prema podacima o poslovanju komercijalnih banaka ključni pokazatelji bankarskog sektora – ukupna aktiva, kapital, krediti i depoziti na kraju trećeg kvartala 2014. godine zabeležili su porast u odnosu na 2013. godinu na osnovu podataka entitetskih agencija za bankarstvo.¹³ Ukupna aktiva na kraju trećeg kvartala 2014. godine povećana je za 3,7% te je premašila iznos od 22 milijarde KM. Iznos ukupnog kapitala banaka takođe je nastavio rasti za 5,3%, i sa krajem trećeg kvartala 2014. godine iznosio je 3,3 milijarde KM. Bankarski sektor je nastavio pratiti i podržavati BH ekonomiju, čemu svedoči porast kreditne aktivnosti za 2,8%, čime su ukupni krediti na kraju trećeg kvartala 2014. godine iznosili 16,2 milijarde KM. Nešto veći porast, od 4,2%, zabeležen je na strani depozita koji iznose 16,8 milijarde KM, što je najveći iznos depozita do sada i predstavlja još jednu potvrdu poverenja u stabilnost BH bankarskog sektora.¹⁴

CRNA GORA

Bruto društveni proizvod Crne Gore je u prvom i drugom kvartalu 2014. godine ostvario rast od 1,5% odnosno 0,3% u odnosu na isti period 2013. godine, prema konačnim podacima Monstat-a.

U prvih deset meseci u odnosu na isti period prethodne godine zabeležen je pad u:

- industrijskoj proizvodnji od 11%,
- sektoru snabdevanja električnom energijom, gasom i parom od 21,6%
- sektoru prerađivačke industrije od 3,3%.

Rast proizvodnje ostvaren je u sledećim kategorijama:

- sektoru vađenja ruda i kamena od 8,6%.

- broj dolazaka turista - u prvih deset meseci 2014. godine veći je za 1,4% u odnosu na isti period 2013. godine,
- vazdušnom saobraćaju - broj prevezenih putnika na aerodromima, u prvih devet meseci 2014. godine u odnosu isti period prethodne godine, smanjen za 0,9%, a prevoz robe povećan je za 4,1%.
- železničkom saobraćaju - u prvih devet meseci 2014. godine u odnosu isti period prethodne godine povećan je prevoz putnika za 27,4%, a prevoz robe za 1,2%.
- drumskom saobraćaju - broj prevezenih putnika je u prvih devet meseci 2014. godine povećan je za 14,7% u odnosu na isti period prethodne godine.
- Šumarstvu - za prvih deset meseci 2014. godine proizvedeno ukupno 238.958 m³ šumskih sortimenata, što je za 5,5% više nego u istom periodu 2013. godine.
- Građevinarstvo - u prvih devet meseci 2014. godine zabeležilo je pad od 5,4% u odnosu na isti period 2013. godine, mereno efektivnim časovima rada.

Prosečan broj zaposlenih u oktobru 2014. godine iznosio je 172.306 lica, što je za 0,9% manje u odnosu na prethodni mesec, a za 1,9% više u odnosu na oktobar 2013. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u oktobru 2014. godine iznosio 33.744 što predstavlja rast od 6,8% u odnosu na prethodni mesec, a rast od 1,4% u odnosu na oktobar 2013. godine.

Deficit budžeta za deset meseci 2014. godine, iznosio je 24,6 miliona eura, odnosno 0,7% procenjenog godišnjeg BDP-a za 2014. Deficit tekućeg računa, prema preliminarnim podacima, u periodu januar-septembar 2014. godine, bio je veći za 16,4% u odnosu na isti period 2013. godine i iznosio je 267,6 miliona eura. Povećanje spoljnotrgovinskog deficita, kao posledica manjeg izvoza roba (za 10,3%), je faktor koji je u značajnoj meri uticao na povećanje deficita tekućeg računa, dok je ostvareni uvoz na približno istom nivou kao prethodne godine. Prema preliminarnim podacima, spoljnotrgovinski deficit je iznosio 1

milijardu eura i za 3,2% je veći nego u prethodnoj godini. Na računu usluga ostvaren je suficit u iznosu od 666,5 miliona eura ili 5,4% više nego u istom periodu 2013. godine, što je doprinelo ublažavanju spoljnotrgovinskog deficita.

Cene su u oktobru 2014. godine, u odnosu na prethodni mesec, povećane za 0,1%, dok je godišnja stopa inflacije u oktobru iznosila -0,5%.

U oktobru su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. U okviru projekta Procjene potreba, održan je jednodnevni sastanak za utvrđivanje referentnih merila sa ekspertima nacionalnih centralnih banaka Eurosisistema. Izvršena je revizija Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014–2018, za poglavlja 4, 9 i 17. Ostvareno je učešće na okruglom stolu povodom revizije Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014–2018. Ostvareno je učešće na sastanku radne grupe za Poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, učešće na šestoj sednici Komisije za evropske integracije i učešće na sedmoj sednici Komisije za evropske integracije.

Regulativa

Telekom Srbija

Telekom Srbija, u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni glasnik RS“ br. 44/10, 60/13 – Odluka Ustavnog suda i 62/14 i br. 62/14. godine - u daljem tekstu: Zakon o elektronskim komunikacijama ili ZEK) i dozvolama koje je izdala Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge, kao nadležno regulatorno telo, (u daljem tekstu: RATEL), obavlja delatnost elektronskih komunikacija, što obuhvata: izgradnju ili postavljanje, održavanje, korišćenje i davanje na korišćenje javnih komunikacionih mreža i pripadajućih sredstava, kao i pružanje javno dostupnih elektronskih usluga.

Dana 28. jula 2006. godine, saglasno Zakonu o telekomunikacijama, Pravilniku o broju i periodu na koji se izdaje licenca za javne mobilne telekomunikacione mreže i usluge, kao

i o minimalnim uslovima i najmanjem iznosu jednokratne naknade za izdavanje licenci („Službeni glasnik“ RS br. 29/06 i 77/06), RATEL je, u postupku zamene važeće GSM/GSM1800 licence Društvu, izdao Licencu za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže, u skladu sa GSM/GSM 1800 i UMTS/IMT-2000 standardom, koja je izdata na period od 10 godina. Nakon isteka navedenog perioda, važnost Licence se produžava na period od narednih 10 godina, bez zahteva Telekoma Srbija, ukoliko su uslovi iz Licence ispunjeni.

Društvo je dana 13. aprila 2007. godine, u skladu sa Zakonom o telekomunikacijama, u postupku zamene, dobilo Licencu za izgradnju, posedovanje i eksploataciju javne fiksne telekomunikacione mreže i pružanje usluga javne fiksne telekomunikacione mreže od strane RATEL-a, koja je izdata na period do 9. juna 2017. godine. Nakon isteka navedenog roka, Telekom Srbija može podneti zahtev za produženje važenja Licence, najkasnije šest meseci pre isteka ove Licence.

Dana 16. juna 2009. godine, Društvo je dobilo Licencu za javnu fiksnu bežičnu telekomunikacionu mrežu (FWA) i za govorne usluge, prenos paketa podataka i istovremeni prenos govora i podataka (CDMA licenca). Licenca je izdata na period od 10 godina, sa početkom pružanja komercijalnih usluga u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Licence.

Pored navedenih Licenci, Društvo je upisano u evidenciju operatora koju vodi RATEL i za usluge pristupa širokopojasnoj mreži i usluge distribucije medijskih sadržaja.

Od aktivnosti u vezi sa regulatornim okvirom, sa implikacijama na poslovanje Društva u 2014. godini, izdvaja se sledeće:

- Prenos broja u fiksnoj mreži, počev od 1. aprila 2014. godine, u skladu sa Pravilnikom o prenosivosti broja u javnim telefonskim mrežama na fiksnoj lokaciji.
- RATEL-u je dana 30.06.2014. godine podnet Regulatorni izveštaj za 2013. godinu kao osnov za propisivanje cena regulatornih

¹² http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/CPI%20_2014_M12_001_02_bos.pdf

¹³ http://www.abrs.ba/publikacije/Izvestaj_o_stanju_bankarskog_sistema_RS_31122013.pdf

¹⁴ http://www.fba.ba/images/Publikacije_Banke/INFORMACIJA_BANKARSKI_SISTEM_30_09_2014_bos.pdf

usluga od strane RATEL-a, dok je revidirani izveštaj podnet dana 13.10.2014. godine. Upravni odbor RATEL-a je na svojoj sednici od 14.11.2014. godine razmotrio, a potom i prihvatio Nacrt izveštaja o reviziji regulatornog izveštaja „Telekom Srbija“ a.d. za 2013. godinu. Prema mišljenju nezavisnog revizora, priloženi finansijski izveštaji Operatora sa 3TS, sa stanjem na dan 31.12.2013. godine i za godinu završenu na taj dan, sastavljeni su, sa svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Pravilnikom o primeni troškovnog principa, odvojenih računa i izveštavanja od strane operatora sa značajnom tržišnom snagom u oblasti elektronskih komunikacija (Službeni glasnik RS“, broj 52/11).

- Za početak 2015. godine je najavljeno javno nadmetanje za frekvencije u RATEL-u za izdavanje pojedinačnih dozvola za korišćenje radio-frekvencija u opsegu 1710-1785/1805-1880 MHz za teritoriju Republike Srbije, koja bi važila deset godina, sa mogućnošću produženje na period od dve godine, tako da se uvođenje 4G tehnologije u Srbiji može očekivati od sredine maja 2015. godine.

Mtel

Regulisanje tržišta telekomunikacija u Bosni i Hercegovini je u nadležnosti Regulatorne agencije za komunikacije (u daljem tekstu: Agencija), a zasnovano je na Zakonu o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“ br. 31/03, 75/06, 32/10, 98/12), Politici sektora telekomunikacija i podzakonskim aktima.

Postojeći regulatorni okvir u BiH se zasniva na regulatornom okviru EU, a karakteriše ga stalno praćenje i analiziranje tržišta telekomunikacija, te donošenje potrebnih regulatornih akata s ciljem njegovog kontinuiranog razvoja, kako sa aspekta povećanja broja usluga, tako i u smislu marketinških tehničkih inovacija.

Tržište telekomunikacija BiH je liberalizovano

početkom 2006. godine, a krajem 2014. godine na ovom tržištu deluju:

- 3 operatora sa značajnom tržišnom snagom (SMP - Significant Market Power operatori); Prema Listi operatora sa značajnom tržišnom snagom („Službeni glasnik BiH“, br. 73/12) Mtel a.d. Banja Luka, BH Telekom d.d. Sarajevo i HT d.o.o. Mostar su proglašeni za operatore sa značajnom tržišnom snagom na tržištu usluga fiksne i mobilne telefonije i iznajmljenih linija;
- 13 korisnika Dozvole za pružanje fiksnih javnih telefonskih usluga;
- 85 korisnika Dozvole za obavljanje delatnosti operatora javnih elektronskih komunikacijskih mreža;
- 71 korisnik Dozvole za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu.
- Mtel radi u skladu sa važećim dozvolama koje mu je dodelila Agencija, i to:
- Dozvola za javnog operatora fiksne telefonije od 01.06.2002. godine,
- Dozvola za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu od 15.03.2013. godine,
- Dozvola za pružanje GSM usluga od 12.10.2004. godine,
- Dozvola za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacionim sistemima UMTS od 26.03.2009. godine,
- Dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija od 16.03.2010. godine.

Aneksom I Dozvole za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacionim sistemima iz decembra 2010. godine Mtel-u je omogućeno pružanje UMTS usluga i na GSM frekventnom opsegu. Aneksom I Dozvole za pružanje GSM usluga Mtel-u je omogućeno korišćenje dodatnog frekventnog opsega E-GSM od juna 2012. godine.

U okviru procesa liberalizacije tržišta telekomunikacija, a u skladu sa regulatornim okvirom, na snazi su sledeće referentne ponude Mtel-a:

- Referentna ponuda za interkonekciju sa fiksnom mrežom Mtel-a,
- Referentna ponuda za interkonekciju i pristup mobilnog virtuelnog mrežnog operatora mobilnoj mreži Mtel-a,
- Referentna ponuda za interkonekciju sa mobilnom mrežom Mtel-a,
- Referentna ponuda za pristup izdvojenoj lokalnoj petlji,
- Referentna ponuda za veleprodaju iznajmljenih linija.

Najznačajnije regulatorne aktivnosti tokom 2014. godine su:

U januaru 2014. godine Agencija je objavila Analizu tržišta završavanja (terminacije) poziva u individualne javne telefonske mreže na fiksnoj lokaciji (veleprodajni nivo). Agencija je proglasila 13 operatora sa značajnom tržišnom snagom na tržištu terminiranja poziva u vlastitu mrežu na fiksnoj lokaciji, i to: BH Telekom, HT Mostar, Mtel, AirABA, Aneks, Logosoft, EuroproNET Bosnia, M&H Company, ELTA-KABEL, Telemach, Telrad Net, VoiptelNet i DASTO SEMTEL. Navedenim operatorima određene su sledeće regulatorne obaveze: obaveza pružanja pristupa i korišćenja elemenata mreže, obaveza osiguranja jednakog tretmana (nediskriminacija), obaveza transparentnosti i obaveza kontrole cena (za sve operatore), te obaveza odvajanja računovodstvenih evidencija i vođenja troškovnog računovodstva (samo za BH Telekom, HT Mostar i Mtel).

Krajem aprila 2014. godine Agencija je pokrenula aktivnosti na uvođenju IP interkonekcije u fiksne mreže operatora u BiH. Dinamički program ovih aktivnosti predviđa da SMP operatori (BH Telecom, HT Mostar i Mtel) izrade referentne ponude za IP interkonekciju na svoje fiksne mreže (interkonekcija bazirana na IP protokolima)

do kraja januara 2015. godine, a da se IP RIP dokumenti primenjuju od 01.07.2015. godine.

U skladu sa Pravilom 67/2012 o modelu rebalansa cena govornih telefonskih usluga u Bosni i Hercegovini, Mtel je izvršio korekcije cena govornih telefonskih usluga za 2015. godinu, čime je relativni odnos cena pojedinih usluga usklađen sa relativnim odnosom cena tih usluga u zemljama okruženja i zemljama Evropske unije.

U januaru 2014. godine Agencija je donela Instrukciju o postupanju kod produženja važenja dozvola za korišćenje blokova telefonskih brojeva, pojedinačnih negeografskih brojeva, kratkih brojeva i kodova za potrebe mreže i signalizaciju.

U januaru 2014. godine Savjet ministara BiH doneo je Odluku o naknadi za korišćenje radiofrekventnog spektra u Bosni i Hercegovini kojom se utvrđuje obaveza plaćanja, način obračuna i iznos naknade za korišćenje radiofrekventnog spektra.

U maju 2014. godine doneseno je Pravilo 72/2014 o radio opremi koja se može koristiti bez pojedinačnih dozvola za uređaje izdatih od strane Regulatorne agencije za komunikacije. Ovim Pravilom utvrđuju se vrsta, uslovi i način upotrebe radio opreme za čije korišćenje nije potrebno posedovanje pojedinačnih dozvola za uređaj koje izdaje Agencija.

U septembru 2014. godine je stupilo na snagu Pravilo 73/2014 o obavljanju delatnosti pružaoca javnih mobilnih telefonskih usluga. Ovim Pravilom se propisuju uslovi za sticanje prava i osnovna pravila za pružanje javnih mobilnih telefonskih usluga u Bosni i Hercegovini. Pored 3 operatora koji poseduju dozvole za pružanje GSM i UMTS usluga, na tržištu mobilnih komunikacija u BiH je omogućeno delovanje i pružaočima javnih mobilnih telefonskih usluga (MVNO – operatori virtuelne mobilnemreže i SP – servis provajderi).

U novembru 2014. godine Savjet Agencije je usvojio Pravilo o korišćenju radiofrekvencijskih opsega 3400-3600 MHz i 3600-3800 MHz. Ovo Pravilo određuje način korišćenja radiofrekvencijskih opsega 3400-3600 MHz i 3600-3800 MHz za mobilne/fiksne komunikacijske mreže u Bosni i

Hercegovini na tehnološki neutralnoj osnovi u različitim modovima (fiksni, nomadski, mobilni). Pravilo stupa na snagu 31.12.2014. godine.

mtel

Poslovanje mtel-a pre svega određuje Zakon o elektronskim komunikacijama ("Sl. list Crne Gore", 40/13 od 13.08.2013. godine) je na snazi od 21.08.2013. godine a puna primena zakona počela je od 21.02.2014. godine, istekom roka za usklađivanje poslovanja sa novim zakonom.

Kada govorimo o fiksnoj mreži, regulativa nije tehnološki obojena, pa ne postoje posebne zakonske odredbe za fiksnu mrežu. Obavljena je Analiza relevantnih tržišta koje se tiču fiksne mreže i to:

- terminacije u fiksnu mrežu za SMPO (*significant market power operator*): Telekom i mtel.
- usluga iznajmljivanja infrastrukture u fiksnoj mreži (uključujući i LLU) (SMPO: Telekom)

Određen je operator sa značajnom tržišnom snagom (SMPO) na tržištu širokopojasnog pristupa Internetu na nivou maloprodaje (Crnogorski telekom) i nametnute su mu odgovarajuće regulatorne obaveze (2014).

Pravilnikom o prenosivosti brojeva („Sl.list CG“ broj 89/09, 15/10) utvrđeni su uslovi i način sprovođenja prenosivosti brojeva u fiksnim i mobilnim mrežama. Dana 29.03.2013. godine stupio je na snagu novi Pravilnik o prenosivosti brojeva, Usluga prenosivosti broja je operativna od početka 2012. godine. Do sada je preneseno ukupno preko 13 000 brojeva (od cega 1 260 između fiksnih mreza, tačnije svi brojevi su preneseni iz Crnogorskog Telekoma u mtel, osim 2 pretplatnika iz mtel-a u CT).

mtel je označen kao SMPO na tržištima:

- terminacija u mobilnu (zajedno sa Telekomom i Telenorom). Od početka

2011. godine, na snazi su mere: objava RIP, troškovno računovodstvo HC i LRIC (*long run incremental cost*). Od 1. novembra 2014. cena mobilne terminacije je 1.9 eurocent/min.

- terminacija u fiksnu (zajedno sa Telekomom) od početka 2011. godine na snazi su mere: objava RIP, vezivanje cene mtel-a za cenu Telekoma, koji je izračunava pomoću troškovnog računovodstva); cena fiksne terminacije 0.94 eurocent/min (*single transit*).
- veleprodaja originacije iz mobilne mreže (udružena dominacija svih operatora mobilne mreže). Od početka 2012. na snazi su mere: objava RIP, troškovno računovodstvo HC i LRIC, a naročiti ponude za VMNO i nacionalni *roaming*.

U toku je implementacija obaveze troškovnog računovodstva, saglasno obavezama iz odgovarajućih rešenja o SMPO. Ove obaveze se izvršavaju saglasno usvojenom Pravilniku o metodologiji troškovnog računovodstva. Nakon jednogodišnje primene istorijskog modela (od septembra 2013. godine), operatori će biti obavezni da primenjuju LIRIC model.

Interkonekcija i operatorski pristup se obavlja saglasno zakonskim obavezama (saglasno EU direktivama i praksi) i po Pravilniku o interkonekciji. SMPO imaju obavezu objave RIP-a (*routing information protocol*). Agencija ima ovlašćenje da u slučaju nepostizanja dogovora o interkonekciji, na zahtev neke od strana, sama odredi sporne uslove interkonekcije.

TELUS

Posebna zakonska regulativa, kada su u pitanju usluge održavanja higijene, ne postoji.

Kada su u pitanju usluge fizičko-tehničke i protivpožarne zaštite, ova oblast se reguliše Zakonom o oružju i municiji ("Sl. glasnik" RS broj 9/92, 53/93, 67/93, 48/94, 44/98, 39/2003, 85/2005-dr.zakon, 101/2005-dr.zakon i 27/2011

- US), Zakonom o privatnom obezbeđenju („Sl. glasnik“ RS broj 104/13), Zakonom o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS“ br. 111/2009) i nekolicinom podzakonskih akata.

FiberNet

FiberNet posluje u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama iz 2013. godine. U 2013. godini, izuzev novodonetog Zakona o elektronskim komunikacijama („Sl. list Crne Gore“ 40/2013), nije bilo izmena zakona koji utiču na poslovanje.

TS:NET

TS:NET B.V. posluje po pravu Holandije. Krajem 2012. godine stupile su na snagu izmene zakona koje omogućavaju fleksibilniju formu poslovanja kompanija u Holandiji (*Flex BV act*), i započete su pripreme radi usklađivanja poslovanja TS:NET B.V. sa navedenim izmenama.

HD-WIN

Pored zakona i zakonskih regulativa iz dela opšteg poslovanja firme (Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o PDV-u, Zakon o porezu na dobit i sl.), na poslovanje Arenasport TV poseban uticaj imaju Zakon o radiodifuziji, Zakon o autorskom i srodnim pravima i Zakon o javnom informisanju. S obzirom i na prirodu posla (emitovanje TV programa) i oglašavanje klijenata na kanalima Arenasport TV, u ovom delu poslovanje je uređeno i Zakonom o oglašavanju.

U 2014. godini je na snagu stupio novi Zakon o javnom informisanju i medijima.

DUNAV BANKA

Dunav banka posluje u skladu sa propisima Republike Srbije, pre svega u specifičnom domenu bankarskih poslova (Zakon o bankama – „Službeni glasnik RS“ broj 107/2005 i 91/2010 i drugi propisi).

DIMEDIA

Dimedia posluje po pravu Švajcarske.

Tržište telekomunikacija

Telekomunikacije, kao osnovna delatnost Matičnog društva i većine povezanih pravnih lica, predstavljaju privredni sektor koji i pored otežanih tržišnih uslova i svetske finansijske krize beleži stabilne prihode. I pored uočenih negativnih trendova na ekonomskom planu, telekomunikaciono tržište je i dalje dinamično.

Pored izrazite konkurencije, prevashodno u domenu telefonije i Interneta, poslovanje ovog sektora je i dalje kapitalno intenzivno.

Do sada je sektor telekomunikacija beležio blag rast, naročito kada se radi o tržištima mobilne telefonije, interneta i plaćenog TV. Međutim, od ove godine, uočava se prvi blagi pad u ukupnoj vrednosti mobilnog tržišta u mnogim zemljama Evrope, prevashodno zbog smanjivanja naknada interkonekcija koje se propisuju.

Telekomunikaciona tržišta su regulisana i tokom poslednje decenije postepeno liberalizovana po segmentima poslovanja. Značajan pokazatelj liberalizacije tržišta telekomunikacija predstavlja prenosivost brojeva.

Specifičnost Matičnog društva i povezanih pravnih lica je što posluju na teritoriji Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, za razliku od većine lokalnih operatora na datim tržištima. Pored navednih zemalja, povezano pravno lice HD-WIN posluje i u Hrvatskoj i Makedoniji.

Za tri gore navedena osnovna tržišta poslovanja Matičnog društva i povezanih pravnih lica, za fiksnu telefoniju se može reći da je sa aspekta životnog ciklusa ušla u fazu blagog opadanja, prevashodno zbog atraktivnosti mobilne telefonije i sve izraženijeg prelaska na digitalnu telefoniju. Sve je više telefonskih, kablovskih i internet operatera koji

se u tehnologiji prenosa glasa oslanjaju na Internet.

Projekcije ukazuju da će sa aspekta strukture poslovnih prihoda doći do značajnog smanjenja učešća prihoda fiksne telefonije i internet usluga, kao rezultat migracije ovih korisnika na integrisane usluge. Istovremeno, učešće integrisanih (*bundle*), multimedijalnih i M2N usluga će iskazati značajan rast pa se očekuje da će prihodi iz ovih segmenata komponzovati pad prihoda od fiksne telefonije.

Zajednička karakteristika sva tri tržišta u mobilnoj telefoniji je čvrsto uspostavljena konkurencija sa barem tri operatora, kao i potpuna liberalizacija poslovanja baziranog na 3G tehnologiji, uz najave nove, naprednije LTE odnosno 4G tehnologije. Za više segmenata mobilne telefonije se može reći da su u stabilnoj fazi, sa blagim porastom korisnika, pre svega *postpaid* usluga. Porast broja pametnih telefona doprinosi jačanju ovog segmenta i otvara prostor za dalji rast. Stalno raste svest o značaju i mogućnostima pametnih telefona što doprinosi ukupnom rastu korišćenja mobilnog interneta i ubrzanju takozvanog „prelaska sa glasa na podatke“.

Korišćenje Interneta danas predstavlja nezamenljiv segment savremenog društva i efikasnu podršku razvoju informacionog društva. Internet tehnologije su jedan od izuzetno važnih činilaca ekonomskog rasta i napretka jedne zemlje jer povećanje broja priključaka širokopojsnog pristupa Internetu direktno utiče na povećanje BDP-a. Stope penetracije internet usluga karakteriše kontinuirani rast, što je pre svega uslovljeno fiksnim širokopojsnim pristupom. Usluge se u ovom segmentu poslovanja neprestano razvijaju kroz povećanje pristupnih brzina, uvođenje različitih paketa za specifične kategorije korisnika i smanjenje cena paketa. Važan trend predstavlja rast komunikacionih usluga zasnovanih na internetu, kao što su Skype, Viber i WhatsApp. Budućnost telekomunikacija će se zasnivati na podacima, gde će se sve poruke bazirati na internet protokolu (IP).

Tržišta distribucije medijskih sadržaja se po strukturi i tehnologijama prenosa nisu značajno menjala u odnosu na prethodnu godinu. Konkurencija je u ovom segmentu na svim

pojedinačnim tržištima izuzetno intenzivna, sa velikim brojem distributera.

Zajednička karakteristika sva tri osnovna tržišta Matičnog društva i povezanih pravnih lica čija je osnovna delatnost iz oblasti telekomunikacija je dalji razvoj i proširenje *bundle* usluga odnosno paketa koji objedinjuju više usluga, što kao posledicu ima porast paketskih pretplatnika i u 2014. godini. Ovaj segment usluga ima rastući trend a predstavlja novi izvor prihoda i efikasan instrument za zadržavanje korisnika i odbranu postojećih tržišnih pozicija operatora u segmentu fiksne telefonije i širokopojsnog pristupa.

Fleksibilnost usluga će i ubuduće biti u središtu interesovanja kako telekomunikacionih operatora tako i njihovih klijenata, pa se tako očekuje rastući trend i kod razvoja mobilnog bankarstva kao jedne od novih tržišnih niša sektora telekomunikacija.

Srbija

Tržište telekomunikacija u Republici Srbiji je regulisano i postepeno liberalizovano po segmentima poslovanja od 2006. godine. Prema preliminarnim podacima Republičke agencije za elektronske komunikacije (RATEL), ukupno učešće telekomunikacija u bruto nacionalnom proizvodu Republike Srbije i u 2014. godini ostaje na stabilnom nivou od skoro 6%, sa ukupnim prihodom od preko 1,5 milijardi EUR. Ulaganja u ovaj sektor u Srbiji se mere desetinama, poslednjih godina i stotinama miliona EUR godišnje.

Najveće učešće u ukupnim prihodima i dalje ima mobilna telefonija, kod koje se od ove godine uočava prvi pad u ukupnoj vrednosti mobilnog tržišta u Srbiji, od oko -3%. Tržišta interneta i plaćenog TV i dalje beleže stabilan rast.

Razvoj IT sektora prate i zakonska i regulativna aktivnosti i liberalizacija regulatornog režima, uključujući donošenje Strategije razvoja informacionog društva u Srbiji do 2020. godine, kao i uvođenje programa e-uprave u mnogim državnim institucijama.

U telekomunikacijama, ponuda najsavremenije

mreže ostaje presudna, pa je za početak naredne godine najavljen tender za izdavanje radio frekvencija spektra napredne LTE odnosno 4G tehnologije za teritoriju Republike Srbije.

Za tržište fiksne telefonije se može reći da je u fazi liberalizacije, koju je zaokružilo uvođenje prenosa broja od 1. aprila 2014. godine. Kao i na drugim tržištima fiksne telefonije, primetan je trend prelaska na digitalnu telefoniju. Takođe, primetan je i smanjeni obim saobraćaja preko fiksnih mreža zbog sve izraženijeg učešća mobilne telefonije. Ovaj trend u velikoj meri kompenzuje pružanje integrisanih (*bundle*) usluga.

Pored Telekoma Srbija, na tržištu fiksne telefonije u Republici Srbiji posluju i:

- od 2009. godine Orion telekom d.o.o., Beograd, ranije Media Works,
- od 2010. godine Telenor d.o.o., Beograd,
- od 2012. godine Serbia Broadband – Srpske kablovske mreže d.o.o., Beograd, IKOM d.o.o. Beograd i Invest Inženjering d.o.o., Novi Sad,
- od 2013. godine na tržište fiksne telefonije u Srbiji ulaze i Beogrid d.o.o., Beograd, Knight Development Support, Novi Sad i JET TV, Šabac,
- a po novom rešenju RATEL-a kao ZTS operatori na veleprodajnom tržištu terminacije poziva u javnoj telefonskoj mreži su i Kopernikus Technology d.o.o., Beograd, Sat-trakt d.o.o., Bačka Topola, Beotelnet-ISP d.o.o., Beograd, Radijus Vector d.o.o., Beograd i Telemark Systems d.o.o., Čačak.

Prema preliminarnim podacima RATEL-a za 2014. godinu, u Srbiji je bilo oko tri miliona fiksnih korisnika. Poslovanje Telekoma Srbija u segmentu fiksne telefonije ostaje dominantno, kako u finansijskom, tako i u tehničkom smislu. Mobilne telekomunikacije i pored blagog pada, prevashodno uzrokovanog smanjivanjem naknada propisanih interkonekcija, beleže najveći udeo u ukupnim prihodima telekomunikacionih usluga u Srbiji, od skoro 60%.

Na tržištu mobilne telefonije su i dalje prisutna tri operatora: Telekom Srbija a.d., Telenor d.o.o. Beograd i Vip mobile d.o.o. Beograd. Sva tri operatora poseduju licence za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže u skladu sa GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000 standardom koje je izdao Ratel. Licence su izdate za teritoriju Republike Srbije, i to na period od 10 godina, a posle isteka tog perioda važnost licence se produžava na period od narednih 10 godina, bez zahteva imaoca licence, ukoliko su svi uslovi iz licence ispunjeni.

U pogledu penetracije i pristupa najnaprednijim uslugama, tržište mobilne telefonije u Srbiji je na nivou razvijenih tržišta. SIM penetracija iznosi skoro 130% a korisnicima je dostupan širok asortiman najnovijih mobilnih telefona, proizvoda i usluga. Telekom Srbija je prvi operator u Srbiji koji je sa Apple-om potpisao ugovor o prodaji i-Phone-a na domaćem tržištu, a prodaja je realizovana od novembra 2014. godine.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije u Srbiji je preko 9 miliona, od čega 35% koristi pametne telefone, a ovaj broj i dalje raste. Ovakvom trendu doprinosi prirodna tražnja ali i sami mobilni operatori koji subvencionišu nabavku pametnih telefona u sklopu *postpaid* ugovora kojima se nude kombinacije glasovne komunikacije, prenosa podataka i poruka.

Segment mobilne telefonije karakteriše i sve veća upotreba usluga zasnovanih na internetu, kao što su Skype, Viber i WhatsApp. Statistike pokazuju da gotovo trećina korisnika mobilne telefonije koristi neku od navedenih usluga, prevashodno zbog značajnih ušteda i lakoće upotrebe.

Mobilno bankarstvo, na čije je tržište u 2014. godini stupio i Telekom Srbija, predstavlja nov segment usluga, koji dodatno obogaćuje korisničko iskustvo.

Tržište Interneta u Republici Srbiji je i u 2014. godini nastavilo trend rasta iz prethodnih godina. Najzastupljeniji način pristupa Internetu i dalje je ADSL pristup. Pristup Internetu je moguće ostvariti i putem kablovskog modema, direktno, preko Eterneta, putem optičkog kabla, bežičnim

putem u frekvencijskim opsezima od 2,4 GHz i 5,8 GHz, koji su u slobodnom režimu upotrebe, u manjem broju korišćenjem opsega 3,4-3,6 GHz i putem UMTS (3G) mreže mobilnih operatora. Segment ADSL maloprodaje će i u narednom periodu biti značajan generator rasta.

Tržište distribucije medijskih sadržaja u Republici Srbiji nije se u 2014. godini značajno promenilo. Operatori su svoje usluge pružali preko sledećih javnih telekomunikacionih mreža:

- kablovske distributivne mreže (koaksijalne, hibridne i optičke) – KDS, koje uključuju i analognu i digitalnu KDS;
- javne fiksne telefonske mreže – IPTV;
- satelitske distributivne mreže (*Direct to Home*) – DTH.

Najveći operator distribucije medijskih sadržaja je i na kraju 2014. godine bila grupacija United Grupa sa svojim kablovskim sistemom (SBB) i DTH platformom (TotalTV) sa tržišnim učešćem od preko 50% posmatrajući broj pretplatnika i ostvarene prihode. Sledeći po veličini operator medijskih sadržaja je Telekom Srbija sa svojom IPTV platformom i ujedno i najveći IPTV operator na tržištu.

Radi unapređenja usluge i njenog kvaliteta, zadržavanja korisnika, odbrane tržišne pozicije, kao i jačanju imidža telekomunikacionih društava kao operatora koji pružaju sve vrste usluga, neprestano se obogaćuju paketi odnosno bundle usluge, objedinjavanjem više usluga u jedinstvenu ponudu.

Bosna i Hercegovina

Tržišna pozicija Mtel-a je respektabilnog karaktera uzimajući u obzir sva tri generička tržišta. U tom kontekstu treba istaći da je Mtel u poslednje četiri godine stekao status jednog od lidera na tržištu telekomunikacija u BiH.

Uticao globalne ekonomske krize i opšte

ekonomske prilike u zemlji su determinisale poslovni okvir na tržištu telekomunikacija u BiH. S tim u vezi, važno je naglasiti da i pored svih uočenih negativnih trendova na ekonomskom planu u društvu i privredi uopšteno, telekomunikaciono tržište u BiH zadržalo je karakteristike propulzivnosti, dinamičnosti i intenziteta tržišnih odnosa.

Podatak o učešću u ostvarenom BDP-u Bosne i Hercegovine u iznosu od 5,3% je, pre svega, rezultat rastućeg značaja telekomunikacionog sektora u modernom društvu. Struktura ostvarenih prihoda na telekomunikacionom tržištu kontinuirano se menja u korist usluga mobilne telefonije i prenosa podataka u fiksnoj i mobilnoj mreži.

Generalno gledano, tržište fiksne telefonije je sa aspekta životnog ciklusa ušlo u fazu opadanja, što je opšti trend vezan za telekomunikaciona tržišta, nezavisno od njihove geografske pozicije. Istovremeno, tržište širokopojsnih usluga usporava rast i sigurno ulazi u fazu zrelosti sa izuzetkom segmenta prenosa podataka putem mobilne telefonije koji beleži sve bolje rezultate prvenstveno zbog ekspanzije broja pametnih telefona i drugih prenosnih uređaja.

Usluge mobilne telefonije koristi 90,68% građana BiH što ukazuje da je tržište mobilne telefonije u Bosni i Hercegovini ušlo u fazu zrelosti, a posebno u segmentu govornih i SMS usluga. Na ovom tržištu i dalje postoji prostor za rast, posebno u segmentu pametnih telefona.

Na tržištu fiksne telefonije BiH, u trećem kvartalu 2014. godine, delovalo je 13 operatora, od čega su tri operatora sa značajnom tržišnom snagom – Mtel, BH Telecom i HT Mostar.

Broj pretplatnika fiksne telefonije dominantnih operatora u BiH je na kraju trećeg kvartala 2014. godine iznosio oko 800 hiljada, pri čemu je stopa rasta u odnosu na prethodnu godinu iznosila negativnih 5,0%. Ukupan broj vlastitih pretplatnika alternativnih operatora porastao je na oko 59 hiljada, a onih sa indirektnim pristupom (CS-izbor operatora) na 43 hiljade. Tržišno učešće Mtel-a

prema procenama regulatorne agencije za treći kvartal 2014. godine, sa aspekta broja korisnika na nivou BiH, iznosi 34,7%.

Trend rasta broja prenesenih brojeva u fiksnoj telefonskoj mreži BiH nastavljen je i u 2014. godini, pa je njihov broj porastao sa preko 8.000 u 2013. godini, na preko 16.000 u trećem kvartalu 2014. godine. Stopa penetracije fiksne telefonije BiH u odnosu na broj domaćinstava u Bosni i Hercegovini iznosi 69%.¹⁵

U BiH deluju tri operatora koji su nosioci dozvole za pružanje GSM usluga: BH Telecom d.d. Sarajevo, Telekom Srpske a.d. Banja Luka i Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar, te dva davaoca usluga u mobilnim komunikacijama Izi Mobil d.o.o. Sarajevo i Blic.Net d.o.o. Banja Luka. Za razliku od tržišta fiksne telefonije, na tržištu mobilne telefonije postoji viši stepen konkurencije, obzirom da tri postojeća operatora nude svoje usluge na celoj teritoriji BiH.¹⁶

Implementacija usluge prenosivosti telefonskih brojeva u mobilnoj telefonskoj mreži (*prepaid, postpaid*) počela je od 1. januara 2013. godine. Ukupan broj prenesenih brojeva u mobilnoj mreži na kraju trećeg kvartala 2014. godine je oko 13 hiljada.

Stopa penetracije usluga mobilne telefonije u BiH usporava rast, i prema podacima Regulatorne agencije za komunikacije, u 2014. godini procenjuje se na 92,68%. Stopa penetracije mobilne telefonije je i dalje ispod trenutnih vrednosti u zemljama EU i okruženja.

Učešće *postpaid* korisnika i dalje je niže od proseka u zemljama okruženja i EU, i iznosi oko 19,30%.¹⁷

Broj poslatih SMS poruka beleži pad u toku 2014. i to je globalni trend. U toku trećeg kvartala 2014. godine poslano je za 5,39% manje SMS poruka u odnosu na drugi kvartal 2014. godine (344 miliona u odnosu na 363 miliona).

15. [1.163.387 broj domaćinstava BiH, Preliminarni rezultati popisa stanovništva BiH 2013, Agencija za statistiku BiH](#)

16. [Ocena stanja tržišta telekomunikacija u BiH](#)

17. [Ocena stanja tržišta telekomunikacija u BiH](#)

Na dan 31.12.2014., u Bosni i Hercegovini je delovao 71 provajder internet usluga, što je za 2 više u odnosu na prethodnu godinu, ali manje u odnosu na 2012.¹⁸

Stopu penetracije internet usluga na tržištu BiH karakteriše kontinuiran rast, pri čemu kao generator ovog rasta treba izdvojiti fiksni širokopojsni pristup. Broj korisnika usluga fiksnog širokopojsnog pristupa u BiH za treći kvartal 2014. godine je iznosio 534.444¹⁹, što znači da je stopa penetracije u odnosu na broj stanovnika u BiH iznosila 14,0%.²⁰

Stopa penetracije za pristup Internetu putem širokopojsnih pristupnih tehnologija u fiksnim mrežama u BiH i pojedinim zemljama u regiji ukazuje da, i pored porasta broja korisnika na tržištu širokopojsnog pristupa Internetu, Bosna i Hercegovina spada u grupu slabije razvijenih zemalja regije i znatno je ispod proseka EU. Stopa penetracije fiksnog širokopojsnog pristupa u trećem kvartalu 2014. godine je iznosila 59,37%. Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH, u oblasti fiksnog širokopojsnog pristupa, interno se procenjuje na 24%.

U toku 2014. godine došlo je do daljeg unapređenja ponude usluga prenosa podataka, pre svega kod pružanja ADSL usluga što se ogleda kroz povećanje pristupnih brzina, uvođenja novih paketa namenjenih različitim kategorijama korisnika te sniženju cena za postojeće pakete. Operatori su nastavili da jačaju ponudu integrisanih (*bundle*), usluga, što je imalo za posledicu porast paketskih pretplatnika u 2014.²¹

Tržište distribucije TV programa se nalazi u fazi zrelosti i procenjuje se da praktično svako domaćinstvo u Bosni i Hercegovini poseduje TV priključak, pri čemu je analogna zemaljska radiodifuzija primarni izvor primanja TV signala, posebno u ruralnim sredinama.

18. [www.rak.ba](#)

19. [Kvartalni izveštaj regulatorne agencije za komunikacije, www.cra.ba](#)

20. [3.791.622 broj stanovnika BiH, Preliminarni rezultati popisa stanovništva BiH 2013, Agencija za statistiku BiH](#)

21. [Godišnja anketa korisnika RAKdozvola za pružanje internet usluga u BiH, www.cra.ba](#)

U Bosni i Hercegovini postoji 50 operatera distribucije medijskih sadržaja, dominantno MojaTV (BH Telecom), Telemach i ELTA Kabel.

Očekuje se da će, i pored trenutnog zastoja u procesu po osnovu usvojene Strategije prelaska na digitalnu radiodifuziju u BiH od strane Vijeća Ministara, u narednih nekoliko godina doći do potpunog prelaska na digitalno emitovanje sadržaja, što je već učinjeno u najvećem broju zemalja okruženja.

Bitan aspekt ponude operatera su tzv. *bundle* usluge, koje praktično predstavljaju novo tržište koje će u narednom periodu povećavati učešće u prihodima operatera, ali i koje će karakterisati intenzivni konkurentski odnosi.

Crna Gora

Na tržištu Crne Gore direktno posluju mtel, FiberNet i HD-WIN, i to u segmentu mobilne telefonije, fiksne telefonije (putem Wi-Max mreže), distribucije medijskih sadržaja i obezbeđenja transportnih kapaciteta za *provider-e* komunikacionih usluga, kao i povezivanja sa inostranim telekomunikacionim mrežama.

Tržište mobilne telefonije karakteriše značajna konkurencija, sa tri prisutna operatera, koji teže potpunoj modernizaciji mobilne mreže, širenju radio spektra, većoj ponudi telefonskih aparata na tržištu i razvojem servisa i multimedijalnih sadržaja.

O zasićenosti tržišta govori i podatak o penetraciji koja već nekoliko poslednjih godina preko 160%. Broj *prepaid* korisnika na celom tržištu opada, dok broj *postpaid* korisnika raste za 11% u 2014. godini, u odnosu na prethodnu godinu. Učešće *postpaid* korisnika je 36% od ukupnog broja korisnika mobilne telefonije, što je posledica sve veće ponude *smart* telefona na tržištu.

Međutim, iako je ekonomsko i tržišno okruženje u kojem je Društvo poslovalo bilo vrlo izazovno i dinamično, plan koji je postavljen za 2014. godinu u cilju dostizanja *market share-a* u mobilnoj telefoniji od 28%, ostvaren je, tako da

je u odnosu na 2013. godinu *market share* mtel-a povećan za 1,8 p.p. Najveći rast je ostvaren u delu *postpaid-a* gde je zabeležen rast od 24% u odnosu na prethodnu godinu, dok je u *prepaid* segmentu mtel svoju *prepaid* bazu održao stabilnom i drugi je operator po *market share-u*.

Što se prihoda tiče, ukupno telekomunikaciono tržište beleži pad od oko 6%. Osim ostvarivanja dodatnog tržišnog učešća u narednom periodu, mtel će nastojati da zadrži mesto drugog operatera na tržištu po prihodima, kao i da unapredi svoju tržišnu poziciju.

U skladu sa svetskim trendovima značaja i korišćenja mobilnog interneta, mtel je posebnu pažnju posvetio ovom segmentu, u kojem beleži povećanje prihoda u odnosu na prošlu godinu od 19%.

Na tržištu fiksne telefonije je primetna dominacija kompanije Crnogorski Telekom, dok mtel usluge fiksne telefonije pruža putem Wi-Max mreže. Tržište fiksne telefonije, kao i u većini zemalja beleži pad, ali proces prenosivosti brojeva omogućava kompaniji mtel pridobijanje novih korisnika. Tako je od 1260 brojeva ukupno prenešenih brojeva do sada, 1258 preneto u mtel.

Tržište distribucije TV signala podeljeno je između tri dominantna operatera: T Com, SBB i BBM i 4 kablovska operatera.

Imajući u vidu ovakvo stanje na tržištu, najveći potencijal rasta mtel vidi u domenu fiksne servisa. Usvojenom strategijom širenja fiksne telefonije mtel može uzeti i deo tog tržišta i biti konkurentan u domenu fiksne mreže, interneta i televizije, akvizicijom kablovskih operatera i ostvarivanjem dodatnih prihoda većeg tržišnog učešća.

Kanali Arenasport društva HD-WIN su još prisutni i na tržištima Hrvatske i Makedonije. Na oba tržišta su kanali Arenasport prisutni ekskluzivno na IPTV platformama Hrvatskog, odnosno Makedonskog Telekoma, oba članovi Deutsche Telekom grupacije.

03

Korporativno upravljanje

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Zahvaljujući primeni korporativnog upravljanja, Telekom Srbija dolazi do boljih mehanizama organizacije i kontrole, kao i do efikasne raspodele nadležnosti između korporativnih organa.

KORPORATIVNI ORGANI I SISTEM KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Telekom Srbija

Upravljanje Društvom organizovano je kao dvodomno. Organi Društva su:

- Skupština,
- Nadzorni odbor,
- Izvršni odbor.

Skupština

Skupštinu čine svi akcionari Društva, koji kroz njen rad, ostvaruju svoja vlasnička prava. U 2014. godini je održana jedna sednica Skupštine - 47. redovna sednica (30. maj 2014. godine).

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor poslove iz svog delokruga obavlja u skladu sa važećim zakonskim propisima, Statutom Društva i Poslovníkom o radu Nadzornog odbora, nastojeći da deluje u najboljem interesu Društva.

Nadzorni odbor i njegovi članovi dužni su da postupaju savesno i lojalno prema Društvu i akcionarima i da poslove iz svog delokruga obavljaju sa dužnom pažnjom i u razumnom uverenju da deluju u najboljem interesu Društva. Članove Nadzornog odbora bira Skupština, običnom većinom prisutnih ili predstavljenih akcionara sa pravom glasa, kao i akcionara koji, u skladu sa Zakonom i Statutom, glasaju pisanim putem.

Kandidate za izbor članova Nadzornog odbora predlažu Nadzorni odbor, Komisija za imenovanje,

ukoliko postoji, ili akcionari Društva koji imaju pravo na predlaganje dnevnog reda Skupštine.

Predsednika bira Nadzorni odbor između svojih članova većinom glasova, od ukupnog broja članova Nadzornog odbora, na predlog članova Nadzornog odbora, koje predlaže kontrolni akcionar Društva.

Komisija za reviziju

Komisija za reviziju kao komisija obrazovana je od strane Nadzornog odbora poslove iz svog delokruga rada obavlja u skladu sa nadležnostima utvrđenim važećim zakonskim propisima i internim aktima Društva.

Izvršni odbor

Članove Izvršnog odbora, uključujući i Generalnog direktora, bira Nadzorni odbor. Članovi Izvršnog odbora su izvršni direktori.

Organizacija, način rada i odlučivanje Izvršnog odbora su detaljnije regulisani Poslovníkom o radu, koji je u skladu sa svojim zakonskim i statutarnim nadležnostima doneo Izvršni odbor.

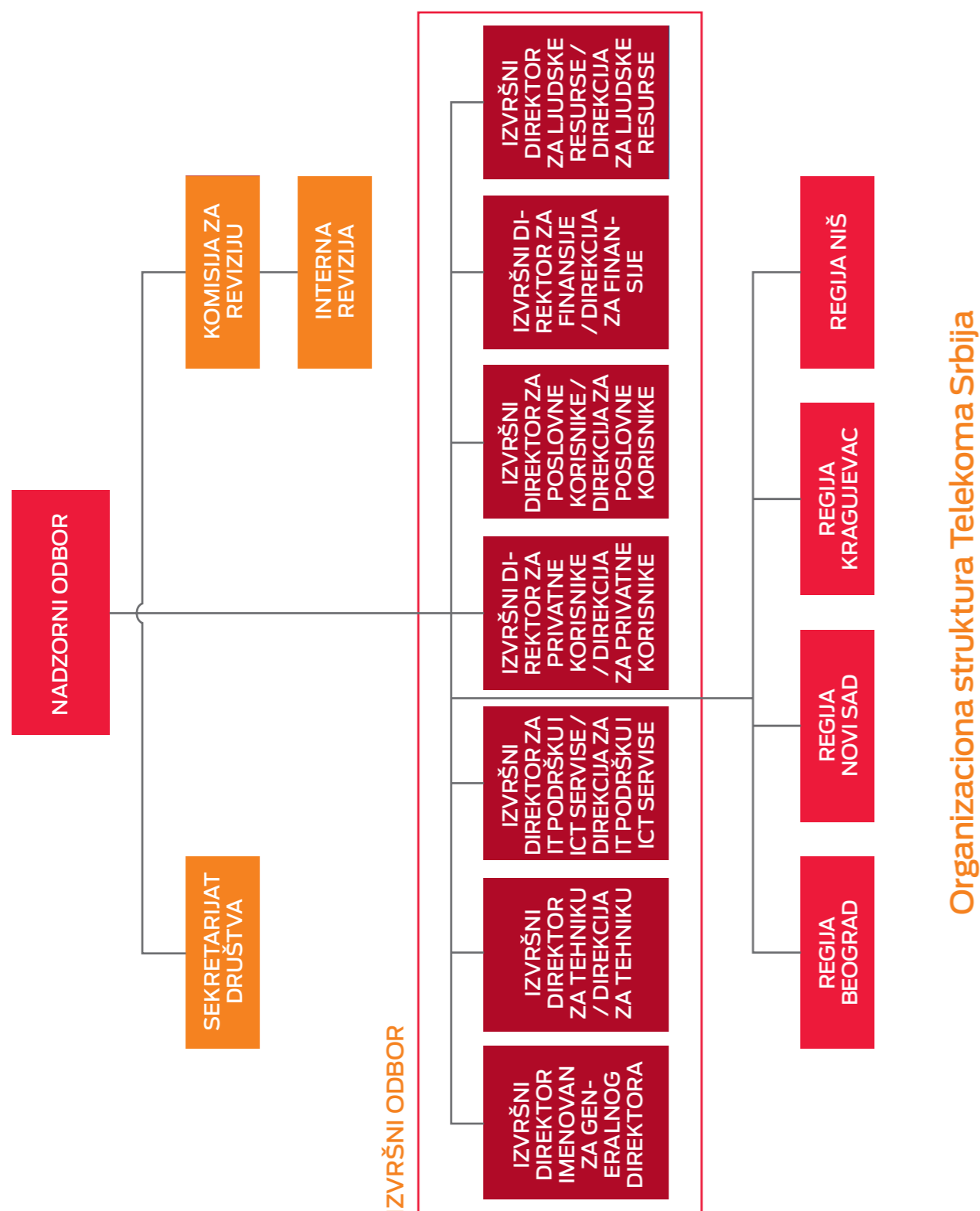
Sekretar Društva

Telekom Srbija ima Sekretara Društva, koga imenuje Nadzorni odbor.

Poslovi unutrašnjeg nadzora

U Društvu je formirana organizaciona celina nadležna za poslove unutrašnjeg nadzora (pod nazivom: Interna revizija), koja sprovodi aktivnosti kontrole usklađenosti poslovanja Društva sa zakonom, drugim propisima i aktima Društva. Nadzorni odbor je svojim internim aktima, uredio način sprovođenja i organizaciju rada interne revizije poslovanja, uključujući i uslove koje moraju da ispunjavaju lica koja obavljaju poslove interne revizije poslovanja, u pogledu profesionalnog ili stručnog znanja, iskustva i poštovanja etičkih normi koji ih čine podobnim za obavljanje navedenih poslova u Društvu.

Nadzorni odbor je usvojio Povelju interne revizije, koja je neophodna radi obezbeđenja nezavisnog i objektivnog funkcionisanja organizacione celine nadležne za poslove interne revizije, kao i Pravilnik o internoj reviziji.

Organizaciona struktura

Društvo svoje poslovne ciljeve ostvaruje kroz poslovne celine kojima rukovode izvršni direktori.

IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Telekom Srbija primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja (u daljem tekstu: Kodeks), koji je usvojen na 1. sednici Nadzornog odbora Društva održanoj dana 26. juna 2012. godine i objavljen na internet stranici Društva www.telekom.rs.

Društvo nastoji da razvije praksu korporativnog upravljanja, koja je zasnovana na savremenim i opšteprihvaćenim principima korporativnog upravljanja, iskustvima i najboljoj praksi u ovoj oblasti, a uz poštovanje zahteva predviđenih važećim propisima, kao i uvažavanje globalnih tržišnih uslova i kretanja na domaćem telekomunikacionom tržištu i definisanih razvojnih ciljeva Društva.

Nadzorni odbor Društva nadležan je za primenu i tumačenje Kodeksa, redovno praćenje njegovog sprovođenja i usklađenosti korporativne organizacije i delovanja Društva sa Kodeksom.

Primena principa adekvatnog uvažavanja interesa svih postojećih i potencijalnih akcionara, investitora, poverilaca, korisnika usluga, zaposlenih, članova korporativnih organa Društva, obezbeđuje se kroz, internim aktima definisane, postupke rada i odlučivanja korporativnih organa, kao i kroz komunikaciju i koordinaciju rada između svih organa Društva, rukovodilaca u poslovnom sedištu Društva i celinama njegove teritorijalne organizacije, zaposlenih, akcionara i javnosti.

U implementaciji sistema korporativnog upravljanja, nije bilo odstupanja od pravila predviđenih Kodeksom.

Prava akcionara

Društvo garantuje ostvarivanje imovinskih i neimovinskih prava akcionara utvrđenih Zakonom, Osnivačkim aktom, Statutom i drugim aktima Društva.

Sve akcije Društva su obične akcije i svaka akcija daje pravo na jedan glas u Skupštini Društva.

Društvo nastoji da, kroz blagovremeno zakazivanje sednica Skupštine i mehanizme glasanja akcionara o odsustvu, podstiče učešće akcionara u radu Skupštine.

Sve relevantne informacije i materijali za sednicu Skupštine, dostupni su na internet stranici Društva www.telekom.rs, u zakonskim rokovima pre održavanja sednice Skupštine, posebno imajući u vidu aktuelne uslove postojanja velikog broja akcionara.

Naknade i nagrade članovima organima Društva

Skupština Društva je donela odgovarajuće odluke kojima je utvrdila naknade za rad predsednika i članova Nadzornog odbora, odnosno politiku naknada za rad izvršnih direktora Društva. Nadzorni odbor je posebnom odlukom, utvrdio pravo na naknadu za rad predsedniku i članovima Komisije za reviziju.

Komunikacija sa javnošću, obelodanjivanje podataka i transparentnost

Društvo obezbeđuje transparentnost svog poslovanja uz ispunjavanje predviđenih obaveza, u pogledu izveštavanja i objavljivanja tačnih i potpunih informacija, uz poštovanje principa redovnog i blagovremenog informisanja putem svoje internet stranice. Akcionari i javnost se, prvenstveno, putem internet stranice Društva izveštavaju o finansijskim rezultatima Društva, kao i o svim bitnim događajima u vezi sa Društvom, za koje je obaveza takvog izveštavanja predviđena važećim zakonskim propisima i internim aktima Društva.

Ostale aktivnosti u primeni Kodeksa

Društvo ulaže maksimalne napore za stalno unapređenje korporativnog sistema koji će garantovati postupanje svih korporativnih organa Društva, njihovih članova, zaposlenih i Društva u celini u skladu sa pravilima Kodeksa, posebno u domenima koji regulišu:

- Postojanje ličnog interesa i dužnosti izbegavanja sukoba interesa,
- Saradnju korporativnih organa Društva,

- Suzbijanje i sprečavanje korupcije i podmićivanja,
- Angažovanje spoljnih konsultanata,
- Poslovnu etiku.

Ova izjava predstavlja sastavni deo Konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju Društva za 2014. godinu.

Mtel

Poslovanje Mtel-a, kao društva kapitala, odnosno akcionarskog društva, definisano je odredbama Zakona o privrednim društvima. Saglasno ovim odredbama i Statutu Mtel-a, organe Akcionarskog društva čine:

- Skupština akcionara,
- Upravni odbor,
- Generalni direktor,
- Izvršni odbor,
- Odbor za reviziju,
- Interni revizor.

Izjava o primeni standarda korporativnog upravljanja

U cilju unapređenja korporativnih odnosa između zainteresovanih strana koji proizilaze iz važećih zakonskih propisa i međunarodno prihvaćenih načela i iskustava najboljih praksi korporativnog upravljanja, kompanija Mtel je usvojila sopstveni Kodeks ponašanja i korporativnog upravljanja, kojeg u potpunosti primenjuje. Ovim Kodeksom su detaljnije utvrđeni mehanizmi funkcionisanja organa Društva i zaštite interesa u međusobnim odnosima različitih nosilaca interesa u Društvu. Kodeks je utvrđen na osnovu Zakona o privrednim društvima, Standarda korporativnog upravljanja, Principa korporativnog upravljanja usvojenih od strane Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD).

Na sve što nije regulisano Kodeksom, direktno se primenjuju odredbe Zakona o privrednim društvima, Standarda korporativnog upravljanja koje donosi Komisija za hartije od vrednosti, Statuta i drugih opštih akata Društva.

Cilj Društva je da se stalnom primenom propisanih standarda, kao i dobrim i odgovornim upravljanjem

i nadziranjem poslovnih i upravljačkih funkcija Društva unapredi konkurentna sposobnost Društva i obezbedi povoljniji ambijent za investicionu aktivnost.

U toku 2014. godine Mtel je primenom Standarda korporativnog upravljanja i sopstvenog Kodeksa ponašanja i korporativnog upravljanja, obezbedio efikasnu primenu principa korporativnog upravljanja Društva kroz ponašanja koja su se odnosila na:

- osiguranje osnova za efikasnu primenu principa upravljanja akcionarskim društvima;
- prava akcionara i ključne vlasničke funkcije;
- ravnopravan tretman akcionara;
- ulogu zainteresovanih strana nosilaca interesa u upravljanju akcionarskim društvima;
- objavljivanje i javnost informacija,
- ulogu i odgovornost odbora.

Izjava Mtel-a o usklađenosti organizacije i delovanja sa kodeksom ponašanja, odnosno standardima korporativnog upravljanja čini sastavni deo ovog izveštaja i objavljena je na internet stranici kompanije u sekciji „Investitori“: <http://www.Mtel.ba> i internet stranici Berze: <http://www.blberza.com>.

mtel

Shodno Statutu mtel-a, organi mtel-a su:

- Odbor direktora, koga čine Predsednik Odbora i još četiri člana i
- Izvršni direktor.

Izvršni direktor imenuje direktore odgovorne za pojedine oblasti poslovanja.

TELUS

Upravljanje u Telus je organizovano kao jednodomno.

Organi Telus su:

- Skupština i

- direktor

Organizacionu strukturu Telus čine:

- Direkcija i
- Teritorijalni centri

Direkcija je podeljena na četiri organizacione celine:

- Kabinet direktora:
 - Pomoćnik direktora za oblast održavanja higijene i redovno održavanje
 - Pomoćnik direktora za oblast fizičko tehničkog obezbeđenja
- Stručna služba za pravne i opšte poslove
- Stručna služba za komercijalu
- Stručna služba za finansije.

Teritorijalni centri društva, kojima rukovode šefovi Teritorijalnih centara, organizovani su u:

- Beogradu,
- Nišu,
- Kraljevu i
- Novom Sadu.

FiberNet

Organi FiberNet su:

- Osnivač i
- Izvršni direktor.

TS:NET

Organi TS:NET B.V. su:

- Skupština akcionara i
- Odbor izvršnih direktora.

TS:NET-om B.V. upravlja, sa ovlašćenjima i nadležnostima Odbora izvršnih direktora, pravno lice Sovereign Trust B.V., iz Amsterdama, na osnovu posebno zaključenog Ugovora o

upravljanju, dok poslove iz nadležnosti Skupštine akcionara obavlja generalni direktor Matičnog društva u funkciji osnivača.

HD-WIN

U Društvu za telekomunikacije “HD-WIN” kao jedini korporativni organ društva postoji Skupština Društva sačinjena od svih akcionara/ članova Društva. Putem Skupštine Društva svi članovi Društva ostvaruju svoja vlasnička prava.

Društvo za telekomunikacije HD-WIN je organizovano u sledećim celinama:

- Kabinet Generalnog direktora
- Sektor za tehniku
 - Služba studijske tehnike
 - Služba satelitske režije
 - Služba za IT i razvoj
- Sektor za produkciju
- Sektor za program
 - Služba redakcije
- Sektor za marketing i prodaju
- Sektor za ekonomske i pravne poslove
- Knjigovodstvo je outsource-ovano i povereno Deloitte-u.

DUNAV BANKA

Organi Banke su:

- Skupština Banke
- Upravni odbor (koji ima 7 članova)
- Izvršni odbor (koji ima 3 člana)

DIMEDIA

Organi društva prema odredbama novog Statuta usvojenog od strane Skupštine akcionara koji je u postupku registracije su:

- Skupština akcionara
- Odbor direktora (koji ima 4 člana)
- Izvršni direktor

04 Poslovanje

STRATEGIJA

Matično društvo i povezana pravna lica uživaju jedinstvenu poziciju na tržištu telekomunikacija u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, kao operatori koji svojim korisnicima omogućavaju jedinstveno i integrisano korisničko iskustvo zasnovano na isporuci najšireg spektra konvergentnih usluga. Matično društvo i povezana pravna lica teže očuvanju leaderske pozicije na više segmenata tržišta u regionu, kroz inovativni razvoj proizvoda i usluga, unapređujući zadovoljstvo korisnika i poslovnih partnera i ostvarujući rast poslovnih rezultata.

Strateško opredeljenje Matičnog društva i povezanih pravnih lica, osim očuvanja leaderske pozicije na pojedinim segmentima tržišta, je unapređenje tržišne pozicije i obezbeđenje održivog rasta tržišnog učešća. Navedeni ciljevi ostvaruju se putem stalnog unapređenja korisničkog iskustva kroz uvođenje novih usluga i aplikativnih rešenja, modernizaciju mreže i jačanje brenda poštujući principe društveno odgovornog poslovanja.

Savremeni zahtevi tržišta i rastuće potrebe zahtevaju da se komparativne tržišne prednosti i primena strategije oslanjaju na nematerijalnu aktivu kao što su: ljudski kapital, informacijski kapital i organizacioni kapital.

U cilju jačanja tržišne pozicije, unapređenja organizacione efektivnosti i efikasnosti i poboljšanja poslovnih performansi, doneta je nova strategija poslovanja za naredni trogodišnji period, zasnovana na unapređenoj viziji i misiji, kojom su

razrađeni ključni segmenti korporativne strategije u oblastima marketinga i prodaje za privatne i poslovne korisnike, PR, tehnološkog razvoja, razvoja IT, razvoja ljudskih resursa, finansija, logistike i nabavke. Definisani su strateški ciljevi, koji se odnose na sve ključne oblasti poslovanja, a koje je potrebno ostvariti implementacijom strateških inicijativa, kao i primenom strateških preporuka.

Strateški okvir zasniva se na piramidalnom principu i određuje odgovore na glavne izazove s kojima se društva suočavaju obavljajući osnovnu delatnost, odnosno razvijajući nove oblasti poslovanja. Najveći deo resursa potrebno je usmeriti na povećanje sveukupne konkurentne snage u tri glavne oblasti: povećanje tržišne efektivnosti, povećanje efikasnosti i povećanje organizacione efektivnosti. Cilj ovih nastojanja je da se stvori superiorno korisničko iskustvo i da se poveća stepen efikasnosti organizacije društva. Kako ne bi zaostajali za konkurencijom, potrebno je nastaviti sa ulaganjima radi stvaranja i zadržavanja leaderske pozicije u oblasti inovacija na tržištima na kojima nastupamo. Uspeh Matičnog društva i povezanih pravnih lica će se meriti održivošću rasta vrednosti društava za njihove akcionare.

Strateško usmerenje za naredni period zasniva se na tri stuba, koji se odnose na glavne izazove:

- Fokus i stabilizacija osnovne delatnosti,
- Transformacija i unapređenje modela poslovanja i korporativne kulture,
- Vođstvo i održavanje leaderske pozicije u inovacijama i mreži.

ŠTA bi TS trebalo da uradi?

Vođstvo i Održavanje
leaderske pozicije u
inovacijama i mreži

**Transformacija i
Unapređenje** modela
poslovanja i korporativne kulture

**Fokus i
Stabilizacija**
osnovne delatnosti

KAKO to uraditi?

**Liderstvo u
inovacijama**

**Izgradnja
konkurentne
prednosti**

**Povećanje
konkurentne snage**

Efikasnost

Strateški okvir i veza sa
stubovima strateškog usmerenja

strateške
inicijative

Za svaki nivo strateškog okvira definisani su strateški ciljevi i strateške inicijative koje je potrebno implementirati radi ostvarivanja postavljenih ciljeva.

Strateški ciljevi i inicijative za **povećanje konkurentne snage** grupisani su prema glavnim oblastima na koje se odnose i obuhvataju ciljeve i inicijative za povećanje tržišne efektivnosti, ciljeve i inicijative za povećanje efikasnosti i ciljeve i inicijative za povećanje organizacione efektivnosti.

Strateški ciljevi i inicijative za **izgradnju konkurentne prednosti** grupisani su u dve glavne oblasti: ciljevi i inicijative za stvaranje superiornog korisničkog iskustva i ciljevi i inicijative za povećanje efikasnosti organizacije. Inicijative orijentisane na izgradnju konkurentne prednosti zahtevaju veća ulaganja i duži vremenski horizont zbog dužeg perioda potrebnog da bi se vratilo uloženo.

Strateški ciljevi i inicijative za **obezbeđivanje liderske pozicije u inovacijama** odnose se na ulazak na nove segmente tržišta. Inicijative za obezbeđivanje liderske pozicije u inovativnosti na tržištu orijentisane su na pružanje netradicionalnih telekomunikacionih usluga korisnicima i proširenje poslovanja na druge delatnosti.

Korporativna poslovna strategija, sa svoja tri stuba i strateškim okvirom, uspostavlja ravnotežu između inicijativa koje su orijentisane samo na jednu organizacionu celinu i inicijativa čije sprovođenje zahteva multidisciplinarnu saradnju većeg broja organizacionih celina, čime vodi celovitom ostvarivanju zajedničkih ciljeva.

U toku 2014. godine započeta je realizacija većeg broja strateških inicijativa, u skladu sa definisanim akcionim planovima za implementaciju.

Ključni faktori uspeha implementacije strategije su:

- interno usaglašeni plan implementacije, odgovornosti i koordinacija, uz punu podršku i saglasnost najvišeg menadžmenta za vremenski okvir i utvrđene prioritete;
- određivanje odgovarajućih timova za implementaciju u smislu veština i kapaciteta, uz intenzivno uključivanje stejkholdera na višim nivoima;

- obezbeđivanje potrebnih IT resursa, imajući u vidu visok stepen zavisnosti implementacije strategije od raspoloživosti informacionih tehnologija.

Uspešna implementacija strategije u velikoj meri se oslanja na primeni upravljačkih metodologija i alata koji su poznati u najboljoj praksi:

- implementacija sistema indikatora ključnih performansi (KPI) kroz BSC (Balanced Scorecard) sistem za praćenje implementacije strategije
- jačanje projektnog i programskog upravljanja radi stvaranja jedinstvene mape promena koje prevazilaze svakodnevno poslovanje
- kontinuirano unapređenje upravljanja poslovnim procesima i povećanje operativne i organizacione efikasnosti

U narednom periodu Matično društvo i povezana pravna lica će nastojati da kontinuirano identifikuju mogućnosti i ostvaruju sinergetske efekte sa organizacionog, operativnog, tehničkog i komercijalnog stanovišta.

Organizacione sinergije ogledaju se u uvođenju korporativnog upravljanja na nivou grupe, koje treba da donese niz pozitivnih efekata: poboljšanje poslovnih rezultata Matičnog društva i povezanih pravnih lica i održavanje poverenja investitora, smanjenje troškova, povećanje vrednosti društava, podsticaj menadžmentu za ostvarivanje ciljeva koji su u interesu akcionara i organizacije, kao i smanjenje rizika u poslovanju.

Operativne sinergije podrazumevaju konsolidaciju, odnosno centralizaciju zajedničkih funkcija radi ostvarivanja pozitivnih efekata na nivou grupe, zahvaljujući ekonomiji obima.

Tehnološke sinergije odnose se na zajedničko dugoročno planiranje mreža i odnos prema dobavljačima, utvrđivanje zajedničkih smernica za razvoj i korišćenje određenih tehničkih platformi, kao i razmenu znanja, kompetencija i najbolje prakse između Matičnog društva i povezanih pravnih lica.

Komercijalne sinergije obuhvataju zajedničke marketinške aktivnosti na nivou grupe, transfer rešenja u toku razvoja novih proizvoda i usluga između

povezanih pravnih lica, cenovnu strategiju na nivou grupe, centralizovano upravljanje partnerstvima, u cilju ostvarivanja optimizacije troškova i obezbeđivanja jedinstvene strategije brenda.

USLUGE

Telekom Srbija

Telekom Srbija kao vodeća telekomunikaciona kompanija u regionu nudi svojim korisnicima široki spektar usluga iz oblasti mobilne i fiksne telefonije, interneta, multimedijalnih servisa i prenosa podataka.

Matično društvo teži da uvođenjem novih usluga, a u skladu sa neprestanim napretkom tehnologije u ovoj oblasti, odgovori na mnogobrojne zahteve svojih korisnika i da održi konkurentnost na tržištu.

Poslovni korisnici

Kako bi se zadovoljile potrebe poslovnih korisnika i upotpunila ponuda Telekoma Srbija, u toku 2014. godine pušteno je više usluga iz oblasti mobilne telefonije i ICT servisa.

Iz oblasti mobilne telefonije uvedeni su novi tarifni profili za poslovne korisnike, u aprilu BizMix (S/M/L) i BizMixNet (S/M/L/XL/XXL), a početkom novembra BizMax i BizMax Plus tarife. BizMix tarifni profili omogućavaju korisnicima u okviru mesečne naknade određenu količinu minuta za komunikaciju prema nacionalnim fiksnim i mobilnim mrežama i razmenu SMS poruka. Korisnicima koji pored navedenog imaju potrebu za pristupom internetu namenjene su BizMixNet tarife koje omogućavaju bez dodatne naknade neograničen pristup internetu, s tim da se brzina pristupa smanjuje nakon dostizanja količine uključene u mesečnu naknadu za datu tarifu. BizMax tarifni profili imaju u okviru mesečne naknade pored nacionalnog i međunarodnog i određenu količinu besplatnog roming saobraćaja.

Iz oblasti mobilne telefonije uveden je novi sistem tarifiranja u *roaming-u*, uz dosta povoljnije uslove.

U aprilu je uvedena nova usluga Blackberry BES 10 čime se poslovnim korisnicima pružaju dodatne usluge iz Blackberry ponude.

U junu je puštena i usluga Satelitske telefonije. Poslovni korisnici mogu od Telekoma Srbija iznajmiti satelitski mobilni uređaj Thuraya SG-2520 koji služi za mobilnu komunikaciju kroz GSM mrežu, a korišćenjem Thuraya satelitskog sistema i u oblastima gde ne postoji pokrivanje signalom mobilne telefonije. Uz uređaj, korisnik se može odlučiti za SIM karticu Telekoma Srbija ili Prepaid SIM karticu operatera Thuraya.

Od jula 2014. godine korisnicima je omogućeno korišćenje MiFi bežičnog rutera koji obezbeđuje bežičnu WiFi konekciju i pristup internetu dok su u pokretu. Korišćenjem MiFi modema mogu kreirati hot spot za do deset pametnih uređaja i izabrani Mobilni Net paket istovremeno koristiti na više uređaja (telefon, tablet, laptop, PDA).

U oblasti usluga pristupa internetu, u avgustu 2014. godine uvedena je nova usluga Internet za poslovne korisnike, koja je namenjena isključivo poslovnim korisnicima, kako u pogledu koncepta (komercijalni uslovi potpuno nezavisni od tehnologije), tako i u pogledu kvaliteta. Omogućeni su IP protoci do 1 Gb/s.

Od ICT servisa, uvedene su nove usluge: Cloud computing faza I (IaaS i PaaS), Sistem za zaštitu od DDoS napada i usluga Web Control.

U maju 2014. predstavljena je usluga Cloud computing koja predstavlja iznajmljivanje virtuelne *cloud* računarske infrastrukture gde korisnik samostalno, putem portala, može iznajmljivati i menjati konfiguracije servera (IaaS) ili serverskih platformi (PaaS) u periodu koji njemu odgovara. Sistem za zaštitu od DDoS napada prati situaciju na internet linkovima poslovnih korisnika i u slučaju Distributed Denial of Service (DDoS) napada preusmerava neželjeni saobraćaj štiteći korisnikovu infrastrukturu.

Web Control predstavlja zaokruženo rešenje za kontrolu pristupa gde internet saobraćaj poslovnog korisnika prolazi kroz niz filtera (*antivirus, antiphishing, URL filtering, firewall*) pružajući korisniku potpunu zaštitu na internetu.

Privatni korisnici

Usluge fiksne telefonije

U avgustu 2014. godine urađen je rebalans tarifa u fiksnoj telefoniji. Rebalans je obuhvatio izmenu cene mesečne naknade i količine besplatnog saobraćaja uključenog u naknadu, ukidanje podele na mesni i međumesni saobraćaj i uvođenje jedinstvene (nacionalne) zone, ukidanje perioda jakog i slabog saobraćaja, uvođenje minutnog tarifiranja, izmenu cena minuta saobraćaja u nacionalnom fiksnom saobraćaju i ka mobilnim i nomadskim korisnicima, kao i izmenu cena poziva ka govornim automatima Telekoma Srbija.

Usluge mobilne telefonije

U martu 2014. uvedena je Fair Usage Policy funkcionalnost za korisnike *postpaid* tarife Moj klub (Mi smo Partizan, Volim Partizan, Partizan moja kuća, Sever, Tokio, Bari).

U aprilu 2014. godine izvršene su izmene mtel *roaming* tarifnih dodataka. Novi dodaci su dostupni svim mt:s korisnicima (*prepaid*, kontrola troškova i *postpaid*) koji se nalaze u *roaming*-u u mtel mreži Crne Gore i omogućavaju besplatan odlazni i dolazni saobraćaj (pozivi/SMS) ka svim mrežama Telekom Srbija i povezanih pravnih lica, i besplatan data saobraćaj. Postoje dva dodatka u zavisnosti od perioda trajanja – 10 i 30 dana.

Početkom aprila meseca u produkciju je puštena usluga SMS plaćanje osiguranja. U saradnji sa AS Neživotnim osiguranjem a.d.o. svim mt:s korisnicima je omogućeno SMS plaćanje polise putnog osiguranja i osiguranja auto asistencije.

Tokom aprila meseca u produkciju puštena je usluga „Dopuni mi kredit“, kojom se *prepaid* korisnicima daje mogućnost da od drugih mt:s korisnika, bez obzira da li su oni *prepaid* ili *postpaid*, zatraže dopunu kredita. Dopuna kredita nakon poslatog zahteva izvršiće se pomoću već postojećih načina Friendly dopuna i dopuna sa *postpaid* broja. Usluga je besplatna za korisnika.

U junu 2014. godine uveden je novi sistem tarifiranja u *roaming*-u, čime je korisnicima znatno olakšana upotreba mobilne telefonije u inostranstvu, uz dosta povoljnije uslove.

U julu su startovali izmenjeni Evropa *postpaid* roaming paketi. U ponudi je 5 paketa sa različitim kombinacijama vrsta i količina saobraćaja, sa trajanjem od 30 dana. Paketi koji u sebi obuhvataju i data saobraćaj su realizovani sa Bill *shock prevention* funkcionalnošću, što znači da se korisnicima nakon potrošenog data saobraćaja iz paketa, data saobraćaj blokira do isteka trajanja paketa.

U julu 2014. uvedena je opšta kampanja za sve *prepaid* korisnike kojom se omogućava izbor sledećih dodatka: Uzmi SVE, Uzmi minute i Uzmi poruke, u trajanju 1 i 7 dana. Korisnici su u ponudi imali dodatke koje sadrže neograničene pozive ka mt:s mreži, fiksnoj mreži Telekoma Srbija, neograničene poruke u nacionalnom saobraćaju i neograničeni internet.

Od septembra 2014. godine unapređena je usluga SMS plaćanje računa i dopuna *prepaid* kredita sa bankovnih računa korisnika, tako što je u produkciju puštena Android mobilna aplikacija „mPlati“, koja predstavlja još samo jedan kanal naplate računa za Telekomove usluge i način dopune *prepaid* kredita. Cilj ovog projekta je da omogući, olakša i pojednostavi mobilna plaćanja razvojem android aplikacije, koja uključuje sledeće servise:

1. SMS plaćanje Telekomovih računa
2. SMS dopunu

Korisnici na *google play*-u mogu besplatno preuzeti m:plati aplikaciju, sve što je potrebno je da imaju telefon sa android operativnim sistemom 2.3 ili novijim.

U oktobru su uvedene nove *postpaid* tarife sa ciljem zadovoljenja specifičnih potreba korisnika. U ponudi je 12 tarifnih profila.

U istom mesecu uvedeni su i novi *postpaid extra* tarifni dodaci (*extra* minuti, *extra* poruke, mt:s najdraži broj), čime je *postpaid* tarifa učinjena još povoljnijom.

U decembru 2014. godine uveden je hibridni paket za *prepaid* korisnike. U ponudi je paket koji omogućava popust od 50% na sav nacionalni saobraćaj. U planu je uvođenje novih paketa.

Kupovina hibridnog paketa omogućena je kroz USSD meni i SMS. Korisnik plaća mesečnu pretplatu za hibridni paket, paket traje 31 dan, obnova je automatska.

Telekom Srbija je prvi objavio potpisivanje ugovora sa prestižnom kompanijom APPLE i najavio prodaju iPhone telefona. Sa prodajom se startovalo u novembru 2014. godine. Osim navedene saradnje sa kompanijom Apple, Telekom Srbija je od oktobra svoju ponudu obogatio sa modelima proizvođača: Lenovo, Acer, CAT, dok se u ponudi tablet uređaja osim standardnih brendova, našao i domaći brend TESLA.

Mobilni internet

U martu 2014. godine uveden je još jedan internet dodatak za *postpaid* korisnike - Net Plus S.

U avgustu 2014. godine je unapređena usluga Prepaid mobilni Net, kako za nove tako i za postojeće korisnike. Snižena je cena megabajta, na raspolaganju je novi Data plus paket od 500 MB po povoljnoj ceni. Snižene su cene paketa od 1 GB i 2 GB. Nova Data SIM kartica sadrži 50 dinara koji mogu da se iskoriste za prenos podataka ili slanje SMS poruka, kao i inicijalni kredit od 300 MB.

Unapređenje BOX-a

Uvedene su dodatne linije u okviru BOX paketa.

U julu 2014. uvedeni su novi BOX paketi i izvršene su izmene na postojećim paketima. Uvedeni su Boks 2 paketi (4 paketa: kombinacija fiksnog priključka sa mobilnom, IPTV, mini IPTV i internet uslugom) i jedan BOX 3 paket (fiksni, internet i IPTV). Urađena je izmena u količinama saobraćaja uključenog u pretplatu za mobilni priključak, a fiksnom priključku u okviru BOX paketa omogućen je neograničen besplatan saobraćaj u okviru fiksne mreže Telekoma Srbija. Takođe je omogućeno uključivanje dodatnih fiksnih linija (maksimalno 2) u BOX paket, za koje se plaća određena mesečna naknada, a kao i osnovna fiksna linija imaju neograničen besplatan saobraćaj u okviru fiksne mreže Telekoma Srbija.

Internet

Korisnicima je u januaru omogućeno da preuzmu sve svoje račune u pdf formatu. Ovo predstavlja prvu fazu realizacije servisa eRačun kada će korisnik moći da se prijavi da prima sve račune Telekoma Srbija isključivo u elektronskoj formi na svoju SSO mail adresu.

U julu 2014. puštena je Cloud computing usluga. Trenutno su u ponudi dva servisa ove usluge: Platform as a Service i Infrastructure as a Service. Korisnik uslugu može da koristi na period od 30 dana, s tim da je omogućena kupovina i dodatnih resursa poput memorije, diska i sl. po principu „pay as you go“.

U junu komercijalno je pušten mMarket web portal kao dodatak dosadašnjem mMarket wap portalu. Urađen je redizajn wap mMarket portala koji predstavlja virtuelno prodajno mesto Telekoma Srbije, preko kojeg se korisnicima mobilnih uređaja nudi prodaja i besplatno preuzimanje multimedijalnih sadržaja lokalnih i globalnih proizvođača. Kada korisnik inicira preuzimanje/kupovinu sadržaja preko *web*, isporuka se radi direktno na mobilni uređaj uz dostavu linka za download unutar SMS poruke koji redirektuje korisnika na wap portal. Na taj način, korisnik je siguran da je sadržaj koji kupuje prilagođen modelu njegovog mobilnog telefona.

U decembru 2014. puštena je nova verzija Android aplikacije mt:s centar koja uz novi vizual nudi i poboljšane funkcionalnosti aplikacije: vizuelni prikaz preostalih minuta, SMS i data saobraćaja, broj dana do isteka ugovorne obaveze, informacije o poslovnicama Telekoma, ostalim uslugama u mt:s ponudi itd. Korisnici pomoću aplikacije mt:s centar mogu da provere stanje računa, dopune kredit sebi ili prijateljima, da se informišu o aktuelnim promocijama ili kupe vaučere i aktiviraju uslugu povoljnijih poziva ka fiksnim i mobilnim mrežama u inostranstvu, kao i omiljenih brojeva u mt:s mreži. Korisnici mogu da pogledaju važne brojeve, spisak Telekom Srbija poslovnica, SMS imenik ili da provere u kojoj mreži je korisnik. Na raspolaganju je i usluga besplatnog gledanja TV kanala preko mt:s mreže (RTS1, RTS2, Prva TV, Pink, B92, B92 Info i Studio B), kao i opis paketa Telekom Srbija digitalne televizije. Korisnici mogu da preuzmu interesantne Telekom Srbija

aplikacije, saznaju odgovore na najčešća pitanja o uslugama Telekom Srbija, ili da se informišu o ostalim uslugama u mt:s ponudi. U januaru 2015. očekuje se i komercijalno puštanje aplikacije za IOS operativni sistem, imajući u vidu ponudu iPhone uređaja Telekoma Srbija.

Multimedija

U januaru 2014. u okviru partnerskog projekta X Factor razvijena je aplikacija za *smart* telefone. Aplikacija omogućava gledanje ekskluzivnih *live stream* sadržaja, snimke sa audicija, vesti i slično. Aplikacija je dostupna korisnicima mt:s-a koji imaju Samsung X Factor telefone.

U aprilu je Telekom Srbija u saradnji sa organizacijom Mikser pokrenuo projekat „Savamala kreativna četvrt“ sa idejom da našim korisnicima omogući pristup kulturnim, umetničkim i zabavnim sadržajima, koji su dostupni na našim platformama. Sadržaji su dostupni u okviru Mikser aplikacije i IPTV platforme. U samom Mikser house otvorena je i „Telekom Srbija Media Lab“ koja omogućava besplatno korišćenje računara i pristup internetu. Besplatan pristup internetu preko WiFi konekcije omogućen je na preko deset lokacija (galerija, kulturnih organizacija i drugih objekata) u četvrti Savamala.

U decembru 2014. godine puštanjem u rad nove IPTV platforme, korisnicima su raspoložive dve nove funkcionalnosti: gledaj unazad i 72 sata unazad. Usluga Gledaj unazad omogućava korisniku da pauzira trenutno emitovan TV sadržaj, kao i da pogleda sadržaj koji se emitovao u prethodnih 60 minuta. Pomoću usluge 72 sata unazad, korisniku su dostupne emisije koje su emitovane u prethodna 3 dana.

U 2014. godini portal Klik sport, koji omogućava uživo praćenje ekskluzivnih sportskih događaja putem računara, obogaćen je novim sadržajima poput ACB lige, Eurocup, Serie A i regionalne vaterpolo lige.

Nove usluge za korisnike u dijaspori - GO4YU

Krajem 2014. godine, Telekom Srbija je u saradnji sa partnerom, pod brendom GO4YU, omogućio

jedinstveno rešenje koje pruža telekomunikacione usluge namenjene korisnicima u dijaspori u Sjedinjenim Američkim Državama. Korisnicima su na raspolaganju usluge fiksne i mobilne telefonije, kao i multimedije.

U okviru usluga fiksne telefonije, korisniku GO4YU su u okviru paketa omogućeni minuti za pozive ka fiksnoj i mobilnoj mreži Telekoma Srbija, besplatni razgovori sa korisnicima GO4YU telefona, kao i kvalitetna i pouzdana veza.

GO4YU korisnici mobilne telefonije u SAD dobijaju SIM karticu sa američkim i srpskim brojem, odnosno sa minutima, porukama i Internetom u Americi i minutima za razgovore ka brojevima fiksne i mobilne mreže Telekoma Srbija.

Pored usluga fiksne i mobilne telefonije, korisnicima je na raspolaganju i multimedijalna usluga EX-YU paket, u okviru koje im je putem interneta dostupno preko 60 nacionalnih, regionalnih i lokalnih TV kanala koji nude raznoliku ponudu informativnih, sportskih, zabavnih, dečijih, muzičkih i filmskih sadržaja. Osim navedenog, korisnicima je dostupna i dodatna usluga Video klub, koja omogućava iznajmljivanje domaćih filmova i serija.

Mtel

U skladu sa svojom osnovnom misijom i vizijom, kompanija Mtel konstantno unapređuje komunikaciju sa svojim korisnicima, ali i sa širom javnošću. Pored internet stranice www.mtel.ba, te *wap* i *web* portala „Mondo“, te društvene mreže Facebook - facebook.com/mtelbih, u 2014. godini komunikacija je obogaćena i štampanom publikacijom „m:agazin“ i novim blogom kompanije – „m:blog“. Takođe, još jedan oblik komunikacije sa javnošću je i nova televizijska emisija pod nazivom „m:agazin“, o zanimljivim temama iz sveta modernih tehnologija.

U segmentu **mobilne telefonije**, tokom 2014. godine povezano pravno lice Mtel se fokusiralo na tarifnu politiku i zadržavanje prihoda od *prepaid* usluga, pri čemu je sve *prepaid* korisnike migriralo u jedinstven tarifni model – *prepaid* FRENDO, sa mogućnošću uključivanja prijateljskih brojeva iz svih mobilnih mreža u BiH.

Tokom 2014. godine kontinualno su kreirane *prepaid* promotivne kampanje:

- SMS tarifne opcije - SMS kampanja za segmentirane grupe *prepaid* korisnika, pri čemu korisnici za svoju prosečnu jednodnevnu potrošnju dobijaju 10 puta više poruka, odnosno poruke su 10 puta jeftinije. Aktivacija SMS tarifne opcije se vršila putem USSD menija ili putem mGo aplikacije.
- Mobilni internet - Internet tarifne opcije za sve *prepaid* korisnike, sa akcentom na tarifnu opciju od 1 (GB) i periodom važenja 1 dan po maksimalnoj brzini do 21 Mbps
- INO tarifne opcije - Kupovinom tarifne opcije putem USSD menija i m:go aplikacije, korisnici dobijaju određen broj besplatnih minuta za pozive prema svim mrežama u Austriji, Nemačkoj, Sloveniji, Italiji, Švedskoj, SAD, Kanadi i Australiji, u trajanju od 24 h.

U 2014. godini je sprovedena *Upsell* kampanja, sa ciljem migracije *prepaid* korisnika na *postpaid*, namenjena svim *prepaid* korisnicima koji u poslednja tri meseca imaju značajno povećanje potrošnje u odnosu na svoj prosek. *Prepaid* korisnici koji su obavesteni putem *broadcast* poruke i koji su izabrali preporučeni Moj Mix *postpaid* tarifni model sa određenom visinom mesečne pretplate i kombinacijom minuta, poruka i interneta, ostvarili su popust od 50% na mesečnu pretplatu u prva četiri meseca.

U okviru *postpaid*-a redizajnirani su postojeći tarifni modeli i izvršena migracija svih korisnika sa M, L, XL, XXL i Smart na jednu od ponuđenih kombinacija MOJ MIX flex/flat. Takođe, u cilju daljeg rasta korisničke baze kreiran je novi tarifni model Moj Mix VIP tarifa. Usluga je namenjena zahtevnijim korisnicima, jer se prvi put u ponudi našao tarifni model koji nudi neograničene pozive prema svim mrežama u BiH, kao i niz dodatnih pogodnosti, kao što su neograničene usluge telefoniranja, slanja SMS-a i MMS-a i interneta, koje su bazirane na *fair use principu*. *Značajna prednost VIP modela* je ta što su uz ugovor u trajanju od 24 meseca svi telefoni m:tel ponude dostupni po ceni od samo 1 KM, „Moju roaming tarifu“, koja pruža mogućnost korišćenja usluge rominga iz određenih zemalja po

znatno povoljnijim cenama, niže cene razgovora u međunarodnom saobraćaju, kao i besplatan pristup m:music+ servisu.

Dobro osmišljena ponuda *postpaid* tarifnih modela, kao i atraktivne ponude najnovijih modela mobilnih telefona tokom cele 2014. godine doveli su do porasta korisničke baze za oko 30.000 pretplatnika. Komercijalizovane su tarifne opcije za međunarodni saobraćaj, za sve korisnike mobilne telefonije (*prepaid*, *postpaid*, VPN).

Pored široke ponude usluga na teritoriji BiH, Mtel u svom portfoliju nudi, već dugi niz godina, terminalnu opremu za krajnje korisnike po subvencionisanim cenama.

Prodaja mobilnih telefona za *postpaid* korisnike je ove godine opet u porastu (7%), što je značajan poslovni rezultat, uzimajući u obzir jake elementarne nepogode, koje su zadesile BiH u maju i avgustu 2014. godine.

Postignuti su značajni rezultati u porastu prodaje televizora u integrisanim paketima usluga, gde je prodaja udvostručena u odnosu na proteklu godinu, što je, na kraju, doprinelo porastu baze OPEN korisnika.

Ove godine Mtel je uveo i prodaju dodatne opreme, bele tehnike i *gaming* konzola, a posle realizacije tekućih projekata, u ponudi će imati i Kasko osiguranje mobilnih telefona.

Ponudom bele tehnike na rate svim Open i ADSL korisnicima, Mtel je opet pokazao da je inovativni lider na tržištu i, ujedno, kompanija koja brine o svojim korisnicima u trenucima kada je to najpotrebnije.

Od septembra u Mtel prodajnim mestima dostupni su „Samsung“ aparati za domaćinstvo, i to uz odlične uslove: beskamatno plaćanje na 12 rata, besplatna kućna dostava u roku od tri dana.

Stepen diferencijacije proizvoda u fiksnoj telefoniji u BiH je mali, čemu u najvećoj meri doprinosi regulativa koja ne omogućava kreiranje usluga u skladu sa identifikovanim potrebama, željama i preferencijama potrošača, kao i njihovom modelu ponašanja, već strogo u prethodno navedenim regulatornim okvirima.

U domenu integrisanih usluga i usluga pristupa internetu putem GPON i VDSL tehnologije, GPON je jedna od FTTH tehnologija i podrazumeva dovođenje optičkog vlakna direktno do korisnika, a omogućava korišćenje Triple Play servisa sa visokim internet protocima, pouzdan prenos govora i visoko kvalitetnu IPTV HD sliku sa *download* brzinom od 2,5 Gbit/s i *upload* brzinom od 1,25 Gbit/s u ponudi su paketi usluga komercijalnog naziva MAX.

Tokom 2014. godine puštena je nova verzija Mtel-ove m:go aplikacije "m:go IOS" za iPhone korisnike, a u pripremi je verzija i za Windows phone.

U 2014. godini prvi put su komercijalizovani paketi koji integrišu fiksni i mobilni broadband za privatne i poslovne korisnike čiji je komercijalni naziv: OPEN DUO NET i OPEN BIZ DUO NET.

Takođe, u 2014. godini, Mtel je uspešno akvizirao kompaniju Logosoft d.o.o Sarajevo, koja je sredinom decembra 2014. godine, na tržištu Federacije BiH ponudila integrisanu uslugu sa uključenom mobilnom telefonijom.

„Mtel“ a.d. Banjaluka osnovao je novo privredno društvo Mtel Austrija, sa ciljem pružanja telekomunikacionih usluga u toj zemlji. Mtel Austrija će pružati usluge mobilne telefonije, i to: govorne, sms i usluge prenosa podataka. U okviru usluge predviđena je ponuda multimedijalnih sadržaja sa prostora bivše Jugoslavije - *Live TV* i *web* bazirani muzički *streaming* servisi, prvenstveno namenjeni ljudima iz regiona, koji žive i rade u Austriji.

mtel

mtel svojim korisnicima nudi usluge mobilne telefonije, kao i usluge fiksne telefonije i Interneta putem WiMax tehnologije.

Kako bi se zadovoljile potrebe svih korisnika - primarno sa ciljem da se zadrže postojeći, kao i steknu novi korisnici, a vodeći se segmentiranim ciljnim grupama, pažljivo su planirane nove usluge.

U 2014. godini povezano pravno lice mtel je

pokrenulo novu mrežu "Revolucija" kao jedinstvenu *prepaid* ponudu na telekomunikacionom tržištu Crne Gore. „Revolucija“ sa numeracijom 060 je novi *prepaid* tarifni paket namenjen mlađoj populaciji. Osnovna karakteristika novog paketa je da je orijentisan ka specijalnim benefitima prema svim mrežama u Crnoj Gori sa jedinstvenom cenom poziva ka svim mobilnim i fiksnim mrežama u Crnoj Gori od 0,06 eura/minut, kao i jedinstvenom cenom SMS-a ka svim mobilnim mrežama u Crnoj Gori od 0,02 eura/SMS. Aktivacijom kartice pre 31.12.2014. godine korisnici će do kraja 2015. godine dobijati besplatno (na mesečnom nivou): 1000 minuta ka 060 brojevima iz ovog paketa, 1000 SMS poruka ka 060 brojevima iz ovog paketa, kao i neograničen pristup Internet stranama socijalnih mreža: Facebook-a, Twitter-a, Instagram-a i mobilnom portalu mondo.me uz fer politiku korišćenja.

U cilju veće sinergije sa Matičnim društvom i povezanim pravnim licima, mtel je nastavio kampanju sa povoljnostima za sve korisnike koji su u *roaming*-u u Srbiji, na mt:s mreži, sada pod nazivom m:roming tiketi. Svi korisnici mtel-a koji su se nalazili u *roaming*-u u Srbiji (mt:s mreža) mogli su da odaberu jedan od m:roming dodataka, za 1 dan, 7 dana ili 30 dana. U sklopu ponude, korisnici su imali neograničenu komunikaciju ka mrežama Telekom Srbija i mtel-a, kao i neograničeni Internet. Takođe, korisnici su u ponudi imali i specijalni m:roming tiket "Prva klasa", koji im je omogućio da koristi sve navedene pogodnosti do kraja 2014. godine.

Osim standardne ponude *postpaid* tarifnih paketa, uvedeni su multimedijalni paketi, za korisnike koji preferiraju multimedijalni sadržaj, sa posebnim benefitima za Internet. Korisnicima su u sklopu paketa na raspolaganju 35 Pink-ovih i 4 Arena Sport kanala. Osim toga, paketi imaju najpovoljniju cenu razgovora ka svim mrežama u Crnoj Gori kao i određenu količinu Internet saobraćaja po maksimalnoj brzini, uz neograničene razgovore u mreži.

Kontinuirane kampanje prodaje telefona (sa posebnim akcentom na *smart* telefone), modema i tableta imale su za cilj što veću popularizaciju mobilnog Interneta kao i veću Internet potrošnju.

U cilju popularizacije *web shop / on-line* kupovine od aprila je pokrenuta kampanja "web shop

rasprodaja" sa povoljnim cenama za veliki broj modela telefona iz ponude uz potpisivanje *postpaid* ugovora.

Pored standardne ponude u okviru USSD menija, sa ciljem povećanja prihoda u *prepaid* segmentu, omogućen je poseban meni - „m:me“ meni, koji je kreiran za svakog korisnika pojedinačno, sa personalizovanim ponudom povoljnosti u zavisnosti od njegovih dosadašnjih navika i preferencija (pozivi, SMS ili Internet). *Prepaid* korisnicima se kroz „m:me“ meni generišu ponude na dnevnom, sedmodnevnom i mesečnom nivou. Određene ponude se odnose isključivo na resurse za potrošnju u okviru m:tel mreže, dok se drugi tip ponuda odnosi na potrošnju ka svim mrežama u Crnoj Gori.

U susret turističkoj sezoni uvedeno je nekoliko tarifnih paketa: novi Internet *prepaid* paket Hello NET, koji korisnicima omogućava da neograničeno surfuju, komuniciraju na društvenim mrežama i koriste Internet kako im najviše odgovara; Hello Net Extreme paket u okviru kojeg korisnici dobijaju USB modem i Hello NET prepaid; mgo turist i ALL INCLUSIVE namenjen turistima iz Rusije.

U avgustu je uveden novi *postpaid* paket Odaberi više 38.9 i u biznis segmentu Odaberi office 38.9, sa pretplatom od 38.9 eura. Odaberi više i Odaberi office paketi korisniku daju potpunu slobodu da sam kreira originalnu kombinaciju usluga - prilikom potpisivanja ugovora, on bira količinu razgovora, SMS-a i Interneta, koje će koristiti u sklopu pretplate. Pored navedenih povoljnosti slobodne kombinacije resursa korisnicima obezbeđuju i 5000 minuta u mreži i neograničen Internet protok.

U septembru je revidiran postojeći *prepaid* paket m:go plus sa novim povoljnostima. Svakom dopunom većom od 2 eura korisnici dobijaju duplirani iznos novca za potrošnju ka svim mrežama u Crnoj Gori i besplatnih 300 MB Interneta.

Zadržavanju postojećih i privlačenju novih korisnika značajno doprinosi razvoj mobilnih aplikacija, te je mtel u tom delu inovirao dve svoje jedinstvene aplikacije MondoGo i Montenegro talking.

Inovativan dizajn, uvek interesantan sadržaj Mondo portala, mogućnosti besplatnih razgovora,

SMS-ova i *chat*-a kroz samu aplikaciju svrstavaju mondoGO aplikaciju u društvo najpoznatijih savremenih aplikacija koje povezuju korisnike 3G i WiFi mreže poput Viber-a i Skype-a.

MondoGO je aplikacija koja pored najnovijih vesti, zabavnog i multimedijalnog sadržaja iz produkcije Mondo redakcije, omogućava pregled i kupovinu aktuelnih servisa iz mtel ponude, kao i aktivaciju povoljnosti dostupnih isključivo putem ove aplikacije. Aktivacijom opcije m:call korisnici mogu potpuno besplatno razgovarati u mtel mreži, a za uspostavljanje veze potrebna je samo konekcija na WiFi ili 3G mrežu.

Aplikacija „Montenegro Talking“ na jednostavan, brz, edukativan i zabavan način, korisnike vodi do najznačajnijih turističkih lokacija Crne Gore i donosi potpuno novu percepciju ponude, njenih gradova, istorijskih i kulturnih znamenitosti. Od skoro je u ponudi ove aplikacije i adresar većine turističkih objekata, hotela, restorana, kafića, klubova. Aplikacija je prevedena na engleski i ruski jezik. Namenjena je prvenstveno turistima koji posećuju Crnu Goru, pa je u tom pravcu i promovisana tokom letnje turističke sezone putem Facebook fotokonkursa.

TELUS

U okviru registrovane delatnosti, Telus pruža usluge:

- obezbeđivanje objekata i imovine (FTO, PPZ i pratnje novca),
- održavanje higijene poslovnog prostora i objekata i
- angažovanja izvršilaca na pomoćnim i fizičkim poslovima.

FiberNet

Nacionalni digitalni vod omogućava digitalnu konektivnost i povezivanje dve korisnikove tačke na teritoriji Crne Gore i ovo je usluga koju FiberNet pruža na teritoriji Crne Gore. Predmetna usluga ne zavisi od protokola i obezbeđuje transparentan

prenos signala traženog kapaciteta između krajnjih tačaka korisnika. Koristi se za pružanje telefonskih usluga ili drugih usluga prenosa podataka između lokacija korisnika kojima je neophodan visok kvalitet usluge. FiberNet nudi nacionalne i međunarodne digitalne vodove kapaciteta: 2Mbps, FETH (4MMbps, 6Mbps... .100Mbps) i STM-1, u zavisnosti od lokacija krajnjih tačaka korisnika.

Usluga iznajmljivanja optičkih vlakana *dark fiber* omogućava korisnicima povezivanje lokacija u Crnoj Gori ili povezivanje lokacije u Crnoj Gori sa lokacijom u inostranstvu.

Usluga zakup transpornih kapaciteta predstavlja uslugu zakupa kapaciteta većih protoka realizovanih preko SDH/DWDM mreže FiberNet i njegovih partnera u inostranstvu. Transportni kapaciteti koji se zakupljuju mogu biti nacionalni i međunarodni. Predmetna usluga je namenjena operatorima (veleprodajnim) korisnicima za povezivanje krajnjih tačaka svoje mreže ili svoje mreže sa mrežom drugog operatora.

HD-WIN

Kanali Arenasport na kraju 2014. godine su prisutni u distributivnim mrežama 48 operatora na teritoriji Srbije, 23 na teritoriji Bosne i Hercegovine, pet u Crnoj Gori i po 1 u Makedoniji i Hrvatskoj, odnosno ukupno 78 operatora.

Bitno je istaći da su na svim pomenutim tržištima, kanali Arenasport prisutni na platformama svih glavnih telekomunikacionih operatera (T-Com Crna Gora, T-Com Makedonija, T-Com Hrvatska, BH Telecom, m:tel RS, HT Eronet, Telekom Srbija)

Arenasport priprema i emituje sledeće kanale:

- Arenasport 1 za teritorije Srbije, Crne Gore i Makedonije
- Arenasport 1 za teritoriju Bosne i Hercegovine
- Arenasport 2, 3 i 4 za teritorije Srbije, Crne Gore, Makedonije i BiH
- Arenasport 1, 2, 3 i 4 za teritoriju Hrvatske
- Arenasport 5 trenutno samo za potrebe

OpenIPTV Telekoma Srbija

- Arenasport WEB kanal ekskluzivno za potrebe www.svenaklik.com servisa
- MaxGP kanal (specijalizovani auto-moto kanal) za teritoriju Hrvatske.

Svi kanali su dostupni u SD i HD formatu (1920x1080i) a ceo proizvodni proces, od prijema (indžesta) signala, preko njegove obrade, odnosno post-produkcije, pa do isporuke krajnjim korisnicima projektovan je i izveden u visokoj rezoluciji.

Osnovni elementi *play-out-a* su bazirani na automation sistemima renomiranih proizvođača *broadcasting* opreme kao što su Snell, Harmonic, Omneon, Miranda, Rorke i sl., a ceo sistem povezan preko Cisco servera i *switch-eva*.

Od prvog kola Lige Šampiona sezone 2012/13 operativan je i virtuelni studio For-A koji je ujedno i jedan od najsavremenijih studija u zemlji.

Od početka emitovanja program Arenasport TV je baziran na ekskluzivnom premium *content-u* iz sveta sporta. Sam *content* se uglavnom obezbeđuje na bazi trogodišnjih ugovora na bazi pregovora i direktnih pogađanja sa nosiocima prava. Izuzetak je UEFA koja ima stroga pravila i procedure usled kojih su telco operateri sa ovih prostora i uspeali da pobeđu na bid-u za sezone 2012-2015.

Sa radom studija, program je obogaćen i sa studijskim emisijama koje prate Ligu Šampiona i Ligu Evrope, kao i dešavanja oko Jelen Super Lige, Francusku ligu i Italijansku ligu, a prisutna je i emisija koja prati dešavanja u svetu košarke. Takođe, sa radom su tokom 2014. godine i krenule dnevne vesti "Arena News".

Arenasport je angažovana na produkcijama raznih sportskih dešavanja na teritorijama na kojima je prisutna (JSL, ABA, BPL, KLS, LŠ i LE) i dokazala kvalitet prenosa ispunjavajući visoke standarde koje neka takmičenja postavljaju kao što su LŠ i LE. Sva značajna takmičenja pokrivena su i studijskim emisijama i specijalnim emisijama koje su u sopstvenoj produkciji.

INVESTICIJE

MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA

Ukupna investiciona ulaganja u 2014. godini, na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica iznose 19,5 milijardi dinara. Uporedni pregled investicionih ulaganja ostvarenih u pojedinačnim preduzećima Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2014. i 2013. godini je prikazan u sledećoj tabeli:

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	12.267	-5,2%	12.944
Mtel	5.717	9,8%	5.207
mtel	1.483	122,5%	667
Telus	0,7	-53,6%	1,5
FiberNet	2	12,6%	1
HD-WIN	25	392,1%	5
Ukupno	19.494	3,5%	18.826

Ukupne investicije

Posmatrano po članicama Matičnog društva i povezanih pravnih lica, najveće investicije u 2014. godini ostvarene su u Matičnom društvu (12,3 milijardi dinara), a najniže u povezanom pravnom licu Telus (719 hiljada dinara).

Od ukupno ostvarenih investicija Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2014. godini, 65% je bilo izdvojeno za tehnički napredak članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica, a 35% za infrastrukturu.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Tehničke investicije	12.746	-6,1%	13.577
Infrastrukturalne investicije	6.748	28,5%	5.249
Ukupno	19.494	3,5%	18.826

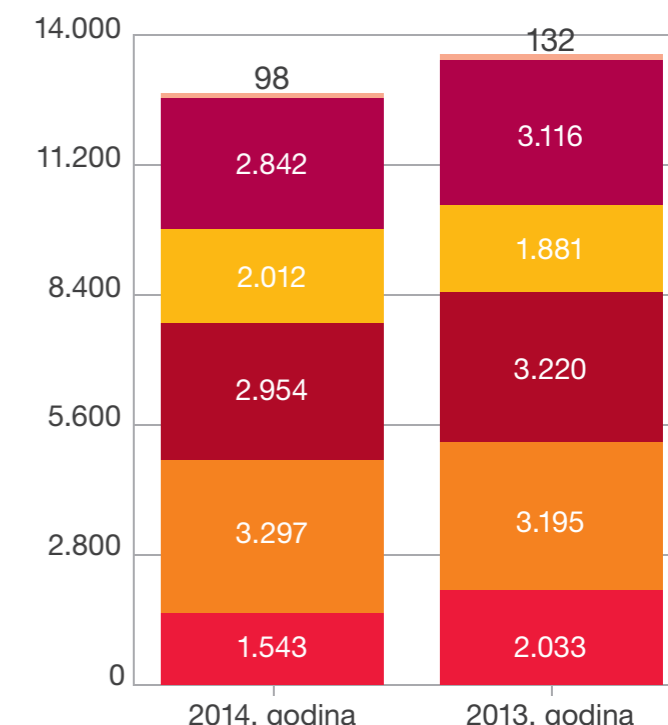
Ukupne investicije

U okviru tehničkih investicija na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica, najviše je investirano

u pristupnu mrežu, internet i multimediju i bežičnu mrežu, zatim slede investicije u transportnu optičku mrežu i komutacioni upravljački sistem.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
■ Komutacioni upravljački sistemi	1.543	-24,1%	2.033
■ Pristupna mreža	3.297	3,2%	3.195
■ Bežična mreža	2.954	-8,3%	3.220
■ Transportna optička mreža	2.012	7,0%	1.881
■ Internet i multimedija	2.842	-8,8%	3.116
■ Ostale tehničke investicije	98	-25,7%	132
Ukupno	12.746	-6,1%	13.577

U milionima RSD

Tehničke investicije

Na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica, u 2014. godini, realizovane su ukupne infrastrukturne investicije u vrednosti od 6,7 milijardi dinara.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Investiranje u IT	3.979	24,7%	3.191
Investicije u logističku podršku	2.769	34,5%	2.059
Ukupno	6.748	28,5%	5.249

Infrastrukturalne investicije

Od ukupnih infrastrukturnih investicija na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica, 59% se odnosi na investicije u informacione tehnologije, a 41% na investicije u logističku podršku. Najveće učešće u infrastrukturnim investicijama Matičnog društva i povezanih pravnih lica ima Telekom Srbija sa 63%, zatim sledi Mtel sa 29% i mtel sa 8%.

U okviru investicija u informacione tehnologije, koje iznose skoro 4 milijarde dinara, 46% se odnosi na ulaganja Matičnog društva, 34% predstavljaju ulaganja povezanog pravnog lica Mtel, dok 19% predstavljaju ulaganja povezanog pravnog lica mtel.

Posmatrajući ulaganja u logističku podršku, Matično društvo je najviše investiralo u vozni park, nekretnine i zemljište i izgradnju RBS stubova, povezano pravno lice Mtel najviše investiralo u tehnološka postrojenja i izgradnju RBS stubova. Povezano pravno lice mtel je najviše investiralo u nekretnine i zemljište i izgradnju RBS stubova, dok su povezana pravna lica HD WIN, Telus i Fibernet investirala u opremu za rad.

Telekom Srbija

Značajna investiciona ulaganja Telekoma Srbija u svim segmentima poslovanja usmerena su na obezbeđenje rasta prihoda kroz privlačenje novih i zadržavanje postojećih korisnika, uz dalje unapređenje portfolia usluga u privatnoj i poslovnoj sferi.

Implementacija najsavremenijih tehnoloških rešenja prepoznata je kao način da se korisnicima ponude novi servisi na najkvalitetniji način. Pametan izbor tehnoloških rešenja u raznim oblastima viđen je kao garant prihoda u turbulentnim vremenima za telekomunikacije i postavljanje temelja za buduća korisnička iskustva.

Ukupna investiciona ulaganja realizovana su u iznosu od 12.3 mlrd dinara, što je 5% manje u odnosu na prethodnu godinu.

Za investiranje u tehnički razvoj mreže Telekom Srbija je izdvojio 71% sredstava, dok je za infrastrukturne investicije izdvojeno 29% ukupnih sredstava.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Tehničke investicije	8.674	-8,6%	9.495
Infrastrukturne investicije	3.593	4,2%	3.449
Ukupno	12.267	-5,2%	12.944

Investicije

U **fiksnoj telefoniji** investicije su prvenstveno namenjene za proširenje i modernizaciju kapaciteta pristupne mreže, čime se korisnicima omogućavaju servisi na *broadband* (BB) pristupu. U 2014 godini puštena je nova IMS platforma sa novim funkcionalnostima za savremene servise u fiksnoj telefoniji.

U **mobilnoj telefoniji**, Telekom Srbija investicijama nastavlja da drži primat najrazgranatije mobilne mreže, omogućujući svojim korisnicima kvalitetan signal i brzi mobilni internet u svim delovima naše države. U 2014. godini pušten je u rad novi *CS core* u mobilnoj telefoniji, koji je do maksimuma pojednostavio arhitekturu ovog segmenta mobilne mreže i koji je spreman za implementaciju LTE tehnologije.

U cilju renoviranja i daljeg unapređenja svoje telekomunikacione mreže, Telekom Srbija je u 2014. godini pokrenuo nabavku i implementaciju novog *PS core*-a, kao i nove VAS platforme. Na taj način mobilna mreža Telekoma Srbija će praktično u potpunosti biti osavremenjena i u mogućnosti da ponudi najkvalitetnije servise na telekomunikacionom tržištu.

U oblasti **interneta**, investicije su usmerene na razvoj IP/MPLS mreže, sa ciljem primene najboljih rešenja na tržištu obezbeđujući kapacitete za sve buduće mrežne i korisničke potrebe.

U oblasti **multimedijalnih usluga** investicije su

usmerene na implementaciju nove multimedijalne platforme kojom Telekom Srbija želi da unapredi svoj nastup na ovom tržišnom segmentu, nudeći atraktivne multimedijalne sadržaje na kvalitetan i savremenim korisnicima blizak način.

Skraćivanjem korisničke petlje stižu se svi preduslovi za veći korisnički protok, odnosno brzi fiksni internet i kvalitetnu ponudu IPTV sadržaja sa HD kanalima.

Investicije u tehničke kapacitete telekomunikacione mreže u 2014. godini najvećim delom se odnose na pristupnu mrežu (29%) i Internet i multimediju (23%).

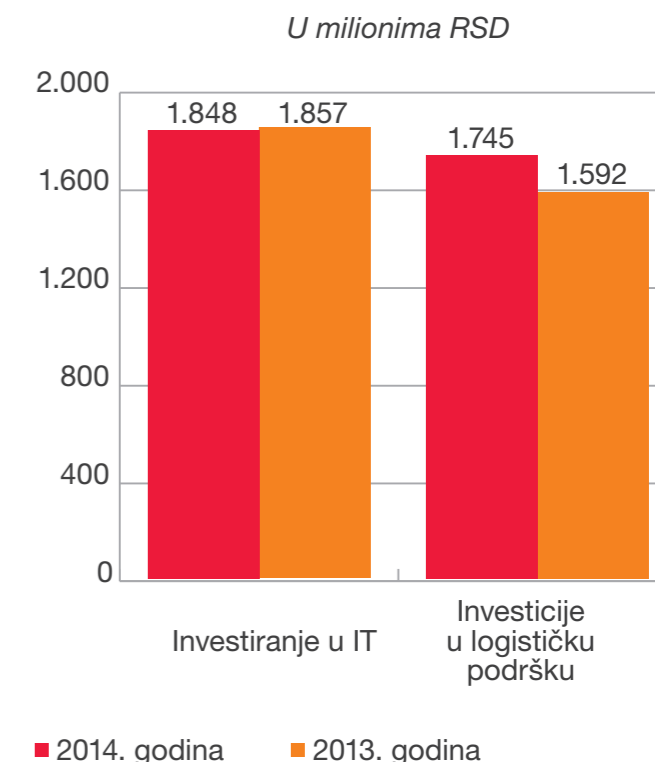
U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Komutacioni upravljački sistemi	1.312	-19,9%	1.637
Pristupna mreža	2.481	-11,2%	2.795
Bežična mreža	1.438	-3,1%	1.483
Transportna optička mreža	1.386	-20,0%	1.734
Internet i Multimedija	1.962	13,9%	1.722
Ostale tehničke investicije	96	-22,8%	124
Ukupno	8.674	-8,6%	9.495

Tehničke investicije

Realizacija infrastrukturnih investicija u 2014. godini iznosi 3.6 milijardi dinara. Ulaganja u infrastrukturu se svojim najvećim delom odnose na investicije u IT (51%).

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Investiranje u IT	1.848	-0,5%	1.857
Investicije u logističku podršku	1.745	9,6%	1.592
Ukupno	3.593	4,2%	3.449

Investicije u infrastrukturu

Investicije u infrastrukturu

Investicije u IT inspirisane su potrebom korisnika, koji koriste različite servise, prelaze sa jednog uređaja na drugi i očekuju da se krećemo sa njima. Od novih tehnologija se očekuje da ovaj odnos učine jednostavnijim i fleksibilnijim i da istovremeno skrate vreme potrebno da se novi proizvod ponudi na tržištu.

Najznačajniji projekti u ovom periodu odnose se na transformaciju Business Support System-a, unapređenje *time-to-market* za Telco servise, dalju transformaciju Enterprise domena, podršku za nove *revenue stream*-ove, ulazak na eCommerce, ePayment i *digital banking* tržište, realizaciju projekta internog *cloud*-a i konsolidaciju Billing platformi.

Investicije u logističku podršku odnose se pre svega na adaptaciju i instalaciju radio baznih stanica, adaptaciju prostora i nabavku opreme za rad. Vozni park je značajnim delom obnovljen u cilju nesmetanog odvijanja procesa rada u Društvu. U toku je adaptacija poslovne zgrade na Novom Beogradu, koja je u vlasništvu Telekoma Srbija.

Mtel

Ukupne investicije povezanog pravnog lica Mtel u 2014. godini iznose 5,7 milijardi dinara (95,3 miliona KM).

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Tehničke investicije	3.456	-4,3%	3.610
Infrastrukturalne investicije	2.262	41,6%	1.597
Ukupno	5.717	9,8%	5.207

Ukupne investicije

Kao što se iz informacija prezentovanih u tabeli može uočiti, tehničke investicije iznose 3,5 milijardi dinara (57,6 miliona KM) i učestvuju sa 60,4% u ukupnim investicijama, a infrastrukturalne investicije iznose 2,3 milijarde dinara (37,7 miliona KM) sa učešćem od 39,6%.

U strukturi ukupnih investicionih ulaganja u 2014. godini, najznačajnija su ulaganja u oblasti **fiksne telefonije**. Razvoj postojeće mrežne infrastrukture se temelji na uvođenju novih tehnologija pri čemu su GPON i VDSL2+ vectoring označeni kao glavni pravci razvoja u fiksnom pristupu.

Investiciona ulaganja u fiksnu telefoniju se u najvećoj meri odnose na ulaganja u kablovsku transportnu mrežu, odnosno na izgradnju spojnih puteva optičkim kablovima (magistralnih pravaca kao i privoda), nabavku i montažu OTN/DWDM opreme, nabavku optičkih kablova, građevinsko-montažne radove na lokacijama magistralnih pravaca, privoda i nabavku ODF montažnog materijala. Takođe, značajan deo ulaganja odnosi se na izgradnju novih i rekonstrukciju dela postojećih kablovskih pristupnih mreža, a sve u cilju skraćivanja pretplatničke petlje radi pružanja širokopojasnih servisa što većem broju korisnika. Ostatak ulaganja se odnosi na investicije u pristupnu opremu i to instalaciju opreme za MSAN-ove, nabavku MSAN pristupnih uređaja, proširenje kapaciteta DSLAM-a, nabavku mini MSAN opreme i nabavku pristupne opreme za izgradnju FTTH mreža.

Uporedo sa rekonstrukcijom pristupnih mreža i skraćivanjem pretplatničke petlje, u 2014. godini

implementirani su i aplikacioni server na IMS platformi, koji omogućavaju migraciju korisnika fiksne mreže sa postojećih starih komutacionih čvorova na IMS i interkonekcioni SBC za interkonekcijski saobraćaj preko IP, koristeći SIP ili SIP-I protokol.

U toku 2014. godine završena je rekonstrukcija jednog od strateških objekata Mtel, RR objekta Trebević, a ugovorena je rekonstrukcija TKC Banjaluka (fasada, krov, napajanje i klimatizacija).

Kao najznačajniji projekat u okviru investicija u **mobilnu telefoniju** izdvaja se nastavak realizacije projekata Modernizacije bežične pristupne mreže SWAP II faza - zamena postojećih mrežnih elemenata u regijama Banjaluka i Sarajevo (kontroleri, 2G i 3G bazne stanice) te zaključivanje ugovora za Modernizaciju bežične pristupne mreže SWAP III faza - zamena postojećih mrežnih elemenata u regijama Krajina i Hercegovina.

Izvršena je nabavka pet pokretnih prikolica sa infrastrukturom za smeštaj baznih stanica mobilne telefonije prvi put od nastanka mobilne mreže, što će u velikoj meri olakšati obezbeđivanje signala mobilne telefonije i dovoljnog kapaciteta na velikim skupovima. Realizacijom ovog projekta omogućeno je nesmetano uvođenje *flat rate* paketa za servis prenosa podataka i za prepaid korisnike sa poboljšanim brzinama pristupa, i olakšan rad POS terminala, elektronskih dopuna, fiskalnih kasa i slično.

U 2014. godini izvršena je nadogradnja jezgra paketskog dela mreže i pripremljen je PS core za četvrtu generaciju mobilnih mreža (LTE ready), kao i modernizacija aplikacije m:go proširenjem i na IOS operativni sistem. Takođe, ugovorena je modernizacija VPN servisa migracijom na novu platformu koja će omogućiti konvergenciju servisa fiksne i mobilne mreže.

U strukturi investicionih ulaganja u **internet i multimediju**, najveća su ulaganja u pristupnu opremu – rezidencijalni korisnici, IPTV i u IP/MPLS mrežne uređaje.

Realizovana je i nabavka pristupne opreme za rezidencijalne korisnike, STB i IAD uređaja, i nabavka deset svičeva Catalyst 2960C. Pored toga, izvršene su nabavke za instalaciju, radove,

integraciju i prikupljanje tehničke dokumentacije neophodne za proširenje IP/MPLS-a.

U skladu sa porastom popularnosti IPTV servisa i porastom broja korisnika, proširen je kapacitet postojećeg IPTV *middleware* sistema. U toku 2014. godine priveden je kraju projekat implementacije nove IPTV platforme sa novim funkcionalnostima (*multiscreen, nPVR, TSTV, catchupTV, OTT, mobileTV, webTV, internet STB, VoD*). Takođe, izvršena je i nadogradnja platformi za *fault, performance* i *monitoring* sisteme kao i modernizacija NOC-a.

U strukturi investicionih ulaganja u **informacione tehnologije**, najveća su ulaganja u korisnički softver i licence i investicije u servere i storidže.

Strategija investiranja u informacione tehnologije vođena je potrebama unapređenja efikasnosti poslovanja Društva i korišćenjem naprednih aplikativnih rešenja. U tu svrhu značajnija je nabavka i integracija modula za konvergentni biling, proširenje Trouble Ticketing sistema, nabavka softvera za implementaciju i praćenje realizacije strategije Društva BSC, nabavka Inventory OSS sistema, kao i nabavka programa lojalnosti - Loyalty podrška.

U toku 2014. godine pokrenuti su sledeći značajni projekti u vidu nabavki: Sistem za konsolidaciju *provisioning* funkcionalnosti i zamena postojećeg *provisioning* sistema za platforme mobilne telefonije, IP Real – Time Billing Enabler, Podrška Sales & Marketing aktivnostima, nabavka Network Analytics softvera.

Od značajnih investicionih ulaganja u 2014. godini trebalo bi pomenuti i ulaganja u projekat Oracle EXEDATA, nabavku aplikativnih servera i DB servera, aktivne opreme za Korporativnu računarsku mrežu, opreme za printing centar, servere i storidže, sistem za DDoS zaštitu i redundantni CA (Public Key Infrastructure-PKI).

U strukturi investicionih ulaganja u **logističku podršku**, najveća su ulaganja u tehnološka postrojenja i RBS stubove. Pored toga, značajna su i ostala investiciona ulaganja, koja su izvršena u električne instalacije, nabavku elektro agregata, rekonstrukciju, uređenje i klimatizaciju objekata fiksne mreže, nabavku opreme potrebne za

funkcionisanje UPS-ova, ispravljača i slično, i nabavku opreme za klimatizaciju TKC Banja Luka. Ostvarena su i ulaganja u izgradnju građevinskih objekata bežičnih pristupnih mreža za smeštaj baznih stanica mobilne telefonije. Takođe, izvršena je i nabavka kancelarijske opreme i klima i grejnih tela za kancelarije i prodajna mesta, a prema iskazanim potrebama organizacionih celina Društva.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Komutacioni upravljački sistemi	151	-54,3%	331
Pristupna mreža	808	116,0%	374
Bežična mreža	1.131	-18,3%	1.385
Transportna optička mreža	623	329,0%	145
Internet i multimedija	741	-46,1%	1.375
Ukupno	3.456	-4,3%	3.610

Tehničke investicije

U okviru tehničkih investicija, povezano pravno lice Mtel najviše je investiralo u pristupnu i bežičnu mrežu.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Investiranje u IT	1.358	14,5%	1.186
Investicije u logističku podršku	903	119,7%	411
Ukupno	2.262	41,6%	1.597

Infrastrukturalne investicije

Od ukupnih infrastrukturnih investicija Mtel-a, 60,1% se odnosi na investicije u IT, a 39,9% čine ulaganja u logističku podršku.

mtel

Ukupne investicije povezanog pravnog lica mtel u 2014. godini iznose 1,5 milijardi dinara (12,6 miliona eura). Investicije su usmerene na: modernizaciju RAN mreže, obezbeđenje bolje pokrivenosti u 2G i 3G mreži, povećanje kapaciteta u mreži, u skladu sa porastom saobraćaja, kao i modernizaciju IP/MPLS mreže, kako bi se obezbedio visok kvalitet usluga.

U milionima RSD	2014.	Stopa rasta	2013.
Tehničke investicije	615	30,6%	471
Infrastrukturalne investicije	868	341,9%	196
Ukupno	1.483	122,3%	667

Ukupne investicije

Kao što se iz informacija prezentovanih u tabeli može uočiti, tehničke investicije iznose 615 miliona dinara (5,2 miliona eura) i učestvuju sa 41,5% u ukupnim investicijama, a infrastrukturalne investicije iznose 868 miliona dinara (7,4 miliona eura) sa učešćem od 58,5%.

Realizovane su investicije na 27 novih sajtova, kao i projekat modernizacije radio mreže. Ukupno je zamenjeno 214 starih baznih stanica tipa RBS 2000 i RBS 3000, a postavljeni su RBS 6000. Kapacitet u svim gradovima je povećan, a drugi nosilac na 3G mreži je aktiviran u svim gradovima. Istim projektom je obuhvaćena i optimizacija radio mreže i izrada tehničke dokumentacije za novu opremu. U sklopu RAN modernizacije izvršena je nabavka novog BSC-a. Završeno je proširenje postojećeg RNC-a sa 7 EPB1, zbog povećanja paketskog saobraćaja na UTRAN mreži i nabavljeni su rezervni delovi za SGSN, GGSN, RNC i BSC, IMT, MPBN, AAA.

Investicije u MPLS mrežu se odnose na modernizaciju MPLS mreže u data centru i udaljenim lokacijama. U data centru je instalirano 15 uređaja, a na udaljenim lokacijama 32.

Realizovana je investicija *upgrade* Navision-a, koja je započeta prošle godine. Aktivirani su softveri koji su urađeni *in-house*: Chat&SMS platforma, aplikacija za mobilnu, Mondo & MGO,

CALL Center, SOS aplikacija, softver za tarifiranje *roaming-a*, Roaming Interkonekcija i Rerating Postpaid Roaming. Realizovana je implementacija OSS softvera i dodatni softver za *broadworks* i MRR funkcionalnost. Na mrežnim čvorovima je urađeno unapređenje sledećih softvera: SW *upgrade* BSS, SW *upgrade* RNC-a, SW *upgrade* GGSN-a, SGSN-a, EMM-a i EMA-e, MSC je unapređen na verziju 13A. Takođe je realizovana i nabavka softvera za rad OSS-a. Nabavljen je i novi softver kojim se uključuju dodatne funkcionalnosti na radio delu, zatim kodeci AMR FR, AMR HR, AMR WB sa funkcionalnošću A over HD, softver za nove GSM bazne stanice, softver za SIU jedinice, kao i softver za unapređenje WCDMA mreže. Izvršeni su radovi na softverskoj adaptaciji OLM-a kako bi se zaobišao MIEP. Realizovan je Mondo portal sa pristupom sa Web-a, mobilnih i android i investicija Titus – Softver za klasifikovanje *e-mail* pošte i dokumenata. Realizovan je *upgrade* MIEP-a na novu platformu EMM Online, kao i radovi na unapređenju softvera na IMT-u. Izvršena je i nabavka softvera za SAS funkcionalnost. Takođe je instalirano i pušteno u rad proširenje storage sistema od 80 TB i urađen je *upgrade* MPBN sistema.

TELUS

U 2014. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja povezanog pravnog lica Telus iznosi 719 hiljada dinara i odnosi se na investicije u logističku podršku preduzeću.

Investicije povezanog pravnog lica Telus u 2014. godini se odnose na nabavku opreme za rad (oprema za čišćenje prostorija, fotokopir aparati, računarska oprema i drugi električni uređaji).

FiberNet

U 2014. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja povezanog pravnog lica Fibernet iznosi 1,6 miliona dinara (13,8 hiljada eura). Od tog iznosa 95% se odnosi na tehničke investicije, a 5% na infrastrukturalne.

Investicije povezanog pravnog lica Fibernet u 2014. godini odnose na nabavku opreme za

upgrade SDH Fibernet mreže.

HD-WIN

U 2014. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja povezanog pravnog lica HD Win iznosi 25,2 miliona dinara.

Najveći deo investicionih ulaganja odnosi se na proširenje sistema za još jedan kanal (Max GP), nabavku četiri Cisco enkodera i dva vozila.

KORISNICI

MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA

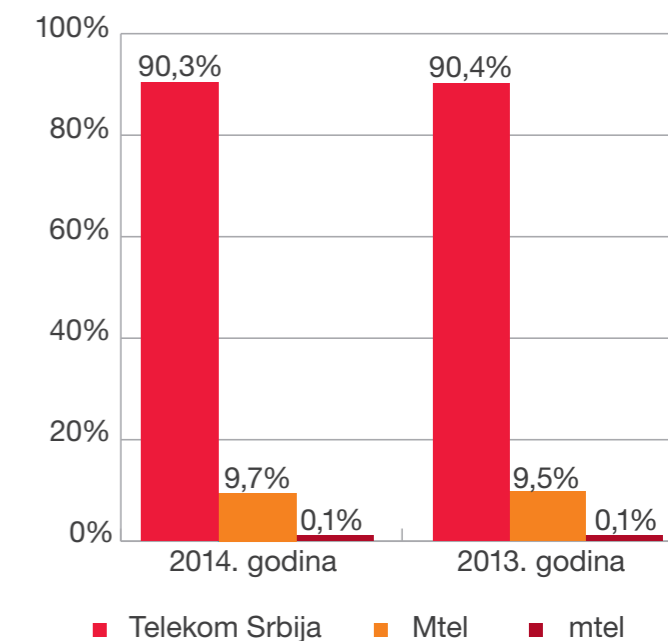
Na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica, u 2014. godini je ostvareno povećanje broja korisnika Interneta i multimedijalnih usluga, smanjenje ukupnog broja korisnika u fiksnoj telefoniji, dok je broj korisnika mobilne telefonije na istom nivou kao i prethodne godine.

Korisnici fiksne telefonije

Usluge **fiksne telefonije** Matičnog društva i povezanih pravnih lica koristi 2,9 miliona korisnika.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	2.618	-5,3%	2.764
Mtel	281	-3,7%	291
mtel	2,0	-9,4%	2,2
Ukupno	2.901	-5,1%	3.057

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U 2014. godini Matično društvo i povezana pravna lica ima 2,8 miliona POTS korisnika. Ostatak se odnosi na IP Centrex korisnike (14 hiljada), ISDN BRI korisnike (67 hiljada), ISDN PRI korisnike (3 hiljade) i WiMax korisnike (2 hiljade).

Wimax korisnici odnose se na korisnike mtel i uključuju korisnike fiksne telefonije, i korisnike paketa usluga fiksne telefonije i internet-a putem Wimax tehnologije.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
POTS korisnici	2.815	-5,1%	2.966
IP Centrex	14	33,4%	11
ISDN BRI korisnici	67	-12,4%	76
ISDN PRI korisnici	3	0,4%	3
Wimax korisnici	2,0	-9,4%	2,2
Ukupno	2.901	-5,1%	3.057

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U strukturi POTS korisnika 91% se odnosi na privatne i 9% na poslovne korisnike, dok se u strukturi ISDN BRI korisnika 57% odnosi na privatne i 43% na poslovne korisnike.

Korisnici mobilne telefonije

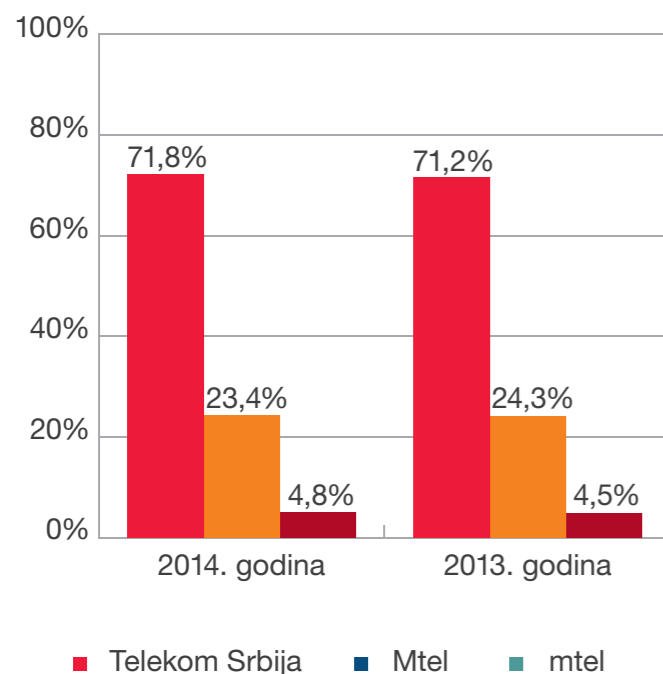
Ukupan broj korisnika **mobilne telefonije** na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2014. godini iznosi 5,9 miliona.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije po članicama Matičnog društva i povezanih pravnih lica prikazan je u narednoj tabeli:

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	4.239	0,8%	4.207
Mtel	1.382	-3,6%	1.435
mtel	282	6,5%	265
Ukupno	5.903	0,0%	5.906

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

Procentualno učešće Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije Matičnog društva i povezanih pravnih lica prikazano je na sledećem grafikonu:

Procentualno učešće članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije Matičnog društva i povezanih pravnih lica

U 2014. godini, broj *prepaid* korisnika iznosi 3,5 miliona i čini 60% ukupnog broja korisnika, dok broj *postpaid* korisnika iznosi 2,4 miliona i učestvuje sa 40% u ukupnom broju korisnika.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Prepaid	3.526	-7,1%	3.794
Postpaid	2.377	12,6%	2.112
Ukupno	5.903	0,0%	5.906

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U 2014. godini ostvaren je porast *postpaid* korisnika u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu se povećanje *postpaid* korisnika najvećim delom odnosi na Matično društvo.

ADSL i IPTV korisnici

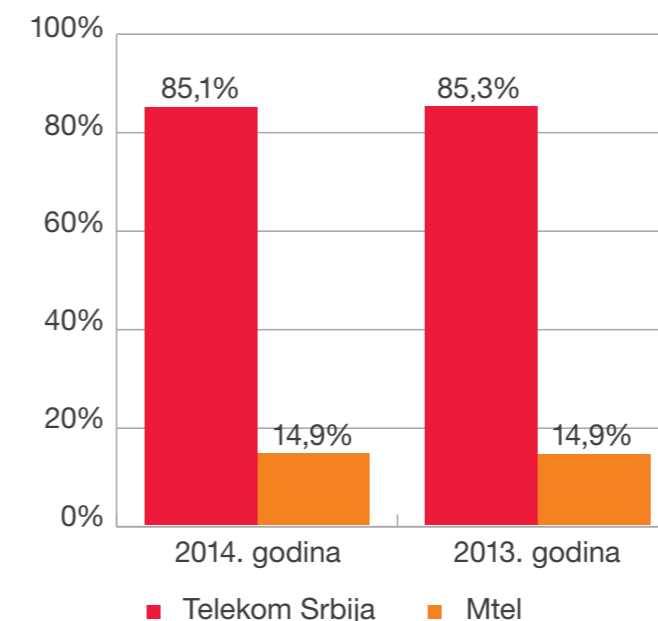
Što se tiče ADSL pristupa, koji je najzastupljeniji način pristupa širokopojasnom **Internetu**, na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2014. godini zabeležen je porast od 38,5 hiljada korisnika, tako da ukupan broj korisnika na kraju godine iznosi 834 hiljade. Od toga, 86% je u maloprodaji i 14% u veleprodaji.

Povezano pravno lice Mtel ima samo maloprodaju koja čini 17% maloprodaje Matičnog društva i povezanih pravnih lica, dok povezano pravno lice mtel ne pruža ADSL usluge.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	710	4,9%	677
Mtel	124	4,5%	119
Ukupno	834	4,8%	796

ADSL korisnici

Struktura ADSL korisnika u 2014. i 2013. godini prikazana je na sledećem grafikonu:

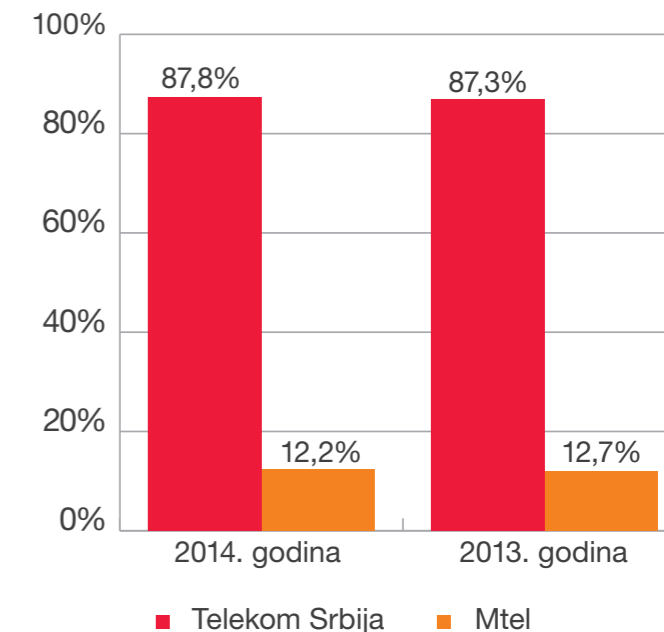

Broj IPTV korisnika na kraju 2014. godine iznosi 358 hiljada. Matično društvo je počelo sa pružanjem IPTV usluge u oktobru 2008. godine, dok se sa pružanjem usluge u Republici Srpskoj započelo u junu 2010. godine.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Telekom Srbija	314	28,9%	244
Mtel	44	23,1%	36
Ukupno	358	28,1%	279

IPTV korisnici

U 2014. godini od ukupnog broja IPTV korisnika 88% se odnosi na korisnike Telekoma Srbija, a 12% na korisnike povezanog pravnog lica Mtel.

Struktura IPTV korisnika u 2014. i 2013. godini

TELEKOM SRBIJA

Uprkos izazovima jake konkurencije Telekom Srbija ima značajan broj korisnika¹ u fiksnoj i mobilnoj telefoniji, kao i sve veći broj IPTV i internet korisnika.

Prisutan je intenzivan rast broja korisnika konvergentnih paketa, jer su korisnici prepoznali prednosti koje im Telekom Srbija pruža kroz konvergentne pakete. U poslednje dve godine ovaj broj je gotovo petostruko veći i na kraju 2014. godine iznosi 299 hiljada korisnika.

Fiksna telefonija

Liberalizacija tržišta **fiksne telefonije** nije poljuljala lidersku poziciju Telekoma Srbija. Primetno je smanjenje broja korisnika, što je u najvećoj meri uslovljeno postojanjem alternativnih vidova komunikacije, kao što su mobilna telefonija i internet, ali i uvođenjem usluge prenosivosti broja

22. Aktivni priključci/korisnici na kraju perioda.

koja se pruža od aprila 2014. godine.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
POTS	2.548	-5,2%	2.687
ISDN	61	-12,5%	69
Ostali*	10	20,4%	8
Ukupno	2.618	-5,3%	2.764

*IP Centrex, Business trunking i E1

Korisnici fiksne telefonije

Na kraju 2014. godine usluge fiksne telefonije Telekom Srbija koristi 2.6 miliona korisnika. Sa razvojem IP tehnologije, prisutno je smanjenje broja ISDN korisnika i sve veća zainteresovanost za usluge IP Centrex i Business trunking zbog prednosti korišćenja.

Mobilna telefonija

Na tržištu **mobilne telefonije**, Telekom Srbija sa najvećim tržišnim učešćem i u 2014. godini ima stabilan broj korisnika.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Prepaid	2.239	-7,2%	2.412
Postpaid	2.000	11,4%	1.795
Ukupno	4.239	0,8%	4.207

Korisnici mobilne telefonije

U 2014. godini povećanje ukupnog broja korisnika mobilne telefonije u odnosu na 2013. godinu uslovljeno je većim brojem *postpaid* korisnika.

Uvedeni su novi tarifni profili sa namerom da zadovolje specifične potrebe različitih grupa korisnika, a od oktobra 2014. godine korisnicima su dostupni i najnapredniji modeli *iPhone*-a.

Telekom Srbija na kraju 2014. godine ima 75 hiljada korisnika mobilnog interneta putem USB modema.

Fiksni internet i multimedija

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Fiksni internet maloprodaja	592	7,6%	550
Fiksni internet veleprodaja	118	-6,7%	126
IPTV	314	28,9%	244
Ukupno	1.024	11,3%	921

Fiksni internet i multimedija

Na Internet tržištu su prisutne sve veće potrebe korisnika za širokopoljnim Internetom, što ukazuje na zainteresovanost korisnika za uslugu koja omogućava kvalitetniji i lako dostupan sadržaj.

Telekom Srbija je na kraju 2014. godine imao 592 hiljade korisnika fiksnog interneta u maloprodaji. Društvo je u odnosu na prethodnu godinu zabeležilo rast korisnika fiksnog interneta u maloprodaji za 7,6%.

U 2014. godini zabeležen je značajan rast IPTV korisnika (za 29%), na koji je uticala i ponuda konvergentnih paketa. Na kraju 2014. Telekom Srbija je imao 314 hiljada IPTV korisnika.

Broj korisnika usluge Web TV, meren brojem pretplate, na kraju 2014. godine iznosi 26 hiljada.

Mtel

U 2014. godini povezano pravno lice Mtel doživljava procvat u segmentu integrisanih usluga i mobilnog interneta. 2014. godina obeležena je i uvođenjem m:net usluge u okviru integrisanih usluga. Aktivnosti Mtel-a koje se odnose na istraživanje tržišta fokusirane su na potrebe korisnika, razvoj proizvoda i usluga, kao i tehnološko poboljšanje mrežne infrastrukture.

Broj korisnika u 2014. godini imao je sledeći trend kretanja:

- Broj korisnika fiksne telefonije u 2014. godini blago je opao u odnosu na 2013. godinu, što je posledica prelaska korisnika fiksne

telefonije sa običnih telefonskih priključaka (POTS, ISDN i CLL) na integrisane usluge.

- Broj korisnika mobilne telefonije manji je za 3,6% u odnosu na 2013. godinu. Sa aspekta ostvarenog saobraćaja povećan je ukupan obim saobraćaja mobilne telefonije za 5%, kao posledica korišćenja tarifnih modela sa većim cenama mesečne pretplate, u okviru kojih je dodeljen veći bonus za korisnike.
- Širenje portfolia u segmentu integrisanih usluga, koji objedinjuju pametna rešenja u jednom paketu, dovelo je do porasta korisnika integrisanih usluga u 2014. godini.
- Rast ADSL korisničke baze je kontinuiran, pri čemu su u 2014. godini znatno izraženije migracije ADSL korisnika na pakete integrisanih usluga.

Fiksna telefonija

Ukupan broj korisnika **fiksne telefonije** povezanog pravnog lica Mtel, na dan 31.12.2014. godine, iznosi 281 hiljadu.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Privatni korisnici	249	-4,3%	260
Poslovni korisnici	32	2,1%	31
Ukupno	281	-3,7%	291

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U strukturi korisnika fiksne telefonije, privatni korisnici učestvuju sa 88,6%, a poslovni korisnici sa 11,4%. U okviru privatnih i poslovnih korisnika fiksne telefonije prisutne su dve kategorije korisnika: korisnici neintegrisanih usluga i korisnici integrisanih usluga. Korisnici neintegrisanih usluga u fiksnoj telefoniji su korisnici osnovnih govornih usluga (POTS, ISDN, CLL), a korisnici integrisanih usluga su korisnici *bundle* paketa (korisnici najmanje dve usluge). Poslednjih nekoliko godina kako na globalnom, tako i na tržištu Bosne i Hercegovine prisutan je trend integracije i konvergencije pojedinih telekomunikacionih usluga, sa jedinstvenim ciljem smanjenja odliva i zadržavanja korisnika u fiksnoj mreži.

U 2014. godini zabeleženo je smanjenje broja korisnika od 3,7% u odnosu na 2013. godinu, što je u skladu sa karakteristikom tržišta fiksne telefonije, koje je sa aspekta životnog ciklusa ušlo u fazu opadanja, prouzrokovano prevashodno supstitutivnim odnosom fiksne i mobilne telefonije.

Strateška smernica u segmentu fiksne telefonije jeste očuvanje prihoda. Da bi se postiglo navedeno, fokus Društva usmeren je na usporavanje trenda pada broja korisnika u ovom segmentu, odnosno stabilizaciju pokazatelja prosečnog saobraćaja i prihoda po korisniku. Posmatrano sa taktičkog nivoa, ključni instrumenti jesu paketi integrisanih usluga, u kontekstu isporuke više vrednosti krajnjim korisnicima i po tom osnovu izgradnje lojalnosti i zadržavanja "kvalitetnih korisnika".

Rebalansom cena osnovnih govornih usluga koji je stupio na snagu 01.01.2014. godine, svim privatnim korisnicima fiksne telefonije u okviru mesečne pretplate uključen je bonus od 80 besplatnih minuta razgovora u fiksnoj mreži Mtel-a. U toku perioda 2013.-2014. godine, izvršena je izmena cena i uslova korišćenja *prepaid* usluge u fiksnoj telefoniji Mtel-a. Period važenja startne dopune je skraćen, te je uvedena mogućnost dopune *prepaid* računa putem elektronske dopune.

Mobilna telefonija

Na dan 31.12.2014. godine, ukupan broj korisnika **mobilne telefonije** iznosi 1,4 miliona, od kojih 79% čine *prepaid* korisnici, 10,8% *postpaid* korisnici, 6,1% VPN korisnici, 3,1% M2M korisnici, 0,7% M.net korisnici i 0,3% Quadro korisnici.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Prepaid	1.092	-8,0%	1.187
Postpaid	149	27,4%	117
M2M	42	-3,5%	44
M.net	10	-6,2%	11
VPN	85	13,3%	75
Quadro	4	135,4%	2
Ukupno	1.382	-3,6%	1.435

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH u mobilnoj

telefoniji iznosi 42,6%. Tržište mobilne telefonije u Bosni i Hercegovini karakteriše delovanje tri dominantna operatora i četiri MVNO (*service provider-a*). Tri MVNO mobilna operatora (Haloo, IZI mobile i Happy) deluju u segmentu *prepaid* usluga i za njih je karakteristična ponuda niskih cena *prepaid* usluga čime cenovno utiču na poslovanje dominantnih operatora. Od 01.12.2013. godine počinje sa radom Blic net, kao jedini alternativni operator koji je pored usluga fiksne telefonije i pristupa internetu, počeo da pruža i usluge iz domena mobilne telefonije i to na principu *postpaid-a*.

M2M (*Machine-To-Machine*) korisnici odnose se na GPRS data, POiU i korisnike fiskalnih kasa. Broj M2M korisnika manji je za 3,5% u odnosu na ostvarenje u 2013. godini. Makroekonomska slika tržišta u Bosni i Hercegovini ima veliki uticaj na broj M2M korisnika, a posebno korisnika fiskalnih kasa. Proces fiskalizacije na prostoru Federacije BiH nije u znatnoj meri uticao na povećanje ostvarenja, pa samim tim nisu ispunjene planirane vrednosti. Pored redovnih mesečnih isključenja zbog neplaćenih računa, kao i zbog zatvaranja poslovnih objekata, dolazi do značajnog odliva korisnika fiskalnih kasa zbog procesa defiskalizacije malih preduzetnika.

M.net korisnici se odnose na m:net, Homenet, Office net i Prepaid net korisnike.

U 2014. godini baza korisnika mobilne telefonije proširena je sa 2,5 hiljade korisnika Open quadro usluge. Ukupan broj korisnika Open quadro usluge iznosi 4.394 korisnika.

Posmatrano od početka primene usluge o prenosivosti telefonskih brojeva u mobilnoj telefoniji, broj *port in* u mrežu Mtel-a je 4.940, dok je *port out* 5.091, što je u krajnjem bilansu 151 korisnik manje.

Ukupan broj **ADSL** korisnika (samostalnih i u okviru paketa integrisanih usluga) na dan 31.12.2014. godine iznosi 124 hiljade, što je 4,5% više u odnosu na prethodnu godinu. U 2014. godini izražen je trend prelaska korisnika sa samostalnih ADSL paketa na Open pakete.

Ukupan broj registrovanih Dial up korisnika, na dan 31.12.2014. godine, iznosi 42 hiljade.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
ADSL privatni korisnici	112	4,1%	108
ADSL poslovni korisnici	12	8,1%	11
Ukupno	124	4,5%	119

Ukupan broj ADSL korisnika

Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH u oblasti fiksnog **širokopojsnog pristupa Internetu** i dalje raste i u 2014. godini procenjuje se na 23,7%.

Svim korisnicima Mtel nudi naprednu verziju ADSL standarda (ADSL 2+) koja omogućava veće protoke u odnosu na standardni ADSL (do 24 Mbps prema korisniku i do 1,4 Mbps od korisnika).

Mtel je u okviru Open duo, Open trio i Open quadro paketa ponudio **integrisanu uslugu** fiksne telefonije, ADSL-a, IPTV usluge i mobilne telefonije, kao preduslov za očuvanje baze korisnika fiksne i mobilne telefonije, porast broja ADSL korisnika i plasman novog servisa IPTV-a. Istovremeno, Open paketi su ponudeni sa ciljem da se ponudom *flat* saobraćaja kompenzuje pad fizičkog obima saobraćaja fiksne telefonije.

U tarifnom pogledu, paketi su kreirani sa jedinstvenom mesečnom pretplatom za paket usluga i u okviru paketa u ponudi je telefonski saobraćaj sa besplatnim saobraćajem unutar fiksne mreže Mtel-a, besplatnim međunarodnim saobraćajem baziranim na Flat fare-use principu, ADSL paket sa drugačijim pristupnim brzinama u odnosu na ponudu samostalnog ADSL priključka, diferencirani IPTV paketi i ponuda usluga mobilne telefonije.

Paket usluga Open duo je koncipiran kao paket koji podrazumeva integrisanu ponudu usluga fiksne telefonije i IPTV usluge, integrisanu ponudu usluga fiksne telefonije i širokopojsnog pristupa internetu putem ADSL ili integrisanu ponudu usluga ADSL i IPTV.

Paket usluga Open trio je koncipiran kao paket koji podrazumeva integrisanu ponudu usluga fiksne telefonije, širokopojsnog pristupa internetu i IPTV.

Paket usluga Open quadro objedinjuje usluge fiksne i mobilne telefonije, internet pristupa i IPTV usluge. Korisnicima je omogućena integracija *postpaid* usluga i objedinjavanje telefonskog računa.

Ukupan broj korisnika u okviru paketa integrisanih usluga na dan 31.12.2014. godine iznosi 67 hiljada.

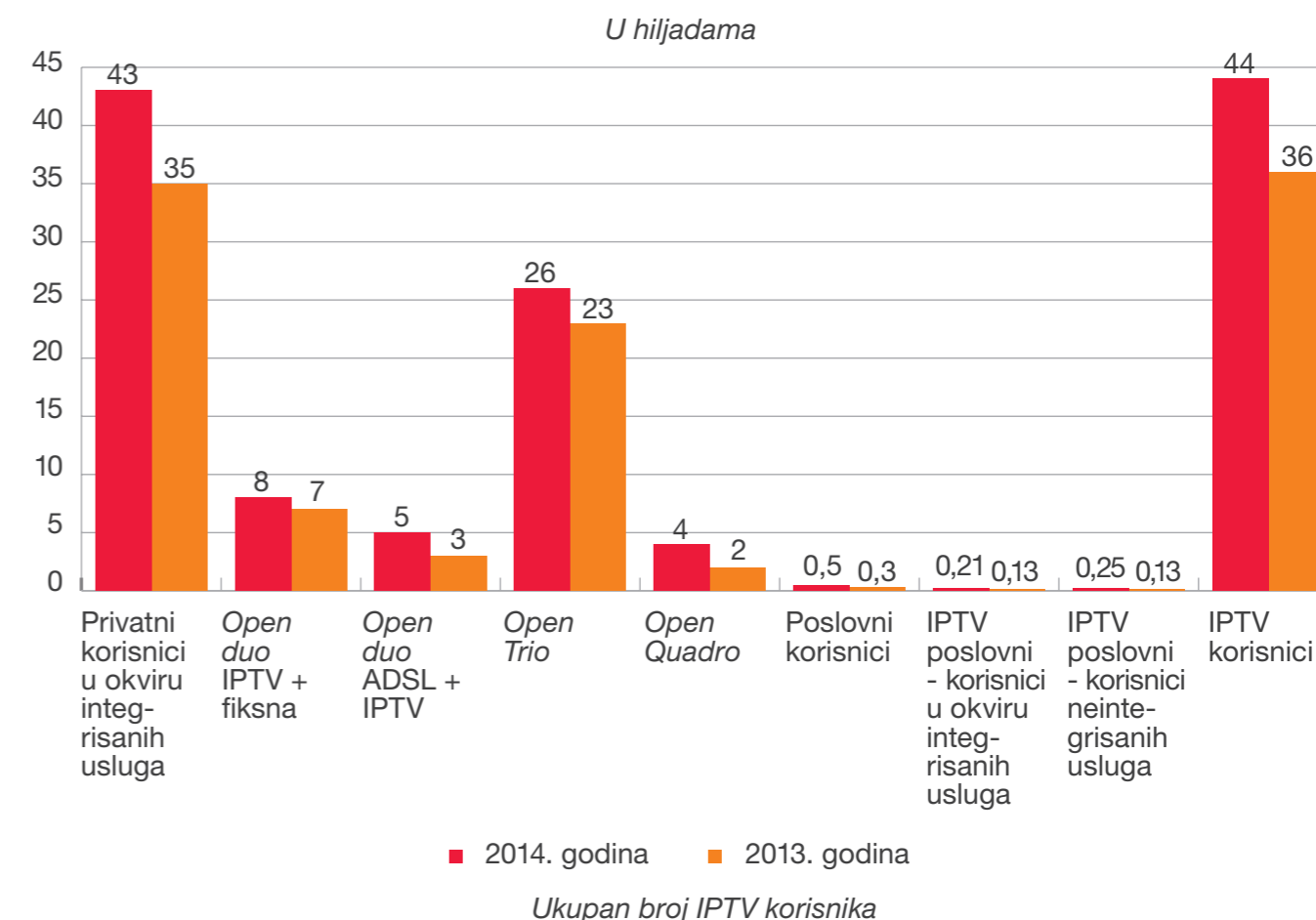
U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Privatni korisnici	67	18,6%	57
Poslovni korisnici	0,22	73,0%	0,13
Ukupno	67	18,8%	57

Ukupan broj korisnika integrisanih usluga

Ukupan broj IPTV korisnika (samostalnih i u okviru paketa integrisanih usluga), na dan 31.12.2014. godine iznosi 44 hiljade.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Privatni korisnici u okviru integrisanih usluga	43	23%	35
Open duo IPTV+fiksna	8	12%	7
Open duo ADSL+IPTV	5	64%	3
Open Trio	26	11%	23
Open Quadro	4	135%	2
Poslovni korisnici	0,5	78%	0,3
IPTV poslovni - korisnici u okviru integrisanih usluga	0,21	70%	0,13
IPTV poslovni - korisnici neintegrisanih usluga	0,25	86%	0,13
IPTV korisnici	44	23,1%	36

Ukupan broj IPTV korisnika

mtel

Ostvareno tržišno učešće na kraju decembra 2014. godine iznosi 28,14%, uz penetraciju od 163,43% na tržištu **mobilne telefonije** Crne Gore, prema definiciji Agencije za telekomunikacije.

Broj pretplatnika mobilne telefonije na kraju 2014. godine je veći za 6,3% u odnosu na 2013. godinu.

Broj korisnika mtel-a, na kraju 2014. godine, iznosio je 282 hiljade. Od toga, na *prepaid* korisnike se odnosi 67%, dok *postpaid* korisnici učestvuju sa 33% u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
<i>Prepaid</i>	189	-0,6%	190
<i>Postpaid</i>	93	23,8%	75
Ukupno	282	6,3%	265

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

Korisnici *biznet* usluga čine više od polovine ukupnog broja *postpaid* korisnika (55,5%). Korisnici *biznet* usluga imaju poseban značaj, pre svega, jer se radi o velikim kompanijama, stranim predstavništvima i prosperitetnim preduzećima, koji su ujedno i preporuka za dobru poslovnu saradnju. U okviru ovog segmenta, postoji izuzetno jaka konkurencija, s obzirom na to da je mtel treći operator i da je konkurencija na tržištu već osvojila najveći broj velikih korisnika.

Rast broja *biznet* korisnika, u 2014. godini, ostvaren je putem ponude čitave lepeze dodatnih usluga (*Autotrack*, *Observer*, *Internet pristup*, *GPRS paketi*, *Moj pogled*, *WEB SMS* itd.) kojima se veliki korisnici animiraju da pređu na mtel mrežu.

Wimax korisnici obuhvataju 3 kategorije korisnika: korisnike koji koriste samo usluge fiksne telefonije putem WiMax tehnologije, korisnike koji koriste samo usluge Interneta putem Wimax tehnologije, i kombinovane korisnike – one koji koriste usluge fiksne telefonije i Interneta putem Wimax tehnologije.

U hiljadama	2014.	Stopa rasta	2013.
Korisnici koji koriste samo usluge fiksne telefonije	0,48	14,8%	0,42
Korisnici koji koriste samo usluge interneta	4,8	-8,3%	5,3
Kombinovani korisnici (fiksna i internet)	1,5	-15,2%	1,7
Ukupno	6,8	-8,6%	7,4

Ukupan broj Wimax korisnika

Na kraju 2014. godine ukupan broj Wimax korisnika iznosio je 6,8 hiljada, što je u odnosu na 2013. godinu manje za 8,6%.

TELUS

Pored preduzeća Telekom Srbija i JP Pošta Srbija, kao najvećeg kupca na tržištu, Telus je naročito u periodu od 2010. godine počeo značajnije da se razvija na tržištu usluga održavanja higijene.

Usluge obezbeđenja se pretežno pružaju društvu Telekom Srbija i JP Pošta Srbija.

U postupcima javnih nabavki, dobijeni su poslovi, između ostalog, sa JP PTT saobraćaja Srbija, Agencijom za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore, GO Novi Beograd, GO Savski Venac, Drinsko-limske HE, Republičkim geodetskim zavodom, Elektrodistibucijama Šabac, Kraljevo, Valjevo, Lazarevac, Užice, Novi Pazar, Loznica i ekspoziturama Ministarstva Finansija - Uprave za Trezor i Poreske Uprave.

Takođe, na osnovu sprovedenih internih procedura nabavke korisnika usluga, zaključeni su ugovori sa: DDOR Novi Sad, Delta Generali osiguranje a.d.o., Banka Poštanska štedionica a.d., Findomestic banka a.d., Piraeus banka a.d., Alfa banka a.d., Oportunitiy banka a.d., ekspoziture Dunav Osiguranja a.d.o.

FiberNet

Dobijanjem upotrebne dozvole od nadležnih organa Republike Crne Gore i puštanjem optičkog

kabla u komercijalnu eksploataciju, FiberNet je sklopio sledeće ugovore:

- Ugovor sa mtel-om o zakupu kapaciteta 2,5 Gbot/s, na period od 3 godine,
- Ugovor sa mtel-om o zakupu jednog para optičkih vlakana na relacijama Podgorica-Sutomore/Sutomore-Bar, na period od 3 godine,
- Ugovor sa Telekom Srbija o zakupu kapaciteta STM, trajanje zakupa je 1 godina,
- Ugovor sa Telekom Srbija, o zakupu Gb Ethernet, trajanje zakupa je 1 godina.

Ugovor sa Telenorom Podgorica o neopozivom pravu korišćenja jednog para optičkih vlakana na relaciji Vrbnica-Bar po modelu IRU 15, na period trajanja prava korišćenja od 15 godina.

ZAPOSLENI

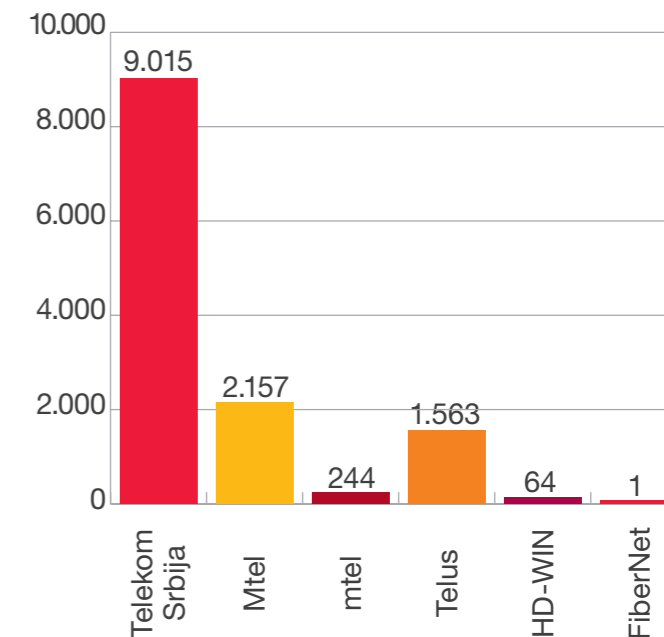
MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA

Zaposleni

Ukupan broj zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima iznosi 13.044, uzimajući u obzir i zaposlene kojima miruje radni odnos (21 na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica). Od navedenog broja, najveći procenat se odnosi na „Telekom Srbija“ a.d. Beograd (69,11%), 16,54% na „Mtel“ a.d. Banja Luka, 1,87% na Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica, 11,98% na „Telus“ a.d. Beograd, 0,49% na Društvo za telekomunikacije „HD-WIN“ d.o.o. Beograd, dok se 0,008% odnosi na povezano pravno lice „FiberNet“ d.o.o Podgorica.

Zbog prirode posla, 6 zaposlenih iz Telekoma Srbija a.d. upućeni su u povezana pravna lica i zbog toga su prikazani u Matičnom društvu i u povezanim pravnim licima.

Pored zaposlenih na određeno i neodređeno vreme u Matičnom društvu i povezanim pravnim

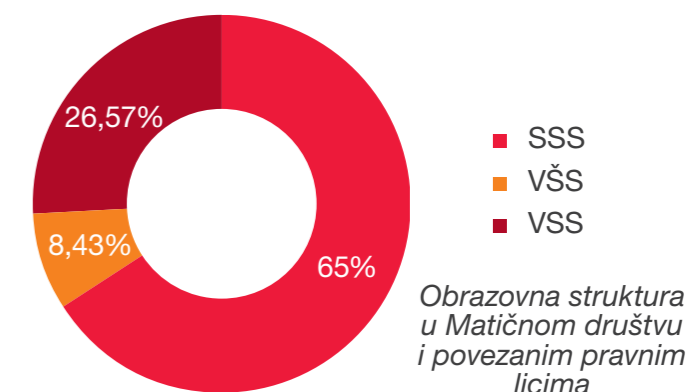

Ukupan broj zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima na dan 31.12.2014.

licima, na osnovu različitih ugovora o angažovanju van radnog odnosa (privremeni i povremeni poslovi, zastupanje i posredovanje) angažovano je ukupno 1.736 lica, od čega je najveći broj u Telekomu Srbija (51,04%), u Telusu 32,95%, 10,08% u Mtel-u, 5,76% u HD-WIN, 0,12% u mtel dok je 0,06% angažovano u FiberNet.

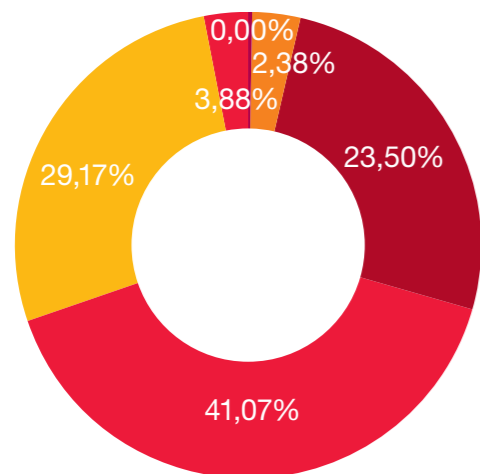
Posmatrajući obrazovnu strukturu zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima, uočava se najveće učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom (65%), zatim sa visokom stručnom spremom (26,57%) gde su u ukupan broj uključeni i specijalisti, magistri i doktori nauka.

Najmanje su zastupljeni zaposleni sa višom stručnom spremom (8,43%).

Obrazovna struktura u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima

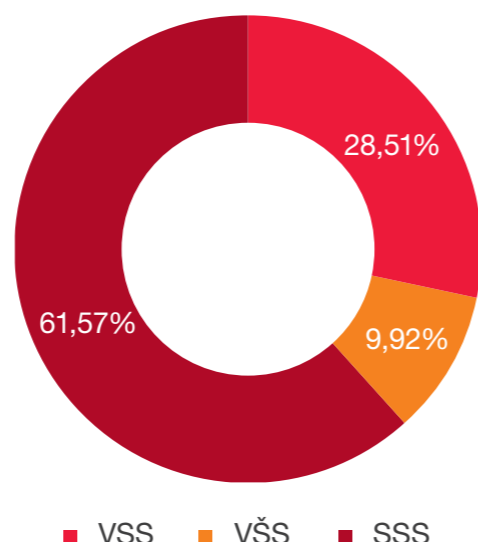
Što se tiče starosne strukture zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima, uočava se najveće učešće zaposlenih starosti između 40 i 49 godina (41,08%), zatim od 50 do 59 godina starosti (29,17%), od 30 do 39 godina (23,5%), sa 60 i više godina (3,88%), od 20 do 29 godina (2,38%), dok zaposlenih starosti do 20 godina nema.

do 20 godina	0,00%
od 20 do 29 godina	2,38%
od 30 do 39 godina	23,50%
od 40 do 49 godina	41,07%
od 50 do 59 godina	29,17%
60 i više godina	3,88%

Starosna struktura u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima

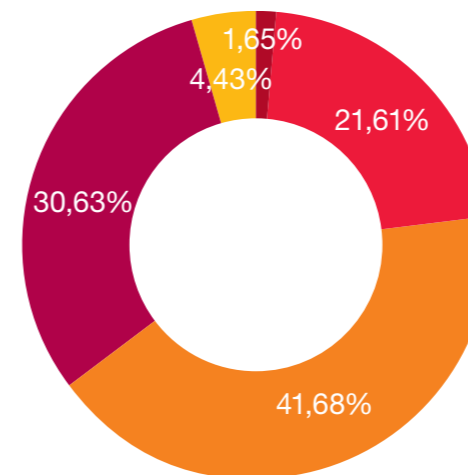
U Društvu ima ukupno 9.015 zaposlenih. Pored navedenog broja, na privremenim i povremenim poslovima na dan 31.12.2014. godine je angažovano 886 lica van radnog odnosa. Od navedenog broja, a zbog prirode posla, 4 zaposlenih je privremeno upućeno na rad u druga povezana pravna lica.

Struktura zaposlenih po stručnoj spremi

Posmatrajući obrazovnu strukturu zaposlenih na nivou Društva, primećuje se najveće učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom (61,57%), slede zaposleni sa visokom stručnom spremom (28,51%), dok je najmanje učešće zaposlenih sa višom stručnom spremom (9,92%).

Što se tiče starosne strukture zaposlenih, najveći procenat zaposlenih je starosne dobi od 40 do 49 godina (41,69%), slede zaposleni starosti između 50 i 59 godina (30,63%), od 30 do 39 godina starosti (21,61%), sa 60 godina i više (4,43%) i najmanje je učešće zaposlenih od 1,65% starosne dobi od 20 do 29 godina.

od 20 do 29 godina	1,65%
od 30 do 39 godina	21,61%
od 40 do 49 godina	41,68%
od 50 do 59 godina	30,63%
60 i više godina	4,43%

Starosna struktura zaposlenih

polaznika grupne nastave i 41 polaznika individualne nastave, koji su na usavršavanju proveli ukupno 1.053 dana, što iznosi 3,9 dana po polazniku.

Na obrazovne događaje u inostranstvu upućeno je ukupno 286 polaznika, od kojih je 177 pohađalo konferencije, kongrese i seminare, 61 je upućeno na obuke za rad sa opremom po osnovu zaključenih ugovora sa dobavljačima opreme i usluga, 32 je pohađalo forume, 10 stručne obuke i radionice i 6 sajmove. Polaznici su na putovanjima u inostranstvu proveli 1.490 dana, što iznosi 5,21 dana po korisniku.

Sa zaposlenima koji se upućuju na različite vrste obuka u zemlji i inostranstvu zaključuju se ugovori sa obavezom ostanka u Društvu na 14, odnosno 24 meseca, tako da broj polaznika kojima traje ugovorna obaveza na dan 31.12.2014. godine iznosi 1.004 (936 ugovora za obuke realizovane u zemlji i 68 ugovora za obuke u inostranstvu po osnovu ugovora sa dobavljačima koje su realizovane u inostranstvu). Od navedenog, u 2014. godini ukupno ima 656 korisnika aktivnih ugovora, od čega 597 u zemlji i 59 u inostranstvu.

Korisnici obuka po zaključenim ugovorima sa dobavljačima (sa i bez obavezivanja) u 2014. godini, njih 639 su na obukama u zemlji proveli 2.124 dana, što iznosi 3,32 dana po polazniku, dok su korisnici obuka po istom osnovu u inostranstvu, njih 61 proveli 286 dana, što iznosi 4,69 dana po polazniku. Korisnici obuka po zaključenim ugovorima sa dobavljačima su ukupno proveli 2.410 dana na obukama, što iznosi 3,44 dana po polazniku.

TELEKOM SRBIJA

Upravljanje i razvoj ljudskih resursa su u samom vrhu ciljeva i zadataka Telekoma Srbija. Briga o zaposlenima podrazumeva brigu o ukupnom zadovoljstvu zaposlenih, jačanju njihove motivacije i osećaja pripadnosti Društvu. Telekom Srbija uvek nastoji da za svoje zaposlene obezbedi bolju budućnost, adekvatne uslove rada, ravnopravni tretman zaposlenih, zaštitu na radu, zdravstvenu zaštitu i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

OBRAZOVANJE

Eksterne edukacije u zemlji i inostranstvu

U toku 2014. godine, na eksterne edukacije u zemlji i inostranstvu upućeno je ukupno 2.162 polaznika, koji su na edukacijama proveli ukupno 7.108 dana, što iznosi približno 3,29 dana po korisniku.

Eksterne edukacije u zemlji pohađalo je 967 korisnika, od čega je na referentne seminare upućeno 130 polaznika, na stručne obuke i seminare 274, obuke obavezne po zakonu 125, na obuke iz poslovnih veština 75, *teambuilding* 132 i edukacije rukovodilaca 231 polaznika. Polaznici su na edukacijama u zemlji proveli 2.441 dana, što iznosi 2,52 dana po polazniku.

Saglasno zaključenim ugovorima o pružanju nastave iz engleskog jezika sa eksternim školama – “Zadužbina Ilije M. Kolarca” za Beograd i “NS PRO” za Novi Sad, Niš i Kragujevac, u 2014. godini realizovana je nastava iz engleskog jezika za 229

Interne edukacije

U organizaciji Trening centra Direkcije za ljudske resurse, tokom 2014. godine, kroz programe interne edukacije prošlo je ukupno 969 polaznika, pri čemu je stručnim edukacijama prisustvovalo 618 polaznika, treninzima iz poslovnih veština 287 polaznika, dok je internom nastavom engleskog jezika obuhvaćeno 64 korisnika (39 - grupna nastava zaposlenih i 25 - individualna nastava sa direktorima sektora). *E-learning* obukama pristupilo je 52 zaposlena. Polaznici su na internim edukacijama proveli 3.077,54 dana, što iznosi 3,18 dana po polazniku (ne računajući

polaznike *e-learning* obuka usled nemogućnosti kvantifikacije na način koji podrazumeva prikaz po broju dana).

Ukupan broj korisnika internih i eksternih edukacija u zemlji i inostranstvu iznosi 3.131, koji su na edukacijama proveli ukupno 10.185,54 dana, što iznosi približno 3,25 dana po korisniku.

Školovanje

Sa zaposlenima koji se upućuju na dodatno školovanje zaključuju se ugovori kojim se regulišu međusobna prava i obaveze tokom trajanja studija i u periodu ugovornog obavezivanja, tako da broj aktivnih ugovora o školovanju na dan 31.12.2014. godine iznosi 44 (7 za strukovne studije I stepena, 6 za akademske studije I stepena, 9 master studija, 4 strukovnih studija II stepena, 10 MBA studija i 5 magistarskih, doktorskih i specijalističkih akademskih). Od navedenog, u 2014. godini odobreno je 20 novih školovanja, i to: 4 za strukovne studije I stepena, 6 za akademske studije I stepena, 3 za specijalističke strukovne studije, 2 master studije, 2 doktorske studije, 3 EMBA studije, zatim raskinuto je 3 ugovora i završeno je 27 odobrenih studija.

Licence, sertifikati, članarine

Društvo je u 2014. godini finansiralo različite vrste licenci, sertifikata, stručnih ispita i učlanjenja za ukupno 686 korisnika, i to: obnova članarine Inženjerskoj komori za licence odgovornog projektanta i odgovornog izvođača radova za 515 korisnika, sticanje novih licenci za 18 korisnika, stručni ispiti za 8 korisnika, sticanje CISCO i drugih stručnih sertifikata za 49 korisnika, pravosudni ispit za 1 zaposlenog, GIAC članarina za 3 zaposlena, PMI članarina za 37 zaposlenih, resertifikacija PMP sertifikata za 21 zaposlenog, članarina ICV udruženju *controllera* Srbije za 1 zaposlenog, članarina Udruženju internih revizora za 6 korisnika, članarina Savezu računovođa i revizora za 20 korisnika, članarina Komori ovlašćenih revizora za 1 zaposlenog i stručni ispit iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu ili procene rizika za 6 zaposlenih.

Stručne prakse

Tokom 2014. godine stručnu praksu u Društvu obavilo je 95 studenata i 426 učenika srednjih škola. Na osnovu potpisanog Sporazuma o saradnji sa Ministarstvom omladine i sporta, Društvo je omogućilo realizaciju projekta letnje prakse za 5 stipendista Fonda za mlade talente i organizovalo Radionicu za stipendiste Fonda za mlade talente. U cilju realizacije stručne prakse na regijama potpisan je Ugovor o saradnji sa Univerzitetom u Kragujevcu.

Procena radne uspešnosti zaposlenih za period 01.07.2013. - 30.06.2014.

Sproveden je godišnji postupak Procene radne uspešnosti za period 01.07.2013. do 30.06.2014. godine, na uzorku od ukupno 9.707 zaposlenih svih organizacionih celina Društva. Izuzetno, usled specifičnosti prethodne poslovne godine koju je obeležila implementacija nove organizacije Društva, postupak je sproveden sredinom 2014. godine, a u skladu sa novom Odlukom o usvajanju metodologije procene radne uspešnosti zaposlenih.

Procena razvojnih potencijala i planiranje razvoja rukovodilaca

U saradnji sa spoljnim konsultantom, pripremljen je i sproveden projekat Procene razvojnih potencijala 88 rukovodilaca sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima (direktora sektora i funkcija) i sačinjavanja individualnih planova razvoja procenjenih rukovodilaca svih nivoa menadžmenta. Pružena je usmena povratna informacija procenjenim rukovodiocima, sačinjeni izveštaji o procenama, katalog osnovnih i specifičnih (po poslovnim funkcijama) menadžerskih kompetencija, kao i individualni planovi razvoja za sve procenjene rukovodioce.

Regrutovanje i selekcija

Tokom 2014. godine u Društvu je angažovano 50 eksternih kandidata, od ukupno 321 kandidata koji su obuhvaćeni selekcionim postupkom (najveći

procenat angažovanja odnosi se na poslove sa visokom stopom fluktuacije – operaterski poslovi i poslovi prodaje).

Po osnovu internih oglasa realizovano je raspoređivanje 27 zaposlenih - na osnovu obavljenih internih selekcija sa 190 zaposlenih. Na osnovu analize se može zaključiti da je broj oglašanih radnih mesta u 2014. godini veći za 60% u odnosu na prethodnu godinu, dok je procenat realizovanih raspoređivanja 44,26%.

U saradnji sa Direkcijom za privatne korisnike, sproveden je pilot projekat sa ciljem sačinjavanja poželjnog skupa kompetencija za radno mesto Agenta prodaje. Kao rezultat istraživanja definisani su osnovni kriterijumi koji će predstavljati osnov za procenu eksternih kandidata prilikom postupka regrutovanja i selekcije za pomenute poslove.

Beneficije zaposlenih

Jubilarnе nagrade

Isplata jubilarnih nagrada vrši se zaposlenima i bivšim zaposlenima, koji u periodu od 02.06. prethodne godine do 01.06. tekuće godine navršavaju:

- 10 godina neprekidnog rada u Telekomu Srbija;
- 20 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 30 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 35 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije.

Osnov za isplatu jubilarnih nagrada predstavlja prosečno isplaćena bruto zarada u Društvu za mesec jun za zaposlene koji ostvaruju 20 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije, odnosno 1/2 prosečno isplaćene bruto zarade za 10 godina, 2 prosečno isplaćene bruto zarade za 30 godina i 3 prosečno isplaćene bruto zarade za 35 godina. U 2014. godini izvršena je isplata za 1.088 lica.

Program kolektivnog osiguranja

Svi zaposleni u Društvu su osigurani od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda), težih bolesti i hirurških intervencija na radu i van rada (24 časa), uz dodatno osiguranje zaposlenih, koji su raspoređeni na radna mesta sa povećanim rizikom. Program se sprovodi na osnovu ugovora/polisa osiguranja koje je Društvo za 2014. godinu zaključilo sa osiguravajućim društvima DDOR „Novi Sad“ a.d.o. od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i „Delta generali osiguranje“ a.d.o. za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija. U toku 2014. godine podnete su ukupno 302 prijave, od čega je od strane osiguravajućih društava pozitivno rešeno i izvršena isplata osiguranih suma za 186 prijava zaposlenih i članova uže porodice zaposlenih, dok je negativno rešeno 116 prijava.

Program dobrovoljnog penzijskog osiguranja

Svim zaposlenima u Društvu su obezbeđene redovne mesečne uplate na ime penzijskog doprinosa za dobrovoljno penzijsko osiguranje. Program je sproveden na osnovu ugovora o penzijskim planovima koje je Društvo, počev od 2007. godine, zaključilo sa akcionarskim društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima „Generali“ a.d. i „Dunav“ a.d.

Program dodele solidarne pomoći i drugih vrsta pomoći

U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele solidarne i drugih vrsta pomoći, Društvo je po svim osnovima za odobravanje prava u 2014. godini izvršilo isplatu ukupno 514 solidarnih pomoći zaposlenima i članovima uže porodice zaposlenih.

Program pomoći u rešavanju stambenih potreba zaposlenih

U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele stambenih zajmova zaposlenima u Društvu, zaključeno je oko 39 ugovora o stambenim zajmovima.

Specijalistički pregledi, zdravstvena rehabilitacija i rekreacija

U cilju prevencije i poboljšanja zdravstvenog stanja zaposlenih, Društvo je organizovalo specijalističke lekarske preglede za 1.817 zaposlenih, kao i zdravstvenu rehabilitaciju za 419 zaposlenih i rekreaciju za ukupno 111 zaposlenih.

Poklon za 8. mart

Povodom 8. Marta, Dana žena, u 2014. godini, u skladu sa internim aktima, Društvo je odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona za žene, zaposlene/angažovane van radnog odnosa.

Poklon za decu zaposlenih povodom Nove 2015. godine

Društvo je u 2014. godini odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona zaposlenima/licima, angažovanim van radnog odnosa, za kupovinu novogodišnjih paketića za decu, uzrasta do 10 godina, povodom Nove 2015. godine.

Sprovođenje politike harmonizacije odnosa sa zaposlenima

Svim zaposlenima u Društvu su na raspolaganju stručni timovi pravnika, psihologa i socijalnih radnika u vidu radno-pravnog i psihološkog savetovališta. U toku 2014. godine na internom sajtu objavljeni su tekstovi – kratke stručne teme i aktuelnosti iz domena radnog prava, i kontinuirano su se zaposlenima dostavljali odgovori na zahteve i pitanja putem e-mail-a i obavestavani su telefonskim putem u okviru „Radno-pravnog savetovališta“. U okviru psihološkog savetovališta, u toku 2014. godine, realizovano je 37 zahteva zaposlenih, dok su na internom portalu, u okviru rubrike „Psihološko savetovalište“, objavljena 24 teksta.

Sprovođenje politike internog informisanja zaposlenih

Sprovođenje politike internog informisanja zaposlenih predstavlja program stalnog, tačnog i blagovremenog informisanja zaposlenih putem intraneta i kompanijskog Newsletter-a. Intranet podrazumeva redovno i kontinuirano pripremanje, obrađivanje i objavljivanje informacija na internom sajtu „Moj Portal“. Informacije koje se plasiraju razvrstane su po kategorijama: *ad hoc* informacije - koje se tiču važnih obaveštenja iz oblasti ljudskih resursa (prava zaposlenih), obaveštenja o aktuelnim dešavanjima u kompaniji - koje se plasiraju svakodnevno i informacija koje se plasiraju dva puta mesečno (Aktuelne manifestacije iz oblasti kulture i sporta, telekomunikacija u zemlji i inostranstvu, rubrika Posetite Srbiju, Svet, Znameniti Srbi, Misli velikih ljudi, Iz ugla lektora, Psihološko savetovalište, Radno-pravno savetovalište, *Funny press clipping*, Testovi iz nemačkog i engleskog jezika, Anketa i Nove tehnologije). U 2014. godini registrovano je ukupno 2.155.069 poseta sajtu, izvršeno prosleđivanje kompanijskog Newsletter-a (ukupno 12 brojeva), sa najnovijim vestima iz povezanih pravnih lica, prezentacijom novih usluga i aktuelnih dešavanja u oblasti kulture i telekomunikacija i objavljeno je 10 službenih listova.

Mtel

Na dan 31. decembar 2014. godine, Mtel ima 2.157 radnika, što je u odnosu na kraj prethodne godine manje za 6 radnika. Od navedenog ukupnog broja zaposlenih, dvoje je od strane Matičnog društva, gde im miruje staž, upućeno na privremeni rad u Mtel.

Po kvalifikacionoj strukturi u Mtel-u najveće je učešće srednje stručne sprema sa 38,52% ili 830 radnika, dok visoka stručna sprema učestvuje sa 34,48% ili 743 radnika.

Po starosnoj strukturi najveće učešće u ukupnom broju zaposlenih ima starosna dob od 41-50 godina sa 37,17% učešća, kao i starosna dob od 31-40 godina sa 30,26% učešća.

Tokom 2014. godine u Mtel je primljeno 74 radnika u radni odnos, dok je sa radom prestalo ukupno 80 radnika, od čega 30 radnika sporazumom Društva i radnika uz isplatu otpremnine - stimulativna otpremnina.

U oblasti obrazovanja nastavljeno je sa razvijanjem kompetencija menadžmenta Društva, u skladu sa ranije realizovanim obukama i aktivnostima predviđenim Strateškim smernicama. Stavljajući fokus na važnost adekvatnog upravljanja zaposlenima, kao navažnijom vrednosti kompanije i u procesu implementacije novog sistema zarada, organizovane su obuke sa ciljem: podizanja svesti o važnosti kvalitetnog upravljanja ljudima u postizanju ciljeva organizacije i ostvarenju većeg zadovoljstva, motivisanosti i lojalnosti zaposlenih, razumevanja značaja funkcije upravljanja ljudi, osveščivanje značaja uloge procenjivača i važnosti usklađenosti najvažnijih aktivnosti sa strateškim ciljevima, kao i kvalitetnog određivanja ključnih indikatora uspeha (KPI). Razvijanjem ovih kompetenci Društvo pokazuje svoju doslednost u nameri da bude lider u okruženju, kada je u pitanju praćenje i implementiranje savremenih trendova pozitivne prakse u oblasti poslovanja.

Korisnička orjentisanost društva ogleda se i u konstantnom ulaganju napora da se unaprede veštine zaposlenih koji rade u direktnom kontaktu sa korisnicima. Imajući u vidu da je, u kompleksnim zahtevima današnjeg vremena korisnika moguće zadržati i sa njim razviti dugoročan odnos prvenstveno (a možda i jedino) kvalitetom pružene usluge, obuke su imale za cilj: naučiti kako razvijati usluživanje kao konkurentnu prednost, razumeti važnost imidža uspešnog prodavca i šta on podrazumeva, razumeti i prihvatiti važnost usaglašavanja potreba posla sa ličnim vrednostima, spoznaja ličnih karakteristika i mogućnosti maksimalnog korištenja vlastitih resursa, koje su strategije prodaje primenjive u odnosu na tip kupca i kako strukturalnim pristupom omogućiti efikasnu naplatu.

U novembru je pokrenut projekat: Dijagnostika organizacione kulture i definisanje korporativnih vrednosti, kao deo inicijative za unapređenje posvećenosti i motivacije zaposlenih. Definisane korporativne vrednosti po kojima svi zaposleni žive osnovni je preduslov za jedinstven tim i jasnu

poziciju svakog od zaposlenih u kompaniji.

I ove godine smo organizovali *team building* aktivnosti sa ciljem razvoja i unapređenja timskog rada kao i interne komunikacije, dominantno unutar projektnih timova.

Projekat uvođenja novog sistema zarada privodi se kraju i isti je odobren od strane Izvršnog odbora Društva, a njegova primena će početi od 01.01.2015. godine.

Podržavajući znanje ižeći da ga delimo i umnožavamo sa drugima, nastavljamo sa projektom m:stipendista i omogućavamo brojne prakse u Mtel-u.

mtel

Prilikom osnivanja Društva za telekomunikacije „mtel“ d.o.o., aprila 2007. godine, zasnivanje radnog odnosa je sprovedeno putem javnog oglašavanja preko Zavoda za zapošljavanje ili sporazumom o preuzimanju. Raspisano je 33 javna oglasa i zaključeno 39 sporazuma o preuzimanju, a ukupno je radni odnos zasnovalo 158 lica. Formirana je kadrovska baza podataka zaposlenih u Društvu i personalna dosijea. Pored navedenog sproveden je postupak prijave svih zaposlenih Fondovima za zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje i obezbeđena je kadrovska baza podataka kroz Navision aplikaciju. Izvršeno je kolektivno osiguranje zaposlenih.

Zaposleni koji su zasnovali radni odnos na poslovima koji podrazumevaju rad pod posebnim uslovimarađa, utvrđenih Pravilnikom o bezbednosti i zaštiti na radu, odradili su sistematske lekarske preglede za utvrđivanje posebne zdravstvene sposobnosti. Sproveden je i postupak učlanjenja u Uniju poslodavaca Crne Gore.

Pored navedenog, 2011. godine je potpisan Kolektivni ugovor između poslodavca i reprezentativne organizacije Sindikata.

Broj zaposlenih se konstantno menjao, da bi dostigao 244 zaposlena na kraju 2014. godine. Po kvalifikacionoj strukturi u mtel-u najveće je učešće visoke stručne sprema sa 46,31% ili 113

radnika, dok srednja stručna sprema učestvuje sa 45,49% ili 111 radnika.

Po starosnoj strukturi najveće učešće u ukupnom broju zaposlenih ima starosna dob od 30-39 godina sa 57,79% učešća odnosno 141 zaposlenih, kao i starosna dob od 40-49 godina sa 21,31% učešća ili 52 zaposlenih.

Društvo za telekomunikacije „mtel“ d.o.o. ima politiku zapošljavanja da osobama koje su angažovane na određeno vreme duže od jedne godine i pokazale su dobre rezultate, reguliše njihov radno-pravni status, tako što će zasnovati radni odnos na neodređeno vreme.

Pored navedenog, započet je i realizovan posao oko Manage services, kojim će od 01.02.2015. godine 34 zaposlenih iz Sektora tehnike i 2 iz Sektora za marketing, prodaju i brigu o korisnicima preći na rad u Ericsson.

Broj zaposlenih u mtel-u na dan 31.12.2014. godine je 244, a van radnog odnosa je angažovano dvoje lica.

TELUS

Politika Telusa prema zaposlenima uslovljena je, pre svega, tržišnim uslovima, ali pri tom potpuno posvećena poštovanju visokih standarda, postavljenih od strane osnivača.

Prava i obaveze zaposlenih regulisane su Kolektivnim ugovorom, od 23.7.2009. godine, čije važenje je produženo Sporazumom br 4426 od 29.6.2012. godine, kojima su zaposlenima garantovana veća prava od prava predviđenih zakonom (uvećanje za smenski i noćni rad, broj dana godišnjeg odmora, plaćeno odsustvo, veći procenat uvećanja zarade za minuli rad, otpremninu u slučaju proglašenja tehnološkim viškom i sl.).

Na kraju 2013. godine, Telus je imao 1.563 zaposlena i 919 lica angažovanih van radnog odnosa.

HD-WIN

I pored visoke tehničke i tehnološke opremljenosti same televizije i automatizovanog sistema za emitovanje, poseban akcenat u poslovanju stavlja se na sveukupnom zadovoljstvu zaposlenih, njihovog osećaja pripadnosti televiziji, motivaciji i usavršavanjem u poslu koji obavljaju. HD-WIN nastoji da obezbedi sigurne i adekvatne uslove za rad, zdravstvenu i ličnu zaštitu na radu, ravnopravnost svih zaposlenih, kao i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

Nakon pristupanja Telekomu Srbije Društvu za telekomunikacije HD-WIN, izvršena je reorganizacija i sistematizacija celokupnog proizvodnog procesa unutar firme i postavljeni standardi poslovanja. U proteklom periodu nije bilo otpuštanja zaposlenih, čak naprotiv, obzirom da se Društvo ranije oslanjalo uglavnom na angažovanje spoljnih saradnika (honorarni saradnici), na radnim mestima koja su u procesu rada prepoznata kao ključna za funkcionisanje jedne televizije, su zaključeni Ugovori o radu sa zaposlenima i time obezbedili kontinuitet i neophodnu dozu sigurnosti u poslovanju Društva.

HD-WIN Beograd na kraju 2014. godine broji 52 zaposlena i 85 honorarno zaposlenih (tehnika, komentatori i produkcija), a HD WIN Arenasport Zagreb broji 12 zaposlenih i 15 honoraraca.

Svi zaposleni u Društvu su osigurani od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i težih bolesti i hirurških intervencija na radu i van rada (24 sata). Ovaj program se sprovodi na osnovu Ugovora/polisa osiguranja sa Generali.

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

Naš zajednički cilj – promena nabolje!

Od svog nastanka Telekom Srbija i povezana pravna lica nastoje da budu odgovoran i pouzdan partner zajednice u kojoj posluju. Kada je društveno odgovorno poslovanje deo i glavne korporativne strategije, kada je cilj boljitak za celo društvo i pozitivne promene na svim nivoima, kako za naše zaposlene tako i za ostale građane, onda su smernice delovanja vrlo jasne: odgovoran pristup poslovanju, dobrobit naših zaposlenih i dugoročni projekti čiji je cilj angažovanje zajednice i dobrobit celokupnog društva.

Kao pouzdan korporativni akter, Telekom Srbija nastoji da sa svojim partnerima posluje strogo se držeći principa transparentnosti i poštovanja osnovnih etičkih načela, u cilju obostranog uspeha. Saradnja sa poslovnim partnerima dalje širi mrežu korisnika i pored sticanja profita, uz nastojanje Društva da sa njima podeli korporativne vrednosti koje su duboko ukorenjene u njegovo poslovanje. Pre svih, to su posvećenost cilju, inovativnost i entuzijazam u traženju rešenja.

Prisustvo na regionalnim tržištima na polju telekomunikacija pomaže u osnaživanju veza sa svim interesnim stranama u društvu. Kao kompanija koja ima Funkcionalnu strategiju društveno odgovornog poslovanja, Kodeks korporativnog upravljanja i Etički kodeks, pored zakonom propisanog objavljivanja finansijskih izveštaja, Društvo ima jasno postavljene smernice u cilju poboljšanja usvajanja „zelenih inicijativa“, zaštite potrošača, poštovanja antikorupcijskih principa i posvećenosti društvenim promenama. Telekom Srbija je i član Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija i Foruma za odgovorno poslovanje koji okupljaju kompanije sa izraženom strategijom u oblasti društvene odgovornosti.

Rezultati napora ovenčani su i nizom nagrada, posebno nagradom „Biznis Partner Plus 2014“, za najviši stepen društvene odgovornosti i brige o lokalnoj zajednici, kao i priznanjima „Best Biznis Partner 2014“ za najboljeg poslovnog partnera i „Dunavski cvet“ za doprinos razvoju telekomunikacija u regionu, koje Društvo stavlja u red najuspešnijih kompanija u svim aspektima.

Primenjujući standarde poslovanja priznate u celom svetu, **Mtel** je pokazao da ide rame uz rame sa najboljim svetskim kompanijama dobivši u Bostonu prestižnu nagradu „Hall of Fame“, za izuzetne rezultate u primeni strategije poslovanja po metodologiji Balanced Scorecard (BSC). Međunarodna regionalna nagrada „Najmenadžer“ i „Najkompanija“ 2014. godine, dodeljena je generalnom direktoru Goranu Vlaoviću i Mtel-u na tradicionalnoj manifestaciji koju organizuje Agencija za izbor najboljih menadžera Bosne i Hercegovine jugoistočne i srednje Evrope.

Pomoć kada je najteže

U maju 2014. čitav region u kom Društvo i povezana pravna lica posluju pogodile su velike poplave koje su prouzrokovale štetu kako na infrastrukturi, tako i na privatnoj i društvenoj imovini. Društvo se odmah angažovalo na uspostavljanju funkcionisanja prekinutog telekomunikacionog saobraćaja kako bi se omogućila komunikacija u kriznoj situaciji. Ekipe Društva su danonoćno bile na terenu i u stalnoj saradnji sa kriznim štabovima kako bi se što pre uspostavio telefonski saobraćaj u ugroženim područjima.

Neophodnost da se obezbedi komunikacija radi koordinacije spašavanja ljudi i odbrane ugroženih područja pokazala se kao primarni zadatak za naše zaposlene. Angažovani su pokretni agregati kako bi se omogućio rad baznih stanica Društva i, tamo gde je moguće, na te agregate povezivane su i bazne stanice druga dva mobilna operatora, kako bi sve tri mreže što bolje funkcionisale. Kriznim štabovima u Srbiji ustupljeni su satelitski telefoni i poklonjena je veća količina mobilnih punjača za telefone, SIM kartica i mobilnih aparata. Takođe su preusmereni i pozivi iz sve tri mreže ka broju 112 na brojeve Kriznog štaba. Pored toga, omogućeno je

besplatno korišćenje Interneta za društvene mreže „Facebook“ i „Twitter“ putem mobilnih telefona tokom trajanja vanredne situacije jer se pokazalo da komunikacija putem društvenih mreža može da doprinese brzom i adekvatnoj reakciji građana i nadležnih službi. Kancelariji za pomoć i obnovu poplavljenih područja donirano je 10 laptopova, a aktiviran je humanitarni SMS broj 1003 za prikupljanje sredstava za pomoć ugroženima, preko kojeg su do 31. decembra 2014. korisnici mt:s mreže donirali 79.724.500 dinara.

Kao prvu pomoć, Društvo je uplatilo pet miliona dinara na namenski račun Vlade Republike Srbije za pomoć ugroženom stanovništvu. Osim pojedinačnih donacija u novcu i namirnicama, zaposleni Društva su prikupili više od 16,7 miliona dinara koji su uplaćeni na namenski račun Vlade Srbije za pomoć područjima nastradalim u poplavama. U saradnji sa Ministarstvom zdravlja, otvoren je broj 0800-222-333 putem kojeg su se mogle dobiti instrukcije za postupanje u vanrednoj situaciji tokom i nakon poplava, zatim informacije u vezi sa čišćenjem, uputstva kako postupati sa hranom, pripremom hrane i ličnom higijenom, kao i instrukcije u vezi sa profesionalnom i medicinskom pomoći.

Kako bi pomoglo svojim korisnicima koji se suočavaju sa posledicama razornih poplava, Društvo je umanjilo iznose pretplate za telekomunikacione usluge koje pruža, a korisnici navedenih usluga u Obrenovcu, Krupnju i Jameni bili su oslobođeni plaćanja pretplate za mesec maj.

Mtel se takođe angažovao u pomoći poplavljenim područjima, prvo dodelivši finansijska sredstva Vladi Republike Srpske za najugroženije, a onda donacijom za kupovinu dušeka, posteljina i jastuka. Pored toga, aktiviran je humanitarni broj 1458 za prikupljanje pomoći za poplavljenima, a dodeljeni su i kratki brojevi za održavanje donatorskih večeri u cilju prikupljanja sredstava za iste namene. Mtel je izdvojio i sredstva za pomoć zaposlenima čija su domaćinstva oštećena u poplavama, a zaposleni su takođe prikupili sredstva za pomoć svojim kolegama. Mtel je bio i zlatni donator sredstava za ponovno pokretanje malih preduzeća pogođenih poplavama.

I kompanija **mtel** donirala je novčana sredstva za saniranje posledica teške situacije u kojoj

su se našli ugroženi poplavama na području Srbije i Bosne i Hercegovine. Takođe, otvorena je i donatorska linija 14543 za sve *mtel prepaid* i *postpaid* korisnike, za prikupljanje pomoći za poplavljenima.

„Kada voziš, parkiraj telefon!“

Kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“, koju je Društvo pokrenulo 2013, u saradnji sa partnerima, Upravom saobraćajne policije Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije i Srpskim komitetom za bezbednost saobraćaja, u 2014. nastavljena je nizom predavanja - u Beogradu, Kragujevcu, Požarevcu i Novom Sadu - o odgovornoj upotrebi mobilnog telefona tokom vožnje kako bi se đacima srednjih škola ukazalo koliko je opasno voziti i koristiti mobilni telefon na bilo koji način.

Kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“ naišla je na opštu podršku javnosti osvojivši niz nagrada: tri nagrade od Udruženja za tržišne komunikacije Srbije za najbolju neprofitnu kampanju, najbolji spot i najbolju digitalnu komunikaciju u kampanji, nagrada Taboo magazina „Snaga kreativnosti“ za najbolji CSR projekat, Noć reklamoždera – priznanje za najbolju neprofitnu kampanju i „World Tour“, dve nagrade „Društva Srbije za odnose s javnošću“ za najbolji PR u integrisanim komunikacijama i najbolju društveno odgovornu kampanju, nagradu „Moj izbor“ udruženja „Moja Srbija“ za najbolju CSR akciju koja je stigla i od časopisa „Auto Bild“ u istoj kategoriji. Da je kampanja prešla granice Srbije, govori i činjenica da se, na poziv Muzeja nauke i industrije u Parizu, TV spot koji nosi kampanju „Kada voziš, parkiraj telefon!“ našao na njihovoj izložbi čija je tema rizik.

Istraživanje javnog mnjenja, pokazalo je da je kampanja „Kada voziš, parkiraj telefon!“ ocenjena izuzetno pozitivno. Od celokupnog broja ispitanika, njih 70 odsto je upoznato sa kampanjom, a 40 odsto od tog broja je promenilo navike za volanom, bilo da je počelo da koristi *hands-free* uređaj ili da uopšte ne koristi mobilni telefon u vožnji.

Grad priča

Pokrenuvši projekt „Grad priča“, Društvo je pre svega nastojalo da inovativnom upotrebom

digitalnih medija utiče na šire prihvatanje modernih vidova komunikacije koji nude raznovrsne mogućnosti u različitim oblastima. Projektom je predviđeno razvijanje mobilnih aplikacija za veće gradove u Srbiji i prateće ambijentalne celine, kako bi se na moderan i jednostavan način predstavile njihove najznačajnije kulturno-istorijske znamenitosti. Razvijanje aplikacija podrazumevalo je uključivanje partnera u lokalnim zajednicama, pre svega turističkih organizacija koje prirodno teže da gradske znamenitosti predstavljaju na način koji je dostupniji današnjem gostu, posetiocu. Nakon Beograda i Novog Sada, i pratećih celina Avale i Petrovaradina, u 2014. razvijena je aplikacija „Niš priča“, dok je novosadski vodič obogaćen specijalnom rutom – „Sremski Karlovci“. Time je na mapu projekta „Grad priča“ pridodato novih 65 lokacija u ta dva grada.

Afirmaciju nacionalne turističke ponude društvo **mtel** nastavilo je kroz inoviranu aplikaciju „Montenegro Talking“, koja na jednostavan, brz, edukativan i zabavan način korisnike vodi do najznačajnijih turističkih lokacija Crne Gore i donosi potpuno novu percepciju ponude, njenih gradova, istorijskih i kulturnih znamenitosti. Aplikacija je prevedena na engleski i ruski jezik i posebno promovisana tokom letnje turističke sezone putem facebook foto konkursa.

Zdravlje kao najveće bogatstvo

Strategija Društva jeste pružanje pomoći zdravstvenim ustanovama u nastojanju da korist od korporativne filantropije oseti što više građana. Tako su 2014. nabavljena 4 operaciona stola za Klinikum za kardiohirurgiju i transplantologiju u Nišu, a niškom Kliničkom centru donirana su i sredstva za kompjuterski sistem koji unapređuje rad sa pacijentima Klinike za dečije interne bolesti. Finansijsku podršku Društva u 2014. godini dobili su i Specijalna bolnica „Sveti Vračevi“ iz Novog Kneževca, Opšta bolnica Pančevo, Opšta bolnica Valjevo, Zdravstveni centar Vranje, gde je obnovljeno porodilište i Opšta Bolnica Leskovac, koja je nabavila novi bronhoskop i potrebnu opremu za EKG. Društvo je prethodno obezbedilo i besplatan IPTV u prostorijama javne namene za Klinički centar Srbije, Kliničko-bolnički centar „Zvezdara“, Univerzitetsku dečiju kliniku „Tiršova“,

Institut za zdravstvenu zaštitu majke i deteta „dr Vukan Čupić“ i Specijalnu bolnicu za cerebralnu paralizu i razvojnu neurologiju „Sokobanjska“ i na taj način omogućilo kvalitetniji i sadržajniji boravak pacijenata na putu ka izlečenju.

Mtel je u toku 2014. godine takođe izdvojio sredstva za podršku zdravstvu i to donacijom Domu zdravlja Srbac za nabavku biohemijskog analizatora za hormonske pretrage, kupovinom novog agregata i sredstvima za sanaciju prostorija zgrade hirurgije u Univerzitetskoj bolnici Klinički centar Banjaluka. Dodeljeni su i nikoljdanski paketići za mališane koji borave u Zavodu za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović“, za šticienike Doma za decu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“ u Banjaluci, kao i za decu u predškolskoj ustanovi „Sveta Evgenija, carica Milica“ u Trebinju. Pomogavši obeležavanje Međunarodnog dana osoba sa Daunovim sindromom Mtel je pružio ruku prijateljstva Dečjem edukativnom centru „Svjetlice“ Banja Luka.

Humanitarne organizacije zaposlenih

U okviru Društva postoji humanitarno udruženje „Od srca“ koje okuplja dobrovoljne davaoce krvi među zaposlenima i penzionerima Telekoma Srbija. Kako je udruženje raslo po broju članova, širio se i njegov opus delovanja: pored omasovljavanja dobrovoljnog davalaštva krvi, ovo udruženje promovise donorstvo organa, zaštitu životne sredine, pomoć deci bez roditelja i osobama sa invaliditetom, kao i zalaganje za promene navika u pogledu čuvanja i korišćenja prirodnih resursa.

Povodom dana Telekoma Srbija, 1. juna, Udruženje „Od srca“ tradicionalno je organizovalo akciju dobrovoljnog davanja krvi pod nazivom „1.000 davalaca“ širom Srbije u kojima je prikupljeno više od 1.300 jedinica krvi. Članovi ovog društva su se angažovali i u pomoći ljudima ugroženim poplavama. Dostavljene su veće količine flaširane vode i hrane na području opština Obrenovac i Užice, a predstavnici Udruženja dopremili su vodu i dečjem vrtiću „Poletarac“, kao i svojim kolegama u Užicu, u želji da daju svoj doprinos u teškim vremenima.

U društvu **Mtel** takođe deluje Aktiv dobrovoljnih

davalaca krvi, korporativno udruženje koje promovira humanost na ličnom primeru i koje kompanija Mtel podržava i nastoji da pomogne u njegovom radu.

Komunikacija bez granica

U nastojanju da svim svojim korisnicima omogući jednak pristup uslugama kompanije, Društvo je tokom 2014. nastavilo projekat obuke na znakovnom jeziku za zaposlene u poslovnicama, započeo u 2013. Završetak obuke u Nišu ujedno predstavlja i završetak celokupnog projekta u kom je učestvovalo ukupno 85 zaposlenih u poslovnicama širom Srbije.

Društvo je odlučilo da škole koje pohađaju deca sa oštećenim sluhom obraduje interaktivnim tablama i opremom koja je potrebna za izvođenje nastave na taj način, što osobama sa oštećenim sluhom omogućava lakše usvajanje znanja.

Projekat obuke na znakovnom jeziku za zaposlene u poslovnicama pokrenut je u saradnji sa Udruženjem tumača za lica oštećenog sluha Srbije (UTLOSS). Osobe sa oštećenim sluhom, kojih u Srbiji ima više od 50.000 i koje u svakodnevnoj komunikaciji koriste znakovni jezik, moći će samostalno i bez posrednika da dođu do potrebnih informacija u svim posećenijim poslovnicama Društva u zemlji.

Nadovezujući se na projekat u Srbiji, Mtel je na prodajnim mestima u deset gradova BiH omogućio da osobe sa oštećenim sluhom bez pomoći trećih lica mogu da dobiju sve informacije koje su im potrebne o uslugama, komunicirajući na znakovnom jeziku.

Budući da je moto kompanije „Mtel – imate prijatelje“, u 2014. godini je prijateljstvu posvećen jedan celi mesec. Tako je avgust postao „Mesec prijateljstva“ u kome su pozvani svi korisnici da prijave najveću želju svog prijatelja koju ne mogu sami da ispune, a znaju da bi mu ulepšala život. U tom mesecu ispunjeno je 13 najlepših želja.

Stipendisti na stručnoj praksi

Stručnom radionicom na temu delatnosti i usluga Telekoma Srbija obeležen je početak stručne prakse u Društvu za stipendiste Fonda za mlade talente.

Tokom leta, stručnu praksu obavilo je 6 stipendista Fonda, od kojih je dvoje radno angažovano u Društvu. Ovaj projekat je rezultat Sporazuma o saradnji koji je Društvo potpisalo sa Ministarstvom omladine i sporta Republike Srbije u julu 2013. godine. Zahvaljujući Sporazumu, po deset odabranih studenata Fonda za mlade talente će u naredne četiri godine imati priliku da u Društvu obavlja praksu u trajanju od dva meseca pod stručnim nadzorom mentora.

U 2014. godini, Mtel je otvorio konkurs za petu generaciju „m:stipendista“. Stipendisti Društva su najbolji studenti fakulteta elektrotehnike i informacionih tehnologija sa šest fakulteta u BiH, a i ove godine, kao i prethodne četiri generacije, 25 novih stipendista ima priliku da pored primanja mesečnog iznosa stipendije provede mesec dana na stručnoj praksi u Društvu.

mt:s Android™ konkurs

U junu 2014. godine pokrenut je četvrti mt:s Android konkurs za izradu aplikacija za mobilne uređaje namenjen učenicima specijalizovanih odeljenja u gimnazijama koje rade prema programu za matematičke gimnazije. Pored Matematičke gimnazije u Beogradu i Gimnazije „Jovan Jovanović Zmaj“ u Novom Sadu, čiji su učenici do sada imali iskustva sa konkursom, ove godine konkurs je proširen na Prvu kragujevačku gimnaziju, Gimnaziju „Bolyai“ u Senti i Valjevsku gimnaziju. Tokom septembra u ovim školama održane su prezentacije konkursa, a u decembru su pred žirijem Telekoma Srbija bili gotovi radovi.

Za porednički tim predviđena je poseta Svetskom kongresu mobilne telefonije u Barseloni, dok drugu i treću nagradu predstavljaju tablet računari i pametni mobilni telefoni. Takođe, Telekom Srbija obezbeđuje postavljanje svih funkcionalnih aplikacija na Google-ovo tržište aplikacija za mobilne uređaje, Google Play.

U okviru četvrtog m:ts Android konkursa, uz postojeće nagrade, ustanovljena je i dodatna kategorija i nagrada za pokazanu inovativnost, pod nazivom „Snaga inovacije - Igor Osmokrović“, posvećena preminulom kolegi koji je dao veliki doprinos razvoju ovog konkursa.

Mtel je u toku 2014. uspešno realizovao projekat „App builder liga“, takmičenje u izradi aplikacija za mobilne uređaje, koje je za cilj imalo da afirmiše i nagradi jedinstvene i nove ideje, kao i da proširi bazu korisnih aplikacija za sve korisnike telefona nove generacije u BiH.

Podrška mladim talentima i obrazovanju

Na putu do novih saznanja tradicionalno podržavaju se mladi matematičari, fizičari, informatičari – učesnici brojnih međunarodnih takmičenja u više naučnih disciplina. Dugogodišnja saradnja sa Matematičkom gimnazijom u Beogradu nastavljena je i u školskoj 2014/2015. godini. I ovoga puta omogućen je odlazak đaka na Međunarodno takmičenje „Arhimed“ u Bukureštu, Matematički višeboj u Moskvi, Međunarodno takmičenje iz matematike, fizike i informatike u Kazahstanu i Ojlerovu matematičku olimpijadu u Sankt Peterburgu, odakle se vraćaju sa zavidnim rezultatima. Učenici matematičke gimnazije „Svetozar Marković“ iz Niša, uz podršku Društva otputovali su na Međunarodni matematički turnir gradova. Podrška Društva nije izostala ni kada je reč o organizaciji Matematičkog i informatičkog kampa u Šapcu, kao i Matematičkog kampa u Tulbi kod Požarevca, koji pohađaju i talentovana deca zaposlenih.

Društvo je u 2014. nastavilo učešće u projektu „Poslovni izazov“, u organizaciji NVO Dostignuća mladih Srbije, podrškom takmičenja „Poslovni izazov zapadnog Balkana“ koji je održan u Sarajevu i realizovan u saradnji sa kolegama iz Mtel-a. Saradnja sa Dostignućima mladih donela je Društvu i „Virtus nagradu“ u kategoriji za dugoročno partnerstvo poslovnog i neprofitnog sektora za 2013. godinu.

Zahvaljujući donaciji dobijenoj od Društva i pokrenutom Konkursu za idejno arhitektonsko rešenje enterijera biblioteke, na kome je tim studenata odneo pobjedu, u potpunosti je

preuređena biblioteka Instituta za molekularnu genetiku i genetičko inženjerstvo Univerziteta u Beogradu i pretvorena u savremenu multimedijalnu čitaonicu, namenjenu zaposlenima i studentima.

Već nekoliko godina unazad Društvo ostvaruje uspešnu saradnju sa studentskim organizacijama ESTIEM i AIESEC preko lokalnih kancelarija ovih udruženja u Beogradu. Saradnja se realizuje tokom planiranih godišnjih manifestacija ovih studentskih organizacija, „Case Study Show“, „Akademija modernog menadžmenta“ i „Open IT“ u kojima volonterski učestvuju zaposleni Društva koji tokom predavanja nastoje da studentima prenesu znanja i iskustva iz poslovnog okruženja.

Mtel je uvek prisutan tamo gde treba podržati znanje, pa je, poklonivši vrednu opremu za računarski centar, nastavio tradicionalnu saradnju sa Elektrotehničkim fakultetom u Banjaluci. Projektom pod sloganom „Svakoj školi treba njeno parče web-a“ omogućeno je učenicima svih osnovnih škola u BiH da besplatno kreiraju i pokrenu zvanični školski sajt. Mtel je pružio podršku i manifestaciji „Dani matematike“, posvećenoj jednoj od najstarijih prirodnih nauka i njenom odnosu prema drugim srodnim naukama.

mtel aktivno doprinosi kvalitetnijem obrazovanju u Crnoj Gori kroz mnogobrojne akcije i saradnju sa osnovnim i srednjim školama i visokoškolskim ustanovama. Najbolji maturanti svih crnogorskih gimnazija, ukupno 143, nagrađeni su modemom sa neograđenim Internetom u trajanju od godinu dana, dok su 53 lučonoše nikšičke gimnazije dobile telefon na poklon. U 2014. godini mtel je nastavio podršku projektu „Fabrika znanja“, koji se održava u okviru „Otvorenih dana nauke“ i predstavlja centralni događaj manifestacije koju već tradicionalno organizuje Ministarstvo nauke Crne Gore.

Nasleđe Mihajla Pupina i Nikole Tesle

Telekom Srbija se još u 2013. godini među prvima priključio obeležavanju 160 godina od rođenja Mihajla Ivdorskog Pupina, brilijantnog naučnika i velikog patriote, kao i 90 godina od kada je za svoju autobiografiju „Sa pašnjaka do

naučenjaka“ dobio Pulicerovu nagradu.

Obeležavanje jubileja počeli smo predstavljanjem Virtuelnog muzeja Mihajla Pupina i virtuelnom 3D prezentacijom njegovog zavičajnog kompleksa u Ildvoru. Na ovaj način, zajedno sa Obrazovno istraživačkim društvom „Mihajlo Pupin“ uspeći smo da približimo bogato nasleđe čuvenog naučnika celokupnoj domaćoj i svetskoj javnosti.

Društvo je nagradilo i najbolje radove na literarnom konkursu koji je u saradnji sa Obrazovno istraživačkim društvom „Mihajlo Pupin“ i Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja pokrenut u osnovnim i srednjim školama u Srbiji. Svi radovi naći će se i u stalnoj postavci Virtuelnog muzeja Mihajla Pupina na sajtu www.mihajlopupin.rs.

U želji da doprinese očuvanju sećanja na još jednog velikog naučnika, Društvo je podržalo manifestaciju „Nikola Tesla Secret Connection Summit“, koja je organizovana povodom godišnjice rođenja Nikole Tesle. Ovaj događaj, koji je okupio veliki broj uglednih svetskih predavača, kao i talentovane studente iz zemlje i inostranstva, bavio se temama koje osvetljavaju Teslin doprinos napretku moderne civilizacije u oblastima komunikacija, telekomunikacija, energetike, inovacija, kulture, umetnosti i filozofije stvaralaštva, ali i razvoju ekološke svesti i odgovornosti, kao sastavnog dela industrijskog razvoja globalnog društva.

Podrška projektima u oblasti kulture

Telekom Srbija strateški podržava projekte iz kulture i umetnosti polazeći od činjenice da je široka institucionalna i kontinuirana podrška neophodna za vrhunske domete u tim oblastima. Društvo već godinama uspešno saraduje sa Kolarčevom zadužbinom, ustanovom kulture od nacionalnog značaja, na programu „Velikani muzičke scene“ u okviru kog su predstavljeni najznačajniji izvođači umetničke muzike iz celog sveta. U 2014. saradnja je proširena i zajedničkim projektom „Od mališana do velikana“. U okviru ove saradnje uspešno je realizovan program muzičkih radionica za decu od pet do dvanaest godina, pod nazivom „Kako se pravi muzika – Kuc, kuc Kolarac“. U radionici su učestvovala deca privremeno smeštena u obrenovačkoj kasarni, učenici Osnovne škole

„Vuk Karadžić“ iz Beograda, deca iz Doma za decu i omladinu „Dragutin Filipović Jusa“, deca zaposlenih u Telekomu Srbija, mališani iz Lazarevca, ali i ostali predškolci i osnovci koji su imali priliku da uz pomoć građevinskog alata stvaraju tonove koji kasnije prerastaju u muzičko delo i pravi mali koncert.

U projektu pod nazivom „Od mališana do velikana“, tokom jeseni raspisan je konkurs za izradu naučnih radova i organizovana serija predavanja za mlade srednjoškolce i akademce.

Društvo tradicionalno podržava kulturnu manifestaciju „Nušićevi dani“ u Smederevu, a protekle godine među prvima uključili smo se u projekat renoviranja dečijeg pozorišta „Boško Buha“, obezbeđivši sredstva za nabavku novih stolica u Velikoj sali. Takođe je podržana izložba „Skriveno blago Doma Jevrema Grujića“ koja prikazuje restauriranu umetničku zbirku legata ovog velikana.

Uz podršku tradicionalnim vrednostima trudimo se da pratimo i moderne tokove. Neki od projekata koje smo podržali su i „Beogradska internacionalna nedelja arhitekture - BINA 2014“, Dečiji oktobarski salon, „OkO Srbije“, izložba posvećenu Olgi Jevrić u Muzeju savremene umetnosti u Novom Sadu i izložba „American Pop Art“ u okviru koje je publika bila u prilici da pogleda kolekciju grafika najčuvenijih američkih predstavnika pop arta.

Telekom Srbija omogućio je i odlazak Beogradske filharmonije na veliku turneju po Americi. Ovo gostovanje je osvedočeno i izložbom „Beogradska filharmonija: Američka priča“ u novoj zgradi Jugoslovenske kinoteke.

Mtel takođe ulaže u razvoj kulture saradujući sa nacionalnim institucijama na najvišem nivou. Tako je jedna od najstarijih ustanova i glavnih turističkih destinacija Banjaluke - Muzej Republike Srpske, u 2014. godini dobio prijateljsku podršku Mtel-a jer je omogućeno svim zainteresovanim da je besplatno posete. Mtel takođe tradicionalno podržava kulturne manifestacije kao što su „Dani Vlade S. Miloševića“, teatar fest „Petar Kočić“, kao i ustanove od nacionalnog značaja: Narodno pozorište Republike Srpske, Muzej pozorišnih lutaka, Dečje pozorište Republike Srpske u Banjaluci, kao i Muzej Kozare u Prijedoru gde je otvorena izložba u okviru regionalnog projekta „Rudnici kulture – od industrijske do umjetničke

revolucije“. U 2014. godini Mtel je podržao i dodelu novinarske nagrade „Srđan Aleksić“, za profesionalno izveštavanje o marginalizovanim grupama u BiH.

Kao prijatelj „Đurđevdanskog festivala“, na kome učestvuju mališani iz BiH, Srbije, Hrvatske, Mađarske, Bugarske, Rusije i Italije, Mtel je ovom prilikom pozvao najkreativnije posetioce Facebook stranice festivala da postave kratki video u kojem mališani pevaju ili plešu, a najinteresantniji video je nagrađen telefonom.

I društvo **mtel** sledi strategiju ulaganja u kulturu. Ovo Društvo obeležilo je svoj sedmi rođendan donacijom muzičkih instrumenata orkestru Saveza slijepih Crne Gore koji je na Dan osoba sa invaliditetom održao koncert. Pored kulture, mtel podržava institucije od značaja za kulturnu baštinu kao što je Matica srpska koja realizuje brojne kulturne i naučne projekte.

U zdravom telu zdrav duh

Saradnjom Telekoma Srbija sa pravoslavnim sportskim društvom „Sveta Srbija“ ostvareni su uspešni rezultati u razvoju dece u raznim sportskim disciplinama. „Sveta Srbija“ trenutno okuplja tri stotine mališana i ima timove za košarku, fudbal, odbojku i planinarenje. Njeni osnivači žele da besplatnim mentorskim radom i uticajem na telesni i duhovni razvoj dece stvore jaku alternativu sve većim izazovima sa kojima se suočavaju deca modernog doba.

Sa ciljem da kod mladih razvije osećanje *fair play*-a, sportskog duha i timskog rada, Društvo je u sklopu promocije društvene mreže „Teren“ organizovalo sportske dane u Beogradu, Kraljevu i Nišu na kojima su mladi imali mogućnost da se tokom čitavog dana bave najrazličitijim sportskim aktivnostima. Takođe, posete Kraljevu i Nišu zaposleni u Društvu iskoristili su i da daju dodatni doprinos razvoju rekreativnog i amaterskog sporta – obnovom fiskulturne sale OŠ „IV kraljevački bataljon“ u Kraljevu i nabavkom sportskih rekvizita za specijalnu školu „14. oktobar“ u Nišu, stvorice se uslovi za kvalitetnije bavljenje sportom mališanima među kojima se možda kriju novi šampioni.

Gradeći atmosferu afirmisanja pozitivnih vrednosti u toku 2014. godine **Mtel** je podržao mnoge sportske aktivnosti i događaje u BiH, među kojima

i Evropsko prvenstvo za juniore u kajaku i kanuu na divljim vodama „Banjaluka-Vrbas 2014“.

Zaštita životne sredine

Strategija društveno odgovornog poslovanja je relevantan deo korporativne strategije Društva, u cilju uspostavljanja ravnoteže između ostvarivanja ekonomskih interesa, društvenog razvoja, zaštite životne sredine i očuvanja prirodnih resursa. Smatramo da je zadatak svih, a posebno velikih korporacija, ne samo da daju svoj doprinos društvu, već i da odgovorno, savesno i pametno koriste resurse, ulažu u održivi razvoj i na taj način vrate svoj dug društvu i zajednici. U skladu sa tim, Telekom Srbija, kao *aktivni i odgovorni član društva*, poštuje zakon i etičke principe opšte prihvaćene u vođenju poslovanja i odbacuje i osuđuje sredstva nelegalnog i nepriličnog ponašanja da bi se postigli poslovni ciljevi, koje ostvaruje isključivo kvalitetom svojih proizvoda i usluga. Društvo obezbeđuje da tržište, dobavljači i *javnost budu informisani* o delovanju Preduzeća *poštujući fer konkurenciju*, jer veruje da je to u njegovom sopstvenom interesu i u interesu njegovih korisnika i vlasnika kapitala.

Društvo preduzima *mere za zaštitu životne sredine usvajajući* ekološki orijentisane tehnologije i metode sa ciljem da se smanji negativan uticaj na životnu okolinu. Tokom obavljanja delatnosti vodi računa o aspektima zaštite životne sredine, kao što su racionalna potrošnja energije, prevencija nastajanja otpadnog materijala, pravilno odlaganje otpadnog materijala i njegova reciklaža. Preduzeće investiranjem i ugradnjom najsavremenije telekomunikacione tehnologije doprinosi primeni čistih tehnologija i tehnologija koje troše manje električne energije u odnosu na uređaje koji su korišćeni proteklih decenija. Društvo ulaže u projektovan urbani i ruralni razvoj, učestvuje u izgradnji zdravstvenih odeljenja, uslužnih kapaciteta i drugih vidova infrastrukture i radi na održivom razvoju kako bi se poboljšao kvalitet života građana i povećao broj korisnika donacija.

Društvo generiše razne vrste otpada koji se uredno uklanja prema zakonskim propisima. Društvo ima zaključene ugovore za otkup opasnog i neopasnog otpada sa preduzećima ovlašćenim za takvu vrstu delatnosti. Tokom 2014. godine predato je 240 t otpada, od toga 80 t opasnog i 160 t neopasnog otpada. Radioaktivni otpad redovno se predaje JP Nuklearni objekti Srbije koji jedino ima odobrenje

za preuzimanje ove vrste otpada. U 2014. godini predato je na trajno skladištenje 246 radioaktivnih jonizacionih detektora dima.

Buka koja se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od čilera klima. U toku 2014. godine nije bilo prekoračenja dozvoljenog nivoa buke.

Emisija zagađujućih materija u vazduh (dimni gasovi kao produkti sagorevanja u kotlarnicama) redovno se meri i nema prekoračenja dozvoljenih vrednosti.

Elektromagnetno zračenje koje se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od radiobaznih stanica mobilne telefonije. Pre instaliranja bazne stanice, radi se Studija procene uticaja na životnu sredinu u kojoj su navedeni svi tehnički podaci i mere zaštite za tu baznu stanicu. Po odobrenju Studije o proceni uticaja na životnu sredinu, bazna stanica se pušta u rad. Prema Zakonu o zaštiti od nejonizujućeg zračenja, merenja nivoa elektromagnetnog zračenja radio baznih stanica vrše se svake dve godine. Do sada nije bilo prekoračenja dozvoljenog nivoa zračenja. U toku 2014. godine izvršeno je merenje nivoa nejonizujućeg zračenja na 750 baznih stanica, od toga je 23 bazne stanice proglašeno za izvore zračenja od posebnog interesa (u zavisnosti od lokacije na kojoj se nalaze) i za njih je propisano merenje na svake 2 godine.

Isporučeno je 200 kutija za odlaganje otpadnog kancelarijskog papira i u toku je akcija postavljanja kutija u zgradama u kojima se nalazi kancelarijski prostor. Tako će se prikupljati otpadni papir i on neće „završavati“ u komunalnom otpadu.

Na planu zaštite životne sredine i ljudi u **Mtel**-u u 2014. godini najviše pažnje posvećeno je radu baznih stanica i elektromagnetnom zračenju i registraciji Društva u Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH.

U 2014. godini, Društvo je registrovano u Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH. U skladu sa obavezama Društva prema Fondu, potpisan je ugovor o prenosu obaveza upravljanja i zbrinjavanja otpadnom električnom i elektronskom opremom sa firmom koja otpad od električnih i elektronskih proizvoda koji se plasira na tržište Federacije BiH putem naših prodajnih mesta ili na drugi način, prikuplja i reciklira.

U toku godine organizovane su i javne rasprave

na kojima su građanima prezentovani podaci i zakonski propisi o zračenju baznih stanica, odnosno da je građenje ovih objekata u skladu sa normama propisanim Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja.

U cilju zaštite životne sredine, Mtel takođe kontinuirano sprovodi internu i eksternu kampanju za uštedu papira, odnosno korišćenje elektronskih računa umesto papirnih.

Ekološke projekte u Crnoj Gori **mtel** podržava u skladu sa strategijom društveno odgovornog poslovanja. Podržan je projekat „Let's Do It Montenegro“. Ovo je primer projekta kojim privredni sektor pružajući podršku NVO sektoru, čini napor da se javnosti skrene pažnja na značaj očuvanja životne sredine. Glavni cilj je bio da se očisti priobalni deo Crne Gore, kao i delovi mora uz obalu, ali i da se celoj javnosti skrene pažnja na količinu zagađenja tog dela zemlje. Još veći cilj je svakako bio da se podigne svest javnosti o značaju očuvanja ovog prostora. Volonteri su 10. maja uklanjali otpad sa plaža u Ulcinju, Baru, Budvi, Tivtu, Kotoru i Herceg Novom. Društvo **mtel** je finansijskom podrškom obezbedila sredstva za autobuse koji su prevozili volontere iz raznih gradova Crne Gore na Primorje.

mtel je takođe podržao programe promocije Crne Gore kao ekološke države i projekte koji promovišu zajednički ekološki prostor Srbije i Crne Gore.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Matično društvo i povezana pravna lica su u svom redovnom poslovanju, u različitom obimu, izložena određenim finansijskim rizicima, i to:

- tržišnom riziku (koji obuhvata: rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i cenovni rizik),
- riziku likvidnosti i
- kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja

na finansijsku poziciju i poslovanje društava u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta i definisano je finansijskim i računovodstvenim politikama pojedinačnih društava, usvojenim od strane nadležnih organa upravljanja. U 2014. godini nije bilo značajnih promena u politikama upravljanja rizicima koje se preispituju da bi odražavale promene u uslovima na tržištu i delatnostima društava.

TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik od promena u tržišnim cenama kao što su: devizni kursevi, kamatne stope i cene instrumenata kapitala, koje mogu imati negativan efekat na prihode Matičnog društva i povezanih pravnih lica ili vrednost njihovih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih parametara, uz ostvarenje optimalnog prinosa.

Matično društvo i povezana pravna lica su izložena rizicima koji kroz efekte promena visine tržišnih kamatnih stopa deluju na njihovu finansijsku poziciju, rezultat poslovanja i tokove gotovine.

Rizik od promene kamatnih stopa uglavnom proističe iz dugoročnih kredita od banaka i kredita od dobavljača sa varijabilnom kamatnom stopom. Na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine obaveze po kreditima su uglavnom izražene u EUR sa varijabilnom kamatnom stopom, koja je vezana za Euribor.

Matično društvo i povezana pravna lica su izložena riziku od promena cena usluga, jer se suočavaju sa intenzivnom konkurencijom u oblasti mobilne telefonije, interneta i multimedije, kao i u oblasti fiksne telefonije što se nastoji nodomestiti uvođenjem raznovrsnih usluga.

Matično društvo i povezana pravna lica nisu izložena značajnom riziku od promena cena vlasničkih hartija od vrednosti.

RIZIK LIKVIDNOSTI

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da društva neće biti u stanju da izmire svoje finansijske obaveze po njihovom dospeću i centralizovano je na nivou svakog pojedinačnog društva.

Pristup upravljanju rizikom likvidnosti ima za cilj da se uvek obezbedi, u meri u kojoj je to moguće, adekvatna likvidnost za izmirenje obaveza po njihovom dospeću, kako pod uobičajenim, tako i pod vanrednim okolnostima. Matično društvo i povezana pravna lica svojom imovinom i obavezama upravljaju na način koji im obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjavaju sve svoje obaveze.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, usvojene su finansijske politike kojima je definisan maksimalni iznos avansnog plaćanja isporučiocima radova, opreme i usluga, grejs period i dužina otplate.

Društva takođe, prate očekivane novčane prilive od potraživanja, zajedno sa očekivanim novčanim odlivima po osnovu obaveza.

KREDITNI RIZIK

Kreditnim rizikom se upravlja preduzimanjem odgovarajućih aktivnosti i mera na nivou svakog pojedinačnog društva, kao što je procena rizika klijenta, praćenje poslovanja klijenta i njegovog finansijskog stanja, kao i upravljanje potraživanjima. U slučaju neispunjenja obaveza prema Matičnom društvu ili povezanom pravnom licu, obustavlja se dalje pružanje usluga klijentu. Ne postoji značajna koncentracija rizika, budući da društva imaju široku bazu kupaca koji su nepovezani sa pojedinačno malim iznosima obaveza prema društvu.

UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA

Politika Matičnog društva i svakog povezanog pravnog lica je da obezbedi dovoljan nivo kapitala kako bi se očuvalo poverenje investitora, kreditora i tržišta, kao i da se održi budući razvoj poslovanja.

Cilj upravljanja kapitalom je da Matično društvo odnosno povezano pravno lice zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu, u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala, sa ciljem da smanji troškove kapitala, a akcionarima obezbedilo dividende. Matično društvo i povezana pravna lica prate kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja datog društva i njegovog ukupnog kapitala.

05

Finansijski rezultati

FINANSIJSKI REZULTATI

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	119.477	122.413
Poslovni rashodi	(99.341)	(101.309)
EBIT	20.136	21.104
Stopa EBIT	16,9%	17,2%
EBITDA	45.232	46.539
Stopa EBITDA	37,9%	38,0%
Finansijski rashodi, neto	(2.029)	(3.559)
Porez na dobit, neto	(2.408)	259
Neto dobit	15.700	17.804
Stopa neto dobiti	13,1%	14,5%

Konsolidovani bilans uspeha

U 2014. godini ostvareni su ukupni poslovni prihodi u iznosu od 122,4 milijarde dinara i viši su za 2,5% u odnosu na 2013. godinu. U posmatranom periodu poslovni rashodi rastu za 2,0% i iznose 101,3 milijarde dinara.

Finansijski rashodi, neto, rastu za 1,5 milijardi dinara. Negativne kursne razlike, neto, rastu za 2,4 milijarde dinara, dok su troškovi kamata, neto, niži za 836 miliona dinara.

U 2014. godini ostvarena je neto dobit u iznosu od 17,8 milijardi dinara i raste za 13,4% u odnosu na prethodnu godinu. U 2014. godini, EBIT iznosi 21,1 milijardu dinara (rast za 4,8%), a EBITDA iznosi 46,5 milijardi dinara (rast za 2,9%).

Poslovni prihodi rastu za 2,9 milijardi dinara uglavnom zbog rasta prihoda mobilne telefonije.

Prihod od mobilne telefonije raste za 1,9 milijardi dinara, najvećim delom zbog *postpaid* prihoda. Poslovni rashodi rastu za 2,0 milijarde dinara uglavnom zbog rasta troškova prodatih mobilnih telefona i uređaja u okviru paketa, rashoda za emitovanje TV sadržaja i ostalih rashoda poslovanja.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	199.703	204.607
Nematerijalna ulaganja	61.784	62.966
Nekretnine, postrojenja i oprema	131.640	131.178
Ostalo	6.279	10.463
OBRтна SREDSTVA	39.729	57.361
Zalihe	8.046	7.275
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	17.588	21.240
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	8.334	21.503
Ostalo	5.761	7.343
UKUPNA AKTIVA	239.432	261.968
Kapital vlasnika	123.657	133.449
Osnovni kapital	100.000	100.000
Ostalo	23.657	33.449
Učešća bez prava kontrole	19.437	20.723
UKUPAN KAPITAL	143.093	154.172
DUGOROČNE OBAVEZE	34.618	39.304
Kredit	27.362	32.321
Ostalo	7.256	6.983
TEKUĆE OBAVEZE	61.721	68.492
Kredit	31.313	28.178
Obaveze iz poslovanja	13.092	12.167
Ostalo	17.316	28.147
UKUPNA PASIVA	239.432	261.968

Konsolidovani bilans stanja

U milionima RSD	2013.	2014.
Dobit pre oporezivanja	18.107	17.545
Usaglašavanje dobiti	27.615	25.501
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	45.722	43.046
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(17.725)	(19.198)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(35.542)	(10.679)
Neto priliv/(odliv) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(7.545)	13.169
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	15.879	8.334
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	8.334	21.503

Konsolidovani tokovi gotovine

U milionima RSD	2013.	2014.
Ukupan dug	58.675	60.498
Neto dug	50.341	38.995
Neto dug/EBITDA	1,11	0,84
Ukupne obaveze/EBITDA	2,13	2,32
Koeficijent zaduženosti	26,0%	20,2%
Rigorozni racio likvidnosti	0,89	0,80

Racio analiza
konsolidovanih rezultata poslovanja

U toku 2014. godine na konsolidovanom nivou je smanjena zaduženost najvećim delom zbog otplate kredita.

FINANSIJSKI IZVEŠTAJI MATIČNOG DRUŠTVA I POVEZANIH PRAVNIH LICA

OSNOVNI FINANSIJSKI POKAZATELJI

Telekom Srbija

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	89.049	89.588
Poslovni rashodi	(73.870)	(73.920)
EBIT	15.179	15.668
Stopa EBIT	17,0%	17,5%
EBITDA	31.575	32.194
Stopa EBITDA	35,5%	35,9%
Finansijski prihodi, neto	2.037	379
Porez na dobit, neto	(1.887)	830
Neto dobit	15.329	16.877
Stopa neto dobiti	17,2%	18,8%

Bilans uspeha

U 2014. godini ostvareni su ukupni poslovni prihodi u iznosu od 89,6 milijardi dinara i blago rastu u odnosu na 2013. godinu (0,6%). U posmatranom periodu poslovni rashodi su na približno istom nivou (rast za 0,1%) i iznose 73,9 milijardi dinara.

Finansijski prihodi, neto, opadaju za 1,7 milijardi dinara uglavnom pod uticajem viših negativnih kursnih razlika, neto, (porast od 2,3 milijarde dinara). S druge strane, rashodi kamata, neto, niži su za 822 miliona dinara.

Neto dobit iznosi 16,9 milijardi dinara i raste za 10,1% u odnosu na 2013. godinu. U 2014. godini, EBIT iznosi 15,7 milijardi dinara (rast za 3,2%), a EBITDA 32,2 milijarde dinara (rast za 2,0%).

Jedan od faktora koji utiču na rast neto dobiti u 2014.

godini je priznavanje odloženih poreskih sredstava po osnovu neiskorišćenih poreskih kredita.

Poslovni prihodi rastu u odnosu na 2013. godinu za 539 miliona dinara.

Prihodi mobilne telefonije rastu za 400 miliona dinara. Najveći uticaj imaju *postpaid* i ostale usluge koje rastu za 1,8 milijardi dinara, dok *prepaid* opada za 1,1 milijardu dinara. Interkonekcioni prihodi su niži u odnosu na prethodnu godinu za 122 miliona dinara. Prihodi od fiksne telefonije, interneta i multimedije opadaju. Ostali poslovni prihodi rastu za 1,1 milijardu dinara, zbog naplate prethodno obezvređenih potraživanja.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	161.990	161.781
Nematerijalna ulaganja	5.568	3.768
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	90.972	88.418
Učešća u kapitalu Matičnog društva i pridruženih pravnih lica	60.703	61.878
Ostalo	4.747	7.717
OBRTNA SREDSTVA	25.935	37.552
Zalihe	6.663	5.666
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	13.522	13.937
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	2.012	12.745
Ostalo	3.738	5.204
UKUPNA AKTIVA	187.925	199.333

KAPITAL	107.763	114.176
DUGOROČNE OBAVEZE	27.807	32.178
Dugoročni krediti	23.845	28.395
Ostalo	3.962	3.783
TEKUĆE OBAVEZE	52.355	52.979
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	29.870	22.256
Obaveze iz poslovanja	8.412	7.416
Ostale kratkoročne obaveze	14.073	23.307
UKUPNA PASIVA	187.925	199.333

Bilans stanja

Dugoročne obaveze u 2014. godini rastu za 4,4 milijarde dinara zbog restrukturiranja sindiciranog zajma od banaka u januaru 2014. godine. Istovremeno, tekuće dospeće dugoročnih kredita je niže u odnosu na uporedni period.

Ostale kratkoročne obaveze na dan 31. decembar 2014. godine iznose 23,3 milijarde dinara i više su za 9,2 milijarde dinara u odnosu na 2013. godinu.

U decembru 2014. godine doneta je odluka o raspodeli privremene dividende akcionarima u iznosu od 10,5 milijardi dinara, koja je isplaćena u januaru 2015. godine.

U milionima RSD	2013.	2014.
Dobit pre oporezivanja	17.216	16.048
Usaglašavanje dobiti	13.119	13.150
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	30.335	29.198
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(8.290)	(9.331)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(30.895)	(9.134)
Neto priliv/(odliv) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(8.850)	10.733
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	10.862	2.012
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	2.012	12.745

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2013.	2014.
Ukupan dug	53.715	50.651
Neto dug	51.702	37.906
Neto dug/EBITDA	1,64	1,18
Ukupne obaveze/EBITDA	2,54	2,65
Koeficijent zaduženosti	32,4%	24,9%
Rigorozni racio likvidnosti	0,68	0,65

Racio analiza

Značajno smanjenje koeficijenta zaduženosti na dan 31. decembar 2014. godine uslovljeno je najvećim delom otplatom dugoročnih kreditnih obaveza i povećanjem gotovine.

Mtel

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	27.399	29.305
Poslovni rashodi	(21.160)	(22.430)
EBIT	6.239	6.875
Stopa EBIT	22,8%	23,5%
EBITDA	12.397	12.831
Stopa EBITDA	45,2%	43,8%
Finansijski prihodi, neto	238	217
Neto dobit	5.841	6.384
Stopa neto dobiti	21,3%	21,8%

Bilans uspeha

Ukupno ostvareni prihodi u 2014. godini iznose 29,3 milijarde dinara i za 7,0% su viši u odnosu na prethodnu godinu. Poslovni rashodi iznose 22,4 milijarde dinara i rastu za 6,0% u odnosu na 2013. godinu.

Neto dobit u 2014. godini iznosi 6,4 milijarde dinara i raste za 9,3% u odnosu na 2013. godinu. EBIT iznosi 6,9 milijardi dinara (raste za 10,2%), EBITDA iznosi 12,8 milijardi dinara (rast za 3,5%).

Poslovni prihodi rastu za 1,9 milijardi dinara uglavnom zbog rasta prihoda mobilne telefonije (za 1,4 milijarde dinara) i multimedije (za 711 miliona dinara).

U 2014. godini poslovni rashodi rastu za 1,3 milijarde dinara uglavnom zbog štete na opremi i zalihama nastale u majskim poplavama (porast od 389 miliona dinara), troškova zaposlenih (porast od 239 miliona dinara) i marketinga (porast od 232 miliona dinara).

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	38.793	42.624
Nematerijalna ulaganja	4.151	4.956
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	29.625	31.837
Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica	3.488	3.709
Ostalo	1.529	2.122
OBRTNA SREDSTVA	11.272	11.562
Zalihe	1.085	1.317
Potraživanja i obrtna sredstva	3.734	3.489
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	5.714	5.483
Ostalo	737	1.273
UKUPNA AKTIVA	50.065	54.186
KAPITAL	40.681	43.223
DUGOROČNE OBAVEZE	1.944	2.390
Kredit	1.455	1.840
Ostalo	489	550
TEKUĆE OBAVEZE	7.440	8.573
Kredit	1.090	713
Obaveze iz poslovanja	3.993	3.868
Ostalo	2.357	3.992
UKUPNA PASIVA	50.065	54.186

Bilans stanja

U milionima RSD	2013.	2014.
Dobit pre oporezivanja	6.477	7.092
Usaglašavanje dobiti	4.574	6.009
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	11.051	13.101
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(2.381)	(5.936)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(7.413)	(7.396)
Neto (odliv)/priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	1.257	(231)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	4.457	5.714
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	5.714	5.483

Tokovi gotovine

U 2014. godini, na ime dividendi akcionarima je isplaćeno 5,7 milijardi dinara, od čega Matičnom društvu 4,0 milijarde dinara.

mtel

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	4.753	4.804
Poslovni rashodi	(4.555)	(4.659)
EBIT	198	145
Stopa EBIT	4,2%	3,0%
EBITDA	1.293	1.248
Stopa EBITDA	27,2%	26,0%
Finansijski prihodi, neto	(62)	(71)
Neto dobit	118	57
Stopa neto dobiti	2,5%	1,2%

Bilans uspeha

U 2014. godini, poslovni prihodi iznose 4,8 milijardi dinara i rastu za 1,1%. Poslovni rashodi iznose 4,7 milijardi dinara i rastu za 2,3%.

Neto dobit u 2014. godini iznosi 57 miliona dinara i niža je za 51,7% u odnosu na prethodnu godinu. EBIT iznosi 145 miliona dinara (pad za 26,8%), a EBITDA 1,2 milijarde dinara (pad za 3,5%).

Poslovni prihodi rastu za 51 milion dinara. Na rast su uticali prihodi mobilne telefonije, prevashodno prihodi od prodaje mobilnih aparata.

Poslovni rashodi u 2014. godini rastu za 104 miliona dinara, pre svega zbog viših troškova prodatih mobilnih aparata u okviru paketa.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	5.449	6.171
Nematerijalna ulaganja	1.692	2.156
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	3.691	3.960
Ostalo	66	55
OBRTNA SREDSTVA	1.344	1.616
Zalihe	260	263
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	717	1.024
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	208	13
Ostalo	159	316
UKUPNA AKTIVA	6.793	7.787
KAPITAL	2.914	3.133
DUGOROČNE OBAVEZE	1.984	1.584
Kredit	1.810	1.429
Ostalo	174	155
TEKUĆE OBAVEZE	1.895	3.070
Kredit	476	1.256
Obaveze iz poslovanja	944	1.164
Ostalo	475	650
UKUPNA PASIVA	6.793	7.787

Bilans stanja

U milionima RSD	2013.	2014.
Dobit pre oporezivanja	136	73
Usaglašavanje dobiti	1.079	864
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	1.215	937
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(160)	(830)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(906)	(302)
Neto (odliv)/priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	149	(195)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	59	208
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	208	13

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2013.	2014.
Ukupan dug	2.286	2.685
Neto dug	2.078	2.672
Neto dug/EBITDA	1,61	2,14
Ukupne obaveze/EBITDA	3,00	3,73
Koeficijent zaduženosti	41,6%	46,0%
Rashodi kamata/poslovni prihodi	1,65%	1,73%
Rigorozni racio likvidnosti	0,63	0,42

Racio analiza

Na povećanje koeficijenta zaduženosti utiču novi krediti u toku 2014. godine.

TELUS

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	1.705	1.511
Poslovni rashodi	(1.506)	(1.423)
EBIT	199	88
Stopa EBIT	11,7%	5,8%
EBITDA	206	93
Stopa EBITDA	12,1%	6,2%
Finansijski prihodi, neto	34	38
Neto dobit	197	103
Stopa neto dobiti	11,6%	6,8%

Bilans uspeha

Poslovni prihodi iznose 1,5 milijardi dinara i niži su za 11,4% u odnosu na prethodnu godinu.

Brži pad poslovnih prihoda u odnosu na poslovne rashode doveo je do smanjenja poslovnih rezultata, kao i njihovih stopa.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	26	19
OBRтна SREDSTVA	842	921
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	694	875
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	139	28
Ostalo	9	18
UKUPNA AKTIVA	868	940
KAPITAL	676	779
DUGOROČNA REZERVISANJA	64	59
TEKUĆE OBAVEZE	128	102
UKUPNA PASIVA	868	940

Bilans stanja

FiberNet

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	49	148
Poslovni rashodi	(112)	(118)
(Poslovni gubitak)/EBIT	(63)	30
Stopa EBIT	/	20,3%
EBITDA	(18)	77
Stopa EBITDA	/	52,0%
Finansijski prihodi, neto	7	/
Neto rezultat	(56)	30
Stopa neto dobiti	/	20,3%

Bilans uspeha

Poslovni prihodi na kraju 2014. godine iznose 148 miliona dinara (porast od 99 miliona dinara). Prihodi su proistekli iz dobijenog sudskog spora u 2014. godini. Prihodi od prodaje ostvareni iz poslovanja sa mtel i Matičnim društvom čine više od 50% prihoda od prodaje.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	781	776
Nematerijalna ulaganja	427	425
Nekretnine i oprema	354	351
OBRтна SREDSTVA	188	191
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	88	108
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	68	49
Ostalo	32	34
UKUPNA AKTIVA	969	967
KAPITAL	831	908
DUGOROČNA REZERVISANJA	82	0
TEKUĆE OBAVEZE	56	59
UKUPNA PASIVA	969	967

Bilans stanja

TS:NET

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	70	51
Poslovni rashodi	(38)	(44)
EBIT	32	7
Stopa EBIT	45,7%	13,7%
EBITDA	63	39
Stopa EBITDA	90,0%	76,5%
Neto dobit	25	6
Stopa neto dobiti	35,7%	11,8%

Bilans uspeha

Poslovni prihodi se u celini odnose na prihode od iznajmljivanja opreme Matičnom društvu.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	211	184
OBRтна SREDSTVA	60	108
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	45	93
Ostalo	15	15
UKUPNA AKTIVA	271	292
KAPITAL	270	291
TEKUĆE OBAVEZE	1	1
UKUPNA PASIVA	271	292

Bilans stanja

HD-WIN

U milionima RSD	2013.	2014.
Poslovni prihodi	1.709	2.064
Poslovni rashodi	(1.936)	(2.024)
EBIT/(Poslovni gubitak)	(227)	40
Stopa EBIT	/	1,9%
EBITDA	(191)	81
Stopa EBITDA	/	3,9%
Finansijski rashodi, neto	(121)	(213)
Neto gubitak	(348)	(173)

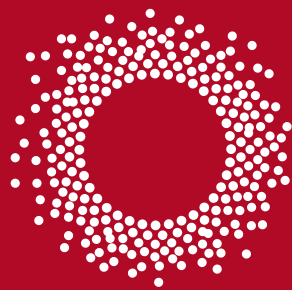
Bilans uspeha

Poslovni prihodi rastu za 355 miliona dinara usled rasta prihoda po osnovu prodaje TV prava i licenci.

Navedena kretanja dovela su do značajnog smanjenja poslovnog gubitka u odnosu na 2013. godinu i pozitivnih operativnih rezultata.

U milionima RSD	31.12. 2013.	31.12. 2014.
STALNA SREDSTVA	202	192
OBRтна SREDSTVA	2.097	1.866
UKUPNA AKTIVA	2.299	2.058
UKUPNA PASIVA	2.299	2.058

Bilans stanja

mts
Tvoj svet